SUBIECTE POSIBILE

/subiecte/posibile

2013

EVALUARE NAȚIONALĂ

ANCA DAVIDOIU-ROMAN, MIHAELA DOBOȘ,
LUMINIȚA PARAIPAN, DUMITRIȚA STOICA

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

Noțiuni teoretice
50 de teste rezolvate
după modelul MECTS

PARALELA 45 EDITURA

Lucrarea este în conformitate cu programa școlară pentru evaluarea națională, aprobată prin Ordinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 4801/31. VIII. 2010.

Editor: Călin Vlasie

Redactare: Mugur Butuza, Daniel Mitran
Tehnoredactare & prepress: Marius Badea
Coperta colecției: Ionuț Broștianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DOBOȘ, MIHAELA
Limba și literatura română : Evaluarea națională 2013 : noțiuni teoretice și 50 teste rezolvate după modelul MECTS / Mihaela Doboș, Luminița Paraipan, Anca Davidoiu-Roman, Dumitrița Stoica. - Pitești : Paralela 45, 2012
ISBN 978-973-47-1551-0

I. Paraipan, Luminița
II. Davidoiu-Roman, Anca
III. Stoica, Dumitrița

811.135.1(075.33)
821.135.1.09(075.33)
371.279.8:373.4

Tiparul executat la *Graficprint*
www.graficprint.eu
e-mail: comenzi@graficprint.eu

Anca Davidoiu-Roman, Mihaela Doboș,
Luminița Paraipan, Dumitrița Stoica

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Evaluarea națională 2013

Clasa a VIII-a

- Noțiuni teoretice și aplicații
- **50** de variante de subiecte, după modelul elaborat de MECTS

CALENDARUL
DE DESFĂŞURARE A EVALUĂRII NAŢIONALE PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A, ÎN ANUL ŞCOLAR 2012-2013

14 iunie 2013	Încheierea cursurilor pentru clasa a VIII-a
17–19 iunie 2013	Înscrierea la Evaluarea Naţională
25 iunie 2013	Limba şi literatura română – probă scrisă
26 iunie 2013	Limba şi literatura maternă – probă scrisă
27 iunie 2013	Matematica – probă scrisă
29 iunie 2013	Afişarea rezultatelor (până la ora 16)
29 iunie 2013	Depunerea contestaţiilor (orele 16–20)
30 iunie–2 iulie 2013	Rezolvarea contestaţiilor
03 iulie 2013	Afişarea rezultatelor finale după contestaţii

EVALUAREA NAŢIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A, 2013
PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA
LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba şi literatura română are, în cadrul evaluării naţionale de la finalul clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru evaluarea naţională de la finalul clasei a VIII-a la disciplina limba şi literatura română vizează evaluarea competenţelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse şi de exprimare scrisă/de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competenţele sunt definite ca ansambluri de cunoştinţe, deprinderi şi atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru evaluarea naţională vor evalua atât competenţele specifice şi conţinuturile asociate acestora, conform programei şcolare actualizate pentru clasa a VIII-a (aprobată prin ordinul ministrului educaţiei, cercetării şi inovării cu nr. 5097 din 09.09.2009), cât şi conţinuturile din programele şcolare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Prin evaluarea naţională la limba şi literatura română, în evaluarea unităţilor de conţinut care privesc domeniul *limba română* (*Elemente de construcţie a comunicării*), se are în vedere *viziunea comunicativ-pragmatică*, *abordarea funcţională şi aplicativă* a elementelor de construcţie a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor şi pe utilizarea lor corectă şi adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciţii de tip analitic (de recunoaştere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferenţiere) şi de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcţie), de subliniere a valorilor stilistice şi de evidenţiere a aspectelor ortografice şi de punctuaţie, în situaţiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităţilor de conţinut ale domeniului *lectură*, sarcinile de lucru implică cerinţe care privesc înţelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale şi particulare ale textului şi exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum şi redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvenţe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competenţelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenţei la un gen literar), reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidenţierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/într-un portret, scurte naraţiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.).

Pentru competenţele de receptare şi de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activităţi specifice şi vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

II. COMPETENŢE GENERALE, COMPETENŢE SPECIFICE ŞI CONŢINUTURI ASOCIATE

Tabelul de mai jos cuprinde competenţele generale care vizează receptarea şi producerea mesajelor scrise din programa şcolară pentru clasa a VIII-a *(Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse)*, detalierile lor în competenţele specifice şi conţinuturile asociate, din programele şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

	Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
1.1	dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date	– idei principale, idei secundare; ordinea logică şi cronologică a ideilor/a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (naraţiune, descriere, dialog, monolog); – structuri în textele epice (logica acţiunii, timp, spaţiu, modalităţi de caracterizare a personajelor, relaţiile dintre personaje) şi lirice (concordanţa dintre forma grafică a poeziei şi ideea transmisă de aceasta, eul liric); – subiectul operei literare, momentele subiectului; – procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiţia fonetică/aliteraţia, metafora, hiperbola, epitetul, comparaţia, repetiţia, enumeraţia, antiteză); – sensul propriu şi sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; – elemente de versificaţie (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); – trăsăturile specifice genului epic şi liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; – trăsături ale speciilor literare: schiţa, basmul (popular/cult), pastelul, fabula, nuvela, în opere literare studiate; – texte literare (populare şi culte – aparţinând diverselor genuri şi specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/de revistă, anunţul, ştirea);

1.2	sesizarea corectitudinii şi a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogăţire a vocabularului şi a categoriilor semantice studiate, a ortografiei şi punctuaţiei	– arhaisme, regionalisme şi neologisme în texte date; cuvinte derivate, compuse sau obţinute prin conversiune; – categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcţii pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite; – mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogăţire a vocabularului; – ortografierea diftongilor, a triftongilor şi a vocalelor în hiat; – despărţirea cuvintelor în silabe; – valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical şi morfosintactic) într-un text dat; elemente de limbă şi de stil în textul literar; figurile de stil, versificaţia; – categorii morfologice specifice părţilor de vorbire (conform programelor şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a): părţile de vorbire flexibile (verbul, substantivul/articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) şi neflexibile (adverbul, prepoziţia, conjuncţia, interjecţia); relaţii şi funcţii sintactice; – elemente de sintaxă a propoziţiei şi a frazei (probleme de acord; funcţii sintactice; tipuri de propoziţii – regente şi subordonatele indicate de programa şcolară; relaţii sintactice; topică şi punctuaţie; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);
1.3	identificarea valorilor etice şi culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor şi preferinţelor	– elemente etice şi culturale în texte literare şi nonliterare şi exprimarea propriei atitudini faţă de acestea;

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

	Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
2.1	redactarea diverselor texte, cu scopuri şi destinaţii diverse, adaptându-le la situaţia de comunicare concretă	– elemente de redactare a unor compuneri scurte pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; părţile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă şi corectă; – redactarea unor texte reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidenţierea unor trăsături ale unui obiect – peisaj, persoană – într-o descriere/ într-un portret); – redactarea unor scurte naraţiuni; continuarea unor dialoguri; redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere – rezumat; caracterizare de personaj; – motivarea apartenenţei unui text studiat la o specie literară sau la un gen literar: epic/liric; – prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvenţe din texte la prima vedere, pe baza unor cerinţe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificaţie etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificaţia titlului, procedeele de expresivitate artistică învăţate şi semnificaţiile mesajului din fragmentul dat; – exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate (moduri de expunere, figuri de stil, personaje etc.);
2.2	utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– elemente de lexic studiate în clasele V – VIII; – aplicarea adecvată a cunoştinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă corectă; – folosirea corectă a semnelor de punctuaţie la nivelul propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă); – enunţul, fraza, părţi de propoziţie şi propoziţii studiate (predicatul şi propoziţia subordonată

		predicativă, subiectul şi propoziţia subordonată subiectivă; atributul şi propoziţia subordonată atributivă; complementul direct şi propoziţia subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziţia subordonată completivă indirectă; complementele circumstanţiale şi propoziţiile subordonate circumstanţiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); dezvoltarea şi contragerea.

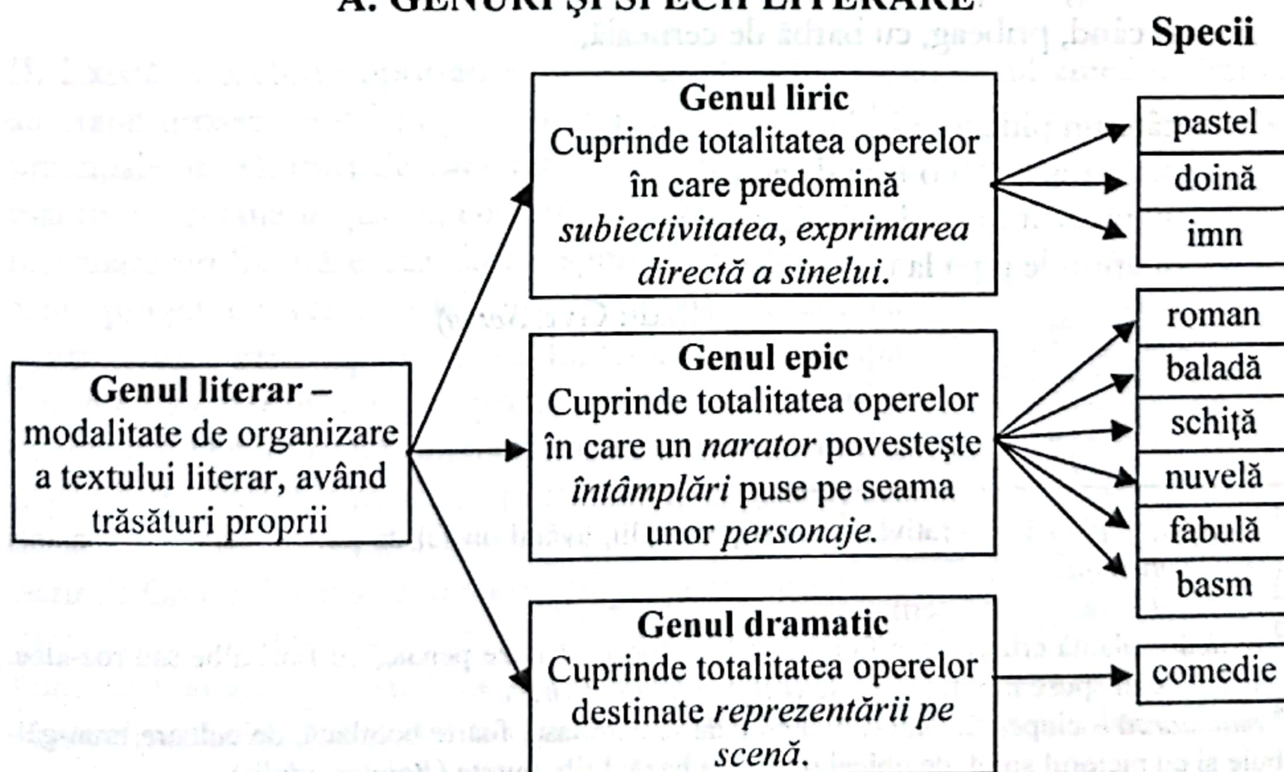
Notă! Comparativ cu programa şcolară în vigoare pentru clasa a VIII-a, nu constituie conţinuturi obligatorii pentru evaluarea naţională *speciile literare: romanul, balada; genul dramatic; propoziţia subordonată circumstanţială condiţională; propoziţia subordonată circumstanţială concesivă; propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă*.

Partea I
– Noțiuni teoretice și aplicații –

I. TEXTUL LITERAR

- ✓ are **caracter/statut ficţional** – este o plăsmuire a imaginaţiei autorului, care transfigurează realitatea, o modelează, transformând-o într-un univers imaginar propriu;
- ✓ în logica ficţiunii, textul literar nu poate fi considerat **nici adevărat, nici fals**;
- ✓ nu are ca scop transmiterea de informaţii exacte către cititor, ci provocarea fanteziei şi a emoţiei acestuia, printr-o unitate deplină a conţinutului cu forma (**scop estetic**);
- ✓ **expresivitatea** este o trăsătură fundamentală a textului literar, în funcţie de sensibilitatea şi imaginaţia autorului; este obţinută prin diferite procedee artistice/figuri de stil;
- ✓ vehiculează valori general-umane prin diverse **teme şi motive literare** (iubirea, adevărul, dreptatea, sinceritatea, emoţia, nostalgia, creativitatea, jocul, războiul, tradiţia, oraşul, natura etc.);
- ✓ pune în mişcare **personaje** – existenţe fictive integrate în sistemul de interacţiuni al operei literare;
- ✓ prezintă o mare varietate de forme: opere lirice, epice, dramatice, aparţinând diverselor specii literare.

A. GENURI ŞI SPECII LITERARE

Exerciţii

1. Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

I. Se-nchid ferestre albe prin lalele.
Adorm lăcuste de argint îngândurat.
Ciupercile se culcă sub umbrele,
şi numai călţunaşii[1]-au aşteptat

să vină seara, ca să-şi pună pinteni
la micii lor conduri voievodali
şi să colinde parcurile, sprinteni,
schimbaţi cu toţii-n fluturi vesperali[2].

De-acum luna – pasăre măiastră –
s-a coborât să doarmă în cais...
E ceasul când păpuşile din vis
ies, lunecând, din casă, la fereastră,

se prind în horă albă prin sulfină
şi văd cum pleacă irişii în cer
s-aducă jos, în cofe de lumină,
parfumuri noi şi stropi de colier.

E ceasul când prin crinii din ogradă
se lasă heruvimi cât o petală
să stingă lămpi şi candela s-aprindă –
şi când, pribeag, cu barbă de cerneală,

câte-un pitic, ducând o stea în cârcă,
se-opreşte sub o tufă de aglici[3]
şi, răzimat încet de-o mânătarcă[4],
şi-aprinde pipa la un licurici.

(Radu Gyr, *Somn*)

---

[1] *călţunaş* – plantă decorativă, cu flori portocalii, având un fel de pinten; condurul-doamnei (*Tropacolum majus*).
[2] *vesperal* – de seară, al serii.
[3] *aglică* – plantă erbacee din familia rozaceelor, cu frunze penate, cu flori albe sau roz-albe, parfumate, dispuse în inflorescenţe (*Filipendula vulgaris*).
[4] *mânătarcă* – ciupercă comestibilă cu pălărie cărnoasă, foarte bombată, de culoare brun-gălbuie şi cu piciorul solid, de obicei umflat la bază; hrib, burete (*Boletus edulis*).

A.

- Desparte în silabe cuvintele din versul: *Se-nchid ferestre albe prin lalele.*
- Menţionează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele următoare din text: *îngândurat, numai, călţunaşi, voievodali.*
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text.
- Explică utilizarea liniilor de pauză în versul: *De-acum luna – pasăre măiastră –.*
- Indică funcţia sintactică pentru următoarele cuvinte din text: *de argint, s-aducă, noi, câte-un.*

B.

- Explică în patru-cinci rânduri raportul realitate-ficţiune, corelând textul cu explicaţiile din subsol.
- Selectează din primele trei strofe ale poeziei câte o figură de stil diferită, după cum urmează:

  Strofa 1 – personificare:...
  Strofa 2 – epitet:...
  Strofa 3 – metaforă: ....

- Transcrie din strofa a patra o imagine olfactivă.
- Precizează rima versurilor din prima şi a treia strofă.
- Cum explici faptul că poetul începe cu literă mică majoritatea versurilor din poezie?

II. Există deosebiri importante între masculi şi femele în cazul zmeilor. Primii au cranii groase de cel puţin cinci centimetri, pline de umflături corespunzând principalelor trăsături de caracter. Cu cât un zmeu are mai multe cucuie în ţeastă, cu atât e mai respectat. Cea mai mare umflătură e cea dintre sprâncene, corespunzând pungii cu venin. Ochii masculilor sunt tari ca piatra şi sunt protejaţi, în cursul luptelor, de o pleoapă fumurie. Femelele au pe ţeastă numai trei cornițe colorate, înclinate după unghiuri care variază cu moda, şi glandele lacrimale mari cât portocalele, de pleoapele de jos fiind mai mereu atârnaţi puii, ce se hrănesc cu lacrimi. Creierul zmeilor nu este împărţit în emisfere. Prin cercetări de laborator s-a demonstrat că ei îl folosesc mai ales pentru funcţia de vrăjire, o mică zonă servind şi funcţiei de blestem, ambele inexistente la om. Treburile de fiecare zi sunt rezolvate de doi

ganglioni cerebrali, mari cât merele domneşti, localizaţi în fese. Dentiţia arată că zmeii sunt prădători periculoşi, care şi-au dezvoltat suprafeţe de masticaţie speciale pentru zdrobirea accesoriilor umane: platoşe, catarame, ceasuri de mână, bijuterii.

(Mircea Cărtărescu, *Enciclopedia zmeilor*)

A.

- Identifică diftongii, triftongii şi vocalele în hiat din următoarele cuvinte: *deosebiri, zmeilor, cucuie, şi-au, bijuterii.*
- Demonstrează, prin enunţuri, omonimia următoarelor cuvinte din textul dat: *caz, are, care, mână.*
- Precizează câte un sinonim şi un antonim pentru următoarele cuvinte din text: *importante, respectat.*
- Indică modul şi timpul (unde este cazul) următoarelor verbe din text: *corespunzând, se hrănesc, s-a demonstrat, rezolvate.*
- Transcrie din ultima frază a textului: un nume predicativ, un atribut substantival prepoziţional, un subiect, un complement direct.

B.

- Explică de ce nu poţi folosi într-o lucrare ştiinţifică, de exemplu pentru ora de biologie, datele/informaţiile din textul dat.
- De ce apelează autorul, într-un text literar, la termeni ştiinţifici precum *ganglioni, masticaţie, glande* etc.?
- Precizează obiectul descrierii din textul dat.
- Motivează, în patru-cinci rânduri, titlul textului din care a fost selectat fragmentul.
- Scrie, în maximum zece rânduri, expoziţiunea unui text literar în care personajul principal să fie desprins din fragmentul citat.

2. Imaginează-ţi că eşti scriitor şi ai nevoie de un personaj pentru opera la care lucrezi. Gândeşte-te la o persoană din realitate – să o numim George/Georgiana – şi completează după model următorul tabel, realizând transformarea persoanei în personaj literar, altfel spus, a realităţii în ficţiune:

Persoana	*Personajul literar*
– este visătoare;	– într-o seară, în timp ce se întorcea spre casă, a stat de vorbă cu o stea;
– îi place aventura;	– a urcat în ultima secundă în tren, deşi nu avea bilet;
....	....

3. Motivează, într-o compunere de maximum zece rânduri, preferinţa ta pentru un scriitor anume.

4. Unește specia cu genul în care se încadrează:

- nuvela
- fabula
- comedia
- romanul
- pastelul
- imnul
- balada
- schița
- basmul

genul liric

genul epic

genul dramatic

B. FIGURI DE STIL

FIGURI DE STIL	DEFINIȚII	EXEMPLE
Personificarea	– atribuie însușiri omenești unor ființe necuvântătoare, unor obiecte sau unor fenomene ale naturii. Ea se evidențiază în text prin folosirea cuvintelor care exprimă acțiuni, sentimente, atitudini sau calități umane.	• „*Pomii simt dureri* de muguri" (Lucian Blaga) • „Iar *pădurea* lin *suspină...*" (Mihai Eminescu)
Comparația	– constă în alăturarea a doi termeni, pe baza unei trăsături comune sau a unei asemănări, pentru a-l evidenția pe primul prin intermediul celui de-al doilea. Prin comparație, termenul prezentat capătă o imagine nouă, este pus într-o lumină inedită.	• „Toamna prin văzduh *adie/Ca un zbor de libelulă*" (George Topîrceanu) • „Ziua de ieri *s-a ținut după mine*, crezând/*Ca un câine flămând...*" (Tudor Arghezi)
Enumerația	– constă în înșiruirea mai multor termeni de același fel, pentru accentuarea ideii exprimate sau sublinierea aspectelor descrise.	• „A poruncit *câinelui*, și câinele *pisicii*, și pisica *șoarecelui*, iar șoarecele și-a atârnat porunca de coadă" (Folclor) • „Nu era *azi*, nici *mâine*, nici *ieri*, nici *totdeauna*" (Mihai Eminescu)

Repetiția	– constă în reluarea unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte, pentru evidențierea anumitor aspecte ale obiectelor sau ale acțiunilor prezentate.	• „Anii tăi se par ca *clipe,/Clipe* dulci se par ca veacuri" (Mihai Eminescu)
Epitetul	– exprimă o însușire deosebită, nouă, originală a unui obiect sau a unei acțiuni. La nivel gramatical, epitetul poate fi un adjectiv, un adverb, un substantiv, un verb; există epitete *ornante, cromatice, personificatoare* etc.	• „...e un ger *amar*, cumplit!" (Vasile Alecsandri) • „Suferință tu, *dureros de dulce*" (Mihai Eminescu) • „...Domnișoară/*De cristal și scorțișoară*" (Tudor Arghezi)
Metafora	– exprimă o semnificație nouă, insolită a unui obiect, pe baza unei comparații subînțelese; este figura de stil cu cea mai mare forță plastică, considerată simbolul poeziei.	• „Soarele, *lacrima Domnului*/Cade în *mările somnului*" (Lucian Blaga) • „Vibrau *scântei de vis ...noian de negru*" (George Bacovia)
Hiperbola	– constă într-o exagerare, prin amplificarea dimensiunilor unui obiect, fenomen, persoană.	• „*Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul...*" (Mihai Eminescu)
Antiteza	– alăturarea a două cuvinte, fapte, personaje, idei aflate în opoziție, care se pun reciproc în lumină, cu scopul de a sublinia contrastul dintre ele.	• „Ea – un *înger* ce se roagă –/El un *demon* ce visează." (Mihai Eminescu) • „*Eu* veneam de *sus*, tu veneai de *jos/Tu* soseai din *vieți*, eu veneam din *morți*." (Tudor Arghezi)

Exerciții

1. Citește textele de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

I. Trecu vremea, trecu...

Și într-o zi, eu, cel sortit să fiu cel de pe urmă din copiii de odinioară, m-am pornit spre ulița părăsită, să împărtășim împreună spovedaniile unui trecut atât de scump nouă. Și n-am mai găsit-o! O viață întreagă o știusem la poarta casei; acum nu mai era. Plecase după morminte. Și-n locul ei era altă uliță, pe brațele căreia râdeau alți copii.

(Ionel Teodoreanu, *Ulița copilăriei*)

A.

- Desparte în silabe cuvintele: *odinioară*, *împărtășim*, *spovedaniile*.
- Menționează mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele următoare din text: *părăsită*, (*unui*) *trecut*.
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor aflate în chenare.

- Numeşte modul şi timpul verbului din primul enunţ al fragmentului propus.
- Precizează funcţia sintactică a ultimei propoziţii din textul dat.

B.

- Precizează trăirile naratorului, sugerate de exclamaţie şi de negaţiile: *Şi n-am mai găsit-o!*; *acum nu mai era.*
- Transcrie o imagine vizuală.
- Ce sugerează repetiţia din prima frază a fragmentului propus?
- Transcrie o metaforă şi o personificare din fragmentul dat.
- Explică valoarea stilistică a adjectivelor pronominale nehotărâte din ultima frază a textului.

II. Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
Domnitoare peste ape, oaspeţi liniştei acestei,
Cu aripele întinse se mai scutură şi-o taie,
Când în cercuri tremurânde, când în brazde de văpaie.
Papura se mişcă-n freamăt de al undelor cutrier,
Iar în iarba înflorită, somnoros suspin-un grier...
E atâta vară-n aer, e atât de dulce zvonul...

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea IV*)

A.

- Transcrie, din text, două forme neliterare şi precizează echivalentul lor actual.
- Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *tremurânde, freamăt.*
- Menţionează cazul următoarelor substantive din text: *liniştei, (în) iarba, vara.*
- Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor din textul dat aflate în casete.
- Alcătuieşte o propoziţie în care să existe un nume predicativ multiplu, având ca regent verbul *a însemna.*

B.

- Precizează ritmul, rima şi măsura versurilor.
- Transcrie, din text, o imagine auditivă şi o imagine vizuală.
- Precizează figurile de stil din versul următor: *Când în cercuri tremurânde, când în brazde de văpaie.*
- Transcrie metaforele prin care sunt descrise lebedele.
- Numeşte figura de stil din fragmentul: *somnoros suspin-un grier...*
- Explică semnificaţia ultimului vers din fragmentul dat.

2. Scrie o compunere descriptivă în care să foloseşti cât mai multe imagini artistice şi figuri de stil.

C. VERSIFICAŢIA/PROZODIA
(tehnica alcătuirii versurilor)

Versul	➢ un rând dintr-o poezie, care poate să aibă înţeles deplin sau îşi poate completa sensul cu versurile următoare.
Strofa	➢ ansamblu de două sau mai multe versuri, definit prin unitate de sens; ➢ tipuri de strofă: *monovers/monostih, distih, terţină/terţet, catren, cvinarie/cvintet, sextină, septimă, octet, strofă polimorfă.*
Rima	➢ identitatea sunetelor de la sfârşitul a două sau mai multe versuri, începând cu ultima silabă accentuată; ➢ tipuri de rimă: *monorimă, împerecheată, încrucişată, îmbrăţişată, albă, imperfectă, liberă.*
Piciorul metric	➢ unitatea ritmică formată dintr-un număr constant de silabe accentuate şi neaccentuate care se repetă în mod regulat într-un vers; poate fi de două, trei sau patru silabe.
Ritmul	➢ succesiunea regulată a silabelor accentuate, neaccentuate şi a pauzelor dintr-un vers; ➢ tipuri de ritm: *iambic* (– ´), *trohaic* (´ –).
Măsura	➢ numărul silabelor dintr-un vers.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Şi-a resfirat crenguţele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare
Din creştet, vărul subţirel de floare
Că s-a trezit aşa de dimineaţă
Cu ramuri albe – şi se poate spune
Că-i pentru-ntâia oară
Când i se-ntâmplă-asemenea minune.
Un nor sihastru
Şi-adună în poală
Argintul tot.
Cerul e-albastru
Ca o petală de miozot.

(George Topîrceanu, *Rapsodii de primăvară*)

A.

- Desparte în silabe cuvintele: *grădinii, întâmplă, rapsodii.*
- Transcrie, din textul dat, două diminutive.
- Numeşte valorile morfologice ale cuvintelor din sintagma „în mijlocul grădinii".
- Precizează funcţia sintactică a cuvântului subliniat din versul: *De frică să nu-i cadă la picioare.*
- Transcrie din versurile date o metaforă şi o comparaţie.

B.

- Precizează măsura versurilor.
- Identifică ritmul primelor două versuri.
- Alcătuieşte schema rimelor din fragmentul dat. Ce observi?

2. Caută intrusul! În versurile următoare s-au strecurat silabe în plus. Găseşte-le!

În păduri trosnesc stejarii şi e un ger amar, cumplit!
Stelele parcă-s îngheţate, cerul pare oţelit.

3. Numeşte tipul de rimă din versurile:

a) E noapte naltă, naltă; din mijlocul tăriei,
Veşmântul său cel negru, de stele semănat,
Destins coprinde lumea, ce-n braţele somniei
Visează câte-aievea deşteaptă n-a visat.

(Ion Heliade Rădulescu, *Zburătorul*)

b) Ochii negri mi-au fost dragi,
Că-s frumoşi ca şi doi fragi,
Îs negri ca două mure
Crescute vara-n pădure...

(Folclor)

c) Feţişoara lui,
Spuma laptelui;
Mustăcioara lui,
Spicul grâului;
Perişorul lui,
Pana corbului;
Ochişorii lui,
Mura câmpului!...

(Folclor)

d) De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreodată?

(Mihai Eminescu)

4. Iată patru cuvinte: *seară, vară, parfum, scrum*. Plasează aceste cuvinte în rimă la finalul versurilor unei strofe de patru versuri (catren), cu măsură de 10 silabe. Repetă exerciţiul pentru o măsură de 8 silabe.

5. Perechile de mai jos pot constitui rime? Explicaţi!

chitară/comoară; lup/surd; iată-l/tatăl; abil/lizibil; geme/sirene

a. GENUL EPIC

- ✓ cuprinde totalitatea operelor narative;
- ✓ relatează **fapte, evenimente, întâmplări** cu o anumită semnificaţie, puse pe seama unor **personaje** şi povestite de un **narator**. Astfel, autorul îşi exprimă în mod **indirect** gândurile, sentimentele, valorile şi atitudinile;
- ✓ acţiunea se organizează într-o succesiune de **momente ale subiectului**: expoziţiunea/situaţia iniţială; intriga/cauza ce declanşează acţiunea; desfăşurarea acţiunii; punctul culminant/situaţia tensionată; deznodământul/situaţia finală;
- ✓ acţiunea poate fi relatată cronologic, prin înlănţuire şi alternanţă, sau cu întoarceri în timp şi rememorări, prin inserţie;
- ✓ întâmplările sunt plasate într-un **context spaţio-temporal**, de aici prezenţa unor **indici spaţiali** şi **temporali** (adverbele şi locuţiunile adverbiale de loc şi de timp, substantive care exprimă circumstanţe temporale sau spaţiale, nume de locuri etc.);
- ✓ acţiunea este pusă în mişcare de un **conflict**, care reprezintă o ciocnire de interese, valori, atitudini între personaje (conflict exterior) sau în sufletul unui personaj (conflict interior);
- ✓ **prezenţa naratorului** – o convenţie textuală, vocea care relatează întâmplările, fie la persoana a III-a (narator obiectiv, impersonal, omniscient), fie la persoana I (narator subiectiv, implicat ca personaj sau ca martor);
- ✓ **prezenţa personajelor** – existenţe fictive, create după modelul realităţii sau plăsmuite de fantezia scriitorului. Personajele participă la acţiune în diferite grade (principale, secundare, episodice, figurante) şi sunt individuale sau colective. După natura faptelor săvârşite, pot fi pozitive sau negative.
- ✓ **modul de expunere dominant** este **naraţiunea**, dar în mod obişnuit ea se împleteşte cu **descrierea** şi cu **dialogul**. Descrierea care întrerupe o naraţiune literară are mai multe funcţii: creează atmosfera, particularizează cadrul în care au loc întâmplările, încetineşte ritmul naraţiunii sau conturează portretul unui personaj. Dialogul, într-o naraţiune, are rolul de a dinamiza acţiunea, fiind o formă mascată de relatare a unor întâmplări ori intenţii, asigură comunicarea dintre personaje şi contribuie la caracterizarea acestora, punând în evidenţă atitudinile, ideile, comportamentul şi limbajul lor.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Un negustor persan avea într-o colivie o pasăre indiană. Trebuind să facă o călătorie în India, s-a dus la pasăre şi a întrebat-o:

— Vrei să-ţi aduc un dar?

— Nu, a spus pasărea. Singurul lucru pe care mi-l doresc este libertatea.

— Asta nu se poate.

— Atunci du-te, te rog, în pădurea unde m-am născut, acolo în India, şi spune-le celorlalte păsări că trăiesc într-o colivie.

— Aşa am să fac, a spus negustorul.

După cum făgăduise, s-a dus în jungla indiană, în locul arătat de pasăre, şi a strigat cu putere că pasărea se afla la el acasă, într-o colivie. În acea clipă, o altă pasăre a căzut fără viaţă la pământ, de pe cea mai înaltă cracă. O fi vreo rudă a păsării mele, şi-a zis în sinea lui negustorul, şi vestea pe care i-am dat-o i-a pricinuit moartea.

Când s-a întors acasă, pasărea a dorit să afle cum fusese călătoria.

— Vai, a spus negustorul, mă tem că-ţi aduc o veste rea. Una dintre rudele tale a căzut la pământ fără suflare când am strigat că te afli închisă într-o colivie.

Nici nu rostise bine negustorul aceste vorbe, că pasărea a căzut în fundul coliviei şi n-a mai mişcat. Vestea cea rea a ucis-o şi pe ea, şi-a spus negustorul. Îndurerat, a deschis colivia, a luat pasărea şi a pus-o pe pervazul ferestrei, mângâiat de o rază de soare.

Pasărea a înviat pe dată. A dat repede din aripi şi a zburat până la un copac din apropiere. Apoi i-a vorbit astfel negustorului:

— Află de la mine: ceea ce ai crezut că este o veste rea era de fapt una bună. Cu ajutorul tău, pasărea de departe, ruda mea, mi-a arătat cum să scap din colivie. Ceea ce am şi făcut.

Şi pasărea şi-a luat zborul spre răsărit, cântând.

(Jean-Claude Carrière,
„Pasărea indiană”, în vol. *Cercul mincinoşilor*)

A.

- Extrage, din primul enunţ al textului dat, un cuvânt cu diftong şi unul cu hiat.
- Scrie câte un sinonim adecvat (contextual) pentru fiecare dintre cuvintele: *făgăduise, vestea, îndurerat, răsărit.*
- Alcătuieşte două enunţuri cu sensuri diferite ale verbului *a pune.*
- Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte: *călătorie, suflare, astfel, (spre) răsărit.*
- Notează formele de G-D singular ale următoarelor substantive: *pasăre, colivie, călătorie, libertate.*
- Extrage din textul dat un adjectiv la gradul de comparaţie superlativ relativ şi o interjecţie afectivă.

- Ilustrează, în două enunţuri, două valori morfologice diferite ale verbului *a fi*, altele decât cea din text.
- Precizează valorile morfologice ale cuvintelor îngroşate din fragmentul: *Vestea* ***cea*** *rea a ucis-o şi pe ea,* ***şi****-a spus* ***negustorul****.*
- Indică funcţiile sintactice ale cuvintelor îngroşate din fragmentul următor: *pasărea* ***de departe****,* ***ruda*** *mea,* ***mi****-a arătat* ***cum*** *să scap din colivie.*

B.

- Precizează modurile de expunere folosite în text.
- Numeşte personajele din textul dat.
- Rezumă povestirea în trei enunţuri.
- Precizează momentele subiectului din textul propus.
- Transformă primele cinci replici din text în vorbire indirectă.
- Menţionează două argumente care să demonstreze faptul că textul citat aparţine genului epic.
- Explică, în 4-5 rânduri, valoarea morală a povestirii date.

2. Rescrie textul de la exerciţiul precedent din punctul de vedere al păsării indiene, care să devină narator la persoana I.

3. Pornind de la următoarele repere temporale şi spaţiale, imaginează câte un titlu de naraţiune.

a) *joi dimineaţă – niciodată până atunci – peste drum – copacii din faţa casei.*

b) *anul 2056 – noiembrie – staţie orbitală cu inteligenţă proprie – Pământ – galaxia vecină.*

4. Scrie o urmare neobişnuită pentru fiecare dintre enunţurile următoare, folosind de fiecare dată alte cuvinte de legătură:

- *Un bărbat traversa grăbit curtea...*
- *Ea deschise uşa apartamentului...*
- *Tramvaiul se pregătea să intre în staţie...*
- *Îmblânzitorul îşi pocni biciul...*

5. Ai scris o povestire pentru o revistă literară. Prezint-o redacţiei în câteva fraze.

6. Caracterizează personajul preferat din ultima carte citită.

7. Explică dacă celebra formulă a lui Iulius Caesar prin care anunţa o victorie asupra lui Farnaces, regele Pontului, în anul 47 î.Ch., *Veni, vidi, vici!* (Am venit, am văzut, am învins!), constituie o naraţiune.

8. Scrie o compunere narativă de 10-15 rânduri, în care să povesteşti *o întâmplare fantastică* prin care a trecut Rostogol, un pui de veveriţă ce a rătăcit drumul spre scorbură.

9. Asişti la o ceartă în oficiul poştal. Povesteşte scena în 10-15 rânduri, integrând un dialog în naraţiune.

NUVELA

- ✓ specie epică în proză;
- ✓ dimensiuni relativ reduse faţă de roman, dar mai ample decât ale schiţei sau ale povestirii;
- ✓ acţiunea urmăreşte un singur fir narativ;
- ✓ intriga este complexă, riguros construită;
- ✓ conflictul care determină acţiunea este puternic şi antrenează mai multe personaje;
- ✓ numărul personajelor este relativ redus;
- ✓ obiectivitate sporită, pentru că păstrează o legătură destul de exactă cu realitatea, urmărind asigurarea caracterului veridic;
- ✓ accentul cade asupra evoluţiei personajelor şi nu asupra întâmplărilor;
- ✓ modul de expunere dominant este naraţiunea, îmbinată cu descrierea şi cu dialogul.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

În tramvai căldura era încinsă, năbuşitoare. Traversând grăbit coridorul, îşi spuse: „Eşti un om cu noroc, Gavrilescule!" Zărise un loc liber, lângă o fereastră deschisă, la celălalt capăt al vagonului. După ce se aşeză, îşi scoase batista şi-şi şterse îndelung fruntea şi obrajii. Apoi înfăşură batista pe sub guler, în jurul gâtului, şi începu să-şi facă vânt cu pălăria de paie. Bătrânul din faţa lui îl privise tot timpul concentrat, parcă s-ar fi trudit să-şi aducă aminte unde îl mai văzuse. Pe genunchi ţinea cu mare grijă o cutie de tablă.

— E teribil de cald! Spuse el deodată. Nu s-au mai pomenit aşa călduri din 1905!...

Gavrilescu clătină din cap, continuând să-şi facă vânt cu pălăria:

— E cald într-adevăr, spuse. Dar când este omul cult, le suportă mai uşor pe toate. Colonelul Lawrence bunăoară. Ştiţi ceva de colonelul Lawrence?

— Nu.

— Păcat. Nici eu nu prea ştiu mare lucru. Dacă s-ar fi urcat în tramvaiul ăsta, l-aş fi întrebat. Îmi place să intru în vorbă cu oamenii culţi. Tinerii aceşti, domnul meu, erau, desigur, studenţi. Studenţi eminenţi. Aşteptam cu ei în staţie

şi i-am ascultat. Vorbeau despre un anume colonel Lawrence şi de aventurile lui în Arabia. Şi ce memorie! Recitau pe dinafară pagini întregi din cartea colonelului. Era o frază care mi-a plăcut, o frază foarte frumoasă, despre arşiţa care l-a întâmpinat pe el, pe colonel, undeva în Arabia şi care l-a lovit în creştet, l-a lovit ca o sabie...

(Mircea Eliade, *La ţigănci*)

A.

- Extrage din enunţul *Vorbeau despre un anume colonel Lawrence şi de aventurile lui în Arabia.* un cuvânt cu triftong şi unul cu hiat.
- Scrie câte un sinonim adecvat (contextual) pentru fiecare dintre cuvintele: *concentrat*, *cult*, *suportă*, *a lovit*.
- Alcătuieşte două enunţuri cu sensuri diferite ale verbului *a şti*.
- Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte: *căldura*, *deschisă*, *îndelung*, *înfăşură*.
- Menţionează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din fragmentul: *Zărise un loc liber, lângă o fereastră deschisă, la celălalt capăt al vagonului.*
- Precizează felul propoziţiilor din fraza următoare, din punct de vedere sintactic: *După ce se aşeză, îşi scoase batista şi-şi şterse îndelung fruntea şi obrajii.*

B.

- Rezumă fragmentul propus în patru enunţuri.
- Precizează care sunt modurile de expunere din text.
- Indică persoana gramaticală a naraţiunii.
- Selectează din naraţiune două construcţii care oferă amănunte spaţiale.
- Rescrie imagini care creează impresia unei realităţi familiare pentru cititor.

2. Rezumă într-o jumătate de pagină o nuvelă studiată.

3. Caracterizează un personaj de nuvelă, având în vedere comportamentul lui de-a lungul acţiunii şi limbajul.

4. Comentează succint conflictul central dintr-o nuvelă studiată.

5. Imaginează un posibil subiect de nuvelă, plecând de la fragmentul de mai sus.

SCHIŢA

✓ specie epică de mică întindere;
✓ acţiune simplă, concentrată, limitată la un singur episod – semnificativ – din viaţa unuia sau a câtorva personaje;
✓ modul predominant de expunere este naraţiunea, împletită cu dialogul.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

O vorbă franţuzească zice că mai-binele e adesea vrăjmaşul binelui. Este foarte adevărat; însă omului nu-i trebuieşte binele, îi trebuieşte mai-binele: acesta e raţiunea întregului progres al omenirii. Priviţi, la fiecare Sf. Gheorghe şi Sf. Dumitru, ce goană după mai-bine! Gândesc că nicăieri nu se mută mai mult şi mai des lumea ca la Bucureşti; e natural – capitala trebuie să dea tonul progresului. Cu trei luni înainte de termenul mutării, mai în fiecare familie începe regulat o interesantă dezbatere, având un vădit caracter de urgenţă:

— Nu-mi mai dă mâna, cucoană! leafa scăzută; criză; nu mai pot! Trebuie să căutăm una mai ieftină...

— Iar să ne mutăm?

— Dacă trebuie...

— Uf, când mă gândesc, să plec iar cu troacele, să le mai hodorogesc iar! [...]

— N-am ce-ţi face! De ce nu ţi-au dat părinţii o pereche de case de zestre? Şi mie mi-ar fi plăcut să nu mai umblu la fiecare şase luni din mahala în mahala... Dar de! Asta e soarta noastră a chiriaşilor! [...]

(I.L. Caragiale, *De închiriat...*)

A.

- Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor *termen, vădit, cucoană, (a) umbla.*
- Selectează din primul paragraf un cuvânt format prin derivare şi unul prin compunere.
- Indică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunţul: *Şi mie mi-ar fi plăcut să nu mai umblu la fiecare şase luni din mahala în mahala...*
- Precizează felul propoziţiilor subordonate din fraza *Gândesc că nicăieri nu se mută mai mult şi mai des lumea ca la Bucureşti; e natural – capitala trebuie să dea tonul progresului.*
- Explică semnele de punctuaţie din a doua replică.

B.

- Enumeră motivele pentru care bărbatul consideră că trebuie să se mute din nou.
- Indică sentimentul exprimat de interjecţia *Uf!*
- Transcrie din text un enunţ care indică ironia naratorului.
- Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă.
- Explică înţelesul zicalei: *mai-binele e adesea vrăjmaşul binelui.*

2. Pe baza unei schiţe studiate rezolvă următoarele sarcini de lucru:

- Scrie în 15 rânduri rezumatul ei.
- Caracterizează într-un text de 10 rânduri un personaj secundar.

- Indică numele personajului preferat şi justifică prin două argumente alegerea făcută.
- Prezintă, într-un text de 10-15 rânduri, momentele subiectului.
- Explică, în maximum 5 rânduri, titlul scrierii.
- Argumentează, prin menţionarea a două argumente, că textul studiat este schiţă.
- Scrie pe o foaie numele personajelor principale şi secundare. Trasează apoi săgeţi între aceste nume, indicând deasupra lor tipul relaţiei care se stabileşte între eroi.

3. Imaginează situaţia iniţială a unei schiţe cu titlul *Misterul oraşului.* Scrie 15 rânduri pe această temă.

4. Imaginează-ţi că trebuie să convingi un regizor să facă un film după textul schiţe studiate. Ce argumente ai folosi?

BASMUL

✓ specie epică în proză, de dimensiuni relativ întinse;
✓ se povestesc întâmplări fantastice puse pe seama unor personaje cu însuşiri supranaturale, pozitive şi negative;
✓ acţiunea basmului se naşte din conflictul dintre forţele binelui şi ale răului, dintre adevăr şi minciună;
✓ sunt prezente formule tradiţionale (de început, mediane şi finale);
✓ timpul şi spaţiul acţiunii sunt vagi, nedeterminate;
✓ deznodământul aduce întotdeauna triumful eroilor pozitivi;
✓ apărut din cele mai vechi timpuri, basmul a reprezentat, pe de o parte, o modalitate de evadare din cotidian într-o lume mirifică, unde totul este posibil, pe de altă parte, o necesitate de impunere a unor norme morale (binele, adevărul, curajul, dreptatea etc.);
✓ basmul popular este o creaţie anonimă, tradiţională, transmisă prin viu grai, în timp ce basmul cult este scris de un autor şi poartă amprenta originalităţii acestuia, a stilului său artistic individual.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Nu-şi sfârşi bine vorba, că vrăjitoarea o şi îmbrânci pe biata Gretel unde era cuptorul din care ieşeau limbi de foc.

— Hai, bagă-te înăuntru, îi porunci vrăjitoarea, şi vezi dacă-i destul de încins, ca să punem înăuntru pâinea.

Vezi că afurisita de cotoroanţă nu degeaba o îndemna pe fată să se vâre în cuptor!... Că de-ndată ce-ar fi fost înăuntru, vrăjitoarea pac! ar fi închis

cuptorul. Şi-ar fi ţinut-o acolo până ce se rumenea bine. Şi-apoi ar fi mâncat-o… Numai că Gretel băgă de seamă ce gânduri clocea în cap vrăjitoarea şi se prefăcu că-i nătângă şi neîndemânatică:

— Aş intra, da' nu ştiu cum să fac… Pe unde să intru? Şi cum anume?

— Eşti proastă ca o gâscă! o ocărî baba. Păi, nu-ţi dă prin cap pe unde, că-i deschizătura destul de mare? Ia te uită, şi eu aş putea să încap în ea!… Şi, şontâcăind, se apropie de cuptor şi-şi vârî capul în el.

Gretel doar asta aştepta, şi-i dădu un brânci zgripţuroaicei de se duse până-n fundul cuptorului. Apoi închise uşa de fier şi puse zăvorul. Văleu! Ce mai urlete, că te treceau fiorii, răzbăteau dinăuntru!...

(Fraţii Grimm, *Hänsel şi Gretel*)

A.

- Numeşte grupurile de sunete prezente în cuvintele: *vrăjitoare, zgripţuroaică, fiorii.*
- Spune cum s-au format cuvintele: *neîndemânatic, a şontâcăi, deschizătură.*
- Propune sinonime pentru expresiile: *a băga de seamă, a da brânci.*
- Transcrie două cuvinte cu sens figurat din fragmentul dat.
- Menţionează valorile morfologice ale cuvintelor scrise îngroşat din fragmentul: *Nu-**şi** sfârşi bine vorba, că vrăjitoarea **o** **şi** îmbrânci pe biata Gretel […].*
- Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor scrise îngroşat din enunţul următor: *Că de-ndată ce-**ar fi fost** înăuntru, vrăjitoarea **pac!** ar fi închis **cuptorul**.*

B.

- Precizează două moduri de expunere prezente în text.
- Transcrie, din text, un cuvânt/o sintagmă care dezvăluie implicarea afectivă a naratorului.
- Rezumă fragmentul propus în două enunţuri.
- Menţionează două motive care să justifice apartenenţa fragmentului citat la specia basmului.

2. Explică, în 4-5 rânduri, rolul formulei iniţiale din basme: *A fost odată ca niciodată...*

3. Dă exemple de personaje pozitive şi de personaje negative din basmele citite.

4. Desenează harta unui ţinut fantastic din basme.

5. Redactează planul simplu de idei pentru un basm pe care l-ai citit şi ţi-a plăcut.

6. Imaginează-ţi un obiect magic pe care l-ar deţine într-un basm: *nevasta unui căpcăun – fata cea mică a tâmplarului – un cocoşat – un dragon – Făt-Frumos – o împărătească.*

7. Pornind de la următoarea situaţie, construieşte schema narativă a unui basm modern: *Vrăjitorul Merlin fu apelat pe videochat...*

FABULA

- ✓ specie a genului epic, în versuri sau în proză;
- ✓ conţine o scurtă povestire alegorică în care sunt satirizate defecte omeneşti cu scopul de a le îndrepta;
- ✓ personajele fabulei sunt animale, plante, obiecte înzestrate cu însuşiri umane, aşadar figura de stil predominantă este personificarea;
- ✓ are, de regulă, două părţi: partea narativă, care cuprinde povestirea alegorică a faptelor, şi partea finală, morala, care este o învăţătură ce se desprinde din naraţiune.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Sosise iarna şi se udaseră grăunţele şi furnicile le uscau. Un greiere flămând le cerşi de-ale gurii, dar furnicile îl întrebară: „De ce nu ţi-ai strâns bucate şi tu astă-vară?" Greierele răspunse: „N-aveam timp, cântam frumos." Furnicile îi râseră în nas şi-i ziseră: „Dacă-n vară ai cântat, joacă-n iarnă nemâncat."

Fabula arată că nu trebuie să neglijăm treburile noastre, ca să nu ne întristăm şi să ne primejduim.

(Esop, *Greierele şi furnica*)

A.

- ♦ Selectează din text un cuvânt care conţine diftong şi unul care conţine hiat.
- ♦ Precizează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte: *astă-vară, frumos, a se întrista.*
- ♦ Găseşte în text două sinonime pentru cuvântul *mâncare.*
- ♦ Alcătuieşte două expresii/locuţiuni cu substantivul *nas.*
- ♦ Numeşte modul următoarelor verbe: *joacă, să ne primejduim.*
- ♦ Precizează funcţia sintactică a propoziţiilor subordonate din ultima frază a textului propus.

B.

- ♦ Transcrie fragmentul din care reiese autocaracterizarea unui personaj.
- ♦ Identifică modurile de expunere din text.

- Ce tipuri umane se ascund sub măştile celor două personaje din text?
- Subliniază cu roşu morala acestei fabule şi explic-o.
- Menţionează două argumente pentru care consideri că textul propus aparţine unei fabule.

2. ***Alegoria*** reprezintă o figură de stil prin care un sens abstract, ascuns, este prezentat într-o formă concretă. Alegoria concretizează idei generale, dându-le o formă sensibilă, prin utilizarea unui şir de alte figuri de stil, precum metafora, comparaţia, personificarea, epitetul etc. care formează o imagine unitară. Explică sensul alegoriei din fabula propusă la subiectul 1.

3. Construieşte un text de maximum 5 rânduri în care să informezi alţi greieri ce trebuie să (nu) facă pentru a nu avea soarta greierului din fabula lui Esop.

4. Ai fost vreodată în situaţia furnicii? Povesteşte în maximum 10 rânduri.

5. Scrie o compunere de 15 rânduri, pornind de la morala unei fabule studiate.

6. În fabulă animalele reprezintă nişte măşti în spatele cărora se află oamenii cu defectele şi calităţile lor. Stabileşte corespondenţa între rolurile jucate de animale şi trăsăturile umane!

Vulpea	capacitatea de adaptare
Măgarul	abilitatea de a ispiti
Racul	înţelepciunea
Cameleonul	ipocrizia
Leul	încăpăţânarea
Bufniţa	viclenia
Şarpele	forţa

b. GENUL LIRIC

- ✓ cuprinde totalitatea operelor în care predomină **subiectivitatea, exprimarea directă a sinelui;**
- ✓ numele acestui gen literar (< lat., gr. *Lyra* – „liră") provine din faptul că în Grecia antică recitarea poeziei era însoţită de acompaniamentul lirei;
- ✓ structurarea textului în strofe şi versuri este dominantă în genul liric, deşi nu neapărat specifică. Este valorificată astfel **muzicalitatea limbajului**, realizată prin elementele de **prozodie** (ritm, rimă, măsură), dar şi prin **figuri sintactice** (repetiţii, refrene) sau de **sunet** (aliteraţii, asonanţe);

- ✓ **eul creator** își exprimă în mod nemijlocit stările sufletești, emoțiile, reacțiile față de fenomenele lumii exterioare și față de propriile metamorfoze interioare;
- ✓ vocea textuală este doar o convenție numită **eu liric** sau **eu poetic**, care poate apărea în diverse ipostaze: *îndrăgostitul, revoltatul, gânditorul, contemplatorul, căutătorul unui ideal* etc.;
- ✓ modul dominant de expunere este **monologul liric** (adresat sau nu), dar poate apărea și **descrierea**;
- ✓ subiectivitatea se exprimă la nivel lexico-gramatical prin **mărcile eului liric**: pronume, adjective pronominale și verbe la persoana I, interjecții afective (în cazul lirismului de tip confesiv) și pronume, adjective pronominale, verbe la persoana a II-a, substantive în V (în cazul lirismului de tip adresativ);
- ✓ limbajul este **sugestiv** și **expresiv**, folosindu-se într-o măsură mai mare imaginile artistice și figurile de stil, cuvintele cu sens figurat;
- ✓ există multe specii lirice, atât în literatura populară, cât și în literatura cultă.

Exerciții

1. Citește textul de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

Te uită cum ninge decembre...
Spre geamuri, iubito, privește –
Mai spune s-aducă jeratic
Și focul s-aud cum trosnește.

Și mână fotoliul spre sobă,
La horn să ascult vijelia,
Sau zilele mele – totuna –
Aș vrea să le-nvăț simfonia.

Mai spune s-aducă și ceaiul,
Și vino și tu mai aproape –
Citește-mi ceva de la poluri,
Și ningă... zăpada ne-ngroape.

Ce cald e aicea la tine,
Și toate din casă mi-s sfinte –
Te uită cum ninge decembre...
Nu râde... citește nainte.

E ziuă și ce întuneric...
Mai spune s-aducă și lampa –
Te uită, zăpada-i cât gardul,
Și-a prins promoroacă și clampa.

Eu nu mă mai duc azi acasă...
Potop e-napoi și-nainte,
Te uită cum ninge decembre...
Nu râde... citește nainte.

(George Bacovia, *Decembrie*)

A.

- Desparte în silabe cuvintele: *decembrie*, *trosnește*, *simfonia*, *promoroacă*.
- Selectează, din text, trei cuvinte din câmpul lexico-semantic al iernii.
- Menționează două diminutive din familia lexicală a substantivului *casă*.

- Transcrie două cuvinte folosite în text cu sens figurat.
- Precizează cazul substantivelor din prima strofă a poeziei.
- Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *cum* să aibă altă valoare morfologică decât cea din text.
- Notează funcţiile sintactice ale cuvintelor scrise îngroşat din versul *Aş vrea să* ***le****-nvăţ* ***simfonia****.*
- Contrage propoziţia subordonată din versul *Te uită, zăpada-i cât gardul.* în partea de propoziţie corespunzătoare.

B.

- Precizează termenii opoziţiei care structurează discursul liric.
- Explică rolul stilistic al liniei de pauză folosite în text în interiorul sau la finalul unor versuri.
- Precizează măsura versurilor, tipul de rimă şi ritmul din textul dat.
- Transcrie din text trei figuri de stil diferite.
- Reflectează asupra sentimentelor exprimate de vocea lirică din text şi precizează-le.
- Extrage din text două tipuri de mărci lexico-gramaticale ale eului liric.
- Explică semnificaţia titlului în raport cu conţinutul textului.
- Menţionează două motive pentru care consideri că textul dat aparţine genului liric.

2. Rescrie strofa următoare pentru a reface versurile originale:

Iubind în taină am păstrat tăcere, gândind că astfel o să-ţi placă ţie, căci în priviri citeam o vecinicie de-ucigătoare visuri de plăcere.

(Mihai Eminescu)

3. Găseşte rime pentru cuvintele: *gând, dimineaţă, poveste, oranj, emoţie.*

4. Scrie câte o definiţie metaforică a noţiunilor următoare: *fluture – clipă – iubire – speranţă – perlă.*

5. Descrie într-un limbaj figurat sentimentele şi emoţiile pe care le poţi avea într-una din următoarele situaţii:

a) contempli marea
b) cade prima zăpadă
c) iubeşti
d) faci un lucru interzis

6. Descoperă figurile de stil din următorul fragment şi transcrie-le:

Dar mie/ Mi-a spus o fetiţă cuminte/ Că-şi aduce aminte/ Cum vara vine din copilărie,/ Şi cum,/ În miros de lapte, de fân şi de fum,/ Alunecă de-aici,/ Trasă de fluturi, de buburuze şi de furnici,/ Înspre bunici.

(Ana Blandiana, *Cine poate şti?*)

7. Scrie un vers de douăsprezece silabe a cărui rimă să fie în *–tor*. Roagă-l pe colegul de bancă să compună următorul vers.

8. Completează spațiile punctate cu termeni care denumesc trăsături ale poeziei.

P...
O...
E...
Z...
I..
E...

9. Citiți fragmentul următor și explicați analogia dintre poezie și dans:

Malherbe asocia proza cu mersul, poezia cu dansul. Mersul, ca și proza, are întotdeauna un obiect precis. Ea este un act îndreptat spre un obiectiv, scopul nostru este de a-l atinge. [...] Dansul este cu totul altceva. El este, fără îndoială, un sistem de acte, dar acte care își au scopul în ele însele. El nu se duce nicăieri. Dacă urmărește totuși ceva, nu poate fi vorba decât de un obiect ideal, o stare, o voluptate, fantoma unei flori sau un fel de încântare de tine însuți, o extremă de viață, un pisc, un punct suprem al ființei...

(Paul Valéry)

PASTELUL

- ✓ specie lirică în versuri în care se prezintă, cu ajutorul descrierii, un tablou din natură;
- ✓ modurile de expunere sunt descrierea și monologul liric;
- ✓ eul poetic, aflat într-o ipostază contemplativă, își exprimă sentimentele față de peisajul descris fie în mod direct, fie într-o manieră discretă;
- ✓ expresivitatea este conferită de folosirea imaginilor artistice vizuale, auditive, olfactive sau dinamice și de utilizarea figurilor de stil;
- ✓ termenul de *pastel* desemnează la origine o tehnică picturală, un desen realizat cu un creion moale, ușor colorat, în tonuri palide, delicate.

Exerciții

1. Citește textul de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapără-n cale,
Apele plâng, clar izvorând din fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-aşa sfântă şi clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ţi-e plină.

Nourii curg, raze-a lor şiruri despică,
Streşine vechi casele-n lună ridică,
Scârţâie-n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluiere murmură-n stână. [...]

(Mihai Eminescu, *Sara pe deal*)

A.

- Transcrie doi termeni neliterari din text şi scrie, pentru fiecare, forma literară actuală.
- Notează câte un sinonim pentru termenii următori: *clar, jale, a murmura.*
- Transcrie din text două cuvinte cu sens figurat.
- Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate din sintagma: *...fruntea de gânduri ţi-e plină.*
- Realizează expansiunea termenului *cu jale* din primul vers într-o propoziţie cu aceeaşi funcţie sintactică.

B.

- Descoperă o trăire a eului poetic şi numeşte-o.
- Selectează o figură de stil din prima strofă.
- Precizează rima şi măsura versurilor.
- Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale vocii lirice din text.
- Exprimă-ţi oral punctul de vedere despre efectul artistic pe care-l produc imaginile poetice vizuale şi auditive din strofa a treia în textul dat.
- Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să demonstrezi argumentat că fragmentul propus reprezintă un pastel.
- Desenează un tablou inspirat de fragmentul citat.

2. Explică provenienţa termenului de *pastel* în literatura română, cu ajutorul unui dicţionar de termeni literari.

3. Dă exemple de culori şi nuanţe pe care le-ar folosi un poet/un pictor pentru crearea unui tablou:

a) *marin*
b) *montan*
c) *campestru*
d) *lacustru*

4. Alege un colț de natură din localitatea ta și descrie-l, mai întâi din plan depărtat, apoi din plan apropiat.

5. Descrie o picătură de apă prin cât mai multe substantive, adjective și verbe, sugerând: forma, transparența, strălucirea, mișcarea acesteia.

6. Comentează în 5-6 rânduri următoarea reflecție a lui Andrei Pleșu:

> Peisagistul adevărat știe mai bine decât oricine că dinaintea naturii nu trebuie să stai ca un pețitor [...], ci ca Oedip dinaintea Sfinxului: o vezi bine numai dacă adulmeci în ea o taină.

7. Descrie tabloul din imagine, *Pescuit în barcă, lângă sălcii* de Jean-Baptiste Camille Corot, ținând cont de următoarele repere: prezentarea nuanțată a peisajului; perspectiva celui care contemplă (apropiat, depărtat); elemente sugerate ale cadrului spațial și temporal; jocuri de umbră și lumină; descriere dinamică/descriere statică etc.

II. TEXTUL NONLITERAR

- ✓ este rezultatul observării realităţii şi al transformării acesteia în informaţie;
- ✓ are un caracter nonficţional – este bazat pe aspecte adevărate, controlabile, concrete ale realităţii cotidiene;
- ✓ are drept scop informarea cititorului, dar şi transmiterea unor convingeri, încercarea de a-l determina pe acesta să facă/să creadă un anumit lucru;
- ✓ în general, este lipsit de expresivitate, dar unele specii, cum ar fi reclamele, mizează pe jocuri de cuvinte, figuri de stil, cuvinte polisemantice etc.;
- ✓ este folosit aspectul corect, îngrijit al limbii;
- ✓ obiectivitate, claritate, accesibilitate relativă, în funcţie de domeniu;
- ✓ sunt prezente uneori clişee de limbaj (formule fixe folosite în diverse acte oficiale, scrisori etc.)
- ✓ în textele ştiinţifice sunt prezenţi termeni specifici unui anumit domeniu de cercetare;
- ✓ se referă la persoane reale, din punct de vedere individual, comunitar, etnic, naţional etc.;
- ✓ prezintă o mare varietate de forme: texte de lege, reţete, prospecte de medicamente, instrucţiuni de montare/utilizare a aparatelor, ghiduri turistice, reclame, articole de ziar sau revistă, ştiri, interviuri, anunţuri de mică publicitate, lucrări ştiinţifice etc.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Delta Dunării se află în partea estică a României şi cuprinde atât teritoriul dintre braţele fluviului, cât şi complexul lagunar Razim-Sinoie.

Relieful Deltei conţine forme emerse[1] ce ocupă 25% din suprafaţă şi forme submerse[2], care ocupă restul de 75%. Formele emerse sunt reprezentate de grinduri, ostroave şi insule. Grindurile sunt acumulări de materiale, depuse datorită acţiunii comune a fluviului şi mării sau resturi dintr-un vechi uscat. Altitudinea cea mai mare din Delta Dunării se înregistrează în grindul Letea şi este de 12,4 m. Relieful negativ este reprezentat în principal de braţele fluviului,

---

[1] *emerse* – aflate deasupra nivelului apei.
[2] *submerse* – aflate sub nivelul apei.

şi anume: braţul Chilia, cel mai nordic, cu un traseu sinuos şi cu despletiri succesive pe parcursul său, braţul Sulina, canalizat şi permanent dragat[1] pentru navigaţia vaselor maritime şi braţul Sf. Gheorghe.

Întinderea mare de apă oferă Deltei o puternică umiditate, ceea ce permite dezvoltarea unei vegetaţii bogate, formate din stuf, papură, sălcii. Fauna conţine peste 200 de specii de păsări (egrete, pelicani, raţe şi gâşte sălbatice, lişiţe, cormorani etc.), motiv pentru care această unitate de relief a fost numită „paradis al păsărilor" şi declarată rezervaţie a biosferei, beneficiind de o ocrotire corespunzătoare.

(după Luminiţa Marin, *Geografia României*)

A.

- Transcrie, din text, cuvântul compus cu un element savant (prefixoid).
- Selectează, din text, trei neologisme, în afara celor explicate în subsolul paginii.
- Extrage din text două cuvinte folosite cu sens figurat.
- Precizează diateza următoarelor verbe din text: *se află, a fost numită, beneficiind.*
- Transformă următoarea propoziţie dezvoltată într-o propoziţie simplă: „Se mai adaugă braţe secundare, mlaştini, gârle şi canale."

B.

- Precizează, pe baza informaţiilor din text, unde este situată Delta Dunării.
- Transcrie, din text, o enumeraţie.
- Scrie care este şi prin ce se caracterizează braţul nordic al Dunării.
- Explică ce înseamnă „relief negativ".
- Precizează două argumente pentru care consideri că textul propus aparţine categoriei textelor nonliterare.
- Transformă textul citat într-o descriere literară de 10-15 rânduri. Nu uita:
  - să selectezi datele obiective ale realităţii prezentate în textul dat, cu privire la Delta Dunării, şi să le transformi pe cât posibil;
  - să surprinzi câteva însuşiri particulare ale peisajului descris, prin folosirea unui limbaj figurat;
  - să exprimi o impresie/sentimente în legătură cu peisajul contemplat;
  - să surprinzi relaţia natură – fiinţă umană.

---

[1] *a draga* – a săpa cu draga fundul unei ape şi a scoate materialul săpat.

2. Fratele tău mai mic, elev în clasa a IV-a, a avut de făcut o scurtă prezentare despre Delta Dunării, pe care te roagă să i-o corectezi. Textul său este următorul:

Dunărea este al doilea fluviu din Europa, în ceea ce privesc dimensiunile. Izvorește din munții Pădurea Neagră și se varsă în marea Neagră, printro deltă. Delta Dunării cuprinde teritoriul dintre cele trei brațe ale fluviului: Chilia, Sulina și Sfântul Gheorghe. În deltă trăiesc multe păsări, ca cormoranii, lișițele, lebedele, pelicanii, și altele. Sunt multe și numeroase animale în deltă: vulpi, mistreți, câinele enot, nurci. Vegetația este bogată, formată din stufăriș, rogoz, nuferi ai căror frumusețe împodobesc delta. Activitățile legate de deltă sunt pescuitul, vânătoarea și turismul. Delta Dunării este rezervație naturală, care noi trebuie să o protejăm.

3. Scrie un text publicitar de maximum 10 rânduri, în care să prezinți avantajele unei vacanțe în Delta Dunării.

4. Compară textul propus la exercițiul 1 cu următorul text și scrie diferențele pe două coloane:

Soarele asfințise; deasupra răsăritului, undeva, mai stăpânea încă rumeneala lui. Aburii bălții începură a pluti pretutindeni pe luciul undelor. Și Delta cu profunzimi misterioase se întindea până departe în jurul nostru din colțul acela de Dunăre veche. Umbra cucerea bolțile de sălcii și cărările prin trestii. Apele acelea nesfârșite care domneau pretutindeni, într-un ținut întreg, alcătuiau o stăpânire a necunoscutului și a tainei. De la mistrețul care dormitează pe plăvii[1], de la lebedele și pelicanii care înspumează noaptea negrul ghiolurilor, până la popoarele de păsărele, până la puzderia de pești, până la nesfârșitele miliarde de gângănii neștiute și nebănuite – toate trăiesc din apele acestea care au întins o bogată împărăție, care aduc nomolul plin de hrană din munții și câmpiile depărtării. De mii și mii de ani, s-a plămădit aici ca într-o înfrigurare viața; și lupta s-a desfășurat pentru o rază de lumină și pentru un fir de hrană din seninul de sus până în fundul nomolului, jos. Și nesfârșite șiruri de vieți au căzut, s-au prefăcut în tină[2] și au hrănit izvoarele vieții nouă.

(Mihail Sadoveanu, Taine)

[1] *plavie, plavii* (pop. *plăvii*) – insuliță plutitoare alcătuită din resturi vegetale și nămol; plaur.
[2] *tină* (reg.) – noroi; pământ, țărână.

A. TEXTUL PUBLICITAR

Discursul publicitar reprezintă un tip de discurs public care se caracterizează prin următoarele trăsături:
- ✓ prezintă într-un mod (cât mai) concis şi atrăgător un produs (comercial, cultural, politic) pentru a convinge publicul de importanţa şi utilitatea sa;
- ✓ are o difuzare socială pe scară largă;
- ✓ codul cultural este cunoscut de toată lumea (de ex.: familia, petrecerea timpului liber, sănătate, relaţii sociale, cuplu, ecologie, eternul feminin);
- ✓ publicitatea propune o imagine standard a bunăstării, a idealului în viaţa de zi cu zi;
- ✓ publicitatea pune în mişcare conţinuturi puternic marcate de norme culturale;
- ✓ publicitatea este o construcţie unitară în care sloganul, textul şi imaginea sunt dimensiuni inseparabile ale unui sens global;
- ✓ sloganul trebuie să fie frapant şi uşor de ţinut minte: se poate baza pe jocuri de cuvinte, repetiţii, aliteraţii, hiperbole etc.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Nivea Q10: *bucură-te de viaţă, uită de riduri! Pentru că frumuseţea este îngrijire.*

- ♦ Transcrie verbele la imperativ din textul dat.
- ♦ Numeşte produsul la care face referire textul.
- ♦ Precizează care este, în opinia ta, publicul-ţintă căruia i se adresează textul.
- ♦ Menţionează două argumente pentru care consideri că textul propus este o reclamă.
- ♦ Care este definiţia frumuseţii, după creatorii acestei reclame?

2. Identifică publicul-ţintă pentru fiecare dintre sloganurile de mai jos:

a) „Tide – pentru supermame"
b) „BCR – gândim la fel"
c) „Kinder bueno. Savurează gustul bueno"
d) „Timişoreana – povestea merge mai departe. O bere cu tradiţie"

A. TEXTUL PUBLICITAR

Discursul publicitar reprezintă un tip de discurs public care se caracterizează prin următoarele trăsături:

- ✓ prezintă într-un mod (cât mai) concis şi atrăgător un produs (comercial, cultural, politic) pentru a convinge publicul de importanţa şi utilitatea sa;
- ✓ are o difuzare socială pe scară largă;
- ✓ codul cultural este cunoscut de toată lumea (de ex.: familia, petrecerea timpului liber, sănătate, relaţii sociale, cuplu, ecologie, eternul feminin);
- ✓ publicitatea propune o imagine standard a bunăstării, a idealului în viaţa de zi cu zi;
- ✓ publicitatea pune în mişcare conţinuturi puternic marcate de norme culturale;
- ✓ publicitatea este o construcţie unitară în care sloganul, textul şi imaginea sunt dimensiuni inseparabile ale unui sens global;
- ✓ sloganul trebuie să fie frapant şi uşor de ţinut minte: se poate baza pe jocuri de cuvinte, repetiţii, aliteraţii, hiperbole etc.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Nivea Q10: bucură-te de viaţă, uită de riduri! Pentru că frumuseţea este îngrijire.

- ♦ Transcrie verbele la imperativ din textul dat.
- ♦ Numeşte produsul la care face referire textul.
- ♦ Precizează care este, în opinia ta, publicul-ţintă căruia i se adresează textul.
- ♦ Menţionează două argumente pentru care consideri că textul propus este o reclamă.
- ♦ Care este definiţia frumuseţii, după creatorii acestei reclame?

2. Identifică publicul-ţintă pentru fiecare dintre sloganurile de mai jos:

a) „Tide – pentru supermame”
b) „BCR – gândim la fel”
c) „Kinder bueno. Savurează gustul bueno”
d) „Timişoreana – povestea merge mai departe. O bere cu tradiţie”

3. Precizează care sunt procedeele artistice pe care se bazează următoarele texte publicitare, după modelul dat:

Model: „Bun venit, hidratare! Herbal Essences" – *personificare*
a) „Hochland – Bucuria gustului"
b) „Raffaello – mai presus de cuvinte"
c) „Dosia, noua soluţie pentru curăţat geamuri"
d) „Flit – mor insectele după el"
e) „Noi îngheţăm şi Ecuatorul" (Arctic)
f) „Veni, vidi, visa" (BRD)

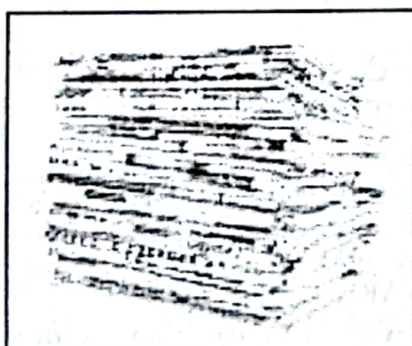
4. Pentru ce produs/eveniment ar putea fi create reclamele următoare?

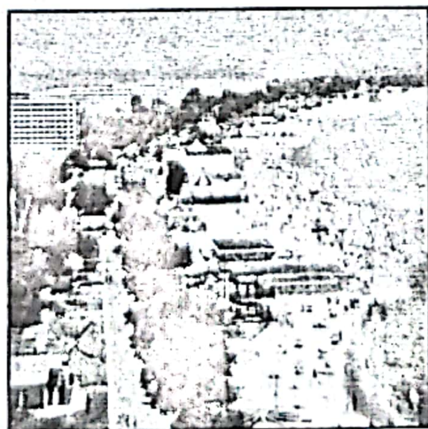
- ... invitaţia căreia nu-i poţi rezista!
- Încearcă noul gust intens de portocale...
- Alături de tine!
- Sănătatea e în mâinile tale.
- Frumuseţea începe cu un strop de prospeţime.
- Culoarea care te prinde.

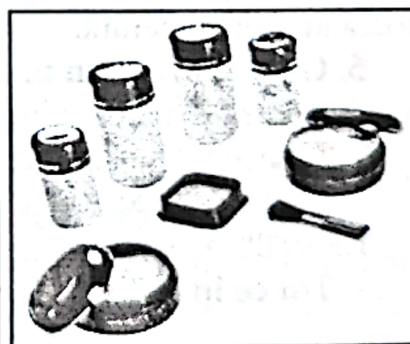
5. Imaginează, pentru fiecare dintre produsele sau evenimentele următoare, un slogan concis şi atractiv:

a) O campanie antifumat.
b) Deschiderea Târgului de carte şcolară.
c) O campanie pentru deschiderea unui nou post de televiziune dedicat exclusiv copiilor.
d) Lansarea unei colecţii noi de carte de către o editură.

6. Imaginează un text publicitar (slogan + text explicativ) pentru imaginile următoare:

7. Caută 10 reclame diferite în mass-media (presă, Internet, bannere, afişe stradale etc.), colecţionează ideile promovate, apoi scrie o compunere despre cum crezi că arată viaţa în universul propus de reclame.

B. ANUNŢUL PUBLICITAR

Trăsături:
- ✓ scop informativ, formulat astfel încât să convingă;
- ✓ discurs scurt, fiind precizate datele importante;
- ✓ structură simplă;
- ✓ cuvintele sunt folosite cu sensul de bază.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Fii binevenit la „ŞCOALA DE ROCK”. Visul tău poate deveni REALITATE. Descoperă-ţi talentul şi valenţele pătrunzând în tainele unui instrument ce a creat legende.

1. Vei învăţa noţiuni teoretice de bază fără de care nu poţi ajunge un bun chitarist.

2. Vei deprinde cunoştinţele despre instrumentul acustic şi electric având posibilitatea să cunoşti şi să te orientezi spre genul de muzică dorit:

- clasic	- rock	- blues
- jazz	- hard rock	- metal
- folk	- pop	- fusion

3. Vei beneficia de amplificare şi de orice altă logistică necesară desfăşurării cursului.

4. Şedinţele se vor ţine INDIVIDUAL, fiecare cursant beneficiind astfel de toată atenţia cuvenită.

5. O şedinţă are un timp alocat de 2h, iar costul este de 50 RON.

6. Pentru detalii suplimentare contactează E. T., tel: 0721000609.

7. Foarte IMPORTANT:

– NU EXISTĂ SUB NICIO FORMĂ LIMITĂ DE VÂRSTĂ PENTRU A ÎNVĂŢA SĂ CÂNŢI!!!

– Tot ce îţi trebuie este SERIOZITATE şi DETERMINARE.

(după www.micapublicitate.net)

A.

- Explică motivul pentru care textul acestui anunţ publicitar este atât de mare.
- Prezintă într-un text de maximum 5 rânduri structura acestui anunţ.
- Enumeră trei genuri de muzică precizate în anunţ.

- Indică un motiv care te-ar determina să urmezi cursurile unei astfel de şcoli.
- Precizează cu ce sens este folosit în primul alineat cuvântul *legendă*.
- Exprimă-ţi opinia despre alegerea titlului acestor cursuri: ŞCOALA DE ROCK.

B.

- Transcrie din text două verbe la modul imperativ.
- Desparte în silabe următoarele cuvinte: *beneficiind, orientezi, cunoştinţele.*
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunţul: *Şedinţele se vor ţine* <u>*INDIVIDUAL*</u>*,* <u>*fiecare*</u> *cursant beneficiind* <u>*astfel*</u> *de toată atenţia cuvenită.*
- Indică tipul subordonatei/subordonatelor din fraza: *NU EXISTĂ SUB NICIO FORMĂ LIMITĂ DE VÂRSTĂ PENTRU A ÎNVĂŢA SĂ CÂNŢI!!!*

2. Citeşte cu atenţie următorul anunţ şi precizează greşeala pe care o conţine:

Oferim servicii de transport mobilier şi transport mărfuri, distribuţie şi livrări în Bucureşti şi în România, comenzi la tel. 0721.500.500, persoană de contact Dan D.

3. Crezi că anunţul următor este convingător sau doar inutil? Justifică răspunsul dat într-un text de 5 rânduri.

Ai o cadă de baie şi nu mai poţi să o cureţi indiferent ce produse de curăţare foloseşti? Te-ai mutat şi nu îţi place cum arată cada de baie? Tocmai ai zugrăvit şi nu mai reuşeşti să cureţi cada de baie după? Sună-ne şi noi rezolvăm problema!!! Recondiţionări căzi de baie. Orice culoare, cu/fără demontare, preţ avantajos, firma RO.BI.T – din 1994: profesionalism, experienţă, seriozitate. Rel.-programări: 091 – 629.23.99 – 0700.145.043 – 0702.324.619, www.reccadba.ro Acum în toată ţara cu garanţie 6 ani!!!

4. Citeşte anunţul de mai jos, apoi răspunde cerinţelor:

CARDURI de stres personalizate. Un cadou pentru clienţii Dvs. Este un obiect care umblă din mână în mână. <u>*Îşi vor controla nivelul de stres zilnic şi nu numai ei, cât şi colegii sau prietenii.*</u> *O reclamă care fidelizează clienţii, stârneşte curiozitatea oricui, în orice moment. Firma Dvs. va fi întotdeauna la vedere. Comanda minimă 100 bucăţi. Preţ 3 RON (tva inclus).*

- Consideri că produsul oferit este unul util pentru orice persoană? Justifică.
- Corectează enunţul subliniat.
- Menţionează un element care lipseşte anunţului de mica publicitate.

5. Pe adresa http://www.anuntul.ro/ există următoarele rubrici:

Imobiliare vânzări/Imobiliare închirieri/Auto/Locuri de muncă/Servicii/Cumpără, vinde/Afaceri/Matrimoniale/Anunţuri diverse

Citeşte anunţurile de mai jos şi menţionează rubrica de unde au fost extrase.

➲ GOLDEN Retriver, răspunde la numele Max, zona 1 Mai. Ofer recompensă; ☎

➲ PERMIS de bibliotecă „Ion Creangă", subsemnata Sorina U., îl declar nul; ☎

➲ ACHIZIŢIONEZ calculatoare, laptopuri, monitoare LCD, componente nefurate, depanez, devirusez, (re)instalez PC; ☎

➲ MERCEDES vând motor 300 Turbo diesel W124, model american automatic; ☎

➲ VÂND şifonier lemn masiv stare foarte bună/trei uşi, masă lemn plus scaune spătar, model vechi, set cu şifonierul; ☎

➲ ÎNCHIRIEZ restaurant utilat în funcţiune zona Iancului Protv., cedez afacere; ☎

➲ ACOPERIŞURI, rapid şi de calitate, Lindab, zincată, accesorii, vopsitorii; ☎

C. ARTICOLUL DE ZIAR/DE REVISTĂ

- ✓ expunere scrisă (de proporţii mai reduse) cu caracter publicistic, pe o temă politică, socială, economică, sportivă, artistică, ştiinţifică etc.;
- ✓ temele abordate în articole interesează, de obicei, un public destul de numeros;
- ✓ *articolul de fond* al unui ziar sau al unei reviste este articolul care exprimă punctul de vedere al redacţiei unei publicaţii periodice în cele mai importante probleme ale actualităţii;
- ✓ comentariile sau impresiile personale ale jurnalistului se organizează adesea într-o argumentaţie;
- ✓ limbajul este foarte variat, în funcţie de tematică şi de personalitatea autorilor;
- ✓ apar forme de captare a atenţiei cititorilor, cum ar fi titlurile sau construcţiile surprinzătoare, limbajul familiar, figurile de stil, jocurile de cuvinte;
- ✓ folosirea limbii literare este obligatorie.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

O mamă şi un tată stau la masă împreună cu fetiţa lor. Mama şi tata sunt lungi, slabi şi cenuşii, la propriu. Fetiţa poartă o pălărie clasică şi atunci când de sub aceasta îi iese o şuviţă, o îndeasă repede la loc, cu un gest vinovat. În timp

ce părinţii se agită cu ritualul opresiv-convenţional al mesei obligatorii, pe fundal se agită... trei elefanţi.

Nu, nu e o scenă de pe Magheru, ci din scurtmetrajul britanic de animaţie *Elephants*, 2008, în regia lui Sally Pearce, prezentat în afara concursului la **Anim'est**-ul de anul acesta (2-11 octombrie). Festivalul mi-a deschis gustul unei altfel de animaţii: nicidecum adresată doar copiilor, departe fie de cea idilică*, Disney, fie de cea şugubăţ-inovativă gen *Ice Age* sau *Shrek*. Uneori fascinantă, alteori prea ciudată pentru spectatorul mediu obişnuit cu *Tom şi Jerry* de duminica după-amiaza. În orice caz o iniţiativă benefică şi de anvergură, care a dezvăluit neiniţiaţilor (şi le-a confirmat iniţiaţilor...) că animaţia nu e joacă, ci un gen de sine stătător, foarte variat şi în expansiune.

(Iaromira Popovici, „Animaţie scurtă şi britanică",
în *Dilema veche,* anul VI, 298, 29 octombrie, 2009)

- Transcrie numele revistei în care a fost publicat articolul.
- Despre ce eveniment artistic oferă informaţii?
- Precizează care este, în opinia ta, publicul-ţintă căruia i se adresează textul.
- Care este filmul de animaţie prezentat?
- Explică de ce ar putea fi ciudată scena din film, prezentată la începutul articolului.
- De ce include autoarea această secvenţă din film chiar la începutul articolului?
- Selectează cinci neologisme.
- Explică prezenţa bogată a neologismului în textul dat.

2. Redactează un articol de aproximativ o jumătate de pagină despre un serial de animaţie sau un film (de animaţie sau nu) care te-a interesat.

3. Selectează dintre următoarele teme pe acelea care ţi se par mai adecvate pentru un articol publicat într-un ziar şi motivează alegerea:

a) căderea unui guvern;
b) apariţia unei stele căzătoare;
c) un incendiu la o fabrică de încălţăminte;
d) examenul de admitere la liceu;
e) campionatul mondial de fotbal;
f) dispariţia unui câine.

* *idilic* – plăcut, amuzant, reconfortant (în context).

4. Explică procedeele care fac atractive următoarele titluri de articole:

a) *Radu Mihăileanu: „România este drogul meu";*
b) *Cel mai înalt bărbat din lume;*
c) *Mungiu, ambasadorul filmului european;*
d) *Deţinuţii joacă teatru;*
e) *Vedetele de carton din România.*

5. Pe baza titlurilor de mai sus, alege articolul pe care ai dori să-l citeşti, justificându-ţi opţiunea într-un text de 8-10 rânduri.

D. ŞTIREA

✓ este o informaţie care îndeplineşte mai multe condiţii:
– trebuie să fie de actualitate, nouă şi autentică (informaţie reală şi verificată);
– evenimentul prezentat să fie important, să aibă un caracter semnificativ ori neobişnuit;
– indică impactul pe care faptele, evenimentele prezentate îl au sau îl pot avea asupra oamenilor;
– trebuie să intereseze un mare număr de oameni;

✓ vizează teme majore precum: politica, economia, relaţiile internaţionale, probleme naţionale (sociale, culturale), evenimente ocazionale (fenomene naturale, dezastre etc.), sport;

✓ este adusă la cunoştinţa publicului larg prin mijloacele de informare în masă (mass-media);

✓ răspunde următoarelor întrebări: Cine? Ce? Când? Unde? De ce?

✓ se distinge prin utilizarea unui limbaj standard, în care cuvintele apar cu sens propriu, plasate, de regulă, în expresii consacrate în mediul jurnalistic;

✓ vocabularul este accesibil, adecvat mesajului şi publicului-ţintă;

✓ aşezarea în pagină se face în funcţie de importanţa ştirii; ideile principale sunt marcate prin paragrafe diferite, acestea putând fi dispuse pe coloane;

✓ este redactată în mod obiectiv, fără implicare afectivă din partea jurnalistului;

✓ are un titlu sugestiv, pentru a-l determina pe receptor s-o citească; titlul poate fi urmat şi de un subtitlu;

✓ uneori este însoţită de imagini, fotografii, grafice, tabele etc.

Exerciţii

1. Citeşte ştirea de mai jos, apoi răspunde cerinţelor formulate:

Kilipirim – Târg de carte, muzică şi film
Între 18 şi 22 noiembrie, va avea loc la Sala Dalles din Capitală
Kilipirim – Târgul de carte, muzică şi film.

Peste 30 de edituri vor participa la sfârşitul acestei luni la Târgul Kilipirim. Tot aici va fi prezentat proiectul „Citeşte şi dă mai departe – Fii donator de carte!" În „buricul" târgului va fi amenajat un loc în care sunt aşteptate donaţii de carte. Astfel, o bibliotecă va ajunge într-un centru de asistenţă socială a persoanelor vârstnice (Complexul de Servicii Sociale „Sfântul Nectarie" din Bucureşti), iar alta în centrul de asistenţă socială a copiilor abandonaţi (Centrul socio-cultural Provita, al Parohiei Valea Plopului). Va fi organizată şi o tombolă, la care sunt invitaţi toţi vizitatorii. Patru participanţi vor primi cadou cărţi... la kilogram! Mai precis, trei kilograme de carte pentru fiecare câştigător. Numele lor vor fi anunţate duminică, 22 noiembrie, ora 14:00, la Galeria Dalles.

(Jurnalul.ro, Cătălina Iancu, 9/11/2009)

a) Transcrie titlul şi subtitlul ştirii.
b) Indică rolul utilizării ghilimelelor din cadrul textului.
c) Explică felul cum s-au format cuvintele *astfel, vârstnice* şi *socio-cultural*.
d) Selectează din textul dat două verbe la diateza pasivă.
e) Precizează tipul subordonatei din fraza *Va fi organizată şi o tombolă, la care sunt invitaţi toţi vizitatorii.*
f) Răspunde în scris întrebărilor: *Ce? Când? Unde? De ce?*
g) Exprimă-ţi opinia despre înţelesul sloganului *Citeşte şi dă mai departe – Fii donator de carte!*, într-un text de 6 rânduri.
h) Imaginează-ţi că ai participat la acest eveniment în calitate de jurnalist. Scrie o ştire de 10-15 rânduri în care să prezinţi atmosfera Târgului Kilipirim.

2. Ediţia on-line a unui ziar acoperă următoarele teme: actualitate, sport, financiar, internaţional, societate. Grupează titlurile ştirilor următoare în funcţie de aceste teme:

- *Acţiunile SIF avansează cu 4,11% în debutul şedinţei bursiere.*
- *Pacea în Orientul Mijlociu este sub semnul întrebării.*
- *Concurs: te trimitem în Cuba!*
- *Derby-ul Franţei, de povestit nepoţilor*

• *250 de tone de nitrat de amoniu descoperite în Afganistan de forțe NATO*
• *Materii opționale interesante pentru școlari*
• *128 de firme vor primi fonduri europene pentru dezvoltarea resurselor umane.*
• *Submarinul care „zboară"*
• *JUDO. Alina Dumitru: „Nu mă retrag, vreau să câștig titlul mondial".*
• *Furtuna tropicală Ido a ajuns pe coasta americană.*

3. Pe baza titlurilor de mai sus alege știrea pe care ai dori s-o citești, justificându-ți opțiunea într-un text de 8-10 rânduri.

4. Imaginează-ți că ai un coleg de clasă care nu citește/ascultă știrile din mass-media. Notează trei argumente prin care l-ai convinge să-și schimbe opțiunea.

5. Explică, într-un text de minim 8 rânduri, semnificația afirmației lui Oscar Wilde: *Diferența dintre literatură și jurnalism este că ziarele sunt de necitit și literatura nu este citită.*

6. Scrie un text de 10-15 rânduri cu titlul *Ești informat, deții puterea*, în care să prezinți opinia ta despre rolul știrilor în viața oamenilor.

7. Site-ul www.times.ro prezintă știri false, inventate. Numește două motive pentru care crezi că a fost concepută o astfel de pagină electronică.

8. Alege una dintre variantele de mai jos și scrie o știre inventată care să facă referire la:

• orașul/satul în care locuiești;
• școala ta;
• un eveniment sportiv național;
• o invenție științifică ce va revoluționa lumea;
• o campanie ecologică.

9. Redactează textul unei știri de 10 rânduri cu titlul *Concursul fără câștigători*.

....
....
....
....
....
....
....
....

III. REDACTAREA DE TEXT (LITERAR sau NONLITERAR)

A. TEXTUL NARATIV – definire şi trăsături

✓ constă în povestirea unei întâmplări reale sau imaginare desfăşurate într-un cadru spaţio-temporal, la care participă unul sau mai multe personaje;
✓ un element definitoriu este conflictul, constând în ciocnirea dintre două forţe opuse (personaje, în conflictul exterior; idei, gânduri, porniri etc., în conflictul interior);
✓ modul de expunere specific este naraţiunea, caracterizată prin relatarea a cel puţin două evenimente aflate în relaţie cauzală şi derulate, de regulă, în succesiune cronologică;
✓ instanţele comunicării în textul narativ sunt: autorul, naratorul/ povestitorul, personajul şi cititorul;
✓ etapele acţiunii sau momentele subiectului realizează schema narativă a textului:
– *situaţia iniţială* (*expoziţiunea*), care prezintă locul, timpul şi personajul/personajele;
– *modificarea* (*intriga*) cuprinde elementul perturbator, care aduce o schimbare în situaţia iniţială;
– *acţiunea* (*desfăşurarea acţiunii*), care cuprinde evenimentele în derularea lor;
– *rezolvarea* (*punctul culminant*), care reprezintă depăşirea situaţiei dificile;
– *situaţia finală* (*deznodământul*), care restabileşte echilibrul iniţial al acţiunii şi aduce, eventual, rezolvarea conflictului;
✓ cadrul spaţio-temporal permite încadrarea naraţiunii într-o epocă anume şi într-un spaţiu particular de desfăşurare;
✓ pentru textul narativ sunt specifice anumite timpuri verbale: *prezentul indicativului* – conferă relatării un ritm susţinut şi dinamic, creând impresia unei acţiuni autentice, imediate, derulate sub ochii cititorului; *perfectul simplu* – timp al unei acţiuni trecute, dar încheiate de curând. Celelalte timpuri ale modului indicativ – perfectul compus, mai-mult-ca-perfectul şi imperfectul – se combină cu timpurile principale ale naraţiunii, pentru a introduce acţiuni de plan secund;

✓ procedee de legare a secvenţelor narative:
– *înlănţuirea*: evenimentele sunt prezentate în ordinea lor cronologică;
– *inserţia*: o povestire este cuprinsă în alta, mai mare, ca într-o ramă;
– *alternanţa*: evenimentele sunt prezentate în serii, fiecare serie incluzând personaje şi acţiuni proprii, chiar dacă se intersectează cu celelalte.

Exerciţii

Mi s-a părut atunci – Doamne, mi s-o fi părut, ori aşa a fost? – că vreo câteva cuvinte se întinaseră şi curgeau lăbărţate de sub pulbere. O mânie de foc mi-a cuprins sufletul şi am strigat: „Îngere, să nu mai zbori!..." Odată am văzut că i se schimonoseşte faţa – faţa aceea cu zbenghi şi plină de surâs – şi că se prăbuşeşte-n iarbă. „Preote, să nu mai mori!" a strigat el cu mare tristeţe.

(Valeriu Anania, *Străinii din Kipukua*)

A.

1. Transcrie verbul care sugerează faptul că întâmplarea povestită este ireală.
2. Precizează rolul ghilimelelor în interiorul fragmentului.
3. Rescrie o secvenţă de maximum zece cuvinte care conţine un element de fantastic.
4. Explică în 80-150 de cuvinte enunţul: *Doamne, mi s-o fi părut, ori aşa a fost?*
5. Transcrie din fragment o metaforă şi un epitet.
6. Transcrie câte un cuvânt/o structură care prezintă un indice de timp, respectiv de spaţiu.
7. Povesteşte, în 10-15 rânduri, o întâmplare reală sau fantastică al cărei început să fie enunţul: *Mi s-a părut atunci....*

B.

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *pulbere, mânie, surâs, tristeţe.*
2. Alcătuieşte enunţuri în care cuvintele *odată* şi *mi-a* să fie scrise diferit decât în text.
3. Precizează timpurile verbale la care sunt folosite verbele din textul citat.
4. Transcrie două propoziţii principale coordonate disjunctiv.
5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor: *atunci, ori, vreo, aceea.*
6. Precizează cazul următoarelor cuvinte din text: *cuvinte, mi, preote, pulbere.*
7. Transcrie un adjectiv cu două forme flexionare şi un adjectiv cu patru forme flexionare din fragmentul citat.

C.

Povesteşte în 10-15 rânduri o întâmplare petrecută la şcoală: a) în registru comic; b) în registru serios.

B. TEXTUL DESCRIPTIV – definire şi trăsături

- ✓ constă în conturarea trăsăturilor particulare ale unui obiect/persoane/fenomen/aspect din natură, cuprinzând enumerarea caracteristicilor acestora;
- ✓ după limbajul utilizat şi scopul urmărit, textul descriptiv poate fi:
  – *literar*: tabloul, portretul (se caracterizează prin subiectivitate, limbaj figurat, imagini artistice, percepţie particulară a obiectului prezentat, fără pretenţia de adevăr; are funcţie decorativă, explicativă, poetică, simbolică etc.);
  – *nonliterar*: ştiinţifică, utilitară, practică (prezintă obiecte reale, în scop informativ sau publicitar/persuasiv; are funcţie comercială, persuasivă, practică etc.);
- ✓ descrierea are un vocabular adecvat aspectului descris (neologisme şi termeni de specialitate în cazul descrierii ştiinţifice, figuri de stil şi imagini artistice în cazul descrierii literare, termeni simpli, accesibili publicului larg, în cazul descrierii având un caracter utilitar etc.);
- ✓ sunt frecvente adjectivele şi substantivele care au rolul de a particulariza realitatea descrisă (dimensiuni, formă, culoare etc.);
- ✓ folosirea enumeraţiei şi a epitetului în cazul descrierii literare;
- ✓ respectarea unei logici a prezentării, potrivit căreia realitatea descrisă poate fi înfăţişată urmărindu-se axa orizontală (stânga↔dreapta) sau axa verticală (sus↔jos);
- ✓ reliefarea punctului de vedere al observatorului (al celui ce realizează descrierea);
- ✓ indicii spaţio-temporali contextualizează realitatea descrisă;
- ✓ sunt folosite mai ales verbe la prezent sau la imperfect;
- ✓ toate elementele sunt reprezentate prin respectarea raportului *întreg – parte – detaliu*;
- ✓ etapele oricărei descrieri, literare sau nonliterare, includ: identificarea şi numirea obiectului descrierii; fragmentarea întregului în părţi şi surprinderea în detaliu a trăsăturilor acestora; situarea temporală şi spaţială a obiectului descris, eventual compararea lui cu alte obiecte din aceeaşi categorie; refacerea întregului, printr-o ultimă evaluare şi valorizare a obiectului descris.

Exerciţii

Ziua nu se sfârşise. O zi rece, covârşită de tristeţe şi de miresme tari. Toamna poposise prematur în oraş. Cerul avea culori de pâclă, vântul bântuia acoperişul şi plutea în aer o durere fără început – ca în preajma războiului, sau după o grăbită evacuare a unui ţinut obscur. Pe obrajii trecătorilor zâmbetul îngheţa subit. În casă lumina scădea.

(I. Peltz, *Calea Văcăreşti*)

A.

1. Indică anotimpul descris în fragment.
2. Transcrie o secvenţă care reprezintă o imagine vizuală.
3. Motivează utilizarea verbelor la timpul imperfect în fragmentul citat.
4. Transcrie din fragment două epitete.
5. Precizează un detaliu aparţinând planului exterior, respectiv unul aparţinând planului interior în fragmentul citat.
6. Continuă, în maximum 10 rânduri, fragmentul de mai sus, realizând descrierea unei camere proiectate în atmosfera conturată.

B.

1. Alcătuieşte enunţuri în care substantivele *ziua* şi *toamna* să apară cu altă valoare morfologică decât în fragment.
2. Scrie câte un antonim pentru cuvintele: *nu se sfârşise, prematur, lumina, scădea.*
3. Transcrie din fragment o propoziţie eliptică de predicat.
4. Alcătuieşte enunţuri cu două neologisme identificate în fragment.
5. Precizează cazul următoarelor cuvinte din text: *în aer, războiului, obscur, zâmbetul.*
6. Transcrie din fragment două locuţiuni şi precizează felul lor.

C.

Descrie, în 10-15 rânduri, la alegere:

- obiectul fără de care nu ai putea trăi;
- un obiect inutil;
- peisajul care te-a impresionat;
- camera ta;
- o persoană care reprezintă pentru tine un model de urmat;
- cel mai bun prieten.

C. TEXTUL INFORMATIV – definire şi trăsături

✓ constă în transmiterea unui număr cât mai mare de informaţii către un receptor, într-un mod unitar şi coerent, în scopul evidenţierii unor fenomene, date, situaţii, evenimente etc.;

✓ texte informative sunt considerate ştirile, articolele de ziar/revistă, textele ştiinţifice, textele utilitare, reclamele, anunţurile, buletinele meteo, reţetele culinare etc.;

✓ transmiterea informaţiei este dublată, ca efect, de formarea unei atitudini a receptorului;

✓ dintre elementele situaţiei de comunicare, se detaşează, ca importanţă, receptorul;

✓ în general, cuvintele sunt folosite cu sensul lor propriu, pentru a se evita ambiguităţile şi a se asigura accesibilitatea;

✓ întrebările care orientează realizarea, dar şi receptarea unui text informativ ar trebui să fie:

– În ce privinţă suntem informaţi?

– Prin ce mijloace suntem informaţi?

– În ce scop suntem informaţi?

– Cine/despre ce ne informează?

– Până când este valabilă informaţia primită?

✓ succesul realizării unui text informativ ţine de respectarea următoarelor etape: documentarea temeinică asupra temei; selectarea informaţiilor esenţiale şi relevante pentru temă; organizarea informaţiilor după principiile logicii şi ale accesibilităţii; redactarea după regulile oricărei compuneri: (introducere, cuprins, încheiere; informaţiile să decurgă logic una din alta; să existe legături/conexiuni între idei şi paragrafe, prin folosirea unor elemente de legătură – prepoziţii, conjuncţii, adverbe, locuţiuni: *şi, apoi, căci, însă, mai întâi, aşadar* etc.).

Exerciţii

Ascultaţi ***Radio D*** *– Curs radiofonic de limba germană din* ***Redacţia D.*** *Un proiect comun al Institutului Goethe şi al postului de radio Deutsche Welle.* ***Autoare:*** *Herrad Meese.*

Moderator

„Stimaţi ascultători, în calitate de moderator, doresc să vă salut cordial la primul episod al cursului radiofonic de limba germană Radio D. Mi s-a spus să nu vă destăinuiesc încă, chiar de astăzi, unde se petrec întâmplările din acest curs şi nici care sunt personajele cu care veţi face cunoştinţă. De ce? Pentru că, în episodul de astăzi, vrem să vă arătăm că puteţi înţelege foarte multe chiar dacă nu cunoaşteţi încă limba germană. Cum? Foarte simplu: Fiţi atenţi numai la zgomote şi la imaginile sugerate în mintea dumneavoastră de aceste zgomote. Şi poate că imaginile scenelor următoare se leagă într-o mică istorioară. Dar să începem cu prima scenă".

(www.dw.de)

A.

1. Motivează scrierea diferită a celor două paragrafe.
2. Precizează cui se adresează informaţiile din fragmentul citat.
3. Explică rolul celor două întrebări din cuprinsul fragmentului: *De ce?*, *Cum?*.
4. Ce element le poate furniza ascultătorilor indicii despre mesajul episodului?

5. Transcrie o formulă de adresare din fragmentul citat.
6. Precizează cine este emițătorul informațiilor din al doilea paragraf.
7. Cui aparține proiectul cursului radiofonic prezentat în fragment?

B.

1. Precizează mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *radiofonic, acest, astăzi, sugerate.*
2. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele *scenă* și *se leagă* din secvența: *Și poate că imaginile scenelor următoare se leagă într-o mică istorioară* să fie folosite cu sens figurat.
3. Motivează utilizarea virgulei în secvența: *Stimați ascultători, în calitate de moderator....*
4. Alcătuiește enunțuri în care pronumele relativ din propoziția: *cu care veți face cunoștință* să îndeplinească alte două funcții sintactice, pe care le vei preciza.
5. Desparte în propoziții fraza următoare și precizează felul subordonatelor: *Mi s-a spus să nu vă destăinuiesc încă, chiar de astăzi, unde se petrec întâmplările din acest curs și nici care sunt personajele cu care veți face cunoștință.*
6. Numește funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în enunțul: *doresc să <u>vă</u> salut <u>cordial</u> la <u>primul</u> episod <u>al cursului</u> radiofonic de limba germană Radio D.*

C.

Redactează un text informativ pentru una dintre următoarele situații, la alegere:

- un anunț publicitar al unei persoane fizice care vrea să-și închirieze garsoniera (2-3 rânduri);
- un anunț publicitar pentru vânzarea unei pianine (2-3 rânduri);
- o reclamă la un produs cosmetic împotriva acneei;
- o reclamă pentru lansarea unui nou tip de automobil al firmei Dacia-Renault;
- o știre despre echipa de polo a României, câștigătoare a Campionatului European în 2010 (10 rânduri);
- o știre despre victimele și pagubele unui tsunami în America de Nord (10 rânduri);
- un articol despre beneficiile unei alimentații sănătoase (10-15 rânduri);
- un articol despre o acțiune de succes a unei fundații ecologice (10-15 rânduri).

D. TEXTUL ARGUMENTATIV – definire şi trăsături

- ✓ are ca scop convingerea unui receptor/auditoriu/interlocutor/destinatar cu privire la o idee, un produs, o persoană etc.;
- ✓ constă în asumarea de către locutor a unei opinii în legătură cu o temă, pe care o susţine apoi într-o manieră raţională, bazată pe logica argumentativă;
- ✓ este specific domeniului literar, dar şi celui ştiinţific, jurnalistic, didactic, practic;
- ✓ textul argumentativ respectă, de obicei, următoarea structură:
  - *Formularea ipotezei* cu privire la temă, evidenţiindu-se opinia locutorului;
  - *Expunerea argumentelor şi a exemplelor* menite a susţine ipoteza;
  - *Formularea concluziei*, prin reluarea nuanţată a opiniei iniţiale.
- ✓ orice text argumentativ beneficiază de o strategie a emiţătorului, care îl ajută să-şi impună, prin argumente viabile, punctul de vedere;
- ✓ acestea pot fi ofensive (de atac) sau defensive (de apărare), inductive (de la particular la general) sau deductive (de la general la particular), bazându-se pe tehnici precum: exemplul, aluzia, acumularea, citatul, analogia, contrastul, gradarea, comparaţia, asocierea, opoziţia etc.;
- ✓ legătura dintre idei, paragrafe şi secvenţe, precum şi înlănţuirea argumentelor este realizată cu ajutorul unor *conectori* care vizează:
  - ordinea ideilor sau a faptelor: *în primul rând, în al doilea rând, mai întâi, în altă ordine de idei, în plus, apoi, pe de altă parte* etc.
  - exemplificarea: *în ceea ce priveşte, de exemplu, spre exemplu, cum ar fi* etc.
  - comparaţia: *la fel cu, în comparaţie cu, tot aşa ca* etc.
  - contrastul: *faţă de, or, spre deosebire de, dar, însă, în contrast cu* etc.
  - probabilitatea: *poate, este posibil, probabil, este cu putinţă* etc.
  - certitudinea: *desigur, negreşit, sigur, fără îndoială, bineînţeles, de fapt* etc.
  - cauza: *întrucât, deoarece, având în vedere, pentru că, din cauză că* etc.
  - concluzia: *deci, rezultă, în consecinţă, prin urmare, aşadar, în concluzie* etc.

Exerciţii

Care ar fi, deci, impactul blugilor asupra gândirii? Dat fiind că reprezintă un soi de pantaloni care comprimă regiunea sacrolombară şi nu se menţin prin suspendare, ci prin aderenţă, individul astfel costumat se identifică organic cu îmbrăcămintea: merge, se întoarce, se aşază luând înfăţişarea unuia care poartă blugi; altfel zis, trăieşte pentru ei.

Efectele sunt proiectate dinspre istoria civilizației: o trăire „spre exterior" i-ar fi fost indusă burghezului din epoca victoriană de gulerul tare, iar gentilomului din secolul al XIX-lea de redingotele ajustate, de botinele pe care le încălța și de pălăriile înalte („hauts-de-forme"), ce nu permiteau mişcări bruşte ale capului. O „autoconştiinţă epidermică" (pentru a decoda sintagma, să considerăm – de la distanță – bluzele mulate de astăzi) se manifesta încă la vechii războinici prin armuri, iar călugărilor dintotdeauna îmbrăcămintea le lasă liber corpul (spre a fi uitat) în favoarea manifestării bogăției „interioare", a gândirii. Avantaje probate şi de roba largă („houppelande") a lui Erasmus sau de cămăşile caraghioase ale lui Balzac; se ştie că şi Ion Creangă „purta în casă un cămeşoi de pânză, ca să poată trupul răsufla" (G. Călinescu).

(Stelian Dumistrăcel, „Blugiştii", în *Dacia literară*, nr. 91, aprilie, 4/2010)

A.

1. Din ce parte a textului argumentativ consideri că face parte fragmentul citat? Motivează răspunsul.

2. Explică în 80-150 de cuvinte titlul articolului din care a fost selectat fragmentul citat.

3. Prezintă legătura dintre vestimentația călugărilor şi modul lor de viață.

4. Numeşte criticul care comentează modul de a se îmbrăca al lui Ion Creangă.

5. Enumeră epocile şi persoanele la care face referire autorul în fragmentul citat.

6. Precizează scopul comunicării în fragmentul citat.

7. Scrie un text argumentativ de 10-15 rânduri în care să răspunzi, din punctul tău de vedere, la întrebarea: *Care ar fi, deci, impactul blugilor asupra gândirii?*.

B.

1. Transcrie trei neologisme din fragmentul citat.

2. Precizează rolul parantezelor într-una din situațiile în care apar în text, la alegere.

3. Demonstrează, într-un enunț, omonimia cuvântului *tare*.

4. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *civilizației, gentilomului, caraghioase*.

5. Transcrie primele două predicate din fragment şi precizează felul acestora.

6. Rescrie din secvența: *purta în casă un cămeşoi de pânză, ca să poată trupul răsufla* două cuvinte derivate şi exemplifică alte două derivate de la aceeaşi rădăcină.

C.

Scrie un text de tip argumentativ, de 10-15 rânduri, despre *prietenie*, pornind de la ideea exprimată în următoarea afirmaţie:

Unui prieten adevărat i se poate cere orice, dar nu i se poate pretinde nimic.

(Alexandru Paleologu, *Despre lucrurile cu adevărat importante*)

EVALUAREA NAŢIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul şcolar 2011-2012
Proba scrisă
Limba şi literatura română

Varianta 6

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.**

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

Dan alese cel mai sigur leac împotriva propriei emoţii: să trăiască emoţia altora. Adică să citească până îi va cădea cartea din mână, până când îi va cădea capul pe pernă, până când îi vor cădea, grele, pleoapele. Cartea îl duse în Evul Mediu, printre dueluri şi cavalcade[1]; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărţi ale copilăriei şi recitea cu disperare paginile cele mai frumoase, dar fără să-şi dea seama, şi fără să ştie cum şi când, se pomenea în grote înfricoşătoare, ameninţat de beznă şi gheaţă, şi trebuia să-şi strângă pleoapele până la durere pentru a regăsi castelul cu oglinzi şi lumini ameţitoare.

Maică-sa, rănită de lumina care inunda odaia, îi ceru să se culce, taică-su îi luă apărarea:

— Crezi că îl poţi obliga pe un om să se culce, aşa cum l-ai obliga să-şi radă barba?

— Eu ştiu că dacă-i întuneric, copilul doarme. Asta-i!

— Aici greşeşti. Dan nu mai este un copil...

— Treaba voastră... Dacă v-aţi înţeles amândoi să-mi stricaţi noaptea...

Dan stinse lumina şi chiar în prima clipă de întuneric descoperi ideea jurnalului: un jurnal de călătorie, ţinut în cel mai strict secret, un jurnal cu întâmplări nostime, da...! cu avânturile, cu certurile, cu înţelegerile care se vor ivi, un jurnal original, fără altitudini şi longitudini, fără calcule şi măsurători, fără denumiri latine... Iar la sfârşitul expediţiei, sau poate mai târziu, sau poate chiar mult mai târziu, îşi va aduna prietenii şi le va citi... Ochii lui Dan se închideau, şi în faţa lui se afla jurnalul, despre surprize şi eşecuri, rânduri multe pe care întunericul grotei voia să le şteargă, rânduri încâlcite, pătate de întuneric, şuvoaie de cerneală neagră curgând peste pagini... Nu cititul, cum crezuse el, ci scrisul acela îi închise pleoapele.

(Constantin Chiriţă, ***Cireşarii***, vol. I)

---

[1] *cavalcadă*, s.f. – goană, alergare cu cai.

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *leac*, *înfricoşător*, *crezuse*. *(6p)*
2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: *Asta-i!* *(6p)*
3. Selectează un epitet şi o enumeraţie din text. *(6p)*
4. Numeşte două moduri de expunere utilizate în textul dat. *(6p)*
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Cartea îl duse în Evul Mediu, printre dueluri şi cavalcade; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărţi ale copilăriei şi recitea cu disperare paginile cele mai frumoase* [...]. *(6p)*

B.

Redactează o compunere de 50-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi prezinţi opinia despre mesajul fragmentului din *Cireşarii* de Constantin Chiriţă. *(12p)*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
– să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

De Crăciun mi-am făcut cadou un e-book[1]. [...] Cred că am fost victima publicităţii şi a uşurinţei cu care poţi cumpăra acest model. Dar cu proxima[2] ocazie îmi voi procura şi dispozitivul rival [...], care-mi va da acces la cărţile franceze sau româneşti.

Am făcut cumpărătura, sfidând avertismentele amicilor mei care arătau cel mai mare dispreţ pentru acest tip de lectură. [...] Au dreptate, într-un anumit fel, cei care m-au dispreţuit fiindcă mi-am cumpărat e-bookul. [...] Dar nu pot să spun că au în întregime dreptate [...] E uşoară cât cea mai uşoară carte de buzunar. Ecranul [...], citit la lumină reflectată ca orice pagină, este extrem de lizibil. Nu luceşte, poţi potrivi tu dimensiunea caracterelor.

Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii. Chiar dacă există mijloace auxiliare de regăsire a unui pasaj, ele sunt mai laborioase la răsfoire. În schimb, ce lucru minunat, eşti conectat la un dicţionar şi regăseşti instantaneu definiţiile cuvintelor. [...]

Iată că, printr-un şiretlic al tehnicii, caracterul ludic[3] al lecturii este reinventat. Creează spaţii noi, timpuri noi, emoţii noi. [...] Sunt foarte fericit să ştiu că lectura mai are timp în faţa ei.

(Ion Vianu, „Kindle", în revista *Dilemateca*)

---

[1] *e-book*, s.m. – carte în format electronic
[2] *proxim*, adj. – cel mai apropiat (în timp sau spaţiu)
[3] *ludic*, adj. – referitor la joc

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat: *(6p)*

– numele autorului;
– un dezavantaj al e-bookului;
– un avantaj al e-bookului.

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi denumirea publicaţiei în care a apărut. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propoziţia subordonată din fraza *Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii* este:

a) atributivă;
b) predicativă;
c) subiectivă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *mă*, *cuvintelor*, *să ştiu*. *(6p)*

B.

Alcătuieşte o compunere de 50-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să evidenţiezi trăsăturile unui coleg/prieten pasionat de lectură. *(12p)*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale colegului/prietenului pasionat de lectură;
– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea colegului/ prietenului;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p; coerenţa textului – 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p; ortografia – 3p; punctuaţia – 2p; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2p).

EVALUAREA NAŢIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul şcolar 2011-2012
Proba scrisă
Limba şi literatura română
BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

Varianta 6

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.**

■ Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *leac* – medicament, tratament; *înfricoşătoare* – îngrozitoare, înspăimântătoare; *crezuse* – socotise, îşi închipuise) 3×2p = **6 puncte**
2. explicarea rolului semnului exclamării în secvenţa dată (de exemplu: marchează sfârşitul unui enunţ exclamativ) **6 puncte**
3. câte 3 puncte pentru selectarea oricărui epitet (de exemplu: *lumini ameţitoare*) şi a oricărei enumeraţii din textul dat (de exemplu: *cu avânturile, cu certurile, cu neînţelegerile care se vor ivi*) 3×2p = **6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru numirea oricăror două moduri de expunere utilizate în textul dat (de exemplu: naraţiunea, dialogul) 3×2p = **6 puncte**
5. prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 6p / prezentarea parţial adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 3p / încercare de prezentare 1 p **6 puncte**

B.

– formularea opiniei despre mesajul fragmentului dat **4 puncte**
– susţinerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul 4p / susţinerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2p / încercare de susţinere de argumentare, fără valorificarea textului 1p **4 puncte**
– adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2 p / conţinut parţial adecvat 1p **2 puncte**
– respectarea limitelor de spaţiu indicate **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor trei enunţuri cerute (de exemplu: *Autorul textului este Ion Vianu.*; *Dezavantajul e-bookului este dificultatea răsfoirii acestuia.*; *Un avantaj al e-bookului este dimensiunea redusă/ ecran lizibil/ posibilitatea de potrivire a caracterelor.*) 3×2p = **6 puncte**

2. câte 3 puncte pentru scrierea titlurilor articolului şi a denumirii publicaţiei în care a apărut 2×3p = **6 puncte**

3. notarea răspunsului corect: c **6 puncte**

4. câte 1 punct pentru precizarea fiecărei valori morfologice şi a fiecărei funcţii sintactice (*mă* – pronume personal, complement direct; *cuvintelor* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *să ştiu* – verb predicativ, predicat verbal) 6×1p = **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două trăsături ale prietenului/colegului pasionat de lectură 2×2p = **4 puncte**

– câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele două imagini artistice diferite utilizate 2×2p = **4 puncte**

– adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componentele compunerii) 2p / conţinut parţial adecvat 1 p **2 puncte**

– respectarea limitelor de spaţiu indicate **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei **1 punct**

– coerenţa textului **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p / adecvare parţială – 1p **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – 3p / 3 erori – 2p / 4 erori – 1p / 5 sau mai multe erori – 0p) **2 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – 2p / 4 erori – 1p / 5 sau mai multe erori – 0p) **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină **1 punct**

– lizibilitatea **1 punct**

EVALUAREA NAŢIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul şcolar 2011-2012
Proba scrisă
Limba şi literatura română

MODEL

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.**

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

Bunicul... Ce icoană sfântă a credinţei în clipele de pocăinţă!... Bunica... Ce izvor de alintare pentru noi, în avântul nebuniilor noastre copilăreşti!...

Când eram mic, amândoi trăiau; şedeau alături de noi; curţile răspundeau una într-alta printr-o portiţă ascunsă în mărăcini în fundul grădinii. Când mă bătea mama, eu fugeam la bunicul, sora mea la bunica.

Nu mai ştiu de câte ori s-a repetat scena aceasta; în odaia bunicului, eu, potolit din plâns, cu o mână în buzunar pipăind gologanul[1] de la el, cu cealaltă pe genunchiul lui, căutând să-i iau mâna să i-o sărut... Alături, sora mea, mai mică, mai răutăcioasă, suspinând încă de durerea urechelei[2] din care abia scăpase... Se auzeau cheile de la brâul bunichii[3], zdrăngănind; apoi zgomotul cutiei de la scrin, deschisă şi... restul îl ghiceam: bunica avea cofeturi[4] – leacuri lacrimilor noastre.

În sală ne întâlneam amândoi fraţii:

— Ţie ce ţi-a dat?

— Dar ţie?

Aveam şi unul şi altul obrajii pătaţi de lacrimi, şi totuşi parcă nici nu plânsesem. Atât ne ardea acum de darurile căpătate, de schimbul ce aveam să facem, pe urmă, cu lucrurile. [...]

Se apropia Sfânta Maria, ziua darurilor. În ajun amândoi fraţii stam în grădină, gânditori, îngrijoraţi. [...] Crescusem, şi obiceiul tot nu se schimbase. Bomboanele, lirele[5] strălucitoare, hainele noi ne-ar fi umplut de acelaşi farmec şi acum, la doisprezece ani, ca şi în anii ceilalţi. [...]

Dinspre grădina bunicului venea un zgomot uşor de paşi. Ne uitam pe furiş prin gard. Încet, bătrânul se plimba printre gutui, cu ochii mai mult pe sus, uitându-se la roade. Pomii erau încărcaţi. Dar simţeam că nu acolo îi era gândul, ci aiurea, căci uneori căta prea mult în aceeaşi parte şi tresărea aşa deodată, ca din somn, fără ca măcar o frunză să se clatine. Parcă presimţea că suntem pe aproape, căci ne striga încet pe nume.

(I.A. Bassarabescu, *Iertarea*)

[1] *gologan* – s.m. (în trecut) monedă de aramă (în valoare de 10 bani).
[2] *urechelei* – urechelii.
[3] *bunichii* – bunicii.
[4] *cofeturi* – s.n. diverse sortimente de bomboane, de zaharicale.
[5] *liră/lire* – s.f. (aici) monedă turcească de aur.

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie, din fragmentul dat, un cuvânt derivat, un cuvânt compus şi un cuvânt obţinut prin conversiune. *(6p)*
2. Explică rolul semnului exclamării în structura: *Ce icoană sfântă a credinţei în clipele de pocăinţă!* *(6p)*
3. Menţionează un epitet şi o metaforă din fragmentul dat. *(6p)*
4. Precizează două moduri de expunere din fragmentul dat. *(6p)*
5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri), semnificaţia secvenţei: *şi... restul îl ghiceam: bunica avea cofeturi – leacuri lacrimilor noastre.* *(6p)*

B.

Redactează o compunere de 50-150 de cuvinte (10 - 15 rânduri) în care să caracterizezi un personaj din fragmentul citat. *(12p)*

– să prezinţi două trăsături ale personajului ales;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţelor formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Oraşe mari, oraşe mici. Mulţi sunt fascinaţi de marile oraşe. Şi eu. Când ajungi într-un oraş mic cum este Arras, în nordul Franţei şi <u>trăieşti</u> acolo o jumătate de an, fascinaţia nu mai e fuga „turismului cultural”, ci o incredibilă revelaţie progresivă: această cea mai veche aşezare atestată din Franţa oferă spectacolul patrimoniului religios, istoric, cultural, artistic ca şi cum <u>trecutul</u> abia aşteaptă să încurajeze un prezent posibil pentru locuitorii şi turiştii săi. [...]

Între două cursuri de apă, dublu milenarul oraş conservă şi dezvoltă un patrimoniu extraordinar. Esenţial, un oraş din epoca Luminilor, Arras e un leagăn al culturii şi legendelor, al disputei între subteran şi suprateran. Fiecare stradă te duce, în câţiva metri, fie spre o grădină, spre o statuie, spre un scuar[1] care are istoriile sale. [...] Cultura Arrasului le păstrează urmele, tot astfel cum colecţiile Muzeului de Artă, mediateca[2], fondurile de documente, anticariatele, serbările oraşului sau ale regiunii Nord-Pas de Calais.

(Marian Popescu, „Oraşul lui Robespierre”, în ziarul *Adevărul literar şi artistic*)

[1] *scuar* – s.n. mică grădină publică aflată la o încrucişare de străzi sau în mijlocul unei pieţe.
[2] *mediatecă* – s.f. încăpere într-o bibliotecă în care sunt păstrate mijloacele audiovizuale folosite mai ales la învăţarea limbilor străine.

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– autorul textului;
– zona în care este situat oraşul Arras;
– ce reprezintă acest oraş pentru Franţa.

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi titlul publicaţiei în care a apărut aceasta.

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect: *(6p)*
În fraza: [...] *trecutul abia aşteaptă să încurajeze un prezent posibil pentru locuitorii şi turiştii săi.*, propoziţia subordonată este:

a) atributivă:
b) completivă directă;
c) circumstanţială de cauză.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *trăieşti*, *trecutul*, *săi*. *(6p)*

B.

Alcătuieşte o compunere de 50-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să descrii un oraş pe care l-ai vizitat/despre care ai citit. *(12p)*
Atenţie! În compunerea ta trebuie:

– să prezinţi două caracteristici ale oraşului vizitat/despre care ai citit;
– să foloseşti un limbaj expresiv în descrierea oraşului;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p; coerenţa textului – 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p; ortografia – 3p; punctuaţia – 2p; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2p).

EVALUAREA NAŢIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul şcolar 2011-2012
Proba scrisă
Limba şi literatura română
BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

Model

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.**

Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru transcrierea corectă din fragmentul dat a oricărui cuvânt derivat (de exemplu: *copilăreşti*), a oricărui cuvânt compus (de exemplu: *dinspre*), a oricărui cuvânt obţinut prin conversie (de exemplu: *aceasta*) 3×2p = **6 puncte**

2. explicarea rolului semnului exclamării din structura dată (de exemplu: marchează o propoziţie exclamativă, exprimând emoţia vorbitorului) 6p/ explicarea incompletă 2p **6 puncte**

3. câte 3 puncte pentru menţionarea oricărui epitet (de exemplu: *mai răutăcioasă*) şi a oricărei metafore (de exemplu: *izvor de alintare*) din fragmentul dat 2×3p = **6 puncte**

4. câte 3 puncte pentru precizarea a două moduri de expunere prezente în text (de exemplu: naraţiunea, dialogul) 2×3p = **6 puncte**

5. prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limita de spaţiu indicată 6p/ prezentarea parţială adecvată sau nerespectarea limitei de spaţiu indicate 2p **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două trăsături ale personajului ales 2×2p = **4 puncte**

– ilustrarea trăsăturilor numite cu exemple din text 4p/ ilustrare parţial adecvată 2 p **4 puncte**

– redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor; ton argumentativ; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conţinut parţial adecvat 1p **2 puncte**

– respectarea limitei minime de spaţiu indicate **2 puncte**

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor trei enunţuri cerute (de exemplu: *Autorul textului este Marian Popescu.; Zona în care este situat oraşul Arras este nordul Franţei.; Acest oraş este cea mai veche aşezare atestată din Franţa.*) 3×2p = **6 puncte**

2. scrierea titlurilor articolului şi al publicaţiei în care a apărut acesta 3×2p = **6 puncte**

3. notarea răspunsului corect: b **6 puncte**

4. câte 1 punct pentru precizarea corectă a fiecărei valori morfologice şi funcţii sintactice: *trăieşte* – verb predicativ, predicat verbal; *trecutul* – substantiv comun, subiect; *săi* – adjectiv pronominal posesiv, atribut adjectival 6×1p = **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două caracteristici ale oraşului 2×2p = **4 puncte**

– folosirea unui limbaj expresiv în descrierea oraşului **4 puncte**

– redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conţinut parţial adecvat 1p **2 puncte**

– respectarea limitei minime de spaţiu indicate **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei **1 punct**

– coerenţa textului **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p/ adecvare parţială – 1p **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – 3p/ 3 erori – 2p/ 4erori – 1p/ 5 sau mai multe erori – 0p) **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – 2p/ 4 erori – 1p/ 5 sau mai multe erori – 2p) **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină **1 punct**

– lizibilitatea **1 punct**

Partea a II-a

– 50 de variante de subiecte –

TESTUL 1

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost nici nu s-ar povesti.

A fost odinioară un împărat care avea trei fete, dintre care cea mai mare era frumoasă, cea mijlocie şi mai frumoasă, iar cea mai tânără, Ileana, atâta de frumoasă încât şi Sfântul Soare se oprea în cale, ca s-o vadă şi să se desfăteze de frumuseţea ei.

Într-o zi împăratul primi carte şi veste de la vecinul său, împărat mare şi puternic, cum că, iaca, nu e bine, şi are să se bată cu dânsul pentru o mare pricină împărătească. Împăratul se puse la sfat cu bătrânii ţării şi, când văzură cum că nu e încotro, porunci voinicilor să încalece pe armăsari, să-şi apuce armele şi să se pregătească de bătaia cea grozavă ce-avea să se facă şi să fie.

Mai înainte de a încăleca şi el însuşi, împăratul chemă pe fiicele sale la sine, le grăi vorbe blânde şi părinteşti şi dete apoi la fiecare câte o floare frumoasă, câte o pasăre veselă şi câte un măr fraged.

— A cărei floare se va vesteji, a cărei pasăre se va întrista şi al cărei măr va putrezi, despre aceea voi şti că nu şi-a păzit credinţa, grăi împăratul cel înţelept.

Încălecă apoi pe cal, zise „sănătate bună" şi porni cu voinicii săi în calea cea mare.

Când cei trei feciori ai împăratului vecin primiră vestea că împăratul a pornit în cale şi că s-a depărtat de acasă, ei se înţeleseră între sine şi încălecară, ca să meargă la cetatea cea cu trei fete de împărat să răpească credinţa fetelor şi să-i facă împăratului supărare. Cel mai bătrân dintre feciori, voinic şi viteaz şi frumos merse înainte, ca să vadă ce e şi cum, şi apoi să aducă veste şi să spuie.

(Ioan Slavici, *Ileana cea şireată*)

A. (30p)

1. Precizează rădăcina de la care s-au format următoarele cuvinte: *încălecară, întrista, credinţa.* (6p)

2. Explică folosirea virgulei în structura: *...cum că, iaca, nu e bine...* . (6p)

3. Scrie o construcţie pleonastică din secvenţa: *Mai înainte de a încăleca şi el însuşi, împăratul chemă pe fiicele sale la sine, le grăi vorbe blânde şi părinteşti şi dete apoi la fiecare câte o floare frumoasă, câte o pasăre veselă şi câte un măr fraged.* (6p)

4. Transcrie din text o secvenţă de maximum două rânduri care exprimă în mod gradual frumuseţea fetelor de împărat. (6p)

5. Explică în maximum 50 de cuvinte rolul primului enunț din fragmentul citat: *A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost nici nu s-ar povesti* (aproximativ cinci rânduri). *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi faptul că *fragmentul citat aparține unui basm.*

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

- să numești două dintre caracteristicile basmului, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Ultimul număr al revistei *The One* ne-o prezintă pe Monica Bârlădeanu în postura de femeie perfectă. Pe lângă pictorialul superb (cu care ne-a obișnuit Andreea Esca), avem parte și de un interviu cu aceeași Monica „Dean". Se căsătorește cu Bobby Păunescu sau nu, care sunt proiectele ei, își dorește roluri în filme românești?

În scurtul timp pe care l-a petrecut în țară, Monica și-a făcut timp și pentru o ședință foto și un interviu. Iată ce noutăți am aflat despre ea din ultimul număr al revistei *The One*: încă nu se gândește la căsătorie, mai are multe lucruri de făcut. Cum ar fi să joace două roluri diferite în două filme despre care nu poate să ne spună mai mult (deocamdată) sau să negocieze diferite proiecte în România.

Despre America, se confesează revistei *The One* că nu i-a fost foarte greu să se acomodeze și că a ajuns să dezvolte o pasiune puternică pentru Los Angeles. Ba mai mult, a reușit să deprindă niște obiceiuri foarte bune: punctualitatea și organizarea.

Întrebată care este stilul ei vestimentar (pentru că trebuie să recunoaștem că face parte din categoria celor mai bine îmbrăcate femei din România), Monica s-a rezumat să spună că nu îi place să fie definită în niște termeni majori. Nu are un stil anume, se îmbracă în funcție de cum se simte în ziua respectivă.

Toate bune și frumoase până aici, dar spre sfârșitul interviului, Monica dă un răspuns demn de o Miss Univers, la întrebarea „Ce îți dorești de la viață?". Ea răspunde „pace mondială"... Oare chiar crede că impresionează pe cineva? Să fim serioase!

(http://www.mayra.ro/monden/gossip/monica-barladeanu-in-revista-the-one/)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc fragmentul citat: *(6p)*

– două întrebări adresate actriţei Monica Bârlădeanu;
– oraşul din America pentru care a făcut o pasiune;
– câte roluri joacă actriţa în prezent.

2. Menţionează intenţia autoarei articolului reieşită din secvenţa: „Oare chiar crede că impresionează pe cineva? Să fim serioase!” *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţiile subordonate din fraza: *Despre America, se confesează revistei* The One *că nu i-a fost foarte greu să se acomodeze şi că a ajuns să dezvolte o pasiune puternică pentru Los Angeles.* sunt, în ordine:

a) completivă indirectă, subiectivă, completivă indirectă, predicativă;
b) completivă directă, subiectivă, completivă directă, completivă directă;
c) subiectivă, subiectivă, completivă directă, completivă directă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Toate bune şi frumoase până aici, dar spre sfârşitul interviului, Monica dă un răspuns demn de o Miss Univers.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul interviurilor şi al pictorialelor în afirmarea unui actor*, valorificând informaţiile din fragmentul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

- **Notă!** Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
- **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1p; *coerenţa textului* – 2p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p; *ortografia* – 3p; *punctuaţia* – 2p; *aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea* – 2p).
- **Precizările legate de exigenţele redactării şi de acordarea punctajului sunt valabile pentru toate testele.**

TESTUL 2

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Privesc grăbiţii nouri ce-alunecă pe zări,
Topindu-se departe şi revenind întruna.
Parcă-mi trimit tăcute, nostalgice chemări,
Ei, fraţii cu dreptatea, cu ziua şi cu luna.

Oceane mari de apă pe-a cerului genuni
Câteodată-s limpezi ca lacrima pe-o pleoapă,
Revarsă altă dată şi trăsnet şi furtuni –
Rămân aceleaşi totuşi oceane mari de apă.

Ce chipuri prinde-n slavă al norilor convoi!
Centauri, turme, nave, creneluri de redută...
Noi îi urâm când grindini revarsă peste noi,
Noi îi iubim, cu stropii lor calzi, când ne sărută.

(Nicolae Labiş, *Nourii*)

A. (30p)

1. Selectează din textul citat două cuvinte cu sens figurat. *(6p)*
2. Explică folosirea virgulei din fragmentul *tăcute, nostalgice chemări*. *(6p)*
3. Transcrie, din textul citat, o metaforă şi o antiteză. *(6p)*
4. Precizează măsura versurilor şi tipul de rimă. *(6p)*
5. Explică semnificaţia versului *Centauri, turme, nave, creneluri de redută...* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *semnificaţia titlului* poeziei *Nourii* de Nicolae Labiş, prin raportare la conţinutul textului propus.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Centaurii sunt ființe mitologice cu trup de cal și tors de bărbat. În Grecia antică, toată lumea știa că aceștia se comportă grosolan cu oamenii. Le plăcea să bea peste măsură și de aceea oamenii evitau să-i cheme la sărbătorile importante. Din fericire, nu toți centaurii erau la fel de sălbatici.

Despre Chiron se spune că era un centaur cunoscut pentru înțelepciunea sa. Lui i-au fost încredințați spre educare mulți eroi greci (Ahile, Iason, Tezeu etc.); îi învăța muzică, etică și medicină, dar și tainele vânătorii. [...] Chiron a fost ucis din greșeală de Heracles, cu o săgeată otrăvită. După moarte, el ar fi devenit Constelația Săgetătorului.

(după Alejandra Ramírez & Agustín Celis, *Catalogul ființelor fantastice*, Ed. Art, 2007, trad. Irina Dogaru)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– înfățișarea centaurilor;
– eroii educați de Chiron;
– instrumentul uciderii celui mai cunoscut centaur.

2. Precizează în 40-50 de cuvinte (5 rânduri) motivul pentru care Chiron este diferit de alți centauri. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
Propoziția subordonată din fraza *Despre Chiron se spune că era un centaur cunoscut pentru înțelepciunea sa.* este: *(6p)*

a) subiectivă;
b) completivă directă;
c) completivă indirectă.

4. Menționează valoarea morfologică a verbelor din ultima propoziție a textului dat. *(6p)*

B. (12p)

Realizează, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), *rezumatul unei opere narative* cunoscute de tine sau studiate la școală, în care sunt prezente ca personaje ființe fabuloase.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi pe scurt evenimentele reprezentative;
– să respecți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

TESTUL 3

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Dreptatea celui tare e fără judecată
cum veţi vedea îndată.
Un Mieluşel venise să s-adape
în crâng, din limpezimea unei ape,
când se trezi că se răstea la el
un Lup lihnit, cu poftă de măcel:
– Cutezi să-mi tulburi apa tocmai mie?
Obraznicule, stai că-ţi dau eu ţie!...
– Cumplit mă dor dojenile Măriei Tale,
dar n-au deloc temei precum ai spus.
Când eu m-adap cu zece stânjeni[1] mai la vale,
cum aş putea să-ţi tulbur apa mai în sus?...
– Ba o tulburi! zise el, pornit[2],
iar acum un an m-ai şi bârfit!
– Măria Ta, fii bun şi ţine seama
că nici nu mă născusem! Eu încă sug la mama...
– Atunci a fost din fraţii tăi vreunul!
– Cum să fi fost, când eu nu am niciunul?...
– Chiar dacă n-ai, nu are-a face:
a fost vreunul dintr-ai tăi,
că sunteţi, toţi, la fel de răi,
de la ciobani pân' la dulăi,
şi niciodată nu-mi daţi pace!
Dar mă răzbun, ai înţeles?...
Şi fără altă formă de proces,
s-a repezit, ca un turbat,
la bietul Miel,
în codrul depărtat l-a dus cu el
şi l-a mâncat.

(Jean de La Fontaine, *Lupul şi mielul*)

---

[1] *stânjen* – unitate de măsură, anterioară introducerii sistemului metric, variind de la 1,96 m la 2,23 m.
[2] *pornit* – furios, înverşunat.

A. (30p)

1. Precizează câte un antonim pentru următorii termenii: *fără (judecată), lihnit, să tulburi, mă născusem, răi, depărtat.* *(6p)*
2. Explică de ce substantivele comune *lup* și *miel* sunt scrise cu majusculă. *(6p)*
3. Transcrie din textul propus un fragment în care apare procedeul caracterizării directe, în cazul unui personaj. *(6p)*
4. Identifică o replică rostită într-o tonalitate exclamativă. *(6p)*
5. Precizează două aspecte de versificație și exemplifică-le. *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 10-15 rânduri, două argumente pentru care consideri că textul propus aparține *speciei literare a fabulei.*
Atenție! În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Lupul îl întâlnim figurat și pe Columna lui Traian ca emblemă de stat în stindardul dac: un corp de balaur cu cap de lup. Totul alcătuit din aramă, de unde și supranumele *lupii de aramă ai dacilor.* Stegarul ținea ridicat lupul de aramă, care în mers făcea să șuiere aerul în gura lui deschisă și să freamăte solzii mobili de metal izbindu-se unii de alții. Dacă adăugăm că luptătorii din jurul stegarului purtau măști de tipul *tecta galea*[1] (de lupi și de urși), pe care le trăgeau pe cap, și mormăiau fioroși ca niște carnasieri, putem să intuim teroarea pe care o exercita acest corp de elită al armatei dace, temut de altfel pentru vitejia și cruzimea sa. [...]

Romanii au adus cu ei cultul imperial al *lupului*, ce ținea de întemeietorul Romei și al statului roman. În Dacia a pătruns colegiul preoților *Luperci*, care aici s-ar fi putut numi *Lupercii daci.* Lupercaliile erau sărbătorile în amintirea legendei lupoaicei care a alăptat pe cei doi frați, Romulus și Remus, aduși într-un coș pe apele Tibrului. [...] Mircea Eliade relevă nașterea poporului român sub însemnele zeului-lup dac, al lupoaicei lui Romulus și Remus, adică al fuziunii a două popoare ce-și trag obârșia mitică din *lupi.*

(Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*)

---

[1] *tecta galea* (lat.) – coif-mască.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textele citate: *(6p)*

– titlul textului din care a fost selectat fragmentul;
– numele unui mare oraş european;
– numele celor două popoare din care s-a născut poporul român.

2. Selectează informaţiile din text pe care le consideri importante şi justifică-ţi opţiunea. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. Propoziţia subordonată din fraza *Romanii au adus cu ei cultul imperial al lupului, ce ţinea de întemeietorul Romei şi al statului roman.* este: *(6p)*

a) completivă directă;
b) atributivă;
c) circumstanţială cauzală.

4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din fragmentul: *Romanii au adus cu ei cultul imperial al lupului, ce ţinea de întemeietorul Romei şi al statului roman.* *(6p)*

B. (12p)

Exprimă-ţi opinia într-un text de 10-15 rânduri în legătură cu *ideea importanţei pe care o au animalele în viaţa oamenilor*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să-ţi exprimi opinia despre importanţa pe care o au animalele în viaţa oamenilor;
– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 4

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

— Aheilor[1], le-a spus Ulise, să meşterim un cal de lemn. Calul să fie atât de mare, încât în pântecu-i să intre cincizeci de-oşteni bine-narmaţi... noi să ne facem că plecăm. Troienii[2] or să vâre calul îndată, în oraşul lor. Şi fiind calul atât de mare, neîncăpând firesc pe porţi, vor sparge zidurile singuri...

Unii au râs, dar Agamemnon şi Menelau, fraţii atrizi[3], preţuiau sfatul lui Ulise. Au dat poruncă unui meşter să facă-un cal mare de lemn. În pântecul

acestui cal s-au vârât cincizeci de oşteni: Neoptolem şi Filoctet şi Menelau, Aias cel tânăr, Ulise şi mulţi alţi eroi. După aceea, Agamemnon cu grosul oştirilor greceşti s-au urcat grabnic pe corăbii şi au vâslit spre largul mării. De fapt, ei s-au făcut că pleacă. Însă şi-au tras corăbiile pe lângă insula Tenedos, pândind de-acolo-nfriguraţi tot ce se petrecea pe coasta unde fusese tabăra. Troienii au văzut plecarea şi se mirau nespus de mult. Cum? Grecii pleacă? Zei cereşti!... Aşadar, s-a sfârşit războiul! Şi, bucuroşi, au alergat pe ţărmul încă ud de sânge, unde luptaseră atât. Calul de lemn era acolo! Ce-o mai fi asta? Ce-i cu el? Nu-nţelegeau.

— Să-l azvârlim în apa mării! strigau unii dintre troieni.

— Ba să-l aducem în cetate. Să-l suim pe acropolă[4], ca semn al biruinţei noastre! răspundeau alţii-nveseliţi.

(Alexandru Mitru – vol. *Eroii, Războiul troian*)

---

[1] *ahei* – una dintre cele patru ramuri ale vechilor greci.
[2] *troieni* – locuitori ai oraşului Troia.
[3] *atrizi* – (în mitologia greacă) familie celebră pentru blestemul care i-a urmărit pe membrii săi (Agamemnon, Menelau, Egist, Electra, Oreste), datorat nelegiuirilor strămoşului ei, *Atreu*.
[4] *acropolă* – cetăţuie înăuntrul oraşelor antice greceşti (întărite), aşezată de obicei pe o înălţime.

A. (30p)

1. Indică câte un sinonim pentru cuvintele: *a se face*, *oştean* şi *grabnic*. *(6p)*
2. Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *tabăra* să fie utilizat cu alt sens decât cel din text. *(6p)*
3. Transformă ultimele două replici în vorbire indirectă. *(6p)*
4. Explică semnificaţia interogaţiilor *Cum? Grecii pleacă?* *(6p)*
5. Scrie, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), rezumatul textului citat. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi două motive care încadrează textul dat în *genul epic*.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi două trăsături ale genului epic;
– să exemplifici aceste trăsături pe textul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Coborând către o altă mitologie[1], mai veche şi mai plină de mistere, cea egipteană, aflăm că Isis, soţia lui Osiris, era <u>cea</u> care deţinea arta cultivării măslinului şi <u>ştiinţa</u> folosirii fructelor <u>sale</u>. Istoria biblică a porumbelului eliberat de Noe din arcă şi reîntors cu o ramură de măslin în cioc, semn că uscatul s-a

ivit din apele de după potop, a căpătat, mai târziu, înţelesuri simbolice, imaginea respectivă fiind un semn al prieteniei şi al păcii.

(Alexandru Marinescu, „Secretele zeiţei Isis", în revista *Terra Magazin*)

---

[1] *mitologie* – ansamblu de legende care aparţin unei civilizaţii, unui popor, unei religii etc.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– arta pe care o cunoştea Isis;
– scrierea în care apare povestea lui Noe;
– imaginea care simbolizează prietenia şi pacea.

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi titlul publicaţiei unde acesta a apărut. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect:
Enunţul *[...] că uscatul s-a ivit din apele de după potop [...]* este propoziţie subordonată: *(6p)*

a) subiectivă;
b) atributivă;
c) completivă indirectă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din prima frază a textului. *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *plăcerea oamenilor de a spune sau de a asculta poveşti.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar, logic punctul de vedere;
– să prezinţi un argument care să justifice opinia exprimată;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 5

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Într-o zi, ciocârlanul-cel-cu-moţ, care era rudă dar numai de departe cu neamul ciocârliilor, zise către soaţa sa, ciocârlana-cea-cu-moţ:

— Măi, păsăruică, tu ai văzut ce-a ieşit din oul pe care l-ai clocit azi-noapte?

Ciocârlana-cea-moţată nu era prea ageră de minte, aşa că se crezu datoare să întrebe:

— Ce vrei să zici, ciocârlan-cu-moţ prost ce eşti?

— Vino să vezi!

Ciocârlana-cea-cu-moţ se uită cu atenţie la cel din urmă ouat al ei. „Bărbatul ăsta prost al meu e prost de n-are pereche, se gândi ea, dar are dreptate. Ceva nu e în regulă aici...”

— Cine eşti tu? se răsti ea la puiul care abia ieşise din găoace şi încă nici nu se zbicise.

— Eu sunt Cristi, zise acesta.

Ciocârlanul-cel-cu-moţ şi ciocârlana-cea-moţată se uitară consternaţi unul la celălalt: „Cristi?!”.

Numele ăsta nu-l purtase nimeni din neamul lor.

— Ce faci aici? întrebară amândoi deodată, şi astfel ciocârlanul-cel-cu-moţ avu bucuria să constate că soaţa sa, ciocârlana-cea-moţată, era tot atât de deşteaptă ca şi el, altfel n-ar fi pus exact aceeaşi întrebare.

— Eu sunt ciocârlie, răspunse Cristi. Mâine am să zbor în soare şi am să cânt.

(Ştefan Aug. Doinaş, *Ţara fără ciocârlii*)

A. (30p)

1. Precizează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *ciocârlana-cea-cu-moţ, aceeaşi (întrebare), păsăruică.* *(6p)*

2. Explică folosirea virgulei în enunţul: *Măi, păsăruică, tu ai văzut ce-a ieşit din oul pe care l-ai clocit azi-noapte?* *(6p)*

3. Transcrie din text o propoziţie/o construcţie incidentă. *(6p)*

4. Alcătuieşte câte un enunţ în care cuvintele *neam* şi *a vedea* să fie folosite cu sens figurat. *(6p)*

5. Explică în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) prezenţa în fragment a unui element de fantastic. *(6p)*

B. (12p)

Realizează, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), *povestirea* fragmentului citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

- să prezinţi întâmplările în acord cu sensul acestora;
- să respecţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
- să respecţi limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Ciocârlia africană ar putea fi prima pasăre de pe teritoriul Africii care este inclusă în lista animalelor pe cale de dispariţie, anunţă BBC.

Un studiu recent arată că doar câteva exemplare mai trăiesc în prezent pe teritoriul Etiopiei. Oamenii de ştiinţă avertizează că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări ce vor intra pe lista roşie a animalelor pe cale de dispariţie, din cauza limitării habitatului lor natural. Păsările mai au doar o bucată restrânsă de teritoriu dintre câmpia Liben şi sudul Etiopiei unde mai pot trăi.

„Această extincţie iminentă reflectă o criză socială şi politică mai amplă, ce se repetă de-a lungul Africii", a declarat zoologul Claire Spottiswoode de la Universitatea Cambridge. Studiul pe care ea l-a condus a fost publicat în revista *Animal Conservation*. Cercetătorii avertizează că specia este o verigă esenţială în evoluţia întregii familii de ciocârlii.

(*Ciocârlia africană este ameninţată cu dispariţia*, text preluat de pe http://www.zooland.ro/Ciocarlia_africana_este_amenintata_cu_disparitia-5936.html)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– ţara în care mai trăiesc cele câteva exemplare de ciocârlie africană;
– revista care a publicat studiul privind dispariţia acestei păsări;
– ce reflectă, în opinia specialistului citat, extincţia iminentă a acestei păsări.

2. Menţionează cauza ce stă la baza dispariţiei păsărilor în Africa. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţiile subordonate din fraza: *Oamenii de ştiinţă avertizează că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări ce vor intra pe lista roşie a animalelor pe cale de dispariţie, din cauza limitării habitatului lor natural.* sunt, în ordine:

a) completivă directă, subiectivă;
b) completivă indirectă, atributivă;
c) subiectivă, atributivă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Ciocârlia africană ar putea fi <u>prima</u> pasăre de pe teritoriul Africii <u>care</u> este inclusă în lista animalelor pe cale de dispariţie, anunţă <u>BBC</u>.* *(6p)*

B. (12 p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care, valorificând şi imaginea de mai sus, să realizezi *descrierea artistică a unei ciocârlii.* **Atenţie!** În compunerea ta, trebuie:

– să respecţi trăsăturile descrierii artistice;
– să valorifici imaginea în realizarea descrierii artistice;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 6

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Ridicând ochii şi privind departe, băgă de samă că se afla într-un loc cu totul pustiu, între stânci, între râpi, sub cerul înalt. Pădurea era aproape, în fundul prăpăstiilor se mai ţineau ostroave de omăt. [...] Cu coada ochiului văzu lumina făcliei crescând în umbra văgăunii. Era o linişte neclintită, parcă toate împietriseră în asfinţitul de soare. Stătu şi el neclintit ca toate, ascultându-şi bătăile inimii. Tresări numai când auzi sus, în aurul luminii, un strigăt de pajură. Chemase de două ori. O văzu deasupra, plutind lin pe aripi. Îşi mişca numai capul: parcă-l privea pe dânsul. Se auzi altă chemare mai îndepărtată. Pajura pluti într-acolo. Cerul rămase singur şi în curând din cer păru că ninge înserarea. Judecându-se el singur pe sine, flăcăul se încredinţă că nu se simte în el vreo sfială; ar fi dorit numai să aibă în preajma lui un suflet viu. Cânele era, însă, la drum, sus. Lătrase numai o dată. Acuma tăcea şi se făcuse noapte. Deci nu mai trecea niciun drumeţ. Luceau stele. Porni o adiere de vânt. Auzi în prăpastie un scâncet de dihanie. Poate i s-a părut. O nelinişte fierbinte i se porni din măruntaie şi-l fulgeră în creştet.

(Mihail Sadoveanu, *Baltagul*)

A. (30p)

1. Menţionează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-a format fiecare dintre cuvintele următoare: *împietriseră, deasupra, lin.* (6p)
2. Selectează doi termeni cu sens figurat din textul dat. (6p)
3. Explică semnul de punctuaţie *[:]* din enunţul *Îşi mişca numai capul: parcă-l privea pe dânsul.* (6p)

4. Transcrie două figuri de stil diferite din fragmentul citat. *(6p)*
5. Explică în 40-50 de cuvinte (5 rânduri) semnificația secvenței: *O neliniște fierbinte i se porni din măruntaie și-l fulgeră în creștet.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi faptul că fragmentul citat este *o descriere artistică.*
Atenție! În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre caracteristicile descrierii artistice, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Ghidul călătorului – Europa vă poartă prin cele mai frumoase locuri ale continentului nostru: orașe, castele, catedrale, munți, lacuri, păduri, zone de coastă. Fiecare capitol prezintă o destinație, cu atracțiile ei speciale și sfaturi utile pentru călătorie. Hărțile vă ajută să găsiți obiectivele principale, iar fotografiile extraordinare vă vor convinge că merită vizitate. Barcelona lui Gaudí, ghețarii Islandei, fiordurile din Norvegia, castelele din Boemia, pădurile Poloniei... toate vă așteaptă să le descoperiți. Europa nu înseamnă numai contraste sau aventură. Înseamnă și secole întregi de cultură a unor mari orașe: Paris, Roma, Budapesta, Atena și Istanbul. Cartea aceasta vă invită în 50 de locuri pe care le consideră speciale. Ar fi putut fi cu ușurință 500. Europa este o poveste care nu se termină niciodată.

(Sebastian S. Eduard, „Să călătorim!", în *Jurnalul național*, 6 noiembrie 2009)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*
- destinatarul posibil al informațiilor prezentate;
- cartea la care se referă;
- scopul textului.

2. Precizează în 40-50 de cuvinte (5 rânduri) care este structura cărții prezentate în articol. *(6p)*
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Fragmentul *Ar fi putut fi cu ușurință 500.* conține:
a) o propoziție principală și una secundară;

b) o propoziţie principală;
c) două propoziţii principale.

4. Transcrie din text un adjectiv la gradul superlativ relativ şi un pronume relativ în cazul acuzativ. *(6p)*

B. (12p)

Exprimă-ţi opinia, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) despre *călătorie*, în care să integrezi enunţul *Europa este o poveste care nu se termină niciodată.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să-ţi exprimi opinia despre călătorie;
– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 7

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Şi se sărutară feciorii de-mpăraţi în urările boierilor şi băură şi se sfătuiră. Zise împăratul lui Făt-Frumos:

— De cine-n lume te temi tu mai mult?

— De nime-n lumea asta, afară de Dumnezeu. Dar tu?

— Eu iar de nime, afară numai de Dumnezeu şi de mama pădurilor, o babă bătrână şi urâtă, care îmblă prin împărăţia mea de mână cu furtuna. Pe unde trece ea, faţa pământului se usucă, satele se risipesc, târgurile cad năruite. Mers-am eu asupra ei cu bătălie, dar n-am isprăvit nimica. Ca să nu-mi prăpădească toată împărăţia, am fost silit să stau la-nvoială cu ea şi să-i dau ca bir tot al zecelea din copiii supuşilor mei. Şi azi vine ca să-şi ieie birul.

Când sună meazănoaptea, feţele mesenilor se posomorâră; căci pe meazănoapte călare cu aripi vântoase, cu faţa zbârcită ca o stâncă buhavă[1] şi scobită de pâraie, c-o pădure-n loc de păr, urla prin aerul cernit[2] mama pădurilor cea nebună. Ochii ei – două nopţi turburi, gura ei – un hău căscat, dinţii ei – şiruri de petre de mori.

Cum venea vuind, Făt-Frumos o apucă de mijloc şi o trânti cu toată puterea într-o piuă[3] mare de peatră; peste piuă prăvăli o bucată de stâncă, pe care-o legă

din toate părţile cu şepte lanţuri de fer. Înăuntru baba şuiera şi se smulgea ca vântul închis – dar nu-i folosea nimica.

(Mihai Eminescu, *Făt-Frumos din lacrimă*)

---

[1] *buhavă* – umflată; afânată, moale.
[2] *cernit* – îndoliat.
[3] *piuă* – vas în care se pisează diverse substanţe.

A. (30p)

1. Indică forma literară pentru următorii termeni: *nime, îmblă, nimica.* (6p)
2. Transcrie din a treia replică un pleonasm. (6p)
3. Selectează două epitete, o comparaţie şi o metaforă. (6p)
4. Indică modurile de expunere din textul dat. (6p)
5. Alege una dintre cele mai frumoase imagini vizuale ale textului; justifică alegerea în 4-5 rânduri. (6p)

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 10-15 rânduri, două argumente pentru care consideri că fragmentul dat *aparţine unui basm.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Mâncare de praz cu măsline

1 kg praz
2 linguri ulei
1/2 kg roşii
sau 2 linguri pastă de roşii
1 foaie de dafin
30-40 măsline negre
1 linguriţă vegeta
1 legătură pătrunjel verde

Prazul se curăţă, se spală, iar partea albă (bulbul, partea până la frunzele verzi) se taie în rondele de cca 2 cm grosime şi se călesc în cele 2 linguri de ulei şi 2-3 linguri apă cam 5-7 minute. Apoi se adaugă roşiile tăiate felii sau pasta de tomate. Se mai lasă 3-4 minute. Se adaugă apoi măslinele şi 1 cană de apă clocotită, vegeta, se amestecă bine, se pun într-un vas şi se dă la cuptorul încălzit dinainte cca 15-20 minute. Când se scoate vasul din cuptor, se presară deasupra pătrunjel tocat fin. Se serveşte rece cu chifteluţe sau drob.

(Elena Opriţa, *Reţete pentru familia noastră*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textele citate: *(6p)*

   – cartea din care a fost selectat fragmentul dat;
   – ingredientele principale ale mâncării de praz cu măsline;
   – ce parte din praz se foloseşte.

2. Redactează o reţetă după modelul de mai sus, în care să apară două enunţuri/construcţii nespecifice unui text nonficţional. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. Propoziţia *se spală* are subiectul: *(6p)*

   a) inclus (prazul);
   b) exprimat (prazul);
   c) subînţeles (prazul).

4. Transcrie o construcţie neliterară în care apare un numeral cardinal. *(6p)*

B. (12p)

Argumentează în 10-15 rânduri *apartenenţa la categoria textului nonficţional* a fragmentului dat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile textului nonliterar, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 8

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

Subiectul I (42 de puncte)

N-am avut de treabă şi, întorcându-mă mai târziu acasă, l-am scărpinat cu unghiile pe coajă pe Gică. Măgarul de copac numit Gică m-a luat în serios şi vrând-nevrând a început să facă parte din mine însumi.

Dacă nu încep printr-o glumă, nu se înţelege nimic din prietenia mea cu Gică şi din prietenia lui Gică cu mine.

Invitasem o distinsă doamnă, şi ceva nu era la locul său. Până când, deodată azvârlindu-mi vederea peste balcon, l-am văzut pe Gică, mai mare peste cei zece copaci ai lui, care foşgăiau şi frunzăreau, pe măgarul de Gică, solemn şi ţeapăn

uitându-se verde şi fix la mine. Îi era frică că nu m-aş fi purtat după rang. În gândirea lui de copac nu avea încredere în gândirea mea de om. Ce mai, m-a luat sub protecţia umbrei sale, indiferent dacă răsare soarele sau nu, indiferent dacă luna este ca o seceră turcească sau ca o mămăligă albă.

Gică este un copac gelos.

M-a pus dracu' de l-am scărpinat pe scoarţă într-o seară şi nu mai scap de el defel.

Venise la mine într-o zi o distinsă doamnă. Din pricina principialităţii lui Gică, nici mâna nu am apucat să i-o sărut. Gică este un copac gelos. Excesul de grijă pe care îl are pentru mine, curiozitatea lui de pom care se uită la mine mirat, că sunt om, nu mă lasă în libertatea mea.

N-avui treabă! Cine m-a pus să-l scarpin pe scoarţă când singuratic am venit acasă?

(Nichita Stănescu, *Copacul numit Gică*)

A. (30p)

1. Precizează procedeul prin care s-a format fiecare dintre cuvintele: *vrând-nevrând*, *mea*, *turcească*. *(6p)*

2. Transcrie un fragment în care se explică cum a început prietenia dintre narator şi copacul Gică. *(6p)*

3. Indică modul principal de expunere din fragmentul citat. *(6p)*

4. Menţionează două „trăsături" morale ale copacului Gică. *(6p)*

5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificaţia enunţului *Dacă nu încep printr-o glumă, nu se înţelege nimic din prietenia mea cu Gică şi din prietenia lui Gică cu mine.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să imaginezi *o conversaţie* pe care ai putea s-o porţi cu „personajul" Gică.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să incluzi cel puţin 6 replici;

– să foloseşti formulele de iniţiere, de menţinere şi de încheiere a unei conversaţii;

– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;

– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

ARBORE

Una dintre cele mai bogate şi mai răspândite teme simbolice: simpla ei bibliografie ar putea alcătui o carte. […]

Simbol al vieţii în continuă evoluţie, în ascensiune spre cer, arborele evocă întreg simbolismul verticalităţii, ca arborele lui Leonardo da Vinci. Pe de altă

parte, el slujeşte drept simbol pentru caracterul ciclic al evoluţiei cosmice; de acest caracter ciclic amintesc mai cu seamă arborii foioşi, cărora în fiecare an le cad şi le cresc din nou frunzele.

Arborele înlesneşte comunicarea între cele trei niveluri ale cosmosului: cel subteran, prin rădăcinile ce răscolesc adâncurile în care se implântă; suprafaţa pământului, prin trunchi şi crengile de jos; înaltul, prin ramurile dinspre vârf, atrase de lumina cerului. [...] Arborele adună laolaltă toate elementele: apa circulă cu seva lui, pământul i se încorporează prin rădăcini, frunzele i se nutresc cu aer, iar din frecarea lemnului tâşneşte focul. [...]

(Trad. de Laurenţiu Zoicaş, în Jean Chevalier, Alain Gheerbrant – *Dicţionar de simboluri, vol. 1, A-D*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– motivul pentru care arborele este considerat un simbol al verticalităţii;
– nivelurile între care înlesneşte comunicarea;
– titlul volumului din care a fost citat textul.

2. Explică într-un enunţ semnificaţia semnului *[...]* din text. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect:
În enunţul *de acest caracter ciclic amintesc mai cu seamă arborii foioşi, cărora în fiecare an le cad şi le cresc din nou frunzele* propoziţiile sunt în ordine: *(6p)*

a) propoziţie principală, propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată completivă directă;
b) propoziţie principală, propoziţie subordonată atributivă, propoziţie principală;
c) propoziţie principală, propoziţie subordonată atributivă, propoziţie subordonată atributivă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele din structura: *între cele trei niveluri ale cosmosului.* *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *semnificaţia afirmaţiei* lui Lev Nicolai Tolstoi: *Trebuie să creşti încet, la fel cum cresc copacii.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar, logic explicaţia afirmaţiei;
– să evidenţiezi figura de stil din enunţ;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 9

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Pribeagă şi lihnită de foame, dă de-o vie
Cu nişte struguri rumeni, frumoşi, de razachie.
Ciorchinii-s plini, şi vulpea, de sine înţeles,
Ar fi mâncat cu poftă şi nici n-ar fi ales.

Dar, la-ndemâna labei, o-mpiedică s-ajungă
Până la ei zăbreaua ulucilor prea lungă
Şi ghimpii-n care gardul e prins şi împletit.
Ciorchinele i-aproape de bot. S-a tot sucit,
S-a ridicat, se-nţeapă şi-i lasă gura apă.
„Ce struguri verzi şi acri! oftează. Nu-s de teapă
Şi-s prea cruzi. Mie, gustul ce-mi place-i de stafidă.
Nu-mi strepezesc eu dinţii cu-această aguridă."

(Jean de La Fontaine, *Vulpea şi strugurii*)

A. (30p)

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *pribeagă, cruzi.* *(6p)*
2. Explică folosirea virgulei în versul: *Cu nişte struguri rumeni, frumoşi, de razachie.* *(6p)*
3. Transcrie un vers în care sunt prezentate trăsături ale vulpii. *(6p)*
4. Precizează două moduri de expunere din text. *(6p)*
5. Explică, în maximum 5 rânduri, morala fabulei. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să caracterizezi personajul* din fabula *Vulpea şi strugurii* de La Fontaine.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale personajului;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Profesorul american Robert Traum (Marcel Iureş, într-un rol deopotrivă impresionant şi inedit) îşi ia un concediu de un an şi, renunţând la un prezent lipsit de surprize, decide să îmbrăţişeze o aventură ce are strânsă legătură cu trecutul. Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă să descâlcească misterul ce învăluie originile tatălui şi unchiului său, faimoşii fraţi Traum: Rudolf, un celebru romancier, şi Samuel, odinioară mare gangster la Chicago. În timpul călătoriei sale prin nordul României, Robert o cunoaşte pe Tania (Mihaela Sîrbu), şefa Arhivelor Bucovinei. Împreună, cei doi încearcă să-l găsească pe Sami (Valer Delakeza), ultimul prieten al familiei Traum aflat încă în viaţă, proiecţionist la un mic cinematograf prăfuit de provincie. (...) *Road-movie* iniţiatic, **Tatăl Fantomă** este o comedie dulce-amară, tandră şi nostalgică, vorbită majoritar în limba engleză, cu dialoguri incidentale în limba română.

(http://www.cinemagia.ro/filme/tatal-fantoma)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– titlul filmului;
– numele actorului care joacă rolul principal;
– două trăsături ale filmului prezentat.

2. Precizează caracteristicile rolului pe care îl joacă Marcel Iureş. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţiile subordonate din fraza: *Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă să descâlcească misterul ce învăluie originile tatălui şi unchiului său, faimoşii fraţi Traum: Rudolf, un celebru romancier, şi Samuel, odinioară mare gangster la Chicago.* sunt, în ordine:

a) completivă directă, atributivă;
b) predicativă, completivă directă;
c) subiectivă, atributivă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *la un prezent, are, său.* *(6p)*

B. (12 p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să prezinţi un film pe care l-ai vizionat/despre care ai citit.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două caracteristici ale filmului ales;
– să foloseşti un limbaj expresiv în prezentarea filmului;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 10

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Frumoasă eşti, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Şi printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...

Când de sub frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul[1] des
Cu gândurile mele...

Când strălucesc sub rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă eşti, pădurea mea.
Şi singură ca mine...

(George Topîrceanu, *Cântec*)

---

[1] *huceag* (reg.) – pădure tânără şi deasă; crâng.

A. (30p)

1. Notează câte silabe au cuvintele *crengi, viorele, cărări*. *(6p)*
2. Formează trei derivate cu valori morfologice diferite de la substantivul *pădure*. *(6p)*
3. Explică folosirea punctelor de suspensie la finalul fiecărui vers. *(6p)*
4. Indică semnificaţia stilistică a adjectivului posesiv *mea*. *(6p)*
5. Transcrie o imagine vizuală şi o imagine dinamică din textul propus. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la genul liric*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Despre pădure se spune că este aurul sau tezaurul verde al pământului. Menirea protectoare a pădurilor este foarte diversă. Două treimi din oxigenul planetei, consumat de industrie, autovehicule, animale şi microorganisme este furnizat atmosferei de arbori şi arbuşti. În acelaşi timp, pădurea alcătuieşte o fină «strecurătoare» naturală, reţinând în coroanele copacilor particule de praf, cenuşă etc. De aceea, în multe locuri, se poartă o grijă deosebită păstrării şi chiar extinderii pădurilor. Ca şi marea şi câmpia, pădurea îl hrăneşte pe om, prin fructele ei, ciupercile comestibile, stupăritul pastoral şi vânat. Fondul forestier al României însumează 6,37 milioane de hectare, adică aproximativ un sfert din suprafaţa ţării [...] În proprietate privată se află cam 336 de mii de hectare, restul aparţinând statului.

Specialiştii spun că, în trecut, suprafeţele împădurite au fost mult mai întinse decât cele de astăzi. Unii cercetători afirmă chiar că pădurile ar fi ocupat, la un moment dat, trei sferturi din teritoriul actual al României. Până şi Bărăganul era cândva plin de păduri, defrişate fără milă spre a face loc câmpiei şi lanurilor sale. În vechime, pădurea Vlăsia se întindea de la Târgovişte până la Giurgiu, de la Mostiştea până la Argeş!

(Adrian Bucurescu, *Pădurile – tărâm miraculos şi hrănitor*, www.romanialibera.ro)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– site-ul de unde a fost selectat fragmentul;
– suprafaţa fondului forestier al României în trecut;
– felul în care pădurea asigură o parte din hrana oamenilor.

2. Selectează informaţiile din text care justifică metafora *aur verde* asociată de obicei pădurii. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Valoarea morfologică a construcţiei *de aceea* este:

a) pronume demonstrativ cu prepoziţie, în Ac.;
b) locuţiune adverbială;
c) locuţiune conjuncţională.

4. Realizează expansiunea/dezvoltarea părţii de propoziţie *spre a face loc* din penultimul enunţ în propoziţia corespunzătoare şi precizează rezultatul obţinut. *(6p)*

B. (12p)

Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi opinia ta cu privire la *importanţa conservării mediului natural.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două argumente în susţinerea opiniei tale;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 11

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

În păduri trosnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par îngheţate, cerul pare oţelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârţie sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Şi pe ele se aşază bolta cerului senină
Unde luna îşi aprinde farul tainic de lumină.

O! tablou măreţ, fantastic!... Mii de stele argintii
În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.
Munţii sunt a lui altare, codrii organe sonoare
Unde crivăţul pătrunde, scoţând note-ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viaţă, fără glas;
Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă – niciun pas;
Dar ce văd?... În raza lunei o fantasmă se arată...
E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată!

(Vasile Alecsandri, *Mezul iernei*)

A. (30p)

1. Indică trei termeni din câmpul semantic al *iernii.* *(6p)*
2. Precizează două aspecte ale versificaţiei din textul citat. *(6p)*
3. Selectează două metafore din a treia strofă. *(6p)*
4. Precizează, cu ajutorul unui argument, principalul mod de expunere. *(6p)*
5. Comentează în 5-7 rânduri ultima strofă, având în vedere un contrast de felul: mare – mic, static – dinamic, nelimitat – limitat etc. *(6p)*

B. (12p)

Realizează o compunere de 10-15 rânduri, în care *să descrii un peisaj care te-a impresionat.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să descrii imaginile care te-au impresionat şi impresiile trăite;
– să întrebuinţezi procedee specifice descrierii literare;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Turnul Eiffel (din franceză: *La Tour Eiffel*, care se pronunţă *la tur e-'fel*) este o construcţie faimoasă pe schelet de oţel din Paris ce măsoară 324 m înălţime. Turnul a devenit simbolul Franţei cel mai răspândit la nivel mondial. A fost conceput de către Émile Nouguier, Maurice Koechlin şi Stephen Sauvestre, angajaţi la Eiffel şi Co. Gustave Eiffel, iniţial reticent cu privire la proiect, a devenit ulterior un mare susţinător al său şi a cumpărat brevetul. Turnul, care poartă numele său, este una dintre principalele destinaţii turistice ale Parisului şi ale lumii, cu mai mult de 5,5 milioane de vizitatori anual. Turnul şi-a primit cel de-al 200 000 000-lea vizitator la 28 noiembrie 2002.

Turnul are 3 nivele: accesul publicului la primul şi al doilea nivel se poate face atât pe scări, cât şi cu liftul, în schimb accesul la ultimul nivel se face exclusiv cu liftul.

Clădirea, unde lucrează 500 de persoane (250 de salariaţi direcţi ai SETE[1] şi 250 ai diferiţilor concesionari ai monumentului), este deschisă publicului pe tot parcursul anului. Turnul Eiffel este înscris ca monument istoric din 24 iunie 1964 şi face parte din patrimoniul mondial UNESCO din 1991, împreună cu alte monumente pariziene.

(www.iturism.ro)

[1] SETE – Société d'Exploitation de la Tour Eiffel (Societatea de Exploatare a Turnului Eiffel).

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textele citate: *(6p)*

– obiectivul turistic prezentat;
– numărul anual de vizitatori;
– metalul din care este construit.

2. Selectează informaţiile din text prin care ai putea să convingi un prieten să viziteze Turnul Eiffel. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

În fraza *Turnul Eiffel este înscris ca monument istoric din 24 iunie 1964 şi face parte din patrimoniul mondial UNESCO din 1991, împreună cu alte monumente pariziene,* există:

a) două predicate nominale;
b) două predicate verbale;
c) un predicat nominal şi un predicat verbal.

4. Transcrieţi din aceeaşi frază un substantiv nearticulat şi un substantiv articulat hotărât. *(6p)*

B. (12p)

Redactează un text de 10-15 rânduri, în care *să prezinţi o staţiune turistică reală sau imaginară*, ca să convingi că merită vizitată.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să întrebuinţezi procedee specifice descrierii;
– să întrebuinţezi procedee specifice argumentaţiei;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 12

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Într-o căsuţă de pe strada Campanulelor locuiau laolaltă şaisprezece piticei-prichindei. Cel mai de seamă dintre ei era un prichindel numit Ştietot. Îl porecliseră Ştietot pentru că, într-adevăr, ştia foarte multe lucruri. Şi ştia foarte multe pentru că citea fel de fel de cărţi. La el, pe masă, pe sub masă, pe pat, pe sub pat, numai cărţi şi iar cărţi. Nu găseai un locşor în odaia lui în care să nu dai de cărţi. Datorită cărţilor citite, Ştietot devenise foarte înţelept. De aceea toţi îi

dădeau ascultare şi-l iubeau nespus. Ştietot purta întotdeauna haine negre, iar când se aşeza la masă, cu ochelarii pe nas, şi începea să citească o carte, semăna leit cu un profesor.

În aceeaşi căsuţă mai locuia vestitul doctor Pilulă, cel care-i vindeca pe pitici de orice boală. El umbla mereu în halat alb, şi pe cap cu o tichie tot albă, cu pampon. Mai locuia aici renumitul mecanic Şurubel şi ajutorul său – Piuliţă; locuia apoi Zahar Zaharescu Limonadă, care ajunsese celebru pentru că îi plăcea la disperare apa gazoasă cu sirop. Era un pitic foarte politicos. Pretindea să i te adresezi cu numele întreg şi strâmba din nas când cineva îi spunea pur şi simplu: măi, Limonadă. Mai locuia în casa asta vânătorul Glonţişor. El îl avea pe căţeluşul Strop, şi mai avea o puşcă cu dopuri. Veneau apoi la rând pictorul Acuarelă, muzicantul Guzlă şi alţi prichindei: Grăbilă, Dondănel, Tăcutul, Gogoaşă, Zăpăcilă, cei doi fraţi Posibil şi Probabil. Însă cel mai vestit dintre toţi era prichindelul zis Habarnam.

(Nikolai Nosov, „Piticii din Oraşul Florilor",
din vol. *Aventurile lui Habarnam şi ale prietenilor săi*)

A. (30p)

1. Explică cum s-au format cuvintele *şaisprezece* şi *Şurubel*. *(6p)*
2. Precizează rolul liniei de pauză din text. *(6p)*
3. Transcrie din fragment o enumeraţie. *(6p)*
4. Menţionează două trăsături ale descrierii care pot fi identificate în fragmentul dat. *(6p)*
5. Prezintă în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri) caracterizarea unui personaj. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *originalitatea autorului în conceperea numelor prichindeilor*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două elemente de originalitate;
– să exemplifici aceste elemente pe baza textului;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Fanii filmului *Stăpânul Inelelor* aflaţi în aşteptarea ultimei părţi din această serie, *The Hobbit*, pot experimenta stilul de viaţă al personajelor favorite, locuind într-o casă de hobbit. O astfel de căsuţă poate costa 15.000 de dolari, potrivit *Daily Mail*.

O familie din Maine a creat acest concept de casă de hobbit – Wooden Wonders („minuni din lemn"). Aceste căsuţe sunt construite pentru a munci şi

a te juca. Aceste locuinţe pot fi folosite de la case pentru găini, până la loc de joacă, saună sau cabane. Fiecare căsuţă de hobbit este lucrată manual de o firmă condusă de Rocky şi Melissa Pillsbury în Maine.

„Rocky lucrează ca dulgher de mai bine de 15 ani şi a vrut să schimbe ceva. Pe lângă faptul că s-a plictisit de vechile metode de lucru cu lemnul, de asemenea el are şi o familie tânără, doi băieţi – Richard (trei ani) şi Maxximus (un an), care l-au direcţionat către acest business bazat pe construirea de căsuţe", a declarat Melissa Pillsbury.

Aceasta a mai spus că locuinţele pentru hobbiţi reprezintă una dintre cele mai interesante structuri realizate de soţul ei. Iar după realizarea prototipului[1], ideea a început să câştige teren şi astfel au fost construite casele la scară largă.

(Diana State, www.adevarul.ro, 18 martie 2012)

---

[1] *prototip* – model care reprezintă tipul original după care se efectuează sau se realizează ceva.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– sursa care precizează preţul unei case de hobbit;
– numele celui care a construit căsuţele;
– motivele care l-au determinat pe dulgher să conceapă aceste structuri.

2. Precizează într-un enunţ trei scopuri în care pot fi utilizate aceste construcţii ingenioase. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect:
Propoziţia simplă a enunţului *Fiecare căsuţă de hobbit este lucrată manual de o firmă condusă de Rocky şi Melissa Pillsbury în Maine* este: *(6p)*

a) Fiecare este.
b) Căsuţa este lucrată.
c) Fiecare este lucrată.

4. Precizează modul verbelor din prima frază a subtitlului. *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), sub forma unui *articol de revistă* adresat copiilor, în care să-i convingi că jocul tău preferat poate deveni şi pasiunea lor.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi într-o ordine logică descrierea jocului ales;
– să te adresezi direct receptorului;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 13

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Atunci sosi la popa Zahei orbul.

Un om de patruzeci de ani, voinic ca un taur, cu capul mare chel şi gogonat ca un bolovan, cu pieptul şi pântecul otova[1] de sub grumaz şi până-n vintre în chipul unui poloboc sprijinit pe bulumacele[2] coapselor. Ochii boboşaţi[3] alburii ca de piatră se clinteau. Şi în ciocanul nasului, ţevile nărilor se deschideau ruginite de tutun. Sub ele nişte fire ţepoase, mustăţile, ca la peşte.

Hamal de-a lungul tuturor schelelor până îngheţa Dunărea, salahor apoi pe la binalele oraşelor, se îmbătase în toate cârciúmile, cântase, urlase, se bătuse, până ce după un chef straşnic se trezise orb. Băuse spirt otrăvit.

De atunci alergase zădarnic de la spitale la babe, de la vraci la biserici, să-şi recapete vederile. Când orbul a nimerit dus de mână la popă, slăbănogul sta afară pe prispă şi se sorea. La picioarele lui, atârnând gheaţă în vipiile arşiţei, fu călăuzit orbul, care căzu şi se lovi cu fruntea de ţurloaiele[4] uscate.

— Ce te aduce, Samsoane? îi agrăi preotul, privindu-i statura de uriaş.

— Mă cheamă Zahei, părinte, şi sunt un orb păcătos. Am venit să-mi dai vederile. Şi îşi apăsă berbecul frunţii în labele nesimţitoare.

(Vasile Voiculescu, *Zahei orbul*)

---

[1] *otova* – uniform; neted, egal, drept; care nu are talia marcată.
[2] *bulumac* – stâlp de susţinere sau grindă lemn care se întrebuinţează la case, la porţi etc.
[3] *boboşat* – bulbucat, căscat, holbat.
[4] *ţurloaie* – fluierul piciorului; partea piciorului de la genunchi în jos.

A. (30p)

1. Scrie procedeul prin care s-au format cuvintele subliniate din enunţul: *Mă cheamă Zahei, părinte, şi sunt un orb păcătos. Am venit să-mi dai vederile.* (6p)

2. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *chel, bulumacele, deschideau.* (6p)

3. Transcrie doi termeni cu sens figurat din text. (6p)

4. Explică în maximum cinci rânduri în ce moment al subiectului s-ar putea încadra fragmentul citat. (6p)

5. Transformă din vorbire directă în vorbire indirectă cele două replici din finalul fragmentului. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi caracterul de operă epică al fragmentului citat.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale operei epice;

– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;

– să respecți limita minimă de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

N-am ținut niciodată socoteala cărților citite. Nu le-am notat totdeauna nici măcar titlurile. Cred că sunt un om care a citit foarte mult. Dar dacă mă înșel? Încercând să refac tabloul lecturilor din anumite perioade, mi-am dat seama ce goluri există în bugetul meu de cititor. Printre cunoscuții mei sunt destui care au citit mai mult decât mine. Și, totuși, de unde mi se trage iluzia că sunt un mare cititor, în sensul în care vorbim despre marii fumători? Poate de acolo că lectura a reprezentat mereu pentru mine una dintre acele, câteva, ocupații pe care le-am simțit capabile să mă justifice în chip esențial. Ani ca aceia de imediat după 1989, când am citit mai puțin, mi-au lăsat un gust amar. Destule dintre amintirile mele cu adevărat prețioase se leagă de cărți.

(Nicolae Manolescu, *Viață și cărți. Amintirile unui cititor de cursă lungă*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– tema fragmentului;

– perioada în care autorul spune că a citit cel mai puțin;

– iluzia pe care o trăiește autorul în legătură cu sine.

2. Precizează rolul pe care l-a avut lectura în viața autorului. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propozițiile subordonate din fraza: *Încercând să refac tabloul lecturilor din anumite perioade, mi-am dat seama ce goluri există în bugetul meu de cititor* sunt, în ordine:

a) circumstanțială de timp, atributivă;

b) completivă directă, completivă indirectă;

c) subiectivă, completivă directă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *cărţilor, care, mi-am dat seama.* *(6p)*

B. (12 p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să prezinţi o carte al cărei personaj principal este apropiat de vârsta ta.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două caracteristici ale cărţii alese;
– să foloseşti un limbaj expresiv în prezentarea cărţii;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 14

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

M-a apucat un dor de frunze, în suflet şi peste tot, că nu mai pot. Hai să căutăm una, că e vânt şi că e ceaţă. Care o găseşte primul, o să aibă noroc în viaţă.

Ştiam că frunzele astea toate sunt nişte obraznice şi jumătate. Cel puţin măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă.

Odată, unul s-a suit într-un castan pe o frânghie de viţă şi a pus în vârful fiecărei ramuri o piuliţă. Să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub, şi să nu răsară decât când o da el drumul la şurub.

Dar chiar şi aşa, până a doua zi dimineaţa pomul înflorise cu verdeaţă. Ba mai căzuseră şi pe jos, ca în marile păduri, cinci coşuri de muguri şi firimituri.

Că pământul acesta e atât de gras, încât prinzi rădăcini sub pas. Dacă oamenii nu s-ar mişca mereu, singuri ori în perechi, s-ar pomeni şi ei cu muşchi şi licheni pe frunte şi pe urechi.

Însă în fiecare toamnă, e adevărat, se întâmplă ca acum, ceva neaşteptat. Hai în pădure, n-au de unde afla părinţii, să dezlegăm nodul misterului cu dinţii.

Vedeţi, acum totul e pustiu, asta nu e pădurea de astă-vară pe care o ştiu. Nicio frunză, numai câte un cuib se mai vede, dar din el nu poţi cânta foaie verde. Cică, dacă rupi o frunză de pe ram, pică toate. E ca atunci când spargi un geam.

(Marin Sorescu, *Unde fugim de-acasă?*)

A. (30p)

1. Scrie trei locuţiuni/expresii care să conţină cuvântul *ureche.* *(6p)*

2. Notează câte un sinonim pentru termenii: *dor, s-a suit, mereu.* *(6p)*
3. Transcrie din text două cuvinte/structuri care aparţin limbajului cotidian. *(6p)*
4. Numeşte o caracteristică a vârstei copilăriei, aşa cum apare din fragmentul dat. *(6p)*
5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri), semnificaţia secvenţei: *să dezlegăm nodul misterului cu dinţii.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *particularităţile unei opere literare*, utilizând, pentru exemplificare, fragmentul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre trăsăturile operei literare, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

[...] comercianţii egipteni amplasau de-a lungul drumurilor publice bucăţi de stâncă <u>în care</u> erau sculptate diverse mesaje în scopul informării călătorilor în legătură cu produsele sau serviciile oferite. În perioada anilor **500 î.e.n.**, în vechea Romă, mesajele erau pictate pe pereţi în scopul promovării jocurilor publice, afacerilor locale sau pentru a chema alegătorii la vot.

Perioada medievală se caracterizează prin apariţia unor noi forme de publicitate, simplă, dar eficientă: folosirea aşa-numiţilor «strigători». Aceştia erau cetăţeni, angajaţi <u>de către comercianţi</u>, care lăudau prin strigăte calităţile mărfurilor acestora. [...]

1453 – Odată cu inventarea presei tipografice de către Johann Gutenberg, tipografii şi, mai târziu, comercianţii, încep să utilizeze mici «fluturaşi» pentru a-şi promova produsele. Aceste mici bucăţi de hârtie adesea conţineau simboluri specifice breslei[1] şi de multe ori erau lipite pe zidurile oraşului. Această formă de publicitate a fost folosită foarte mult timp, până în epoca modernă şi s-a caracterizat printr-o flexibilitate deosebită, afişele putând <u>fi purtate</u> cu uşurinţă dintr-o zonă în alta.

1472-1730 – prima reclamă a apărut în anul 1472, în limba engleză, sub forma unei mici bucăţi de hârtie distribuită manual, anunţând vânzarea unei cărţi de rugăciuni. 200 de ani mai târziu a fost publicat primul anunţ în ziar prin care se oferea recompensă pentru recuperarea a 12 cai furaţi. În coloniile americane, în primul ziar publicat cu regularitate, *Boston Newsletter*, au început să se publice anunţuri din 1704.

(http://ro.wikipedia.org/wiki/Publicitate)

[1] *breaslă* – asociaţie de meşteri din aceeaşi ramură de activitate; corporaţie.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– forma de publicitate din Roma antică;
– inventatorul tiparului;
– anul în care a apărut prima reclamă în limba engleză.

2. Selectează din text trei forme de publicitate diferite, manifestate de-a lungul timpului. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţia *care lăudau prin strigăte calităţile mărfurilor acestora* este o subordonată:

a) subiectivă;
b) completivă indirectă;
c) atributivă.

4. Menţionează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *în care, de către comercianţi, fi purtate.* *(6p)*

B. (12p)

Scrie în 40-50 de cuvinte (5 rânduri) *o reclamă* la un produs real sau imaginar care se adresează copiilor (un obiect, o manifestare culturală etc.)

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să expui clar şi concis calităţile produsului;
– să compui un slogan;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

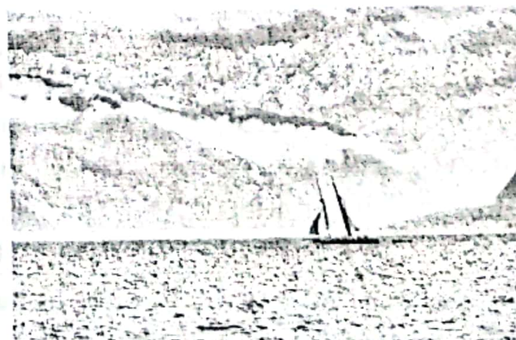
TESTUL 15

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

O, vin pe marea ce-o cuprinde
Un cer înalt de stele plin,
Şi vântul serii va întinde
A luntrei pânză în senin.

Cu-a tale reci şi albe braţe
Tu la grumazu[1]-mi să rămâi
Şi luna-ţi bată drept în faţă
Îţi cază părul la călcâi.

Mă voi pleca încet spre tine
Să-ţi beau tot sufletul iubit
C-o lungă, lungă sărutare,
Uimită, fără de sfârşit.

(Mihai Eminescu, *O, vin pe marea...*)

---

[1] *grumaz* (pop.) – gât.

A. (30p)

1. Indică forma literară pentru următorii termeni: *a tale, cază.* *(6p)*
2. Construieşte un enunţ în care să apară omonimul termenului *cer* din text. *(6p)*
3. Transcrie un vers în care apare eul liric. *(6p)*
4. Selectează o imagine vizuală şi o imagine de mişcare. *(6p)*
5. Explică semnificaţia unei figuri de stil, la alegere. *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 10-15 rânduri, două argumente pentru care consideri că textul dat *aparţine genului liric.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

a.
Oferim animaţie pentru copii de diferite vârste. Personaje Disney, scenete interactive, pictură pe faţă, modelaj de baloane, clovni, Minnie şi Mickey Mouse, prinţese şi supereroi, joculeţe interactive şi multe altele. www.infinityevents.ro. Preţ: 80 lei /ora.

(www.micapublicitate.net)

b.

VIDEO-NATURAL S.A. (naţional şi apocaliptic) prezintă de la un orizont la altul, pe tot cerul, desene animate din albumul cu poze al familiei dumneavoastră! Rulează în toate culorile curcubeului. Sonorizare grandioasă, adecvată împrejurărilor! VIDEO-NATURAL S.A. – vă aşteaptă!!!

(Cristian Popescu, *Arta Popescu*, Societatea Adevărul S.A., Bucureşti, 1994)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textele citate: *(6p)*

– autorii textelor propuse;
– preţul din primul text;
– scopul fiecărui text.

2. Redactează un anunţ prin care să oferi informaţii despre dorinţa de a cumpăra o casă, un câine de rasă sau o maşină (la alegere, un singur lucru). *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. Cazul cuvintelor subliniate din fragmentul *prezintă de la un orizont la altul* este: *(6p)*

a) N;
b) Ac.;
c) G.

4. Explică întrebuinţarea a trei semne de exclamaţie la sfârşitul enunţului *VIDEO-NATURAL S.A. – vă aşteaptă!!!* *(6p)*

B. (12p)

Argumentează în 10-15 rânduri că numai textul de la punctul **A** este un *anunţ*.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 16

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Un prinţ cu firea aspră avea o moşie undeva în Rusia, în partea de miazănoapte. Călărind într-o zi pe acea moşie, a văzut o moară de vânt cu aripile nemişcate. Mânios, l-a chemat pe morar şi l-a întrebat:

— De ce nu merge moara?

— Pentru că nu bate vântul, i-a răspuns morarul.

— Orice moară, de vânt ori altfel, trebuie să meargă! Poruncesc să meargă moara! Descurcă-te! Am să mă întorc mâine, şi va fi vai de tine dacă nu-mi asculţi porunca!

Prinţul s-a întors a doua zi. Moara tot nu mergea. A răcnit către morar:

— N-ai priceput ce ţi-am zis ieri?

— Ba da, Înălţimea Ta, am priceput.

— Şi?

— I-am poruncit morii să meargă.

— Şi?

— Atunci moara m-a ascultat şi mi-a răspuns. Mi-a grăit aşa: Sunt gata să mă supun. Dar du-te şi spune-i prinţului, care are mai multă putere decât tine, să poruncească vântului să bată. Tocmai mă pregăteam să vin să-ţi cer acest lucru.

(Jean-Claude Carrière, „Prinţul şi morile de vânt", în vol. *Cercul mincinoşilor*)

A. (30p)

1. Scrie trei expresii/locuţiuni care să conţină substantivul *vânt*. *(6p)*

2. Explică scrierea cu majusculă a cuvântului *Înălţimea*. *(6p)*

3. Indică principala modalitate de expunere din textul citat. *(6p)*

4. Numeşte câte o trăsătură morală a fiecărui personaj şi justifică alegerile făcute pe baza textului. *(6p)*

5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificaţia ultimei replici. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să realizezi portretul tău moral, menţionând două calităţi şi două aspecte pe care consideri că trebuie să le schimbi.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti trăsăturile morale care te caracterizează;

– să respecţi convenţiile specifice unei descrierii tip portret;

– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii este o bunică foarte nostimă în spatele uşilor închise. Cel puţin aşa a declarat Prinţul Harry, care a mărturisit că întreaga sa familie are un simţ al umorului foarte dezvoltat.

<u>Cu toate că par rigizi şi serioşi, reprezentanţii familiei regale a Marii Britanii nu sunt deloc aşa</u>. În spatele uşilor închise, dincolo de rigorile impuse de eticheta de la Palat, Regina Elisabeta a II-a este o bunicuţă amuzantă, a mărturisit Prinţul Harry într-un interviu pentru cotidianului *The Telegraph*. „Este foarte nostimă, dar cred că a luat asta de la bunicul meu. Sunt foarte amuzanţi împreună. Familia mea este ca oricare alta când vine vorba de umor în spatele uşilor închise, deşi mi-ar plăcea să cred că eu sunt mult mai nostim decât bunica mea", a declarat mezinul familiei regale.

De altfel, fratele Prinţului William pare foarte apropiat de bunica sa, Regina Elisabeta a II-a, despre care are mereu numai cuvinte de laudă. Astfel, vara trecută, când mezinul familiei regale a luat decizia de a reveni în Afganistan în cadrul serviciului militar activ, chiar Regina Angliei a fost cea care l-a susţinut în iniţiativa sa. [...]

(Andreea Ionescu, *Prinţul Harry: Regina Angliei, o bunicuţă nostimă*, www.ziuanews.ro)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– numele Reginei la care face referire articolul;
– gradul de rudenie dintre Harry şi William;
– titlul publicaţiei în care apare interviul cu Prinţul.

2. Prezintă într-o frază tema articolului citat. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect.
În ultima frază a textului citat subordonatele sunt în ordine: *(6p)*

a) circumstanţială de timp, atributivă;
b) atributivă, predicativă;
c) atributivă, atributivă.

4. Transcrie predicatele din fraza subliniată şi indică felul lor. *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *calităţile morale pe care ar trebui să le aibă un conducător*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi cel puţin două calităţi morale ale unui conducător;
– să justifici alegerile făcute;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 17.

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Acuma cântecul s-a sfârşit.
Nu ştiu de-i bine ori rău.
Din frunze-am cântat, Dumnezeu,
lângă mine stând, mi-a şoptit.

De fapt nu era Dumnezeu, era pom.
Şi câteodată-avea glas de om.
„Sărbătoreşte, mi-a spus el, aceste
câmpii dezmierdate şi creste...”

Şi ca o pasăre neînvăţată
m-am apucat să cânt. Eram mirată
şi bucuroasă, şi nici n-am simţit
cum trece anotimpul fericit!

Zburaţi, cântece, zburaţi departe,
scuturaţi-mă de pământ şi moarte,
şi preamăriţi natura-n care încă
e linişte şi-nţelepciune-adâncă.

(Magda Isanos, *Acuma cântecul s-a sfârşit*)

A. (30p)

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *neînvăţată, adâncă.* *(6p)*
2. Explică folosirea virgulei în versul: *Zburaţi, cântece, zburaţi departe.* *(6p)*
3. Transcrie un vers care conţine mărci explicite ale prezenţei eului liric. *(6p)*
4. Rescrie două figuri de stil diferite din poezia propusă şi numeşte-le. *(6p)*
5. Comentează, în maximum 5 rânduri, versurile: *Zburaţi, cântece, zburaţi departe,/ scuturaţi-mă de pământ şi moarte.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţiile titlului poeziei*, în relaţie cu mesajul acesteia.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München, <u>unde</u>, la insistenţele <u>mamei</u>, începe să ia lecţii de vioară (va rămâne până la sfârşitul vieţii îndrăgostit de sonatele lui Mozart), în timp ce tatăl e cel care <u>îi</u> stârneşte curiozitatea ştiinţifică dăruindu-i o busolă. Încă din adolescenţă închipuie un experiment mintal – un scenariu imposibil de înfăptuit practic, dar care scoate în evidenţă trăsături fundamentale ale legilor fizicii – prin care face primul pas spre teoria relativităţii. Studiază la Zürich, apoi lucrează la Biroul de brevete din Berna.

(*Catalogul cărţii de ştiinţă Humanitas,* 2011)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*
   - – scopul textului;
   - – locul în care a studiat Albert Einstein;
   - – obiectul care îi stârneşte copilului Einstein curiozitatea ştiinţifică.

2. Precizează pasiunea artistică a lui Albert Einstein şi împrejurările în care a dobândit-o. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Ultima propoziţie subordonată din fraza *Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München, unde, la insistenţele mamei, începe să ia lecţii de vioară...* este:
   - a) atributivă;
   - b) predicativă;
   - c) completivă directă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a următoarelor cuvinte, subliniate în textul citat: *unde, mamei, îi.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinţi două argumente pentru *necesitatea studierii ştiinţelor de către copiii de vârsta ta.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
- – să-ţi exprimi opinia despre studierea ştiinţelor;
- – să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;
- – să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
- – să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 18

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Leul s-a-mbrăcat odată
Într-o piele de măgar,
Să colinde ţara toată
Din hotar până-n hotar,
Ca să vadă cum se poartă lupii (marii dregători[1])
Cu noroadele[2]-i blajine de supuşi rumegători.

Deci, trecând el într-o seară la o margine de crâng
Ca un biet măgar nătâng,
Nişte lupi, cum îl văzură, se reped la el pe loc
Şi-ntr-o clipă îl înşfacă, grămădindu-l la mijloc.

— Staţi, mişeilor! Ajunge, – că vă rup în dinţi acuşi!
(Strigă leul, apărându-şi pielea cea adevărată.)
Astfel vă purtaţi voi oare cu iubiţii mei supuşi?...

Lupii, cunoscându-i glasul, îndărăt s-au tras pe dată,
Şi de frică se făcură mici, ca nişte căţeluşi.
— O, Măria Ta! Iertare!
Zise cel mai diplomat, –
Semănai aşa de tare
C-un măgar adevărat!...

(George Topîrceanu, *Leul deghizat*)

---

[1] *dregător* – demnitar la curtea domnească, înalt funcţionar; boier.
[2] *norod* – popor.

A. (30p)

1. Propune câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele: *blajin, îndărăt, adevărat.* *(6p)*
2. Construieşte o propoziţie cu sensul figurat al cuvintelor: *a se îmbrăca, leu.* *(6p)*
3. Transcrie o comparaţie şi un epitet din textul citat. *(6p)*
4. Precizează modurile de expunere din text. *(6p)*
5. Motivează folosirea parantezelor în cuprinsul textului dat. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia fabulei.*
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Adevărate lecturi *de plăcere* am „comis” doar între 5 şi 14 ani. Inocentă – căci în primii ani ai carierei de cititoare nu ştiam nici că Cineva a scris cartea şi nici ce se mai întâmplă înainte de a ajunge ea sub ochii mei –, socoteam cărţile un soi de fiinţe cu existenţă autonomă, care mă lăsau să mă apropii şi să le mângâi, ca şi cum ar fi fost pisici sau iepuraşi. Pe la vreo 8 ani, am aflat de existenţa *autorului* cu

ajutorul fraţilor Grimm – ştire în stare să mă arunce în perplexitate, căci nu puteam pricepe (nu spun că azi aş înţelege mult mai bine) cum au reuşit să scrie *împreună* pe aceleaşi file şi cu nişte cuvinte care să se împace. Oricum, mintea îmi era atunci un burete gata să se îmbibe cu toate dulceţurile din poveşti, fără alegere şi fără precauţii. Pe la vreo 13-14 ani, trecutul de cititoare s-a impus ca temelie gureşă[1] pentru fiecare nouă carte. Cărţile îşi pierduseră autonomia, le descopeream rude şi cunoştinţe la tot pasul, zumzetul lor era tot mai armonic şi mai atrăgător în diversitatea lui întretăiată. Deşi plăcerea era mai complexă, ea se instituţionalizase, eu eram arhivar de teme şi motive, înregistram în caiete mari tot ce mi se părea demn de reţinut. Vorbeam în citate şi, desigur, impresionam asistenţa prin conexiunile de care eram în stare. Bună conducătoare de texte, mă jucam *de-a şcoala* cu toţi copiii din vecini şi le povesteam ce tocmai aflasem din cărţi. Am înţeles că statul-meu-cu-nasul-în-cărţi de dimineaţa până seara era urmărit în târg cu interesul pe care îl arăţi oricărei ciudăţenii, dar îmi asigura deja un ascendent[2]. Devenisem, încet-încet, *cea care ştie*. Nu mă simţeam superioară, ci mai greu de amăgit. Plăcerea era de-acum controlată, avea un plan, fie el şi primitiv. Cărţile primite ori împrumutate erau mici prăzi de cuceritor, le luam cu amândouă mâinile şi mă retrăgeam în vreun ungher să stăm singure, ochi în ochi. [...]

(Irina Petraş, *Lectura, închiderea deschisă,* www.irinapetras.ro)

---

[1] *gureş* – vorbăreţ, guraliv.
[2] *ascendent* – autoritate, influenţă.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– site-ul de unde a fost preluat fragmentul;
– jocul preferat din copilărie;
– modul în care cititoarea află de existenţa autorului.

2. Explică titlul acestui articol în maximum 40-50 de cuvinte (5 rânduri). *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţia subordonată din fraza *...înregistram în caiete mari tot ce mi se părea demn de reţinut* este:

a) completivă directă;
b) subiectivă;
c) atributivă.

4. Selectează un verb din fragmentul citat şi construieşte *cu forma sa de participiu* două enunţuri în care cuvântul să fie, pe rând: *(6p)*

– adjectivizat (adjectiv provenit din verb la participiu) cu funcţia sintactică de nume predicativ;
– element component al diatezei pasive.

B. (12p)

Prezintă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), *o carte pe care ai citit-o recent şi care te-a impresionat.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi pe scurt tema, subiectul/imaginarul artistic;
– să argumentezi alegerea făcută;
– să ai un conţinut adecvat tipului de text;
– să te înscrii în limita de spaţiu cerută.

TESTUL 19

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

„ajungi la un moment dat să te întrebi
şi ţi se pare că nici măcar...”
erau stele
maşina oprise noaptea în plin câmp, ceilalţi coborâseră
doar noi doi rămăseserăm în cabina puternic luminată
te priveam prin oglinda retrovizoare
şi din spate ne făcea semne o fiinţă verde
coborâtă din stele
căci erau stele
fiinţă fără trup
şi fără suflet
– cum te cheamă, fiinţă verde, am întrebat-o
– mă cheamă viorica, ne-a răspuns cu tristeţe
spuneţi-mi simplu: viorica...

(Mircea Cărtărescu, *Sonet*)

A. (30p)

1. Subliniază vocala accentuată a fiecăruia dintre următoarele cuvinte: *stele, noapte, oglinda, ființă, suflet, tristețe.* *(6p)*

2. Rescrie, utilizând punctuația necesară, fragmentul: *– cum te cheamă, ființă verde, am întrebat-o/ – mă cheamă viorica, ne-a răspuns cu tristețe.* *(6p)*

3. Precizează două aspecte ale versificației din textul citat. *(6p)*

4. Transcrie două fragmente în care apar mărcile lingvistice ale eului liric. *(6p)*

5. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificația repetiției *erau stele.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi *apartenența textului citat la genul liric.*

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să numești două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Galileo Galilei (n. 15 februarie 1564 – d. 8 ianuarie 1642) a fost un fizician, matematician, astronom și filosof italian. La 25 august 1609, el a prezentat primul telescop în fața dogilor[1] venețieni. Telescoapele sale au fost o afacere profitabilă. Le putea vinde negustorilor care le găseau utile atât pe mare, cât și ca marfă comercială. Și-a publicat primele observații astronomice, telescopice, inițial în martie 1610, într-un scurt tratat intitulat *Sidereus Nuncius* (*Mesager înstelat*). La 7 ianuarie 1610, Galileo a observat cu telescopul său ceea ce era descris la acea vreme ca „trei stele fixe, totalmente invizibile prin micimea lor", toate apropiate de Jupiter, aflate pe o linie dreaptă cu acesta. Observațiile din nopțile ulterioare au arătat că pozițiile acestor „stele" în raport cu Jupiter se modifică într-un fel ce nu putea fi explicat dacă ar fi fost considerate stele fixe. La 10 ianuarie, Galileo a observat că una dintre ele a dispărut, observație explicată de el prin faptul că ea se află în spatele lui Jupiter. În câteva zile, el a concluzionat că ele toate se roteau în jurul lui Jupiter. El descoperise trei dintre cei mai mari patru sateliți naturali ai lui Jupiter: Io, Europa și Callisto. El l-a descoperit și pe al patrulea, Ganymede, la 13 ianuarie. Galileo a denumit cei patru sateliți descoperiți *stelele mediceene*, în cinstea viitorului său patron, Cosimo II de Medici, Mare Duce al Toscanei, și în cinstea celor trei frați ai săi. Astronomii de mai târziu le-au schimbat numele în *sateliții galileeni*, în cinstea lui Galileo.

(http ro.wikipedia.org.wiki)

---

[1] *doge* – titlu purtat în trecut de conducătorii politici ai unor republici italiene (Veneția și Genova); prim-magistrat.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– scopul unui asemenea text;
– naţionalitatea savantului;
– sateliţii descoperiţi.

2. Explică de ce telescopul a fost o descoperire importantă. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Substantivul *Galileo Galilei* din primul enunţ este:

a) substantiv propriu compus în Ac;
b) substantiv comun compus în N;
c) substantiv propriu compus în N.

4. Precizează felul subiectelor din fiecare propoziţie a frazei: *Le putea vinde negustorilor care le găseau utile atât pe mare, cât şi ca marfă comercială.* *(6p)*

B. (12p)

Exprimă-ţi opinia, într-un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), despre *importanţa/lipsa de importanţă a descoperirilor ştiinţifice.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să-ţi exprimi opinia despre importanţa/lipsa de importanţă a descoperirilor ştiinţifice;
– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 20

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

— Când eram mică, am stat vreo doi ani la o bunică… Tata era plecat departe, iar mama cu trei copii nu se putea descurca… M-a trimis la bunica din partea tatii… La Iclod, în Ardeal… Undeva pe lângă Cluj, nu ştiu dacă ai umblat pe acolo… Toată ziua alergam pe dealuri… E o zonă tare frumoasă… Mă împrietenisem cu băiatul învăţătorului… Era cu doi ani mai mare decât mine, mergea deja la şcoală. Cum venea acasă mă striga, şi eu, gata, ţuşti! O tuleam amândoi… Doamne, ce ani!... Până să prindă bunica de veste eram deja

departe… Ne întorceam abia seara ţinându-ne de mână, înfometaţi, murdari, osteniţi… Uneori bunica se supăra, dar noi eram tare frumoşi, zău, tare frumoşi şi probabil de aia îi şi trecea repede supărarea… ne dădea să mâncăm şi apoi Costi, aşa îl chema pe băiatul acela, se ducea la el acasă… Eram vecini, tatăl era un om cumsecade, ţinea la bunica… Se pare că şi bunicul meu îl ajutase cândva şi el nu putea să uite… Făcea şi bunica ce putea… Toată gospodăria ea o ţinea. Avea câteva vaci, bivoliţă… Odată, tata lui Costi a luat o pungă plină cu marţipan[1] ca să împartă la copii… Costi a găsit-o şi mi-a adus-o mie în dar… Am mâncat-o amândoi. Toată, n-am lăsat nicio bucăţică… Ce bătaie am luat, cum se spune, aşa, sănătos… Amândoi… ca să ne lecuim de lăcomie… Pe mine m-a bătut bunica, pe Costi tata lui… Îţi povestesc toate astea aparent fără nicio legătură cu tot ce-am discutat până acum…

Întâmplarea a făcut să aud că acel Costi a întrebat de mine… Ca să vezi, după atâţia ani… Am să-i scriu… Cred că de atunci n-am mai mâncat marţipan… Ce bune erau…

(Bedros Horasangian, „Marţipan”, în *Zece delicatese foarte pe scurt*)

---

[1] *marţipan* – produs zaharos obţinut dintr-un amestec de zahăr şi miez de migdale.

A. (30p)

1. Menţionează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-a format fiecare dintre cuvintele: *împrietenisem, cumsecade, sănătos*. *(6p)*
2. Transcrie doi indici spaţiali. *(6p)*
3. Explică rolul punctelor de suspensie din ultimul paragraf. *(6p)*
4. Precizează, într-un enunţ, tema textului. *(6p)*
5. Numeşte două trăsături ale personajului evocat de naratoare. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi punctul de vedere în legătură cu *semnificaţia titlului* acestei povestiri.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să explici semnificaţia titlului;
– să prezinţi legătura dintre titlu şi conţinutul textului;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

CREMĂ DE VANILIE

Se pune un baton de vanilie într-o cratiţă cu ½ litru de lapte clocotit. Se acoperă şi se lasă să stea astfel vreun sfert de oră, ca să se parfumeze laptele. Se freacă bine într-un castron 4 ouă întregi cu 175 g de zahăr şi 60 g de făină şi

se toarnă laptele fierbinte, câte puţin, amestecându-l întruna cu lingura de lemn. Se pune apoi pe aragaz la foc mic, amestecând mereu, ca să nu se prindă crema pe fund. După ce începe să fiarbă, se mai ţine 2-3 minute şi se dă deoparte. Se adaugă unt proaspăt cât două alune şi se mai amestecă din când în când, până se răcoreşte de tot, ca să nu se facă pieliţă deasupra. Dacă dorim să fie mai fină, se pun în loc de 4 ouă întregi 6 gălbenuşuri (fără albuşuri).

Se întrebuinţează la plăcintă cu cremă, la *choux à la crème*, ecleruri etc. Dacă, atunci când e pe foc, băgăm de seamă că devine crema grunzuroasă, se dă repede la o parte şi se aşază cratiţa în apă rece, adăugând şi înăuntru o lingură de apă de la gheaţă. Se bate apoi bine cu lingura sau cu telul, până ce dispar cocoloaşele. Se poate înlocui vanilia cu coajă rasă de lămâie sau portocală. Aceasta se pune la început în lapte, care se strecoară înainte de întrebuinţare.

(Sanda Marin, *Carte de bucate*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– trei ingrediente ale preparatului;
– două tipuri de prăjituri la care poate fi folosită crema de vanilie;
– soluţia în cazul în care crema are cocoloaşe.

2. Explică utilizarea cratimei în structura *se mai ţine 2-3 minute.* *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect: *(6p)*

În enunţul *se mai amestecă din când în când, până se răcoreşte de tot, ca să nu se facă pieliţă deasupra* propoziţiile sunt în ordine:

a) principală, completivă directă, circumstanţială de scop;
b) subiectivă, principală, circumstanţială de scop;
c) principală, circumstanţială de timp, circumstanţială de scop.

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în text. *(6p)*

B. (12p)

Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi că textul citat este unul *nonliterar.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să menţionezi cel puţin două argumente;
– să exemplifici argumentele cu două citate din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 21

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Bobby încremeni şi auzi limpede plesnitura unei cărţi căzute pe duşumea sub banca lui. Silvestru porni rigid ca un prelat la procesiune mortuară şi, oprindu-se lângă Bobby, ridică manualul de istorie de jos. Apoi, inspectând cutia pupitrului, trase un caiet cartonat ce i se păru suspect şi-l răsfoi îngheţat. Sufletul lui Bobby se prefăcu în frigider când din caiet zbură pe podea un vraf de fotografii de actriţe de cinematograf. Silvestru le ridică impasibil de jos, făcu o cruce pe foaia lui Bobby şi se reîntoarse la catedră fără să spună o vorbă. (...)

Bobby puse în joc toată puterea sa de seducţie spre a obţine înapoi „oracolul".

— Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare. Înţeleg că am făcut o imprudenţă aducându-l aici, dar vina este numai a mea, domnule profesor, şi e penibil pentru mine să pierd... să n-a...

Silvestru îi tăie scurt vorba:

— Pentru încercarea de fraudă vei fi grav pedepsit. Cât priveşte depozitul d-tale sentimental, el poate fi ridicat de posesoare oricând de la mine personal...

— Ce ziceţi, mă? se consultă Bobby cu colegii săi după plecarea lui Silvestru, o să-mi pună nota unu la extemporal?

— Asta n-ar fi nimic – zise Tocilescu – dar poate să te dea în conferinţă.

— Aiurea!

— Zău! Aşa a păţit-o şi Paraschivescu!

Dar Bobby era un optimist. După câteva clipe sumbre se însenină la faţă, îşi luă servieta şi şapca şi porni pe uşă regenerat de o „idee genială", aruncând clasei cobitoare un formidabil „Zexe!".

(G. Călinescu, *Cartea nunţii*)

A. (30p)

1. Selectează din text 3 termeni din câmpul lexico-semantic al *şcolii*. *(6p)*
2. Explică folosirea liniei de pauză în secvenţa: *Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare.* *(6p)*
3. Transcrie din text două neologisme. *(6p)*
4. Sintetizează sub forma a 3 idei principale fragmentul citat. *(6p)*
5. Prezintă două argumente ale încadrării fragmentului citat într-un gen literar. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care *să caracterizezi personajul principal* din fragmentul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale personajului;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Aşezată în vârful dealului Straja, una dintre colinele împădurite ce urcă din oraş, Cetăţuia Braşovului este un loc perfect de spectacol, iar împlinirea a 800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Ţara Bârsei, un prilej cum nu se poate mai bun pentru astfel de serbări medievale. Cu o istorie teribil de zbuciumată, distrusă şi refăcută în repetate rânduri, după ce primele ziduri au fost ridicate în 1524, Cetăţuia este acum un monument restaurat exemplar, un punct turistic ce nu trebuie neglijat.

Pe aici a trecut, la sfârşit de mai, „Turnirul cavalerilor", şi, la început de august, festivalul itinerant „Turnirul cetăţilor medievale", ce a poposit la Bran, între 12 şi 14 august, şi va ajunge la Făgăraş, 18-21 august. Debutul a prilejuit o paradă a cavalerilor pe străzile din centrul Braşovului, apoi toată acţiunea s-a mutat în cetăţuie.

(Iulian Ignat, „Braşovul îşi scoate istoria din muzeu – Turnirul cetăţilor", în *Formula As*, nr. 983, 2011)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– publicaţia din care a fost extras articolul;
– prilejul serbărilor medievale menţionate;
– secolul în care s-au ridicat primele ziduri ale Cetăţuii Braşovului.

2. Menţionează un element prezentat în fragment, care ar putea constitui un punct de atracţie pentru turişti. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Prin expansiunea părţii de propoziţie *împădurite* din secvenţa *Aşezată în vârful dealului Straja, una dintre colinele împădurite ce urcă din oraş* se obţine:

a) o subiectivă;
b) o predicativă;
c) o atributivă.

4. Precizează modul şi timpul următoarelor verbe din textul citat: *a trecut*, *va ajunge*, *nu trebuie*. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să demonstrezi, pe baza a două argumente, *caracterul nonliterar al textului citat*.

Atenţie! În compunerea ta trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile textului nonliterar, care se întâlnesc în fragmentul dat;

– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 22

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Şi părintele Ioan de sub deal, Doamne, ce om vrednic şi cu bunătate mai era! Prin îndemnul său, ce mai pomi s-au pus în ţintirim[1], care era îngrădit cu zăplaz[2] de bârne, streşinit cu şindrilă, şi ce chilie durată s-a făcut la poarta bisericii pentru şcoală; ş-apoi, să fi văzut pe neobositul părinte cum umbla prin sat din casă în casă, împreună cu bădiţa Vasile a Ilioaei, dascălul bisericii, un holtei[3] zdravăn, frumos şi voinic, şi sfătuia pe oameni să-şi dea copiii la învăţătură. Şi unde nu s-au adunat o mulţime de băieţi şi fete la şcoală, între care eram şi eu, un băiat prizărit[4], ruşinos şi fricos şi de umbra mea. Şi cea dintâi şcolăriţă a fost însăşi Smărăndiţa popii, o zgâtie de copilă ageră la minte şi aşa de silitoare, de întrecea mai pe toţi băieţii şi din carte, dar şi din nebunii. Însă părintele mai în toată ziua da pe la şcoală şi vedea ce se petrece... Şi ne pomenim într-una din zile că părintele vine la şcoală şi ne aduce un scaun nou şi lung, şi după ce-a întrebat de dascăl, care cum ne purtăm, a stat puţin pe gânduri, apoi a pus nume scaunului Calul Balan şi l-a lăsat în şcoală. În altă zi ne trezim că iar vine părintele la şcoală, cu moş Fotea, cojocarul satului, care ne aduce, dar de şcoală nouă, un drăguţ de biciuşor de curele, împletit frumos, şi părintele îi pune nume Sfântul Nicolai, după cum este şi hramul bisericii din Humuleşti... Apoi pofteşte pe moş Fotea că, dacă i-or mai pica ceva curele bune, să mai facă aşa, din când în când, câte unul, şi ceva mai grosuţ, dacă se

poate... Bădiţa Vasile a zâmbit atunci, iară noi, şcolarii, am rămas cu ochii holbaţi unii la alţii. Şi a pus părintele pravilă[5] şi a zis că în toată sâmbăta să se procitească băieţii şi fetele, adică să asculte dascălul pe fiecare de tot ce-a învăţat peste săptămână; şi câte greşeli va face să i le însemne cu cărbune pe ceva, iar la urma urmelor, de fiecare greşeală să-i ardă şcolarului câte un Sfânt-Nicolai. Atunci copila părintelui, cum era sprinţară şi plină de incuri[6], a bufnit în râs. Păcatul ei, sărmana!

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

---

[1] *ţintirim* (reg.) – cimitir.
[2] *zăplaz* (reg.) – gard.
[3] *holtei* – bărbat necăsătorit, celibatar.
[4] *prizărit* (pop.) – mic, pipernicit, firav.
[5] *pravilă* (înv.) – lege, regulă, dispoziţie.
[6] *inc* (reg.) – poftă de râs, de joacă.

A. (30p)

1. Alcătuieşte o propoziţie cu omonimul cuvântului *a însemna* din text şi explică-l. *(6p)*
2. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *vrednic, pofteşte, sprinţară.* *(6p)*
3. Motivează folosirea semnului exclamării în primul enunţ al textului. *(6p)*
4. Rezumă fragmentul dat în maximum 50 de cuvinte (5 rânduri). *(6p)*
5. Explică sensul construcţiei *un drăguţ de biciuşor.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *particularităţile textului narativ*, utilizând, pentru exemplificare, fragmentul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre particularităţile textului narativ, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste particularităţi cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Ceea ce ne propunem prin această iniţiativă este să aducem lumea Discovery în sala de clasă, stimulând curiozitatea firească a elevilor faţă de ştiinţă, dar şi să integrăm resursele audio-video şi *new media* în procesul de educaţie. [...] Începând cu 16 ianuarie 2012, Şcoala Discovery pune la dispoziţia elevilor şi a profesorilor două resurse de care aceştia se pot folosi oricând

pentru a înţelege mai bine fenomenele ştiinţifice şi pentru a face lecţiile la clasă mai atractive:

Televiziune: Discovery Channel România va difuza o serie de programe educative în fiecare zi, de luni până vineri la ora 14:00 şi apoi în reluare. Programele prezintă subiecte ştiinţifice, de la chimie şi matematică, fizică, biologie şi ecologie, până la invenţii. Acestea au fost special selectate pentru a-i ajuta pe elevii claselor V-XII să înţeleagă mai bine fenomenele ştiinţifice, transmiţând mesajul că ştiinţa este un domeniu interesant şi captivant.

Internet: scoala.discovery.ro este un portal dedicat profesorilor, care pot descărca de aici materiale-suport ce pot fi folosite la clasă, cu elevii. Site-ul include o grilă de programe şi un ghid pentru profesori complet, despre fiecare episod, prezentând obiectivele lecţiei, seturi de întrebări care să îi apropie pe elevi de conţinut, propuneri de activităţi în clasă şi definiţii pentru termenii de vocabular [...].

(după http://scoala.discovery.ro/despre/)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– numele portalului dedicat profesorilor;
– resursele puse la dispoziţie prin acest proiect;
– programul de difuzare a emisiunilor educative.

2. Pe baza informaţiilor din fragment, descrie scopul proiectului Şcoala Discovery. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Rezultatul expansiunii termenului *prezentând* din text este o propoziţie:

a) atributivă;
b) completivă directă;
c) principală.

4. Menţionează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *de care, pentru a... ajuta, fiecare.* *(6p)*

B. (12p)

Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi opinia ta cu privire la *beneficiile proiectului educativ Şcoala Discovery*.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două argumente în susţinerea opiniei tale;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 23

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Spânzurat de aer printre ramuri
se frământă în mătasa-i
un paianjen.
Raza lunii
l-a trezit din somn.
Ce se zbate? A visat că
raza lunii-i fir de-al lui şi
cearc-acuma să se urce
până-n ceruri, sus, pe-o rază.
Se tot zbate îndrăzneţul
şi se-azvârle.
Şi mi-e teamă
c-o să cadă – visătorul.

(Lucian Blaga, *Visătorul*)

A. (30p)

1. Indică numărul silabelor din cel de-al doilea vers. *(6p)*
2. Alcătuieşte un enunţ cu omonimul cuvântului *luna*. *(6p)*
3. Explică utilizarea cratimei în structura *fir de-al lui*. *(6p)*
4. Transcrie două cuvinte sinonime cu *paianjen*. *(6p)*
5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificaţia titlului în legătură cu textul. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *două elemente de originalitate* ale poeziei citate.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti elementele de originalitate;
– să exemplifici aceste trăsături pe textul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

PĂIÁNJEN, *păianjeni,* s.m. **1.** (La pl.) Grup de animale arahnide, caracterizate prin cefalotorace cu opt picioare lungi şi cu abdomenul nesegmentat, care se hrănesc cu insecte mici, prinse de obicei într-o pânză subţire <u>ţesută de ele cu ajutorul</u> unui lichid cleios pe care îl secretă; (şi la sg.) animal care face parte din acest grup. **2.** (La pl.) Pânză de păianjen (1); păienjeniş. **3.** Unealtă folosită pentru prinderea şi extragerea pieselor de dimensiuni mici sau a bucăţilor de cablu rămase într-o sondă. **4.** (Sport) Fiecare dintre colţurile de sus ale porţii la fotbal, handbal, polo sau hochei. **5.** (Reg.) Prăjină care se aşază pe vârful clăilor, al stogurilor sau al acoperişurilor de paie ca să le apere de vânt. [Pr.: *pă-ian-*. – Var.: (reg.) **păiájen, paiájen, paínjen, paíngăn, păínjen,** s.m.] – Din sl. ***pajončina.** Cf. bg. Pajašina.

(*Dicţionarul explicativ al limbii române DEX '98*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– cu ce se hrănesc păianjenii;
– câte sensuri are cuvântul explicat în definiţie;
– ce obiect defineşte termenul explicat în limbaj regional.

2. Prezintă într-un enunţ două elemente pe care trebuie să le conţină definiţia unui cuvânt. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect:
În enunţul *Prăjină care se aşază pe vârful clăilor, al stogurilor sau al acoperişurilor de paie ca să le apere de vânt.* propoziţiile sunt, în ordine: *(6p)*

a) principală, finală;
b) principală, atributivă, cauzală;
c) principală, atributivă, finală.

4. Indică funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate din text <u>*ţesută de ele cu ajutorul*</u>. *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *două deosebiri* între textele citate.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să indici două diferenţe;
– să justifici alegerile prin trimitere la textele citate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 24

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

PROFESORUL: Că-z onorat domnul inşpectore va binevoi doară un momânt să asculke aplicăţiunea metoaghii intuikive.
Inspectorul se aşază, scoate carnetul şi condeiul şi ascultă.
PROFESORUL: Mă! prostovane! tu ăla ghe colo... Spune-ne tu doară: ce iaşte fiinţă şi ce iaşte lucru, mă?
ELEVUL: Lucrul, dom'le este care nu mişcă, şi fiinţă pentru că mişcă!
PROFESORUL: No! dar ornicul meu... prostule! fiinţă-i ori lucru?
ELEVUL: E lucru, dom'le!
PROFESORUL: Că-z doar mişcă, mă! auzi-l! (*bagă ceasul în urechea elevului).*
ELEVUL: Da, dar dacă nu-l întoarcem, nu mişcă.
PROFESORUL (*satisfăcut*): Bravo! (*către domnul inspector:*) Ş-apoi doar ăsta-i ghintre cei meghiocri... Bine! (*Elevul trece la loc.*) Tu, mă! ălălant ghe lângă el...Câke picioare are boul, mă?
ELEVUL: Patru, dom'le!
PROFESORUL (*vesel*): Ei, pe dracu! că-z doar n-o să aibă şăpke!... Şi ce e boul cu patru picioare? lucru ori fiinţă? Ha?
ELEVUL: Fiinţă, dom'le!

(I.L. Caragiale, *Un pedagog de şcoală nouă*)

A. (30p)

1. Precizează varianta literară a fragmentului: *Ş-apoi doar ăsta-i ghintre cei meghiocri...* *(6p)*
2. Găseşte câte un sinonim pentru următoarele cuvinte: *metodă, fiinţă, lucru, ornic, prost.* *(6p)*
3. Transcrie două replici de dialog. *(6p)*
4. Formulează două argumente pentru care textul dat poate aparţine unei schiţe. *(6p)*
5. Explică satisfacţia profesorului, precizată de două indicaţii scenice. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să caracterizezi unul dintre personajele* textului dat, având în vedere două mijloace de caracterizare.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două mijloace de caracterizare ale personajului ales;
– să ilustrezi cele două mijloace de caracterizare cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita minimă de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Hăinuțele pentru botez Demetria sunt realizate din materiale de foarte bună calitate, importate din țări cu tradiție. Toate articolele sunt realizate la comandă, după măsurile bebelușilor, deci sunt unicate. Hăinuțele Demetria nu sunt articole lucrate într-o fabrică cu costuri de producție scăzute. Aceste articole nu sunt nici importate și nici nu există în stocurile noastre. Se lucrează în atelier, individual, de către un singur om, care face toate operațiunile, de la construirea tiparului până la ultimul finisaj. Noi urmărim ca fiecare produs să se potrivească perfect bebelușului, să aibă finisaje impecabile și să se diferențieze de produsele existente în magazinele de profil. La primirea/ridicarea comenzii veți primi un cadou care reflectă 10% discount din valoarea comenzii. Cadoul constă în articole Playgro, Jemini sau Momma, expuse în magazinul nostru.

(www.BebeCurier.ro)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– scopul unui asemenea text;
– numele colecției vestimentare;
– un aspect care face oferta atractivă.

2. Precizează două aspecte de limbaj, specifice textului publicitar. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Valoarea morfologică a construcției *sunt realizate* este:

a) verb auxiliar + participiu;
b) verb copulativ + adjectiv;
c) verb copulativ + adverb de mod.

4. Indică funcția sintactică a construcției *sunt realizate.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să faci reclamă unui obiect*, la alegere.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să expui clar și concis calitățile produsului;
– să folosești două procedee specifice textului publicitar;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să te înscrii în limita de spațiu indicată.

TESTUL 25

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Umbra ta, lovindu-se de ziduri,
iar se sparge-n cioburi colorate.
Oh, de-aceea m-ai zărit în stradă
adunând pierdutele-i pătrate.

Şi s-o fac la loc, în ceasul nopţii,
peste geamuri ţi le-aşez cu grijă,
verzi, albastre, galbene şi roşii,
încoifate-n creştet cu o sprijă.

Când te vei trezi, lipiţi de geamuri,
arlechini din sticle colorate
vor lăsa prin ei să-ţi cadă-n braţe
soarele, mereu la jumătate.

(Nichita Stănescu, *Vitraliu*)

A. (30p)

1. Transcrie din text două cuvinte formate prin conversiune. *(6p)*
2. Precizează numărul de silabe din versul: *iar se sparge-n cioburi colorate.* *(6p)*
3. Transcrie din text două versuri care sugerează imagini poetice vizuale. *(6p)*
4. Motivează folosirea în text a persoanei a II-a, singular. *(6p)*
5. Exprimă-ţi opinia, în maximum 5 rânduri, despre folosirea iniţialei minuscule (literă mică) în textul citat. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să demonstrezi, pe baza a două argumente, *apartenenţa textului citat la genul liric.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

1909

Modigliani se mută în cartierul Montparnasse, centrul artei pariziene, și face cunoștință cu Constantin Brâncuși, care îl inițiază în sculptură. Sculptura devine pentru Modigliani o nouă preocupare, un nou stil ce conferă aerului soliditate. Pentru a-și realiza statuile, artistul fură material de pe șantierele de construcții. Din motive de sănătate, se întoarce în Italia.

1910

Sculpturile prezentate la Salonul Artiștilor Independenți se bucură de o bună primire.

1911-1912

Modigliani expune sculpturi și picturi în atelierul artistului Souzo Cardoso, precum și la Salonul de Toamnă. Problemele de sănătate îl obligă să se consacre picturii (în special portretelor) mai degrabă decât sculpturii.

(Album de artă *Amedeo Modigliani*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– locul în care Modigliani îl întâlnește pe Constantin Brâncuși;
– ramura picturii căreia i se consacră Modigliani;
– o trăsătură a sculpturii, arta îmbrățișată de pictorul Modigliani la un moment dat.

2. Precizează rolul reperelor cronologice în fragmentul citat. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propozițiile din fraza: *Modigliani se mută în cartierul Montparnasse, centrul artei pariziene, și face cunoștință cu Constantin Brâncuși, care îl inițiază în sculptură.* sunt, în ordine:

a) subiectivă, principală, atributivă;
b) principală, principală, atributivă;
c) principală, predicativă, atributivă.

4. Motivează utilizarea primelor două virgule în fragmentul citat. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care *să prezinți atmosfera dintr-un muzeu de artă, real sau imaginar.*

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două caracteristici ale muzeului real sau imaginar;
– să folosești un limbaj expresiv în prezentarea muzeului;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

TESTUL 26

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Monitorul general[1] striga cu glas tare:

— Ochii pe carte, gândul la lecţie, linişte profundă şi făr' de mişcare. *Cinci dintr-odată şi oprit!*

Cinci dintr-odată şi oprit însemna că cel ce va mişca o mână sau va întoarce capul cât de puţintel va *mânca* cinci nuiele la palmă şi-l va închide la arest până noaptea.

Toţi încremeneau cu ochii în carte.

Domnul Vucea închidea ochii. Se prefăcea că doarme (uneori dormea cumsecade). Îşi rezema capul în mâini, acoperindu-şi faţa cu degetele resfirate, ca să *prindă vrun tătar.*

Dupe un ceas de amorţire tâmpită, ne apuca ameţeala. Ne auzeam răsuflările.

Ideea d-a nu mişca ne obosea şi capul începea să ne tremure. Locul unde fundul ţestii să înjugă cu şira spinării ne durea. De era vară, năduşeala începea să ne curgă pe obraji şi pe dupe urechi, în jos, d-a lungul gâtului. Cu neputinţă ca cei mai slabi să nu mişte o mână, un picior; sau gâdelaţi de şiroaiele de năduşeală, să nu vrea să se şteargă.

Dăstul!

Nelegiuirea se pedepsea.

Domnul Vucea tresărea vesel de pe catedră, se scărpina în barbă şi striga mulţumit:

— Ha, tătarul! Am prins un tătar! General de ordine, cinci şi oprit!

(Barbu Delavrancea, *Domnul Vucea*)

---

[1] *monitorul general* – un elev care se ocupa cu supravegherea celorlalţi.

A. (30p)

1. Indică formele literare ale următoarelor cuvinte: *dupe, d-a lungul, gâdelaţi.* *(6p)*

2. Transcrie o enumeraţie din textul citat. *(6p)*

3. Selectează două construcţii în care apar indici temporali. *(6p)*

4. Precizează care sunt modurile de expunere din acest fragment. *(6p)*

5. Explică, în maximum cinci rânduri, ce trăsături ale domnului Vucea se conturează în acest fragment. *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), două argumente pentru care consideri că textul propus aparţine genului epic. **Atenţie!** În compunerea ta trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Prima şcoală românească se află în interiorul curţii Bisericii „Sfântul Nicolae" din cartierul istoric Şchei, în Braşov. Primele cursuri în limba română au avut loc aici în 1583. În prezent clădirea adăposteşte muzeul cu acelaşi nume, sub conducerea filologului Vasile Oltean.

Cronologie

Mai jos este redată cronologia şcolii aşa cum reiese ea din istoricul afişat în interiorul ei:

– secolele al XI-lea – al XII-lea se scrie *Omiliarul*, manual şcolar [...];
– 15 decembrie 1399 Papa Bonifaciu al IX-lea aminteşte lăcaşul de cult şi învăţătură;
– 1556–1583 diaconul Coresi tipăreşte în Şchei primele cărţi de circulaţie în limba română;
– 1559 se predă şcolii *Catehismul* coresian [...];
– 1757 dascălul braşovean Dimitrie Eustatievici scrie prima *Gramatică* în limba română;
– 1821, 1828, 1850 popasurile lui Anton Pann în Şchei [...].

(enciclopediaromaniei.ro/wiki/Prima_scoala_romaneasca)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– anul primelor cursuri în limba română;
– oraşul în care a fost înfiinţată prima şcoală românească;
– două personalităţi ale acestei şcoli.

2. Menţionează un fapt semnificativ pentru importanţa acestei şcoli. *(6p)*
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din fragmentul *Mai jos este redată cronologia şcolii aşa cum reiese ea din istoricul afişat în interiorul ei* este:

a) adv. de loc, subst. com., pron. personal;
b) loc. adv. de loc, subst. com, pron. personal;
c) adv. de loc, adj. propriu-zis, pron. personal.

4. Precizează funcţia sintactică a adjectivului pronominal din construcţia *muzeul cu acelaşi nume.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi importanţa primei şcoli româneşti, pe baza informaţiilor din text.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate idei/ imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 27

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Sub flori de măr
Ce mi se scutură în păr
Se umple sufletul de soare;
Pe orice frunţi suferitoare,
Oh! ningeţi, albe flori de măr.

Sub liliac
Sunt paseri dulci ce nu mai tac,
Concert de voci mângâietoare;
Sărmani cu inimi gemătoare,
Uitaţi, dormiţi sub liliac.

(Al. Macedonski, *Primăvara*)

A. (30p)

1. Desparte în silabe cuvintele: *sufletul, concert, mângâietoare.* *(6p)*

2. Alcătuieşte trei derivate diferite ca valoare morfologică de la cuvântul *alb*. *(6p)*
3. Precizează două elemente de versificaţie ale textului citat. *(6p)*
4. Transcrie două mărci ale eului liric prezente în text. *(6p)*
5. Explică în maximum 40-50 de cuvinte (5 rânduri) construcţia *Se umple sufletul de soare*. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia pastelului*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Simbolul oraşului Târgovişte, Turnul Chindiei este cea mai importantă atracţie turistică a oraşului care a fost timp de mai bine de trei secole capitală a Ţării Româneşti.

Turnul Chindiei a fost construit de către Vlad Tepeş în jurul anului 1460, în scop militar. În afară de rolul de apărare, în secolele XV–XVII turnul a îndeplinit şi rolul de închisoare a Curţii Domneşti, prin amenajarea în acest scop a încăperii de la parter.

Numele turnului vine de la cuvântul *chindie* („înserare”). După acest moment, în cetate trebuia să fie linişte, iar străjerii anunţau închiderea porţilor şi stingerea focului. Era interzisă intrarea sau ieşirea din oraş pe tot parcursul nopţii, iar locuitorii aveau obligaţia de a nu circula pe străzi.

Clădirea are 27 de metri înălţime şi 9 metri diametru. În interior, construcţia are trei etaje, accesul la terasa superioară făcându-se printr-o scară în spirală, situată pe axul vertical al turnului. Accesul până la platforma superioară se face urcând cele 122 de trepte de lemn. La fiecare etaj sunt expuse documente. Unul dintre cele mai interesante este documentul care prezintă arborele genealogic al familiilor care au domnit în Ţara Românească.

Turnul Chindiei nu este singura atracţie din Complexul Muzeal Curtea Domnească. Turiştii pot vizita Complexul Muzeal Curtea Domnească, Biserica Domnească Mare, Biserica Sf. Vineri sau Muzeul tiparului şi al cărţii vechi româneşti.

(*Turnul Chindiei, simbolul oraşului Târgovişte*, 23 iulie 2011, www.tai-tai.net)

A. (30p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– rolul Turnului Chindiei în vechime;
– dimensiunile construcţiei;
– scopul textului citat.

2. Explică, folosind informaţiile din text, numele turnului. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţia subordonată din fraza *După acest moment, în cetate trebuia să fie linişte [...]* este:

a) subiectivă;
b) completivă directă;
c) circumstanţială de timp.

4. Menţionează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din fragmentul: *Turnul Chindiei a fost construit de către Vlad Tepeş în jurul anului 1460.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere sub forma unui *articol pentru revista şcolii* în care să relatezi impresiile pe care ţi le-a lăsat vizitarea unui obiectiv turistic.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi informaţii succinte despre locul, timpul şi desfăşurarea evenimentului;
– să descrii imaginile care te-au impresionat şi impresiile trăite;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 28

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Când ajunse acasă şi descălecă, Dugu se opri un timp plin de mirare lângă cai. Simţea că se petrece cu el o schimbare. Îi veni în gând că el sta în mijlocul bătăturii, şi alături de el sunt doi cai pe care îi ţine de căpăstru. Pe urmă, soarele care ardea, şi salcâmii verzi şi înalţi de primprejur; casele, aerul, pământul, oamenii care se auzeau pe aproape deschizând gura şi scoţând sunete: un fel de

izvoare din toate părţile, pe care urechea lui le prindea ca o scoică tremurătoare; câinele întins în ţărână, la umbră, cu ochii pe jumătate închişi; ţărâna tăcută şi albă în care caii îşi aruncau adânc vârful copitei; pe deasupra nişte păsărici; stoluri de porumbei bătând aerul; în sus ceva nesfârşit, albastru, ca o pace adâncă; într-o clipă îşi dădu seama de ele şi din toate, aşa cum le primea, ţâşnea o bucurie adâncă, largă, necunoscută lui până atunci.

Bătu încet pe spinare unul din cai şi faţa i se lumină deodată, ca şi când ceva neînţeles, care fugea mereu de el, s-ar fi desfăcut şi împrăştiat în toate părţile şi vedea acum aceasta oriunde îşi arunca ochii, sau se ducea cu gândul... „Drina, şopti el, şi faţa i se lumină şi mai mult. Bietul Achim, zise iar, încet. Apoi iar: treaba lui, eu am văzut-o şi gata. Îmi place de ea. Lui nu-i place, că dacă i-ar fi plăcut..."

(Marin Preda, *Întâlnirea din pământuri*)

A. (30p)

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte: *o schimbare, întins, ţâşnea, neînţeles, împrăştiat, ochii.* *(6p)*

2. Scrie trei locuţiuni/expresii care să conţină substantivul *faţa.* *(6p)*

3. Transcrie o propoziţie care arată starea personajului. *(6p)*

4. Precizează la ce persoană gramaticală se realizează naraţiunea. *(6p)*

5. Comentează în 4-5 rânduri semnificaţia celui de-al patrulea enunţ (*Pe urmă, soarele care ardea...*). *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), două argumente pentru care consideri că un text studiat de tine este o *nuvelă*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile nuvelei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Pasiunile sunt trăiri afective foarte intense, stabile, de lungă durată, care antrenează întreaga personalitate. Pasiunile sunt foarte active. Ele îl stăpânesc pe om şi îl împing cu putere într-o anumită direcţie, în desfăşurarea unei activităţi. Omul stăpânit de o pasiune îşi mobilizează toate energiile şi demonstrează o neobişnuită tenacitate în promovarea acestora.

Din punct de vedere valoric, pasiunile pot fi pozitive (nobile, constructive) sau negative (pasiuni oarbe, numite patimi sau vicii). Iubirea pasională, pasiunea pentru un domeniu științific, artistic ori pasiunea de colecționar sunt tot atâtea pasiuni nobile, constructive. Gelozia, avariția, patima jocurilor de noroc, dependența de droguri, alcoolismul sunt pasiuni oarbe sau vicii care au ca efect bulversarea vieții psihice ori degradarea fizică și morală a omului.

(Adrian Neculau – coord., Luminița Iacob, Dorina Sălăvăstru, Cornel Hăvârneanu, Ștefan Boncu, Ovidiu Lungu, *Psihologie. Manual pentru clasa a X-a*, Editura Polirom, Iași, 2005)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– cartea din care este selectat fragmentul;
– tema fragmentului dat;
– o antiteză între două stări afective.

2. Menționează trei forme ale pasiunii distructive. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Substantivul *trăiri* din propoziția *Pasiunile sunt trăiri afective foarte intense, stabile, de lungă durată...* are funcția sintactică de:

a) complement direct;
b) nume predicativ;
c) complement de mod.

4. Transcrie trei termeni din câmpul lexico-semantic al afectivității. *(6p)*

B. (12p)

Exprimă-ți opinia, într-un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), despre una dintre următoarele experiențe: *dragostea, pasiunea de colecționar, gelozia, dependența de droguri.*

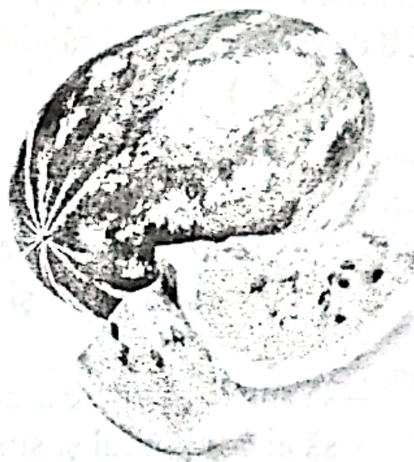
Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să-ți exprimi opinia despre importanța/lipsa de importanță a descoperirilor științifice;
– să valorifici secvențe din text care ilustrează tema propusă;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

TESTUL 29

Citește cu atenție textele de mai jos și scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerințe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Cine poate ști
De unde vine vara
Și încotro se duce
Cântând
Caravana ei verde și aurie?
Unii zic c-ar veni
Din pământ,
Că-și trage povara,
Fierbinte și dulce,
Din bostănărie,
Că se naște în pepenii verzi,
În miezul lor
Strălucitor
Ca un palat
Luminat
De rubine,
Cu pereți
De porfir[1] și nestemate
Și cu pardoseala purpurie.
Tot ce se poate,
Dar mie
Mi-a spus o fetiță cuminte
Că-și aduce aminte
Cum vara vine din copilărie,
Și cum,
În miros de lapte, de fân și de fum,
Alunecă de-aici,
Trasă de fluturi, de buburuze și de furnici,
Înspre bunici.

(Ana Blandiana, *Cine poate ști?*)

[1] *porfir*, *-e* (s.n.) – rocă eruptivă foarte dură, de culoare roșie-purpurie, întrebuințată în arhitectură.

A. (30p)

1. Propune câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: *purpurie, miros, alunecă.* *(6p)*

2. Notează grupurile vocalice care sunt prezente în cuvintele: *aurie, fierbinte.* *(6p)*

3. Precizează modul/modurile de expunere din textul citat. *(6p)*

4. Transcrie o imagine vizuală şi o imagine auditivă din textul dat. *(6p)*

5. Justifică prin două argumente că textul aparţine genului liric, în aproximativ 50 de cuvinte (cinci rânduri). *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţia/mesajul textului* citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să susţii cu citate argumentele prezentate;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

O întâmplare din clasa a IX-a, nu ştiu de unde reînchegată acum în mintea mea, spune mult despre *Spiritul Şagunei*. Eram „elevă de serviciu pe şcoală", lucru amuzant pentru că în ziua respectivă nu trebuia să stai la ore, ci îndeplineai tot felul de obligaţii administrative, care îţi permiteau ca, în loc să fii ţintuit în bancă şi să dai extemporale, să mergi, în plimbare, de la cancelarie la diferite clase şi să întrerupi orele cu anunţuri. Aveam de făcut un anunţ pentru a doua zi şi am bătut la uşa unei alte clase a IX-a, în care se aflau şi câţiva dintre foştii mei colegi de şcoală generală. I-am nimerit la ora de matematică. Când am intrat, mulţi au răsuflat uşuraţi, bucuroşi de întrerupere. [...] ei aveau un profesor faimos nu numai pentru performanţele elevilor săi, dar şi pentru severitate. Avea darul să-şi intimideze elevii, care îl admirau din toată inima, dar o inimă cam strânsă de teama că se fac de râs. Când am intrat, am văzut tabla umplută cu nişte exerciţii de algebră şi un elev scos să le rezolve, care însă se uita consternat la ele. Profesorul şedea la catedră, pe jumătate întors spre tablă, iar elevii din bănci nu îndrăzneau să sufle. În linişte<u>a de templu</u>, am dat bună ziua şi apoi, cu tonul vesel al celui care se ştie în afara pericolului, am spus: „Îmi permiteţi să fac un anunţ?". Am aşteptat câteva clipe răspunsul profesorului, dar

acesta părea adâncit în meditaţie. După câteva clipe de tăcere, care au început să mi se pară lungi, am găsit cu cale să-mi spun „poezia" şi m-am grăbit spre uşă. Când să pun mâna pe clanţă şi să scap, m-a prins din urmă vocea profesorului: „Domnişoară, m-ai întrebat ceva... Nu-mi amintesc să-ţi fi răspuns afirmativ!". Într-o inspiraţie de care mă mir şi azi, pentru că, de o timiditate excesivă, nu eram iute la replică, i-am replicat: „Da, dar *qui tacet consentire videtur*!" Un murmur s-a auzit din clasă şi câteva zâmbete îmi arătau simpatie: îl înfruntasem pe profesorul de matematică. Fosta mea colegă din I-VIII, Cătălina, m-a întrebat pe şoptite, din banca a doua: „Ce-i asta, ce-ai spus?" Profesorul a avut o umbră de zâmbet repede oprit şi a răspuns în locul meu: „Cine tace pare să consimtă, să aprobe. Bine, domnişoară, mulţumesc, poţi pleca".

N-am nicio îndoială că cel care mi-a şoptit la ureche răspunsul a fost atunci, ca de atâtea ori mai târziu, *Spiritul Şagunei*.

(Ioana Pârvulescu, *Şi eu am fost la Şaguna...*, http://destinatii.liternet.ro/)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– titlul articolului citat;
– sarcinile elevului de serviciu;
– numele liceului evocat de autoare.

2. Precizează, pe baza informaţiilor din text, trăsăturile profesorului de matematică. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţia subordonată din fraza *Avea darul să-şi intimideze elevii...* este:

a) completivă directă;
b) atributivă;
c) circumstanţială de cauză.

4. Precizează cazul şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în text: *de templu, adâncit, domnişoară.* *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să descrii *un profesor pe care îl admiri şi care poate fi considerat un model.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale profesorului admirat;
– să foloseşti un limbaj expresiv în descrierea personalităţii sale;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 30

Citește cu atenție textele de mai jos și scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerințe:

Subiectul I (42 de puncte)

Ce schimbătoare e la munte
Lumina; cât ai scăpăra[1],
Un curcubeu a-ntins o punte
Din casa mea pân' la a ta.

Și-un gând, un gând nebun îmi vine!
– Așa-s poeții uneori –
Să mă avânt până la tine
Pe puntea asta de culori.

Cu fruntea de lumini brăzdată
Să urc tăriile[2] cerești
Și, când nici nu te-aștepți, deodată
Să-ți bat cu degetu-n ferești...

Dar când să urc, frumoasa punte
S-a dărâmat, – ș-acuma norii
Au tras perdeaua către munte:
Nebuni sunt, Doamne, visătorii!

(Dimitrie Anghel, *Curcubeul*)

---

[1] *scăpăra* – a produce scântei.
[2] *tărie* – boltă cerească, văzduh.

A. (30p)

1. Indică doi termeni derivați din text. *(6p)*
2. Explică apariția apostrofului din prima strofă. *(6p)*
3. Precizează tipul rimei. *(6p)*
4. Transcrie două figuri de stil diferite. *(6p)*
5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificația titlului în relație cu textul. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinți *două motive care încadrează textul dat în genul liric*.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale genului liric;
– să exemplifici aceste trăsături pe textul citat;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita minimă de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Fotograful Dragoș Lumpan surprinde prin fiecare eveniment pe care îl realizează. Proiectele sale presupun desfășurare de forțe, resurse și, mai ales, timp. Pentru a face o paralelă cu *Moromeții* (volumul întâi), deocamdată timpul are răbdare cu el, iar rezultatele muncii pe care o întreprinde sunt pe măsură. După *Fotografii(le) mișcate*, realizate în savană, ori *Chipuri(le) de viață monahală* capturate într-o mănăstire din Moldova, artistul vizual aduce pe simezele[1] Muzeului Național al Țăranului Român *Ultima transhumanță*, o expoziție fascinantă, gândită și muncită timp de cinci ani, cu imagini realizate în șase țări, după nu mai puțin de 40.000 de km parcurși. Au rezultat 100.000 de fotografii, 70 de ore de material filmat și 100 de ore de înregistrări audio despre dispariția modului de viață milenar al ciobanilor și păstorilor. Expoziția, deschisă între 23 februarie și 18 martie 2012, în sala „Oaspeți" a MȚR, este un documentar vizual (cu valențe artistice, etnografice[2] și sociologice[3]) realizat în: România, Albania, Grecia, Italia, Marea Britanie și Turcia. [...] Dragoș Lumpan și-a pus în acest proiect nu doar priceperea, ci și o parte din sufletul său, iar acest fapt va fi, cu siguranță, descoperit de privitor.

(Mihai Plămădeală, „Ultima transhumanță", în *Observator Cultural*)

---

[1] *simeză* – panou pe care se așază sau care susține tabloul într-o galerie de pictură.
[2] *etnografic* – care se referă la etnografie (știință care se ocupă cu originea, modul de viață, cultura și obiceiurile popoarelor).
[3] *sociologice* – care se referă la sociologie (știință care se ocupă cu studiul proceselor sociale, al relațiilor interumane și al instituțiilor din societate).

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– titlul unui proiect fotografic anterior celui intitulat *Ultima transhumanță*;
– durata realizării produselor fotografice expuse la Muzeul Țăranului Român;
– trei țări în care au fost realizate imaginile.

2. Prezintă într-un enunţ tema expoziţiei *Ultima transhumanţă.* *(6p)*
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect: *(6p)*
În structura *iar acest fapt va fi, cu siguranţă, descoperit de privitor* predicatul este:

a) nominal;
b) verbal;
c) nominal incomplet.

4. Realizează contragerea primei propoziţii subordonate din textul dat şi indică funcţia sintactică a părţii de propoziţie corespunzătoare. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *două motive pentru care ai dori să vizitezi expoziţia descrisă în text.*
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti cele două motive;
– să utilizezi informaţii din textul citat;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 31

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Afară plouă mărunţel, ploaie rece de toamnă, şi boabele de apă prelingându-se de pe streşini şi picând în clipe ritmate pe fundul unui butoi dogit, lăsat gol într-adins la umezeală, făceau un fel de cântare cu nenumărate şi ciudate înţelesuri. Legănate de mişcarea sunetelor, gândurile omului începură să sfârâie iute în cercuri strâmte, apoi încet-încet se rotiră din ce în ce mai domol, în cercuri din ce în ce mai largi, şi tot mai domol, şi tot mai larg. Când cercul unui gând ajunse-n fine aşa de larg încât conştiinţii îi era peste putinţă din centru să-l mai urmărească din ce se tot depărta – omului i se pare c-aude afară un cântec de trâmbiţe... militari, desigur.

Hangiul ascultă mai bine: cântecul străluceşte din ce în ce mai tare. Se apropie.

D-l Stavrache iese afară pe prispa cârciumii.

E o zi luminoasă de primăvară.

În adevăr nişte militari, o companie care urcă la deal în marş de paradă. Tot satul: oameni, copii, câini fac alai după militari.

Au ajuns în faţa hanului. Căpitanul comandă oprirea pe loc. Hangiul rămâne trăsnit: Căpitanul!

Căpitanul bagă sabia în teacă şi înaintează către d-l Stavrache; acesta se dă pas cu pas mereu înapoi până în cârciumă, închide repede uşa şi-ncearcă s-o încuie; dar până să clipească, uşa sare din ţâţâni şi căpitanul s-arată-n prag şi, râzând cu hohot, strigă:

— Gândeai c-am murit, neică?

Stavrache trece-n tindă – căpitanul – după el; fuge în odăiţă – degeaba: nesuferita arătare îl urmăreşte de aproape. Nemaiputând răbda prigonirea, hangiul se repede sălbatic şi apucă de gât pe căpitan; acesta se lasă fără a face o mişcare.

(I.L. Caragiale, *În vreme de război*)

A. (30p)

1. Alcătuieşte o propoziţie cu omograful cuvântului *companie* din text, marcând silaba accentuată. *(6p)*

2. Transcrie din text trei termeni din câmpul lexical militar. *(6p)*

3. Precizează dacă următoarele cuvinte sunt folosite cu sens propriu sau figurat: *legănate, străluceşte, primăvară.* *(6p)*

4. Transformă vorbirea directă din text în vorbire indirectă. *(6p)*

5. Explică în 40-50 de cuvinte (5 rânduri) paralelismul dintre natură şi senzaţiile personajului Stavrache. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să caracterizezi personajul principal al unei nuvele studiate.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două trăsături ale personajului;
– să numeşti două modalităţi de caracterizare folosite de autor;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita spaţiului indicat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Călătoria 2: Insula misterioasă (2012) este continuarea filmului *Călătorie spre centrul Pământului* (2008). De această dată tânărul Sean Anderson (Josh Hutcherson) are de-a face cu o situaţie de-a dreptul ciudată: primeşte întâmplător un semnal bruiat, de pe un tărâm misterios, care practic nu ar trebui să existe.

Este vorba despre celebra insulă din scrierile lui Jules Verne, aceeaşi despre care bunicul său i-a spus nenumărate poveşti şi în căutarea căreia şi-a petrecut o mare parte din viaţă. Un loc magic, al vieţuitoarelor ciudate, al munţilor de aur şi al vulcanilor letali[1], insula ascunde un secret incredibil.

Însoţiţi de un pilot de elicopter (Luis Guzman) şi frumoasa, dar încăpăţânata sa fiică, Sean şi tatăl său vitreg, Hank (Dwayne Johnson, alias „The Rock") pornesc în căutarea ţinutului legendar, o călătorie ce se dovedeşte a fi aventura vieţii lor. Odată ajunşi acolo, sunt nevoiţi atât să protejeze speciile de-a dreptul unice, cât şi să se salveze înainte ca insula să fie îngropată în ocean pentru totdeauna. [...]

Evenimentele de pe ecran sunt parţial inspirate de scrierile vizionarului autor din secolul al XIX-lea, Jules Verne. Romanele sale *Insula misterioasă* şi *20 000 de leghe sub mări* au inspirat acţiunea şi şi-au pus amprenta asupra intrigii. [...] Spre deosebire de majoritatea filmelor inspirate de romane, *Călătoria 2: Insula misterioasă* face adesea referire la materialul original, care devine parte din povestire.

(după *Călătoria 2: Insula misterioasă/ Journey 2: The Mysterious Island*, http://todoran.blogspot.com/)

---

[1] *letal* – care provoacă moartea, mortal.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– sursa de inspiraţie a filmului;
– personajele din film;
– anul în care a apărut primul film al seriei.

2. Transcrie două construcţii care identifică locul desfăşurării acţiunii. *(6p)*

3. Transcrie litera care marchează şirul ce conţine numai cuvinte derivate: *(6p)*

a) *călătorie*, *acţiune*, *evenimentele*;
b) *întâmplător*, *călătorie*, *misterios*;
c) *nenumărate*, *totdeauna*, *majoritate*.

4. Scrie funcţia sintactică a propoziţiei subordonate ...*în căutarea căreia şi-a petrecut o mare parte din viaţă.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează, în 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) o *compunere narativă* în care să relatezi o întâmplare posibilă petrecută pe o insulă misterioasă.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi pe scurt întâmplarea, folosind naraţiunea şi dialogul;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în descrierea imaginilor şi a impresiilor trăite;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita spaţiului indicat.

TESTUL 32

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

La marginea drumului trăieşte izvorul
Îndrăgostit de stele.
Noaptea îl poţi auzi
Din prund
Suspinând după ele.

Ziua – ţintuit în pământ,
Numai oglinzi şi răcoare,
Izvorul se dăruie tuturor
Cu-nfrigurare.

....

Acum a-ngheţat.
Peste ape
Un flux de lumini plângând l-a ţesut.
Dedesubt – izvorul ce face?
Şi cum a fost la-nceput?

(Ioan Alexandru, *Cântec*)

A. (30p)

1. Marchează prin subliniere silaba accentuată din următoarele cuvinte: *suspinând, izvorul, tuturor.* (6p)

2. Explică folosirea liniei de pauză în secvenţa: *Ziua – ţintuit în pământ,/ Numai oglinzi şi răcoare.* (6p)

3. Selectează din text două construcţii în care apar indici temporali. (6p)

4. Transcrie din text două versuri care conţin imagini vizuale. (6p)

5. Explică în maximum 50 de cuvinte ultimele două versuri din text (aproximativ cinci rânduri). (6p)

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia pastelului.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;

– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Prin 2005, acum numai câţiva ani, era o singură bancă pe piaţă care acorda împrumuturi pentru cabinetele medicale, într-un mod destul de simplu şi nebirocratic, însă cu dobândă foarte mare. În timp au apărut încă 4-5 instituţii bancare de stat şi/sau private care au intrat puternic pe piaţă promovându-şi produsul specific pentru medici prin fluturaşi, bannere, pagini publicitare, vizite în cabinete, prezentări la manifestări profesionale, sigle pe diferite obiecte etc. Din acest punct de vedere, concurenţa ar fi trebuit să fie benefică, relaţiile cu clienţii devenind din ce în ce mai bune, aşa cum se afirmă în sloganele tuturor băncilor, de genul: „Ne adaptăm nevoilor clienţilor”, „Clientul este tot ce ne interesează”, „Clientul este stăpânul nostru” etc. De fapt, realitatea unui împrumut bancar se prezintă invers, după cum veţi vedea din descrierea următoarelor comportamente bancare.

(http://dental.ro/main/membri/actualitati/
153-medicul-privat-si-bancile-html)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– modalităţile prin care băncile îşi promovează produsul specific;
– numărul băncilor care acordau împrumuturi bancare cabinetelor medicale în 2005;
– informaţia transmisă de sloganele băncilor.

2. Explică secvenţa: *De fapt, realitatea unui împrumut bancar se prezintă invers*, prin raportare la mesajul întregului fragment. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Propoziţia subordonată din fraza: *Clientul este tot ce ne interesează.* este:

a) subiectivă;
b) predicativă;
c) atributivă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Prin 2005, acum numai câţiva ani, era o singură bancă pe piaţă care acorda împrumuturi pentru cabinetele medicale.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi prezinţi *opinia despre calitatea reclamelor stradale din oraşul tău.*

Atenție! În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susții cu citate argumentele prezentate;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

TESTUL 33

Citește cu atenție textele de mai jos și scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerințe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Marți

Ieri Mami mi-a ținut un întreg discurs despre cum băieții de vârsta mea se uită la prea multe filme violente și joacă prea multe jocuri pe calculator și că nu știm ce înseamnă să te distrezi CU ADEVĂRAT. Eu n-am zis nimic, fiindcă nu eram sigur unde vrea să ajungă cu asta.

Apoi Mami mi-a spus că o să organizeze un club de lectură pentru băieții din cartier, ca să ne poată învăța totul despre marea literatură. Am implorat-o pe Mami să-mi dea în schimb o pedeapsă normală, dar a rămas fermă pe poziții. Așa că astăzi e prima întâlnire a clubului „Cititul e distractiv". Mi-a părut rău pentru toți băieții OBLIGAȚI de mamele lor să vină. [...] În orice caz, Mami le-a spus tuturor să-și ia cartea preferată la întâlnirea de azi, ca să putem alege una și să discutăm despre ea. Băieții și-au pus cărțile pe masă și toți păreau fericiți de alegerea făcută, mai puțin Mami. Mami a zis că propunerile noastre nu sunt „literatură adevărată" și că va trebui să începem cu „clasicii". Apoi a adus câteva cărți pe care probabil că le avea de când era EA mică. Ăsta este exact tipul de cărți pe care ne presează să le citim la școală. Avem un sistem în care, dacă citești un „clasic" în timpul liber, primești drept recompensă un abțibild cu un hamburger sau ceva de felul ăsta. Nu știu pe cine cred ei că fraieresc. Poți să iei o coală cu o sută de abțibilduri de la magazinul pentru arte manuale cu doar cincizeci de cenți. Nu știu sigur ce înseamnă o carte „clasică", dar cred că trebuie să fi apărut în urmă cu cel puțin cincizeci de ani și că la finalul ei trebuie să moară un personaj sau un animal. Mami a spus că, dacă nu ne plac cărțile alese de ea, am putea să facem o excursie până la bibliotecă și să găsim niște titluri de care să fim cu toții mulțumiți. Dar mie nu-mi surâde ideea.

Vedeți voi, când aveam opt ani am împrumutat o carte de la bibliotecă și apoi am uitat de ea. Am găsit-o după câțiva ani în spatele biroului și mi-am zis că probabil am o datorie de vreo două mii de dolari în penalizări. Așa că am

îngropat cartea într-o cutie cu reviste vechi din dulapul meu şi a rămas acolo până în ziua de azi. Nu m-am mai întors la bibliotecă de atunci, dar ştiu că dacă o să mai pun vreodată piciorul acolo, poliţiştii mă vor înhăţa. De fapt, devin neliniştit de fiecare dată când VĂD un bibliotecar.

(Jeff Kinney, *Jurnalul unui puşti. Căldură mare*)

A. (30p)

1. Rescrie cuvintele următoare marcând accentele: *distractiv*, *recompensă* şi *abţibilduri*. *(6p)*

2. Justifică scrierea cu litere de tipar a cuvintelor din fragment. *(6p)*

3. Indică motivul pentru care naratorul consideră că este păcălit la şcoală să citească. *(6p)*

4. Transcrie din text un enunţ care cuprinde o explicaţie. *(6p)*

5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), rezumatul fragmentului. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *caracterizarea personajului-narator* din fragmentul dat. *(12p)*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi modalităţile de caracterizare;
– să identifici trăsături morale ale personajului;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Înainte de a deveni profesor şi apoi scriitor de succes, Daniel Pennac a fost o loază. Un elev nul la toate materiile, care nu face decât să-i distreze pe ceilalţi şi se instalează de la bun început în fundul clasei. „Ce mai e de spus?”, scriu profesorii excedaţi în carnetele lui de note. Legenda familială afirmă că i-a luat un an întreg să înveţe litera a... Romanul *Necazuri cu şcoala* poate fi citit ca un omagiu adus de un elev slab părinţilor săi. Mamei sale centenare, care îşi face griji pentru viitorul lui şi care încă mai întreabă: „Cu ce te ocupi tu în viaţă?”. Şi tatălui său, care îl iubeşte cu o ironie distantă.

(*Libération*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– autorul cărţii *Necazuri cu şcoala*;
– subiectul romanului;
– o posibilă interpretare a romanului prezentat.

2. Alcătuieşte un enunţ în care să explici semnificaţia primei întrebări din fragment. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect: *(6p)*
Predicatul nominal din prima propoziţie a textului este:

a) *a deveni profesor*;
b) *a deveni profesor (şi) scriitor*;
c) *a fost o loază.*

4. Indică felul propoziţiilor subordonate din fraza *Legenda familială afirmă că i-a luat un an întreg să înveţe litera a...* *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *momentul în care ai citit prima carte.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să descrii circumstanţele primei lecturi;
– să exprimi sentimentele resimţite;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 34

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat evlavios şi bun. El avea trei feciori. Pe lângă multe bunătăţi ce făcuse oamenilor din împărăţia lui, a ridicat şi o monastire de care să se ducă pomina. A împodobit-o cu aur, cu pietre nestemate şi cu tot ceea ce meşterii din acea ţară au socotit mai scump şi mai frumos. O mulţime de stâlpi de marmură şi poleiţi erau prin biserică şi pe dinaintea ei. Zugrăvelele cele mai preţioase, policandre de argint suflate cu aur, candele de argintul cel mai bun şi mari cât doniţa, cărţile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu cât se bucura împăratul de frumuseţea ei, cu atât se întrista că nu putea să o săvârşească pe deplin, căci turnul se surpa.

„Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârşi astă sântă biserică? Iată, am cheltuit toată starea, şi ea nu este încă târnosită."

Şi dete sfară în ţară ca orice meşter se va găsi care să poată să-i ridice turnul, să ştie că va dobândi de la dânsul mari daruri şi boierie. Pe lângă acestea, poruncă dete ca în toate bisericile să se facă rugăciuni şi privegheri, ca să se îndure milostivul Dumnezeu a-i trimete un meşter bun.

Iară a treia noapte visă împăratul că daca va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt şi să-i aşeze cuibul în turn, se va putea face monastirea desăvârşit.

Spuse fiilor acest vis, iară ei se întreceau care de care să plece mai-nainte, şi să se închine cu slujba la tată-său împăratul. Atunci împăratul le zise:

— Eu văz, feţii mei, că toţi aveţi dorinţă de a vă face datoria către Dumnezeu; însă nu vă puteţi duce toţi deodată. Acum să se ducă fiul meu cel mai mare; şi daca nu va putea el să izbutească, să se ducă altul, şi tot aşa pe rând, până când Dumnezeu îşi va arăta mila Lui către noi.

(Petre Ispirescu, *Pasărea măiastră*)

A. (30p)

1. Scrie câte un enunţ cu omonimele cuvintelor subliniate în enunţul: *Dumnezeu îşi va arăta mila Lui către noi.* *(6p)*

2. Explică folosirea virgulelor în enunţul: *Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârşi astă sântă biserică?* *(6p)*

3. Rescrie din fragment două figuri de stil diferite, precizând felul lor. *(6p)*

4. Transcrie din text o secvenţă de aproximativ un rând în care apare un motiv fantastic. *(6p)*

5. Motivează în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) insistenţa autorului asupra frumuseţii mănăstirii. *(6p)*

B. (12p)

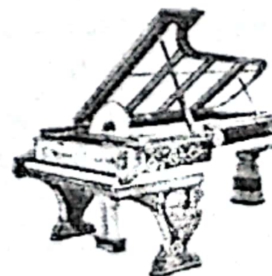
Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi că fragmentul citat reprezintă *expoziţiunea/situaţia iniţială a unui basm*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile expoziţiunii/situaţiei iniţiale, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Pian Steinway Sons condiţie excelentă, nu a fost umblat niciodată la mecanică, ciocănele în perfectă stare. O piesă de colecţie foarte rară, cu un sunet deosebit, specific pianelor Steinway. Pianul are o gravură japoneză realizată din foiţă de aur. Accept verificare autorizată. Asigur transport autorizat de piane. Accept şi unele variante. Preţ: 10800 euro.

(http://www.publicitare.ro/anunturi/vanzari_electronice)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc fragmentul citat: *(6p)*
   - sursa din care a fost preluat anunţul citat;
   - scopul anunţului;
   - denumirea mărcii pianului.
2. Menţionează un element ce particularizează pianul scos la vânzare. *(6p)*
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Prin expansiunea părţii de propoziţie subliniate în enunţul: *O piesă de colecţie foarte rară, cu un sunet deosebit...* se obţine o propoziţie subordonată:

a) completivă indirectă;
b) atributivă;
c) circumstanţială de cauză.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Accept şi unele variante.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să povesteşti o întâmplare petrecută în timpul transportării pianului către cumpărător*, valorificând şi informaţii din anunţul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

- să respecţi trăsăturile unei povestiri;
- să valorifici creativ informaţiile din textul dat;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 35

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Din frageda lui tinereţe, Leonida a visat un Mizil mare, un Mizil cel puţin capitală de district deocamdată... Astfel, odată l-a-ntrebat profesorul la lecţia de geografie:

— Leonido, care e capitala judeţului Buzău?

— Mizilul, domnule! a răspuns cu mândrie tânărul Leonida, viitor primar al urbei sale natale.

— Nu-i adevărat, Leonido, a zis profesorul; e Buzăul... Dar capitala judeţului Prahova?

— Mizilul, domnule! a răspuns hotărât junele.

— Nu-i adevărat, Leonido; este Ploeştii! Dar a judeţului Ialomiţa?

— Mizilul, domnule! a răspuns desperat băiatul.

— Nu-i Mizilul; e Călăraşii... Treci la loc!

Leonida a tăcut, încruntându-şi sprâncenele – e foarte sprâncenat – şi a trecut la loc. Dar dacă a tăcut, asta nu înseamnă că n-a gândit...

„A! şi-a zis el în gândul lui. A! care va să zică, Mizilul nu e capitală de judeţ!"

De atunci tânărul n-a mai avut astâmpăr, şi, înainte chiar de vârsta legiuită, s-a aruncat cu pasiune în luptele politice...

(I.L. Caragiale, *O zi solemnă*)

A. (30p)

1. Construieşte două enunţuri în care să apară substantivul *gând* cu sensuri diferite. *(6p)*

2. Scrie trei locuţiuni / expresii care să conţină substantivul *gând.* *(6p)*

3. Precizează ce moduri de expunere apar în fragmentul dat. *(6p)*

4. Precizează, cu ajutorul unui argument, ce moment al subiectului dezvoltă fragmentul dat. *(6p)*

5. Rezumă textul în patru-cinci rânduri. *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), două argumente pentru care consideri că Leonida este personajul principal al textului propus.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susţii cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
- să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

În opera lui Tonitza, tema copilului şi a copilăriei a găsit o întruchipare cu însemnătate de simbol. [...] Dintre puţinele elemente expresive ale unui cap de copil, el se opreşte cu precădere asupra ochilor. Printre aceştia întâlnim ochi cufundaţi în basmul propriu al vârstei; ochi istoviţi, trişti sau miraţi; ochi care privesc agitaţia lumii de care le e frică, ochi care nu înţeleg nimic, alţii ce par a şti că totul e în zadar. [...] Astfel fiul său devine *Copilul florăresei*, una din fiicele lui (Irina) – *Katiuşa lipoveanca*, nu ştim cine – *Fata pădurarului*, iar generalizarea copilului poate fi *O fetiţă olandeză* sau *În exil*, ori pur şi simplu *Cap*

de fetiță sau un *Cap de copil.* Sentimentul dominant al acestor tablouri nu este concentrat în chipuri, ci dispersat în îmbinările cromatice ale întregii suprafețe, în pete – alteori în tonuri de culoare, țesut, ca în covoarele țărănești, într-un spațiu liric.

(Raoul Șerban, prefață la *Nicolae Tonitza,* Editura Meridiane, București, 1973)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– tablourile pictorului Nicolae Tonitza enumerate în text;
– tema acestora;
– o sursă de inspirație a tablourilor.

2. Transcrie un enunț în care se precizează un element important de expresivitate a acestor tablouri. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. Prima virgulă din ultimul enunț marchează, din punct de vedere gramatical: *(6p)*

a) un raport de subordonare;
b) un raport de coordonare adversativă;
c) un raport de coordonare disjunctivă.

4. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat din construcția *sentimentul dominant al acestor tablouri.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să exprimi opinia ta în legătură cu valoarea picturii lui Nicolae Grigorescu, utilizând informațiile din textul dat.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței date;
– să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

TESTUL 36

Citește cu atenție textele de mai jos și scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerințe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Și dacă ramuri bat în geam
Și se cutremur plopii,

E ca în minte să te am
Şi-ncet să te apropii.

Şi dacă stele bat în lac
Adâncu-i luminându-l,
E ca durerea mea s-o-mpac
Înseninându-mi gândul.

Şi dacă norii deşi se duc
De iese-n luciu luna,
E ca aminte să-mi aduc
De tine-ntotdeauna.

(Mihai Eminescu, *Şi dacă...*)

A. (30p)

1. Explică ortografia cu doi *i* a substantivului *norii*. *(6p)*
2. Alcătuieşte un enunţ cu omonimul cuvântului subliniat din text. *(6p)*
3. Transcrie o imagine motorie. *(6p)*
4. Indică trei motive literare prezente în poezie. *(6p)*
5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), structura textului liric din perspectiva elementelor de prozodie. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţiile titlului poeziei, în relaţie cu mesajul acesteia.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Colecţia de faţă cuprinde toate poesiile lui Eminescu publicate în *Convorbiri Literare* de vreo doisprezece ani încoace, precum şi cele aflate până acum numai în manuscript pe la unele persoane particulare.

Publicarea se face în lipsa poetului din Ţară. El a fost totdeauna prea impersonal şi prea nepăsător de soarta lucrărilor sale, pentru a fi putut fi înduplecat să se îngrijească însuşi de o asemenea culegere, cu toată stăruinţa amicilor săi literari.

Poesiile, aşa cum se presintă în paginele următoare, nu sunt dar revăzute de Eminescu şi sunt prin urmare lipsite de îndreptările ce avea de gând să le facă, cel puţin la cele vechi („Venere şi Madonă”, „Mortua est”, „Egipetul”, „Noaptea”, „Înger de pază”, „Împărat şi proletar”, „Rugăciunea unui dac”, „Înger şi demon”).

Dacă totuşi am publicat şi aceste poesii, împreună cu celelalte, aşa cum se găsesc, am făcut-o dintr-un simţimânt de datorie literară. Trebuiau să devie mai uşor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice, chiar şi cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adânca sa simţire şi cele mai înalte gândiri într-o frumuseţă de forme, subt al cărei farmec limba română pare a primi o nouă viaţă.

(după Titu Maiorescu, „Prefaţa editorului”, vol. *Poesii, Mihai Eminescu*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*

– titlul revistei în care apăruseră poeziile eminesciene;

– trei titluri de poezii citate;

– două motive pentru care Titu Maiorescu publică în volum poeziile lui Mihai Eminescu.

2. Transcrie formele corecte pentru trei cuvinte din text, care pot fi considerate în prezent abateri. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect. *(6p)*
Propoziţie subordonată subiectivă din ultima frază a textului este:

a) *să devie mai uşor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice*;

b) *să devie mai uşor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice, chiar şi cele începătoare, ale unui autor*;

c) *să devie mai uşor accesibile.*

4. Indică funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în text. *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul pe care îl are prefaţa unei cărţi*, valorificând informaţii din textul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi cel puţin două roluri pe care le poate avea prefaţa unei cărţi;

– să incluzi informaţii din textul citat;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;

– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 37

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

Subiectul I (42 de puncte)

Lumea-ntreagă doarme, streşinile plâng.
Până când o rază de argint în zare,
Lămurind pe boltă straturi de ninsoare,
Lin desface umbra şi de crengi anină
Scânteieri albastre, boabe de lumină.
Iar acum din taina cerului deschis,
Peste firea mută cad lumini de vis
Şi-n troiene albe norii se desfac...
Iar când iese luna, streşinile tac.

(George Topârceanu, *Noapte de toamnă*)

A. (30p)

1. Alcătuieşte câte un enunţ cu omonimele cuvintelor *lin* şi *fire* din text. *(6p)*
2. Explică folosirea virgulei în enunţul: *Lumea-ntreagă doarme, streşinile plâng.* *(6p)*
3. Precizează sensul (propriu sau figurat) al fiecăruia dintre următoarele cuvinte din text: *plâng, crengi, mută.* *(6p)*
4. Transcrie din text două metafore. *(6p)*
5. Explică în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) titlul poeziei din care este extras fragmentul citat. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi faptul că fragmentul citat este *o descriere artistică.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile descrierii artistice, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Internetul e pe măsura acelora care cred că a fi cultivat înseamnă, pur şi simplu, a şti. Cunoaşterea ca depozit, inteligenţa ca exerciţiu al memoriei,

interogaţia redusă la strictă dexteritate mecanică şi la curiozitate primară, toate acestea transformă faptul de cultură în produs de supermarket şi efortul de cunoaştere într-o subspecie a shoppingului. Dar a fi cultivat nu înseamnă a şti, înseamnă a şti să cauţi. Nu a şti să utilizezi o „maşină de căutare", ci a transforma căutarea într-un parcurs laborios, imprevizibil, plin de fertile derapaje colaterale. Cultura nu te îmbogăţeşte prin ceea ce îţi livrează în mod expres, ci prin aventura drumului, prin barocul tatonărilor. Cultura e facultatea de a decide ce e de făcut când nu ştii ceva: cum să pui întrebarea, la ce uşă să baţi, în care orizont să te mişti. Cultura te îmbogăţeşte şi prin ceea ce afli fără să fi căutat în mod direct. Pe scurt, cultura ţine mai mult de inspiraţie şi febrilitate spirituală, decât de zel cumulativ.

(Andrei Pleşu, „Cultura de internet", în *Dilema veche*, anul V, nr. 224, 16-22 octombrie 2008)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– publicaţia din care a fost preluat articolul;
– ce înseamnă pentru autor a fi cultivat;
– o echivalenţă lexicală dată internetului.

2. Menţionează factorii care definesc, în viziunea autorului, cultura unui om. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Numărul propoziţiilor din fraza *Internetul e pe măsura acelora care cred că a fi cultivat înseamnă, pur şi simplu, a şti.* este:

a) trei;
b) patru;
c) cinci.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Cultura e facultatea de a decide ce e de făcut când nu ştii ceva.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează un dialog de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) despre *ce înseamnă cultura pentru generaţia ta*, în care să valorifici ideile din fragmentul citat.

Atenţie! În compunere ta, trebuie:

– să foloseşti formule specifice de începere şi încheiere a dialogului;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 38

Citește cu atenție textele de mai jos și scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerințe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Două mahalagioaice[1] asistă la examenul copiilor lor.

Profesorul [*Marius Chicoș Rostogan – n.n.*], pedagogul nostru absolut, ascultă pe copiii mahalagioaicelor. E foarte aspru și fără chef. Mamele stau înțepate pe scaune, unde s-au așezat fără să fie poftite.

PROFESORUL *(către elevul Popescu, care n-a răspuns la trei întrebări)*: No! prostule, dacă nu știi pe estea, care-s ghe tot simple și jenărale, apoi spune-ne rățiunea pântru carea românii au kins să urmeze o polikikă jermână pe timpul lui Mihai Bravul?

POPESCU: ...?

PROFESORUL: No! Spune odată!

POPESCU: ...!?

PROFESORUL *(energic)*: Meri la loc, boule! *(Către mama lui Popescu, care este foarte mâhnită:)* Că-z prost l-ai făcut, cucoană! Apoi ăstuia doară numai paie să-i dai să mânce. *(Mama lui Popescu plânge.)* Că-z geaba te mai bocești acuma! Nu-l mai dreji. Are să mai steie încă șăpke ani repekinke... Ionescule! *(Mama lui Ionescu tușește foarte mișcată.)* Cumu-i pământul, mă?

IONESCU: Mare, dom'le!

PROFESORUL: Pe dracu', mare! L-a măsurat mâni-ta să vază mare-i. Pe lângă alke astre, bunăoară Saturnus, au Neptunus, au Iupităr, pământul nostru doară-i o scârbă! nici cât să chiorăști un șoarece... Nu-i vorba ghe mare, mă prostovane! e vorba cumu-i?

IONESCU: Se-nvârtește, dom'le!

PROFESORUL *(răstindu-se puternic, mama lui Ionescu se sperie)*: No! apoi? dacă se învârke, cumu-i? în trei colțuri, animale?

IONESCU: No, dom'le!

PROFESORUL: No, dar?

IONESCU: Rotund.

PROFESORUL: Vezi așa, loază!

(I.L. Caragiale, *Un pedagog de școală nouă: 4. Examenul anual*)

---

[1] *mahalagioaică* – femeie care trăiește într-un cartier mărginaș, la periferia orașului.

A. (30p)

1. Transcrie cuvintele care conţin grupuri vocalice din primul enunţ al textului şi identifică-le. *(6p)*

2. Alcătuieşte trei derivate de la cuvântul *şoarece.* *(6p)*

3. Selectează trei substantive comune în cazul vocativ prin care profesorul îşi numeşte elevii. *(6p)*

4. Precizează rolul textului scris cursiv şi între paranteze. *(6p)*

5. Explică semnificaţia adjectivului subliniat din construcţia *pedagogul nostru absolut*. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să caracterizezi personajul principal* din fragmentul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale personajului ales;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

UE a suspendat ratificarea Acordului comercial de combatere a contrafacerii (Anti-Counterfeiting Trade Agreement, ACTA) şi a trimis textul la Curtea Europeană de Justiţie.

Curtea Europeană de Justiţie urmează a se exprima pe marginea legalităţii controversatului acord antipiraterie, informează *Washington Post.*

ACTA a declanşat importante proteste în Europa, unde activiştii de dreapta au argumentat că textul înăbuşă libera exprimare pe internet.

Comisarul UE pentru Comerţ, Karel De Gucht, a precizat că CEJ trebuie să clarifice dacă tratatul se conformează „drepturilor şi libertăţilor fundamentale din UE".

Până acum, tratatul a fost semnat de 22 de state europene, printre care şi România, dar şi de SUA, Japonia şi Canada. Câteva state europene importante, printre care Germania şi Danemarca, s-au retras însă, după ce au izbucnit protestele. ACTA urmează să fie dezbătut şi de Parlamentul European, în iunie. Deşi ţările pot ratifica[1] individual acordul, susţinerea UE este considerată vitală pentru implementarea[2] standardelor comune pentru protecţia drepturilor de proprietate intelectuală.

(Ana Ilie, *UE a suspendat ratificarea ACTA şi a trimis-o Curţii Europene de Justiţie*, www.ziare.com, 22 februarie 2012)

---

[1] *a ratifica* – a aproba, a confirma, făcând să intre în vigoare.
[2] *implementare* – punere în practică, aplicare, realizare.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

- scopul ACTA;
- motivul declanşării protestelor în Europa;
- misiunea Curţii Europene de Justiţie în privinţa ACTA.

2. Explică folosirea ghilimelelor din interiorul textului. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţiile din fraza: *ACTA a declanşat importante proteste în Europa, unde activiştii de dreapta au argumentat că textul înăbuşă libera exprimare pe internet.* sunt, în ordine:

a) principală, atributivă, completivă directă;
b) principală, circumstanţială de loc, completivă directă;
c) principală, circumstanţială de loc, completivă indirectă.

4. Menţionează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din text. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi faptul că fragmentul citat este *un text nonliterar*.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

- să numeşti două dintre caracteristicile textului nonliterar, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 39

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Se dădură jos de pe prispă şi o luară amândouă pe după colţul casei. Mergeau puţin aplecate, desculţe, cu fustele mari, înfoiate, două rotunzimi parcă ireale, cu mersul lor lipsit de grabă, indecis, parcă comandat. Se opriră în spatele casei. Vizitatoarea arătă cu jumătate de gest curtea vecină care zăcea la fel de tăcută în lumina grea a zilei, cu aceleaşi geamuri ale odăii deschise spre prispă şi şopti:

— Joiţo, nu e nimeni la mine acasă.

— Ei, murmură cealaltă.

— Tudor e pe la gară cu băiatu-ăla...

— Ei!
— Nu auzi?
— Ce?
— Maşina mea coase singură. O auzi?

Femeia îşi ascuţi urechea şi, ascultând, expresia chipului ei se schimbă treptat şi, pe măsură ce clipele treceau, această expresie semăna tot mai mult cu aceea pe care femeia o avusese mai înainte în timp ce dormea şi care, trezindu-se, dispăruse.

— Aud, şopti ea după câtva timp. Dido, o fi cineva înăuntru!
— Nu e nimeni, e odaia goală.

Rămaseră amândouă tăcute, absorbite, ascultând. Din salcâmul de alături zbură o vrabie şi în urma ei, legănându-se, o frunză pluti lent spre pământ.

(Marin Preda, *Amiază de vară*)

A. (30p)

1. Construieşte două enunţuri în care substantivul *expresie* să apară cu sensuri diferite. *(6p)*
2. Transcrie două replici din dialogul personajelor. *(6p)*
3. Precizează prin ce se caracterizează vocea narativă. *(6p)*
4. Transcrie o construcţie cu valoarea unui indice temporal al acţiunii. *(6p)*
5. Rezumă textul în cel mult 4 rânduri. *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), două argumente pentru ideea că, în cazul acestui text, *cadrul acţiunii* are o importanţă deosebită.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susţii cu citate idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
- să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Căldură mare în august: temperaturile vor depăşi mediile multianuale

Temperaturile vor depăşi, în luna august, mediile multianuale lunare în estul, sud-estul şi local în vestul ţării, potrivit informaţiilor Centrului European pentru Prognoza Vremii (ECMWF), citate de Administraţia Naţională de Meteorologie (ANM).

„Pentru intervalul august–octombrie 2011, informaţiile de la Centrul European pentru Prognoza Vremii pe termen mediu (ECMWF) estimează pentru România următoarele: în luna august, regimul termic al aerului va înregistra valori peste mediile multianuale lunare în estul, sud-estul şi local în

vestul ţării, iar în restul teritoriului valorile termice vor fi apropiate de normele climatologice. Cantităţile de precipitaţii se pot situa sub normele climatologice în sudul, sud-estul şi local în vestul teritoriului, iar în restul ţării, acestea vor fi apropiate de mediile multianuale lunare", conform ANM.

Luni, 01 August 2011, ora 13:01

(www.ziare.com)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– site-ul de pe care este preluată ştirea;
– zonele unde temperaturile vor depăşi mediile multianuale;
– ziua difuzării acestei ştiri.

2. Selectează trei termeni din câmpul lexico-semantic al vremii. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. Substantivul din construcţia *potrivit informaţiilor* este în cazul: *(6p)*

a) genitiv;
b) acuzativ;
c) dativ.

4. Selectează din text un substantiv propriu compus. *(6p)*

B. (12p)

Argumentează în 10-15 rânduri apartenenţa la categoria *textului nonficţional* a fragmentului dat.

Atenţie! În compunerea ta trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile textului nonficţional, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 40

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Numai noaptea vino, când tăcerea
Se loveşte tainic de fereşti,
Când mă-nchid ursuz în încăperea
Unde stau şi-aştept să te iveşti.

Ca un fur[1] ce vrea să-mi intre-n casă,
Dar s-a prins în curte, printre vreji,
Numai noaptea vino, când se lasă
O perdea de plumb pe ochii treji.

Fluturând în urma ta eşarfe
Negurile toate de pe lac,
Fă să înceteze-aceste harfe
Care ziua-ntreagă nu mai tac!

Şi la umbra lunii blestemată
Te apropie-ncet, prin pragu-nchis,
Ca să fii şi mai neaşteptată
Decât ai fi fost, venind prin vis.

Nu-s frumoase zilele, nici calme,
Cât aceste nopţi ce mă-mpietresc.
Dacă vii, bătând uşor din palme,
Numai noaptea vino, când primesc!
....
Vino-ncet, ca ora ce-mi aduce
Sărutarea nopţii pe obraz.
Locuiesc la ultima răscruce!
Cheia-i lângă poartă pe zăplaz[2]!

(Radu Stanca, *Numai noaptea*)

---

[1] *fur* – tâlhar, hoţ;
[2] *zăplaz* – gard.

A. (30p)

1. Transcrie câte un sinonim potrivit sensului din text pentru următoarele cuvinte: *tainic, încăpere* şi *fluturând.* *(6p)*
2. Scrie trei expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul *noapte*. *(6p)*
3. Indică două motive literare din text. *(6p)*
4. Explică semnificaţia persoanei a II-a în text. *(6p)*
5. Scrie, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificaţia titlului în relaţie cu textul. *(6p)*

B.(12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să analizezi poezia lui Radu Stanca.*
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să menţionezi modul/modurile de expunere;

– să evidențiezi rolul mijloacelor artistice prin care sunt redate ideile poetice;
– să exprimi impresia produsă de lectura textului;
– să respecți limita minimă de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Revista școlară este o modalitate de exprimare a sentimentului de apartenență al elevilor la comunitate, născută din credința că aceasta este o carte de vizită, de prezentare și de recunoaștere a școlii lor. Prin intermediul ei, oricare dintre elevi își poate face cunoscute opiniile în legătură cu școala, familia, societatea sau orice alt subiect, mai ales că este garantată libertatea de exprimare. În același timp, ea este o legătură palpabilă cu trecutul, odată ce aceștia vor fi părăsit băncile acestei instituții.

Pornind de la premisa că elevii scriu mai ușor când își exprimă propriile păreri și convingeri, le-am cerut să facă articole despre ceea ce îi interesează [...]. Ei trebuie să aibă în vedere faptul că un text jurnalistic are o intenție dată, că posedă o logică internă, o bază documentară, o finalitate jurnalistică și o valoare stilistică. Informația este destinată unui public cât mai larg, de aceea trebuie să fie suficient de importantă, accesibilă și să aibă caracter de noutate. În general, elevii sunt tentați să scrie compuneri școlărești, utilizând un limbaj bombastic sau de lemn, cu fraze lungi, greu de urmărit, încurcând ideile, astfel încât cititorul nu mai înțelege nimic din mesajul pe care semnatarul a dorit să îl transmită. Aici intervine munca redactorului, care trebuie să aibă capacitatea de a folosi eficient informațiile și de a plasa corect detaliile.

(prof. Onorica Tofan, *Revista școlară – o modalitate de exprimare a opiniei*, http://cncn.webs.com/reviste.htm)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*
– rolul unei reviste școlare;
– destinatarul unui text jurnalistic, în general;
– scopul textului citat.

2. Scrie într-un enunț autorul și titlul fragmentului dat. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect: *(6p)*
Subordonatele din ultima frază sunt în ordine:
a) atributivă, subiectivă;
b) atributivă, completivă directă;
c) atributivă, subiectivă, subiectivă.

4. Transcrie din fragment trei predicate nominale. *(6p)*

B. (12p)
Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinți, sub forma unui articol pentru revista școlii tale, *modul în care acțiunile omului au o influență negativă asupra mediului înconjurător*.
Atenție! În compunerea ta, trebuie:
– să menționezi două activități umane cu caracter negativ asupra mediului;
– să precizezi modalități de ocrotire a mediului;
– să exprimi impresia produsă de lectura textului;
– să respecți limita minimă de spațiu indicată.

TESTUL 41

Citește cu atenție textele de mai jos și scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerințe:

Subiectul I (42 de puncte)

S-a hotărât, carevasăzică...

Madam Georgescu – Mița Georgeasca – cu d. Georgescu – Mihalache – pleacă la Sinaia cu trenul de plăcere, însă, demult madam Georgescu a promis „puiului" să-l ducă odată și pe el la Sinaia; prin urmare, trebuie să-l ia și pe puiul; dar puiul nu merge nicăieri fără „gramamá"; prin urmare, și pe gramamá trebuie s-o ia. (...)

La orele două fără un sfert, iată sosește și d. Georgescu cu un muscal cu cauciuc. Cum intră și dă cu ochii de gramamá, strigă:

— Cocoană! Încă n-ai plecat? Să știi c-ai pierdut trenul! Până s-ajungi la tramvai, cum umbli d-ta; până să-l apuci, că poate n-ai noroc să-ți treacă tocmai atunci; până să ajungi la gară – s-a isprăvit! n-are să te-aștepte trenul pe dumneata... Apoi, văzând pe gramamá că tândălește căutând niște chei:

— N-auzi cocoană că scapi trenul?

Cocoana Anica pornește, și madam Georgescu după ea:

— Mamițo, știi unde am vorbit să ne-ntâlnim: În salon de clasa-ntâi... Ai auzit?

Gramamá a plecat să caute tramvaiul. D. Georgescu cu familia și cu un coșuleț elegant de provizii – salam, opt ouă răscoapte, un pui fript, două jimble, sare, piper, în sfârșit, tot ce trebuiește – se urcă în birjă și:

— La gară, *gaspadin*!

(I.L. Caragiale, *Tren de plăcere*)

A. (30p)

1. Scrie câte un antonim pentru următoarele cuvinte din textul dat: *nicăieri, sosește, noroc.* *(6p)*

2. Explică folosirea semnelor de punctuaţie în enunţul: *Cocoană! Încă n-ai plecat?* *(6p)*

3. Notează din text două elemente de jargon. *(6p)*

4. Transcrie din text o secvenţă de maximum două rânduri care exprimă ironia autorului. *(6p)*

5. Prezintă în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) rolul dialogului în fragmentul citat. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să argumentezi faptul că fragmentul citat aparţine unei schiţe.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile schiţei, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Staţiile de metrou din Londra îşi vor schimba numele pe durata JO cu cele ale unor foşti mari sportivi, printre care se află şi 5 campioni români.

Harta metroului londonez va fi schimbată în totalitate pe perioada Jocurilor Olimpice de vară în ceea ce priveşte denumirile staţiilor. „Toate cele 361 de opriri îi vor celebra pe multiplii campioni olimpici, dar şi pe sportivii care au obţinut performanţe extraordinare, deşi nu au câştigat nicio medalie de aur", au anunţat ieri reprezentanţii metroului din Londra.

Printre numele alese se regăsesc şi cele ale multiplilor campioni olimpici români Nadia Comăneci, Ivan Patzaichin, Georgeta Damian, Iolanda Balaş şi Elisabeta Lipă. Staţia căreia Nadia îi va da numele este Kings Cross St. Pancrass, care leagă trei linii de metrou. Osterfley se va numi Georgeta Damian, în timp ce Hounslow East va deveni Elisabeta Lipă. Sudbury Town va fi schimbată cu Ivan Patzaichin, în timp ce Iolanda Balaş va da numele staţiei Northwood.

(Mirela Neag, „Metroul din Londra se adaptează la Olimpiadă: «Urmează staţia Nadia Comăneci»", în *Gazeta Sporturilor*, 30 martie 2012)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– evenimentul care determină redenumirea staţiilor de metrou;

– câţi campioni români vor da numele lor staţiilor de metrou;
– data publicării articolului din care a fost preluat fragmentul citat.

2. Menţionează scopul redenumirii staţiilor de metrou, pe baza unui citat din fragment. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Propoziţiile principale din fraza *Toate cele 361 de opriri îi vor celebra pe multiplii campioni olimpici, dar şi pe sportivii care au obţinut performanţe extraordinare, deşi nu au câştigat nicio medalie de aur.* sunt coordonate:
a) prin juxtapunere;
b) prin conjuncţie disjunctivă;
c) prin conjuncţie adversativă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Printre numele alese se regăsesc şi cele ale multiplilor campioni olimpici români.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul sportului în cunoaşterea unei ţări de către cetăţeni ai altor state*, valorificând ideile din fragmentul citat.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 42

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

Subiectul I (42 de puncte)

Doamne, fă-i bordei în soare
Într-un colţ de ţară veche,
Nu mai nalt decât o floare
Şi îngust cât o ureche.

Şi-n pridvor un ochi de apă
Cu o luntre cât chibritul,
Ca-n crâmpeiul lui să-ncapă
Cerul tău şi nesfârşitul. [...]
....
Şi când totul va fi gata
S-o muta la ea şi tata.

(Tudor Arghezi, *Cântec de adormit Mitzura* – fragment)

A. (30p)

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru următorii termeni: *bordei, colţ, nalt, îngust, nesfârşitul, totul.* *(6p)*
2. Transcrie cuvântul care arată cui i se adresează vocea lirică. *(6p)*
3. Selectează două imagini vizuale. *(6p)*
4. Indică măsura versurilor şi tipul de rimă. *(6p)*
5. Explică semnificaţia unei figuri de stil, la alegere. *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), două argumente pentru care consideri că textul propus *aparţine genului liric*.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar şi logic argumente care justifică punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate şi idei/imagini din text argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Pamfile[1] menţionează *deschiderea cerului* în anumite zile din an considerate sfinte, la solstiţii[2] şi echinoxuri[3]. Minunea avea loc uneori noaptea, alteori ziua: noaptea de Anul Nou, Paşti, Sân George şi Ajunul Crăciunului şi ziua de Bobotează. Deschiderea cerului era însoţită de unele întâmplări miraculoase. De Anul Nou vorbeau animalele domestice despre viaţa lor cu oamenii şi mai ales cu stăpânii lor. Animalele, căpătând darul de a vorbi pe înţelesul oamenilor, divulgau unele aspecte ale destinului celui ce ascultă, stabilit de altfel la naştere de urse[4]. Deschiderea cerului de Sân George da putere pomilor tineri sau firavi să înflorească mai devreme primăvara. Atunci, „copacii se închinau", plecându-şi crestele uneori până la pământ. Cine surprindea acest moment se putea agăţa de vârful unui copac şi putea fi zvârlit în înaltul cerului, unde ajungea în primul

cer.[5] Se putea plimba în cer până la marginile lui şi coborî de pe poalele lui pentru a reveni pe pământ.

(Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1985)

---

[1] Tudor Pamfile (1883-1921) – folclorist şi scriitor român.
[2] *solstiţiu* – moment în care Soarele atinge cea mai mare înălţime (vara) sau cea mai mică (iarna), în mişcare sa aparentă pe bolta cerească.
[3] *echinocţiu* – moment în care Soarele trece printr-un punct echinocţial, primăvara şi toamna, când ziua este egală cu noaptea.
[4] *urse* – ursitoare.
[5] Legendele populare româneşti vorbesc de mai multe ceruri.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*
– autorul fragmentului citat;
– titlul cărţii din care este selectat fragmentul;
– două sărbători creştine menţionate în fragment.

2. Prezintă concis o minune posibilă la deschiderea cerului, conform credinţei populare. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Sunt următoarele propoziţii în fraza: *Animalele, căpătând darul de a vorbi pe înţelesul oamenilor, divulgau unele aspecte ale destinului celui ce ascultă, stabilit de altfel la naştere de urse.*
a) propoziţie principală, completivă indirectă;
b) propoziţie principală, completivă directă;
c) propoziţie principală, atributivă.

4. Explică întrebuinţarea majusculei la unele cuvinte din interiorul enunţurilor. *(6p)*

B. (12p)

Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să exprimi opinia ta în legătură cu ideea deschiderii cerului din textul citat.

Atenţie! În compunerea ta trebuie:
– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 43

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

În copilărie, am avut cu toţii oameni de apartament pe care-i puneam să se joace în cuşti, care se învârteau la nesfârşit printre nişte roţi, sau pe care îi ţineam într-un acvariu în mijlocul unui frumos decor artificial.

Cu toate acestea, în afara acestor oameni de companie, mai există şi unii care nu sunt domesticiţi. N-au nimic în comun cu cei din canale sau cu cei din poduri care se înmulţesc şi ne silesc să folosim umanicidul.

Se ştie într-adevăr de câtva timp că există o planetă pe care trăiesc fiinţe umane în stare de sălbăticie, şi care nici măcar nu bănuiesc prezenţa noastră. Acest loc straniu este situat lângă scurtătura 33. Acolo ei trăiesc împreună în totală libertate. Au creat nişte cuiburi mari, ştiu să se folosească de unelte, dispun chiar de un sistem de comunicare pe bază de piuituri, care le este specific. Circulă multe legende în legătură cu această planetă mitică unde domnesc oamenii sălbatici. Se pretinde că posedă bombe capabile să facă să explodeze totul sau că folosesc drept monedă bucăţele de hârtie. Unii povestesc că se mănâncă între ei sau că îşi fabrică oraşe sub mare. Pentru a ţine cumpăna între realitate şi legendă, guvernul nostru trimite din 12 008 (în baza faimosului program intitulat: „Să nu-i ucidem fără să-i înţelegm") exploratori invizibili vederii lor şi care i-au putut studia.

(Bernard Werber, *Să învăţăm să-i iubim*)

A. (30p)

1. Scrie formele de plural ale următoarelor substantive: *acvariu, sistem, monedă.* *(6p)*

2. Transcrie, din al doilea paragraf al textului dat, un cuvânt format cu un element savant de compunere (sufixoid) şi explică-l. *(6p)*

3. Indică, din text, o sintagmă care precizează locul unde se află Pământul. *(6p)*

4. Precizează la ce se referă termenul *piuituri* din text. *(6p)*

5. Explică, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificaţia titlului în legătură cu textul. *(6p)*

B. (12p)

Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi punctul de vedere despre *realitatea posibilă* pe care o propune textul SF dat la partea I, susţinut printr-un argument distinct.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți opinia personală;
- să explici alegerea făcturã;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței;
- să respecți limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Scrie pentru antologia SRSFF din 2012! Ești fascinat de călătoria în timp? Ai visat să te așezi la comenzile fantasticei mașini concepute de H.G. Wells și să hoinărești prin secole? Ori să te înrolezi în Patrula Timpului înființată de Poul Anderson?

Mai întâi scrie o povestire science fiction și urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF, care urmează să fie lansată în toamna acestui an. Tema? Călătoriile temporale. Dimensiunile? Între 50 000 și 80 000 de simboluri. Termenul de predarea materialelor, într-un format compatibil Word sau OpenDocument, cu diacritice: 1 octombrie 2012. Lucrările pot fi expediate prin formularul de contact.

Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine. Mașina timpului așteaptă până la sfârșitul lunii aprilie, propunerea ta. Va avea loc un miniconcurs de titluri, iar câștigătorul va primi gratuit un exemplar al viitorului volum. Fă-ne cunoscută propunerea de titlu prin pagina de contact a Societății Române de Science Fiction și Fantasy.

Succes, inspirație, Forța fie cu tine!

(*Scrie pentru antologia SRSFF din 2012!*, http://www.srsff.ro/eveniment)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(6p)*
- ce reprezintă prescurtarea SRSFF;
- modalitatea de expediere a povestirilor scrise de fanii acestui gen literar;
- premiul oferit câștigătorului concursului de titluri.

2. Precizează într-un enunț condițiile pe care trebuie să le îndeplinească povestirile care vor intra în antologia SRSFF. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect. *(6p)*
Funcțiile sintactice ale cuvintelor din enunțul *Ești fascinat de călătoria în timp?* sunt:
a) predicat nominal, complement indirect, atribut substantival;
b) predicat nominal, complement direct, atribut;
c) predicat verbal, atribut adjectival, complement indirect, atribut substantival.

4. Dezvoltă într-o propoziție partea de propoziție subliniată din enunțul *Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine* și precizează felul subordonatei obținute. *(6p)*

B. (12p)

Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) cu titlul *Ficţiunea – o lume magică.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să menţionezi înţelesul termenului de ficţiune;
– să explici rolul ficţiunii în dezvoltarea personalităţii unei persoane;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

TESTUL 44

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Cu urechea pleoştită, cu coada-ntre picioare,
Câinele, trist şi jalnic, mergea pe o cărare.
După îndestul umblet, iată că-l întâlneşte
Un măgar, şi-l opreşte:
„Unde te duci? îi zise,
Ce rău ţi s-a-ntâmplat? Ştii, parcă te-a plouat,
Aşa stai de mâhnit."

„Dar, sunt nemulţumit.
La împăratul Leu în slujbă m-am aflat:
Însă purtarea lui,
De e slobod s-o spui,
M-a silit în sfârşit să fug, să-l părăsesc,
Acum cat alt stăpân; bun, unde să-l găsesc?"

„Numai de-atât te plângi? măgarul întrebă;
Stăpânul l-ai găsit, îl vezi, de faţă stă.
Vino numaidecât la mine să te bagi:
Eu îţi făgăduiesc
Nu rău să te hrănesc;
Nimic n-o să lucrezi, nici grijă n-o să tragi."

Ascultă-mă să-ţi spui: e rău a fi supus
La oricare tiran; dar slugă la măgar
E mai umilitor, şi încă mai amar.

(Grigore Alexandrescu, *Câinele şi măgarul*)

A. (30p)

1. Scrie două sinonime pentru locuţiunea/expresia *cu coada-ntre picioare* din textul citat. *(6p)*

2. Explică folosirea ghilimelelor în interiorul textului. *(6p)*

3. Numeşte procedeul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *purtarea*, *numaidecât*, *umilitor*. *(6p)*

4. Transcrie din text o structură ce reprezintă o interogaţie retorică. *(6p)*

5. Comentează în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) elementele de portret din secvenţa: *Cu urechea pleoştită, cu coada-ntre picioare,/ Câinele, trist şi jalnic, mergea pe o cărare.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi faptul că textul citat este o fabulă.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile fabulei, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile. Stere Gulea realiza în 1988 cel mai bun film al lui, *Moromeţii*, adaptarea romanului lui Marin Preda (1955), expresie gravă, chiar naturalistă a punerii sub teascul istoriei a societăţii ţărăneşti ancestrale pe care ingineriile sociale ale anilor '50, colectivizarea forţată aveau s-o disloce, s-o mutileze iremediabil, căci lumea lui Moromete se pregătea să sombreze în neant. În 1989, în noiembrie, apărea filmul lui Dan Piţa, *Noiembrie, ultimul bal,* ecranizarea unuia dintre romanele cu parfum decadent ale lui Sadoveanu, *Locul unde nu s-a întâmplat nimic* (1933).

(Angelo Mitchievici, *Filmul şi naraţiunea românească. Povestea în imagini,* http://www.romaniaculturala.ro/images/articole/Dilemateca_pp.14-21.pdf)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– numele autorilor celor două romane ecranizate;
– perioada în care este plasată acţiunea din romanul/filmul *Moromeţii*;
– anul apariţiei romanului sadovenian.

2. Menţionează, pe baza citării unei structuri metaforice din text, viziunea regizorului asupra lumii prezente în romanul *Moromeţii*. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţiile subordonate din fraza: *Stere Gulea realiza în 1988 cel mai bun film al lui,* Morometii, *adaptarea romanului lui Marin Preda (1955), expresie gravă, chiar naturalistă a punerii sub teascul istoriei a societății țărănești ancestrale pe care ingineriile sociale ale anilor '50, colectivizarea forțată aveau s-o disloce, s-o mutileze iremediabil, căci lumea lui Moromete se pregătea să sombreze în neant.* sunt, în ordine:

a) atributivă, atributivă, cauzală, completivă indirectă;
b) atributivă, completivă directă, cauzală, completivă directă;
c) atributivă, atributivă, cauzală, circumstanțială de loc.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *utilitatea vizionării ecranizării unui text literar, în timpul/înainte/după studierea acestuia la şcoală*, valorificând ideile din fragmentul citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 45

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Se însera. Soarele cădea la orizont. Lumea, tot pe mal, nu se mişca, dar începuse să-şi piardă răbdarea. În câteva locuri, femeile aprindeau focuri. Cădea noaptea. Bărbaţii porniră spre Şuşteru să-l întrebe ce e cu gârla, că nu vine, nu se vede.

— Dacă nu se vede, răspunse Şuşteru, aşezat pe marginea luntrii, s-aude. Pune urechea la pământ şi ascultă.

Cinci inşi se trântiră numaidecât în nisip, pe burtă. Şuşteru strigă la femeile de pe mal să nu mai facă zarvă şi trecu în rând cu cei cinci. Nimic. Pământul, uscat până la un stânjen[1] în adâncime, era tăcut. Bolovanii n-au glas. Cei rămaşi în picioare aşteptau încordaţi. Le sticleau ochii în cap. Bărbile, vinete ca magiunul de prune, îi făceau fioroşi. Şuşteru se ridică anevoie.

— Adineauri s-auzea, vorbi el. Venea aşa ca un bubuit de departe. Îl fulgeră o idee: Staţi! Să ştiţi că morarii din satele de sus ne-au tăiat apa. Hoţii de morari

au pus mâna de-au săpat şanţuri mari, şi acum apa curge în iazurile lor. N-o să vie la noi nici într-o săptămână, dacă nu mergem să-i luăm de păr.

Oamenii se uitară unul la altul în tăcere. Şuşteru părea să aibă dreptate. Îşi aduceau aminte că morarii le-au făcut greutăţi cu apa în toţi anii.

— Ne-au luat boarfele pe nimica toată, ne-au lăsat goi puşcă, zise Şuşteru, şi-acum ne taie şi apa.

Lăsară sculele ce le aveau şi se repeziră în sat să încalece caii. Trebuiau să aducă gârla, altfel piereau.

(Fănuş Neagu, *Dincolo de nisipuri*)

---

[1] *stânjen* – unitate de măsură a lungimii variind de la 1,96 m la 2,23 m.

A. (30p)

1. Subliniază silaba accentuată din cuvintele următoare: *aprindeau, Şuşteru, numaidecât, anevoie, săptămână, greutăţi.* *(6p)*

2. Selectează două construcţii în care apar indici temporali. *(6p)*

3. Transcrie din textul dat două figuri de stil şi numeşte-le. *(6p)*

4. Precizează ce moduri de expunere apar în text. *(6p)*

5. Explică semnificaţia ultimei fraze din fragmentul citat, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri). *(6p)*

B. (12p)

Realizează, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), *rezumatul unei nuvele* studiate la şcoală.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi pe scurt evenimentele reprezentative;
– să respecţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Regia: Thor Freudenthal
Cu: Steve Zahn, Laine MacNeil
Durata: 94 de minute
Anul apariţiei: 2010

Sinopsis: Greg Heffley (Zachary Gordon) este un puşti ai cărui ani de gimnaziu se dovedesc a fi presăraţi cu aventuri nemaipomenite. Acestea includ nişte probleme cu o bucată de brânză, dar şi o mulţime de alte boroboaţe alături de colegii de şcoală şi alte activităţi în stare să-i scoată pe părinţii lui Greg din minţi.

Bazat pe cel mai bine vândut roman ilustrat, *Jurnalul unui puşti*, de Jeff Kinney, filmul urmăreşte aventurile elevului mai sus numit, Greg Heffley, pe parcursul unui an de învăţământ, în care se confruntă cu toate greutăţile şi umilinţele la care poate fi supus datorită vârstei şi răutăţii colegilor săi, visând la momentul său de glorie. Micul Greg este expert în a-şi scoate părinţii din minţi cu fiecare ocazie. Totodată, pentru Greg Heffley, şcoala este cea mai proastă idee inventată vreodată; este locul echipat cu bătăuşi şi alte specimene demne de dispreţ, iar pentru a supravieţui acestui chin fără sfârşit are nevoie de o organizare fără cusur (...care de cele mai multe ori provoacă haos). Bineînţeles, pentru a putea face faţă provocărilor, totul este scris într-un jurnal.

(după www.cinemagia.ro)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– autorul romanului care a stat la baza filmului;
– durata filmului;
– numele personajului principal.

2. Selectează din text motivele pentru care personajului principal şcoala i se pare un chin. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţia subordonată din enunţul: *Greg Heffley (Zachary Gordon) este un puşti ai cărui ani de gimnaziu se dovedesc a fi presăraţi cu aventuri nemaipomenite.* este:

a) circumstanţială de mod;
b) predicativă;
c) atributivă.

4. Transcrie din text două locuţiuni verbale. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *tipul de receptor* al filmului prezentat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 46

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Tu n-ai văzut niciodată îngeri, pentru că îngerii vin numai după ce adorm copiii şi pleacă atunci când copiii încep să-şi deschidă ochii. Nu s-au deschis bine genele, şi îngerii au şi zburat. Fiecare copil are un înger al lui care-i poartă de grijă când Mama doarme, obosită. Dar şi Mama doarme iepureşte şi îngerul stă bine de pază. Dacă n-ar fi îngeri, copiii ar uita să se mai scoale şi nici nu ar visa frumos. Îngerii, noaptea, ca să nu li se urască, se joacă în somn cu fetiţele şi băieţii, îi descântă, îi farmecă şi-i fac să vadă-n cer, în lumea poveştilor frumoase. Căci şi în somn li s-ar urî copiilor, dacă nu ar fi îngerii să li se arate. [...]

Cum crezi tu că s-ar deschide florile şi ar face bucatele spic, dacă n-ar veni în fiecare noapte Dumnezeu să ajute la munca oamenilor de peste zi? Îngerii vin, dezmiardă copiii şi ies binişor în câmp şi în grădini, ca să sufle-n flori şi să le deschidă. În florile de mac, se găsesc de multe ori câteva albine, care n-au avut timp să se întoarcă la prisacă. Le iau adormite, fără să ştie, ca şi copiii, şi le duc la stupii lor, pe întuneric. Ca să vadă, îngerilor le este de ajuns sticlirea scânteierilor din stele. Ştii câte stele sunt pe cer? Câte şi îngeri. Stelele arată fiecărui înger locul unde trebuie să se întoarcă, după ce a isprăvit. Dacă n-ar fi semnul lor, îngerii s-ar încurca prin întuneric şi i-ar prinde lumina zilei pe pământ, şi ar fi foarte rău, căci ar muri toţi de sfârşeală şi ar rămâne copiii fără de îngeri şi n-ar mai fi cine să trezească florile albastre. Cine ar mai număra atunci bătăile de inimă ale copiilor? Şi cine ar frământa atâtea boabe de struguri şi le-ar pune-n ciorchini, pentru copii? Un înger face câte patru, cinci boabe pe noapte, şi, fără îngeri, podgoriile s-ar sălbăteci.

(Tudor Arghezi, *Îngerii*)

A. (30p)

1. Notează câte litere şi câte sunete are fiecare dintre cuvintele: *înger, deschide, ciorchini.* *(6p)*

2. Selectează din text trei termeni din câmpul lexico-semantic al naturii pământeşti. *(6p)*

3. Transcrie două imagini artistice şi precizează felul lor. *(6p)*

4. Precizează două trăsături ale descrierii literare prezente în text şi justifică-le prin exemple. *(6p)*

5. Explică, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri), rolul îngerilor în viziunea naratorului. *(6p)*

B. (12p)

Redactează un *dialog imaginar* de 8-10 replici (10-15 rânduri) între un copil și un înger.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

- să folosești formule specifice de începere și de încheiere a dialogului;
- să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Robert Șerban: *Ne poate salva îngerul?*

Andrei Pleșu: Asta e meseria lui! Cu asta se ocupă de dimineața până seara, dacă admitem că se încadrează în vreun timp.

R.Ș.: *Spuneți undeva în carte că rostul îngerilor este să împingă lumea înainte, mai ales într-un orizont al salvării.*

A.P.: Stă scris în textele sacre că îngerii au ca misiune să ducă pe fiecare muritor spre mântuire, spre realizarea lui finală. Este un lucru foarte important de știut, pentru că lumea crede, în general, că îngerul este un fel de ordonanță, un fel de administrator cumsecade și bun la toate, căruia trebuie să-i dai unele indicații și ordine ca el să le execute. Nu asta este treaba îngerului; el are, în general, alt plan decât planurile noastre curente. Degeaba ne mirăm că lucrurile nu ies așa cum vrem noi sau așa cum credem noi că ar fi bine să iasă, pentru că ce credem noi că e bine nu este întotdeauna bine într-un desen al lumii făcut de altcineva decât de noi. Îngerul se raportează la acel desen, nu la schița pe care ne-o imaginăm noi [...].

(Fragmentul face parte dintr-un interviu acordat de către Andrei Pleșu lui Robert Șerban, moderatorul emisiunii *A cincea roată*, a unui post TV timișorean. Pentru început, discuția are ca temă cartea *Despre îngeri* semnată de Andrei Pleșu. Interviul a fost apoi publicat în volumul *A cincea roată*, Robert Șerban, Editura Humanitas, București, 2004, p. 141. și urm.)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

- calitatea în care ia interviul Robert Șerban;
- opinia oamenilor despre menirea îngerului;
- câte paragrafe are textul citat.

2. Prezintă o deosebire și o asemănare între ipostaza îngerului din fragmentul citat și cea din textul lui Tudor Arghezi. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
În fraza *Îngerul se raportează la acel desen, nu la schiţa pe care ne-o imaginăm noi.* există, în ordine:

a) două propoziţii principale şi o subordonată;
b) o propoziţie principală şi două subordonate;
c) o propoziţie principală şi o subordonată.

4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor: *muritor, cumsecade, degeaba.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează un text de 80-100 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi, pe baza fragmentului citat, *elementele comunicării* (emiţător, receptor, mesaj, cod, context, canal).

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să analizezi situaţia de comunicare prezentată;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 47

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Stea care subt carul cel mare abia licăreşti
nedumerită-ntre şapte lumini, a cui stea eşti?

Eşti steaua lui Verde-mpărat – duhul nemântuit?
Ce sărbătoare scuteşti? Ce ceas împlinit?

Aperi un mare mormânt, sau vreo apă vindecătoare?
Păzeşti un norod, o cetate, sau numai o floare?

Peste ce suflet, peste ce sfinte recolte
veghezi mistuită subt vinete bolte?

De eşti a mea, păzindu-mi anul şi vatra,
n-aruncă nimenea după tine cu piatra?

(Lucian Blaga, *Întrebări către o stea*)

A. (30p)

1. Scrie câte un antonim pentru cuvintele: *nedumerită, împlinit, aperi.* *(6p)*
2. Explică folosirea liniei de pauză în versul: *Eşti steaua lui Verde-mpărat – duhul nemântuit?* *(6p)*
3. Selectează din text o inversiune. *(6p)*
4. Transcrie un vers care conţine mărci explicite ale eului liric. *(6p)*
5. Comentează din punct de vedere prozodic textul, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri). *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţiile titlului poeziei, în relaţie cu mesajul acesteia.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Steaua-de-mare şi ariciul-de-mare fac parte din familia Echinoderme. Numele lor înseamnă: „cu piele ţepoasă". Sunt animale neobişnuite, având corpul simetric după mai multe direcţii. Toate trăiesc în mare, uneori în apele puţin adânci, iar alteori în abisurile oceanului.

Steaua-de-mare are cinci braţe, dar se deplasează pe zeci de piciorușe. Piciorușele tubulare se mişcă atunci când apa este pompată prin ele înăuntru şi în afară. Un sistem de canale conduce apa spre piciorușe. Pe aceste canale se află nişte pompe. Ele reglează circulaţia apei. Steaua-de-mare absoarbe apa printr-un filtru.

(www.zooland.ro)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(6p)*

– ce înseamnă *echinoderme*;
– cum se deplasează steaua-de-mare;
– categoria în care se încadrează textul citat după scopul comunicării.

2. Menţionează rolul notaţiilor din jurul imaginii de mai sus. *(6p)*
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*
Propoziţiile din fraza: *Steaua-de-mare are cinci braţe, dar se deplasează pe zeci de piciorușe.* sunt coordonate:

a) prin conjuncţie disjunctivă;

b) prin conjuncție conclusivă;

c) prin conjuncție adversativă.

4. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul: *Piciorușele tubulare se mișcă atunci când apa este pompată prin ele înăuntru și în afară.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ți exprimi opinia despre *modul în care oamenii se îngrijesc de conservarea mediului acvativ.*

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să susții cu citate argumentele prezentate;

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;

– să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

TESTUL 48

Citește cu atenție textele de mai jos și scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerințe:

Subiectul I (42 de puncte)

Se urcară în sus și văzură palatul strălucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la dânsul ba. Trecură pe deasupra pădurii și, tocmai când erau să se lase în jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul vârful unui copac și dodată toată pădurea se puse în mișcare; urlau dobitoacele, de ți se făcea părul măciucă pe cap. Se grăbiră de se lăsară în jos; și de nu era doamna palatului afară, dând de mâncare puilor ei (căci așa numea ea lighioanele din pădure), îi prăpădea negreșit.

Mai mult de bucurie că au venit îi scăpă ea; căci nu mai văzuse până atunci suflet de om pe la dânsa. Opri pe dobitoace, le îmblânzi și le trimise la locul lor. Stăpâna era o zână naltă, subțirică și drăgălașă și frumoasă, nevoie mare! Cum o văzu Făt-Frumos, rămase încremenit. Dară ea, uitându-se cu milă la dânsul, îi zise:

— Bine ai venit, Făt-Frumos! Ce cauți pe aici?

— Căutăm, zise el, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.*

— Dacă căutați ceea ce ziseși, aci este.

Atunci descălică și intră în palat. Acolo găsi încă două femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El începu să mulțumească zânei pentru că l-a scăpat de primejdie; iară ele, de bucurie, gătiră o cină plăcută și numai în vase de aur. Calului îi dete drumul să pască pe unde va voi dânsul; pe urmă îi făcură cunoscuți tuturor lighioanelor, de puteau umbla în tihnă prin pădure.

(*Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*)

A. (30p)

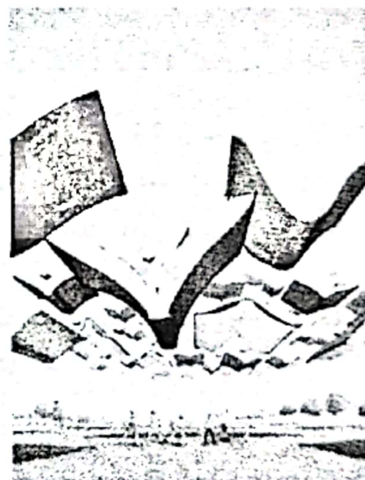
1. Transcrie trei forme neliterare. *(6p)*
2. Construieşte un enunţ cu omonimul substantivului *păr* din text. *(6p)*
3. Precizează care este principala modalitate de expunere. *(6p)*
4. Transcrie un fragment de caracterizare directă a unui personaj. *(6p)*
5. Motivează, cu ajutorul unui argument, încadrarea textului în categoria basmului. *(6p)*

B. (12p)

Dezvoltă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), două argumente pentru care consideri că textul propus *aparţine genului epic*.
Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeam de stingeam cu creierul şi corpul totodată. Citeam pe burtă, cu botu' pe labe, la masă, aplecată peste pagini, până înţepeneam. Citeam cu picioarele sub mine până le simţeam reci, umflate, amorţite şi atunci mă descolăceam ca un şarpe, îmi dezlipeam privirea de paginile poroase, alergam până la bucătărie cu senzaţia de ace în picioare şi reveneam cu bucăţi de pâine smulsă şi mere. Înfulecam rupând cu dinţii, când din pâine, când din măr, mestecam de mă dureau maxilarele şi absorbeam prin piele parcă, prin pielea frunţii, turbioane[1] de cuvinte, asociaţii, imagini.

Citeam pe spate, cu cartea deasupra şi cu dureri în braţe, tolănită pe perne adânci, cartea se legăna deasupra mea, un soare întunecat mă orbea. Citeam cocoţată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare [...] Şi uneori nici nu citeam. Stăteam aşa cu cartea în mână, uitându-mă în gol. Se întâmplau multe lucruri în acest timp cu mine. Un fel de creşteri, de suprapuneri de vârste şi timpuri.

(Simona Popescu, *Exuvii*)

---

[1] *turbioane* – vârtejuri.

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– autorul cărţii din care este selectat fragmentul;
– tema fragmentului;
– două locuri ale lecturii, evocate în text.

2. Explică rolul repetării verbului *a citi* (*citeam...*). *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

În enunţul *Citeam cocoţată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare [...]* există:

a) două propoziţii;
b) o propoziţie;
c) trei propoziţii.

4. Indică modul şi timpul verbului cu funcţia de predicat verbal din enunţul citat la exerciţiul precedent. *(6p)*

B. (12p)

Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să exprimi opinia ta în legătură cu semnificaţia următorului fragment: *Se întâmplau multe lucruri în acest timp cu mine. Un fel de creşteri, de suprapuneri de vârste şi timpuri.*

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 49

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

Când intră în grădină, începu a se minuna din nou. Cât a umblat şi păţit atâta frumuseţă n-a mai văzut... [...] Parcă aici a fost stat lumea locului şi era să fie pururea tot primăvară... Oare când vor înflori florile acestea, dacă n-au avut vreme să înflorească până acuma? Şi dacă n-au înflorit pentru ce?... [...]

Între leagăn şi fântână era o masă, pe masă un colac alb şi moale, frământat cu lapte de căprioară, şi un bocal de vin roşu şi dulce ca visul de dimineaţă. Acesta era colacul puterii şi celălalt vinul juneţei...

Petru privi o dată la colac, o dată la vin şi o dată la Zâna Zorilor, se apropiă după aceea cu încetul, păşi doi paşi către leagăn, masă şi fântână.

Când Petru ajunse la leagăn îşi pierdu minţile şi nu se mai putu răbda, ci sărută pe Zâna Zorilor... Zâna Zorilor deschise ochii şi privi la Petru cu o privire, încât el îşi pierdu minţile încă mai tare...

Suflă după aceea în fluieraş, ca Zâna Zorilor s-adoarmă; luă cununa cea de aur şi o puse pe fruntea Zânei Zorilor; luă o bucătură din colacul de pe masă, bău o înghiţitură din vinul întineritor... şi iarăşi sărută, şi iarăşi luă o îmbucătură, iarăşi bău o înghiţitură... Aşa de trei ori una după alta... de trei ori a sărutat pe Zâna Zorilor, de trei ori a îmbucat din colac şi de trei ori a gustat din vin... După aceea şi-a umplut ulcioarele cu apă din fântână şi a perit cum piere vestea cea bună. Când Petru ajunse în grădină, dete de o lume cu totul nouă...

Florile erau flori; bobocii se desfăcuseră; izvoarele curgeau mai repede; razele soarelui se jucau mai vesel pe păreţii cetăţii, şi zânele aveau mai multă plăcere în feţele lor. Toate aceste din trei sărutări...

(Ioan Slavici, *Zâna Zorilor*)

A. (30p)

1. Propune sinonime pentru fiecare dintre termenii: *juneţe, veste, ajunse.* *(6p)*
2. Indică forma actuală a cuvintelor: *bocal*, *se apropiă*, *a perit*. *(6p)*
3. Numeşte modul/modurile de expunere din fragmentul citat. *(6p)*
4. Transcrie din text o comparaţie şi o personificare. *(6p)*
5. Explică în 40-50 de cuvinte (5 rânduri) semnificaţiile sintagmelor: *colacul puterii* şi *vinul juneţei* . *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţia/mesajul* fragmentului citat.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

[Jean-Claude Carrière]: Când a ieşit DVD-ul, credeam că deţinem în sfârşit soluţia ideală care va rezolva definitiv problemele de stocare şi de vizionare individuală. Nu-mi făcusem până atunci o filmotecă personală. La apariţia DVD-ului, mi-am spus că dispuneam, în sfârşit, de „suportul meu durabil". Ei bine, nu, nici vorbă. Acum ni se anunţă apariţia unor discuri de format şi mai redus, pentru care vom cumpăra noi aparate de redare, ce vor putea stoca, la fel ca e-book-urile, un număr de filme considerabil. Aşadar, bătrânele DVD-uri vor

dispărea şi ele sau, ca să le putem citi, va trebui să păstrăm vechile aparate. [...] Un prieten al meu, cineast belgian, păstrează în pivniţă optsprezece computere, doar ca să-şi poată privi lucrările mai vechi. Pentru că nu există nimic mai efemer decât suporturile durabile. [...] Deci încă mai putem citi un text tipărit în urmă cu cinci veacuri. În schimb, nu mai putem privi o casetă analogică sau un CD vechi de doar câţiva ani. Sau numai dacă păstrăm vechile aparate în pivniţă.

(Jean-Claude Carrière & Umberto Eco, *Nu speraţi că veţi scăpa de cărţi*, trad. Emanoil Marcu)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(6p)*

– autorii volumului din care face parte;
– suporturile durabile menţionate;
– tipul de text în care se încadrează.

2. Explică, folosind informaţiile din text, titlul cărţii. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Propoziţiile din fraza *Aşadar, bătrânele DVD-uri vor dispărea şi ele sau, ca să le putem citi, va trebui să păstrăm vechile aparate* sunt, în ordine:

a) principală, circumstanţială de cauză, principală, subiectivă;
b) principală, circumstanţială de scop, principală, subiectivă;
c) principală, circumstanţială de scop, principală, completivă directă.

4. Precizează felul, cazul şi funcţia sintactică a fomelor pronominale subliniate în text: *al meu, -şi, nimic.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi *opinia despre raportul dintre carte şi internet* în viaţa tinerilor.

Atenţie! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limita de spaţiu indicată.

TESTUL 50

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

— De aceea m-am hotărât să declar, în faţa tuturor, pe conştiinţa mea şi pe cuvânt de onoare, că nu sunt nebun şi că pentru ce am făcut doresc să ispăşesc!

Doctorul Ursu rămase două clipe gânditor, murmurând:

— Da... da...

Șovăirea și glasul lui absent întăriră pe Puiu. Se simți obligat să accentueze mai energic:

— Nicio ezitare, domnule doctor! Te rog să iei notă imediat că nu sunt nebun!

— Firește că nu ești... negreșit, dar... zise doctorul iar împăciuitor.

Atunci Puiu Faranga se dădu înapoi și, cu ochii scânteietori, șopti:

— Vasăzică, nu vrei să crezi că nu sunt nebun? Vasăzică...

Deodată se repezi ca o fiară la gâtul doctorului, cu mâinile încleștate, răcnind:

— Taci!... Taci!... Taci!...

Internul și gardianul săriră în ajutorul doctorului, care de altfel apucase brațele pacientului și-l imobilizase. Sora de caritate fugi îngrozită. În brațele gardianului acuma, Puiu gemea întruna:

— Taci!... Taci!...

Doctorul Ursu își recăpătă îndată calmul complet, se retrase în anticameră și, îndreptându-și gulerul și halatul, porunci celorlalți:

— Dați-i drumul și închideți ușa!

Puiu fu zvârlit pe pat, dar se destinse ca un resort și se aruncă spre ușă urlând:

— Nu sunt nebun!... Nu sunt nebun!... Nu sunt nebun!...

(Liviu Rebreanu, *Ciuleandra*)

A. (30p)

1. Transcrie trei neologisme din următoarea listă de cuvinte: *aceea, să declar, m-am hotărât, conștiință, să ispășesc, murmurând, gardianul.* *(6p)*

2. Explică folosirea semnului exclamării în enunțul: *Te rog să iei notă imediat că nu sunt nebun*! *(6p)*

3. Scrie două enunțuri prin care să demonstrezi caracterul polisemantic al cuvântului subliniat în secvența: *...apucase brațele pacientului...* . *(6p)*

4. Transcrie din text o secvență de autocaracterizare (1-2 rânduri). *(6p)*

5. Motivează în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) frecvența punctelor de suspensie în fragmentul citat. *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinți *relațiile dintre cele două personaje* ale fragmentului, prin raportare la semnificațiile de ansamblu ale acestuia.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

- să identifici specificul/caracteristicile relației dintre cele două personaje prezente în fragmentul dat;
- să ilustrezi caracteristicile relației dintre personaje cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Poezia este descătușată de tirania vechilor tipare, pregătită, după experiențele prin care trecuse de mai bine de o jumătate de secol (experiențe dintre care avangarda n-a fost decât una, și nu cea mai fecundă), să se angajeze în aventura Diversității.

Marea desfășurare de puteri a poeziei sub semnul Diversității se produce sub ochii noștri. Ea n-ar fi fost posibilă fără o asimilare profundă a întregii tradiții moderne a poeziei noastre de la Eminescu încoace: tradiție nu constrângătoare, ci eliberatoare, sau, spre a face un paradox, care obligă la libertate.

(Matei Călinescu, *Conceptul modern de poezie*)

A. (24p)

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc fragmentul citat: *(6p)*

– autorul lucrării din care este citat fragmentul;
– domeniul în care se încadrează textul citat;
– poetul român de la care a început modernizarea poeziei românești.

2. Menționează care este „aventura” în care s-a angajat poezia. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect. *(6p)*

Prin expansiunea părții de propoziție subliniate în enunțul: *Poezia este descătușată de tirania vechilor <u>tipare</u>* se obține o propoziție subordonată:

a) completivă indirectă;
b) atributivă;
c) predicativă.

4. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele/structurile subliniate în fragmentul: *<u>Marea</u> desfășurare de puteri a poeziei sub semnul Diversității <u>se produce</u> <u>sub ochii noștri</u>.* *(6p)*

B. (12p)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ți exprimi opinia despre *relația dintre modernitate și diversitate*, valorificând și ideile din fragmentul citat.

Atenție! În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate argumentele prezentate;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limita de spațiu indicată.

SUGESTII DE RĂSPUNS

Nota autorilor

Atenție! Din rațiuni de spațiu, formulările unor rezolvări pot fi lapidare; recomandăm însă elevilor să formuleze enunțuri complete în elaborarea propriilor răspunsuri.

TESTUL 1

Subiectul I

A. 1. *încălecară* – rădăcina: „cal" (alternanța vocalică *a/ă*); *întrista* – rădăcina: „trist"; *credința* – rădăcina: „cred".
2. Virgula separă o interjecție de adresare de restul enunțului.
3. *și el însuși.*
4. *cea mai mare era frumoasă, cea mijlocie și mai frumoasă, iar cea mai tânără, Ileana, atâta de frumoasă încât și Sfântul Soare se oprea în cale.*
5. Enunțul citat este exterior poveștii propriu-zise, având rolul textual al unui prolog succint prin care autorul își anunță intențiile creatoare. Verbele la perfect compus *a fost, ce-a fost* exprimă încheierea irevocabilă a acelui timp fantastic, în care faptele ce urmează a fi povestite s-au petrecut.
B. Basmul este o specie a genului epic popular sau cult, în care sunt prezentate întâmplări fantastice puse pe seama unor personaje cu însușiri supranaturale polarizate etic, având un mesaj moralizator și un final nupțial și glorificator al binelui.

În opinia mea, fragmentul citat respectă integral convențiile de formă și de conținut ale speciei.

În primul rând, încă de la început se insinuează tema luptei dintre bine și rău, prin conflictul iscat între cei doi împărați. De aceea, tatăl fetelor pornește într-o călătorie – motiv tipic basmului –, nu înainte de a le dărui acestora niște obiecte magice: *o floare frumoasă*, *o pasăre veselă*, *un măr fraged*. Motivul cifrei magice este dezvoltat sub forma celor trei fete, a celor trei obiecte miraculoase și a celor trei feciori de împărat. Sfatul părintesc – care coincide cu intriga narațiunii – reprezintă, de asemenea, un element specific imaginarului basmului.

În al doilea rând, fragmentul este structurat pe baza formulelor narative specifice, distingându-se structura *A fost odinioară un împărat*, care, prin adverbul *odinioară*, deschide perspectiva unui timp fantastic, miraculos. Se adaugă narațiunea la persoana a III-a, realizată din unghiul unui povestitor omniscient, care pare să trăiască, alături de personaje, aventurile ce urmează, după cum reiese din portretul subiectiv realizat celor trei fete, care se întrec în frumusețe.

Prin urmare, fragmentul citat din *Ileana cea șireată* de Ioan Slavici ilustrează trăsăturile unui basm cult.

Subiectul II

A. 1. Două întrebări adresate actriței sunt dacă *se căsătorește cu Bobby Păunescu sau nu* și *care sunt proiectele ei.* Orașul din America pentru care actrița a făcut o pasiune este Los Angeles. În prezent, ea joacă două roluri.
2. Intenția autoarei articolului este de a pune la îndoială răspunsul actriței și de a sugera că aceasta minte ca să facă o impresie bună.
3. a).
4. *toate* – adjectiv pronominal nehotărât, atribut adjectival; *interviului* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *dă* – verb predicativ, predicat verbal.

B. Meseria de actor implică de cele mai multe ori expunere publică, imagine socială şi o permanentă comunicare cu publicul spectator.

În opinia mea, afirmarea unui actor nu ar trebui să aibă vreo legătură cu interviurile şi pictorialele în care acesta apare, deoarece valoarea sa ar trebui să fie direct proporţională cu talentul demonstrat în filme şi în piese de teatru, nu pe coperta sau în interiorul revistelor. Nu resping, desigur, mediatizarea ulterioară a acestuia, în scopul unor activităţi caritabile, de exemplu, sau pentru a fi preluat, ca model, de tineri care doresc să îmbrăţişeze aceeaşi meserie.

Din păcate, însă, asistăm în prezent la inversarea acestor raporturi, în sensul că există actori confecţionaţi de reviste şi, mai ales, de televiziuni, care le creează o imagine falsă în ochii publicului şi apoi îi introduc pe „piaţa artei" ca şi cum ar fi mari talente încă nedescoperite. Experienţa ne arată, însă, că ei nu pot rezista prea mult în această lumină artificial creată şi se retrag de la sine. În schimb, există mari actori români şi chiar americani care apar extrem de rar sau aproape deloc în reviste, ceea ce nu le ştirbeşte cu nimic popularitatea, ba, aş spune, dimpotrivă.

Prin urmare, munca şi talentul ar trebui să fie la baza imaginii unui actor.

TESTUL 2

Subiectul I

A. 1. *topindu-se, fraţii, genuni, convoi* etc.

2. Virgula coordonează, pe planul propoziţiei, două atribute adjectivale ale substantivului determinat, „chemări", iar în plan stilistic marchează o enumeraţie.

3. *oceane mari de apă*; *fraţii cu dreptatea, cu ziua şi cu luna*; *a cerului genuni* (metafore); *noi îi iubim/ noi îi urâm* (antiteză).

4. Măsură de 13-14 silabe şi rimă încrucişată.

5. Versul este structurat pe baza unei enumeraţii şi semnifică, printr-o serie de imagini vizuale, diversitatea de forme pe care o iau norii, în imaginaţia oamenilor.

B. În opinia mea, titlul poeziei *Nourii* este adecvat conţinutului textual, fiindcă reprezintă pentru cititor cheia de interpretare a discursului poetic.

Titlul poeziei lui Nicolae Labiş este transparent, el indică faptul că textul este o poezie descriptivă, un pastel pe tema frumuseţii norilor. Labiş foloseşte forma arhaică a cuvântului, *nouri*, pentru că pare mai poetică şi trimite, într-un fel, la Eminescu, care a utilizat-o şi el.

Toate cele trei strofe ale poeziei se referă la titlu, ca şi cum privitorul ar picta în cuvinte tabloul dinamic al unui cer străbătut de lungi convoaie de nori. Prima strofă afirmă sentimentele de nostalgie ale privitorului în legătură cu lunecarea lor pe cer, sugerând poate trecerea timpului (*Parcă-mi trimit tăcute, nostalgice chemări*). A doua strofă îi defineşte metaforic ca *oceane mari de apă*, imagine deosebită, care răstoarnă dimensiunile reale ale spaţiului. În a treia strofă se evidenţiază sentimentele oamenilor în legătură cu norii – admiraţie pentru frumuseţea lor care incită imaginaţia (sugestie redată prin exclamaţia *Ce chipuri prinde-n slavă al norilor convoi!*), dragoste pentru ploaia binefăcătoare pe care o aduc, dar şi ură atunci când norii revarsă grindine şi furtuni.

În concluzie, titlul este foarte important pentru a decoda sensurile unui text literar şi intenţia autorului.

Subiectul II

A. 1. Centaurii aveau trup de cal şi tors de bărbat.
Chiron i-a educat pe eroii greci Ahile, Iason şi Tezeu.
Cel mai cunoscut centaur a fost ucis cu o săgeată otrăvită.

2. Chiron se diferenţiază de alţi centauri prin înţelepciunea sa: pe când ceilalţi se comportau grosolan cu oamenii, erau sălbatici şi robi ai instinctelor, Chiron este o fiinţă superioară, care cunoaşte tainele vânătorii, medicină, muzică şi etică, astfel că zeii i-au încredinţat spre educare mulţi eroi. De asemenea, drept răsplată pentru calităţile sale, se pare că a fost eternizat sub forma Constelaţiei Săgetătorului, onoare ce nu a fost acordată şi altora.

3. a).

4. Verbul „a fi" este auxiliar, iar verbul „a deveni" este copulativ.

B. De exemplu, *Prâslea cel Voinic şi merele de aur*:

Un împărat avea într-o grădină frumoasă un măr care făcea mere de aur, din care nu putuse să mănânce, pentru că erau furate înainte de a se coace. Mulţi voinici au încercat să-i prindă pe hoţi, dar nu au reuşit. După eşecul celor doi fii mai mari ai împăratului, Prâslea, fiul cel mic, îşi încearcă şi el norocul. El reuşeşte să-l rănească pe hoţ şi să-i ducă împăratului mere de aur, apoi pleacă împreună cu fraţii săi după dâra de sânge pe care hoţul o lăsase. La o prăpastie, Prâslea coboară, iar fraţii săi rămân să-l aştepte. Pe tărâmul celălalt, eroul află palatele a trei zmei, care răpiseră trei fete de împărat. Mezinul îi învinge în luptă, ia fetele şi porneşte înapoi spre tărâmul nostru. Fraţii săi le scot pe cele trei fete din prăpastie, dar, invidioşi, nu şi pe Prâslea. Crezându-l mort, vestesc la împărăţie moartea lui şi se însoară cu fetele cele mari. Rămas pe celălalt tărâm, Prâslea este ajutat de o zgripţuroaică şi ajunge, neştiut, acasă. Află situaţia dificilă în care se găsea aleasa inimii lui, fata de împărat cea mică. Se angajează ucenic la un argintar şi îi trimite fetei fusul şi furca de aur, cloşca cu puii de aur şi mărul de aur. Pe toate mezinul le ia din palatul zmeului, transformat în măr, pe care îl păstrase pentru sine. Astfel, fata îşi dă seama că Prâslea trăieşte şi cere ca meşterul să fie adus la palat. Identitatea adevărată a lui Prâslea este dovedită, cei doi fraţi îşi primesc pedeapsa, iar el se însoară cu fata cea mică şi moşteneşte scaunul împărăţiei.

TESTUL 3

Subiectul I

A. 1. *cu*, *înfometat*, *să limpezeşti*, *murisem*, *buni*, *apropiat*.

2. Substantivele comune *lup* şi *miel*, scrise cu majusculă, devin substantive proprii, fapt datorat personificării celor două animale.

3. *Chiar dacă n-ai, nu are-a face:*
a fost vreunul dintr-ai tăi,
că sunteţi, toţi, la fel de răi,
de la ciobani pân'la dulăi,
şi niciodată nu-mi daţi pace!

4. – *Atunci a fost din fraţii tăi vreunul!*
5. Rima fabulei este împerecheată, primul vers rimează cu al doilea, iar al treilea, cu al patrulea: *Dreptatea celui tare e fără judecată/ cum veţi vedea îndată./ Un Mieluşel venise să s-adape/ în crâng, din limpezimea unei ape...* Măsura primelor patru versuri este de 14, 7 şi 11 silabe.
B. Fabula este o naraţiune alegorică, în care se povesteşte o întâmplare cu personaje din lumea animalelor, de obicei, prin care se satirizează defecte umane. Morala ei este exprimată, de cele mai multe ori, în finalul textului şi presupune un îndemn, mai mult sau mai puţin explicit, la adoptarea unui comportament pozitiv. Alteori, apare la început, aşa cum se întâmplă în fabula lui La Fontaine, sau se poate deduce din ceea ce se întâmplă.

Lupul şi mielul sunt eroii unui dialog comic, care sugerează două comportamente antitetice. Lupul este omul crud, care nu ţine cont de nicio regulă şi de niciun argument, atunci când trebuie să-şi astâmpere foamea. În schimb, mielul întruchipează inocenţa şi vulnerabilitatea. La reproşurile evident neîntemeiate ale lupului, mielul încearcă să aducă argumente raţionale, cum ar fi acela că nu putea să-l bârfească pe lup în urmă cu un an, întrucât nu exista pe lume. Furia continuă a lupului se conturează comic şi hiperbolic, fapt rezumat de comentariul povestitorului în secvenţa finală: *s-a repezit, ca un turbat, la bietul Miel...*

Morala fabulei condamnă violenţa, abuzul pe care cei mai tari îl pot comite asupra celor slabi: *Dreptatea celui tare e fără judecată/ cum veţi vedea îndată.* Comportamentul de acest fel este *fără judecată,* adică iraţional şi, prin urmare, inuman.

Subiectul II

A. 1. Fragmentul a fost selectat din lucrarea intitulată *Mitologie română.*
În el este menţionat numele Romei.
Este vorba despre daci şi despre romani, popoare din care a luat naştere poporul român.
2. În opinia mea, două sunt informaţiile importante. Este vorba, în primul rând, de faptul că lupul apare în mituri. Mi se pare importantă informaţia, deoarece ne ajută să înţelegem felul în care se raportează omul la celelalte vieţuitoare. Apoi, importantă este şi informaţia despre naşterea poporului român, pentru oricine este interesat de istorie şi, de asemenea, pentru cine vrea să-şi cunoască originile.
3. b).
4. substantiv comun, pronume relativ, adjectiv propriu-zis.
B. Omul împarte lumea în care trăieşte cu nenumărate alte fiinţe, vizibile şi invizibile. Toate ar trebui să fie importante pentru el, din motive diverse. Literatura, filmele şi alte forme care exprimă gândirea omului oferă dovezi în acest sens.

În primul rând, există o importanţă de ordin practic, al traiului zilnic. Oricât ar suna de crud, o parte însemnată din hrana omului provine din sfera animalelor. De multă vreme, animalele domestice sunt sursă de carne, ouă, lapte etc.

În al doilea rând, legătura dintre om şi animale are o dimensiune spirituală. Diversele popoare şi-au imaginat strămoşul mitic sub forma unui animal, visând să aibă forţa lui vitală. Legenda despre întemeierea Romei vorbeşte despre o lupoaică şi

despre Romulus şi Remus, lupul este un animal sacru la daci; vaca, tigrul, ursul etc. sunt animale sfinte în diverse culturi. În lumea modernă, grija pentru animale este expresia acestei legături. Existenţa organizaţiilor pentru protecţia animalelor este o dovadă în acest sens.

Prin urmare, o lume mai bună, mai civilizată ar include în atenţia pe care o acordăm celuilalt nu doar oamenii, ci şi alte fiinţe. Omul trebuie să protejeze mediul în care trăieşte.

TESTUL 4

Subiectul I

A. 1. *a se face* – a se preface, *oştean* – soldat, *grabnic* – repede, iute.

2. La vară plec în tabăra medievală de la Sighişoara.

3. Unii troieni au propus să-l arunce în apa mării, iar alţii au propus înveseliţi să-l aducă în cetate şi să-l urce pe acropolă, ca semn al biruinţei lor.

4. În cadrul textului, interogaţiile citate exprimă gândurile troienilor care accentuează uimirea lor în faţa retragerii grecilor.

5. La propunerea lui Ulise grecii vor construi un cal mare de lemn în care să încapă cincizeci de oşteni înarmaţi. Deoarece calul ar fi fost prea mare ca să intre pe porţile cetăţii Ulise se aşteaptă ca troienii să-şi dărâme zidurile şi astfel armata lui va pătrunde uşor în Troia. După ce planul este îndeplinit, cea mai mare parte a armatei greceşti se preface că se retrage şi stârneşte uimirea troienilor, aceştia începând să se contrazică între ei în legătură cu semnificaţia calului de lemn.

B. Genul epic este caracterizat de o serie de trăsături care îl diferenţiază de celelalte două genuri literare, atât formal, cât şi din punctul de vedere al conţinutului.

Fragmentul dat se încadrează în genul epic deoarece autorul, Alexandru Mitru, îşi exprimă în mod indirect viziunea asupra războiului troian, prin intermediul acţiunii şi al personajelor. Astfel, el imaginează modul în care Ulise îi convinge pe cei din armata sa să-i învingă pe troieni construind un cal mare de lemn şi creând senzaţia că şi-au retras armatele, pregătind în felul acesta inamicilor o capcană fără să trezească suspiciuni.

Modalitatea principală de expunere din text este naraţiunea, fiind realizată de un narator neimplicat în acţiune, care relatează la persoana a III-a. Secvenţele narative sunt realizate prin înlănţuire, evenimentele sunt relatate în ordinea lor cronologică. În fragment, apare şi dialogul, un alt mod de expunere care conferă dinamism prezentării.

Pe baza elementelor prezentate mai sus, fragmentul citat poate fi încadrat în genul epic.

Subiectul II

A. 1. Isis cunoştea arta cultivării măslinului.

Povestea lui Noe apare în *Biblie*.

Porumbelul cu o ramură de măslin în cioc este imaginea prieteniei şi a păcii.

2. Titlul articolului este „Secretele zeiţei Isis" şi a fost publicat în revista *Terra Magazin*.

3. b).
4. *cea* – pronume demonstrativ, nume predicativ; *știința* – substantiv comun, complement direct; *sale* – adjectiv pronominal, atribut adjectival.
B. Cred că oamenii sunt atrași de povești deoarece acestea creează o atmosferă unică și prezintă o lume, de cele mai multe ori paralelă cu realitatea, în care totul este posibil.

Ne plac poveștile pentru că în copilărie adormeam cu ele, pentru că de fiecare dată când le ascultăm pătrundem într-o dimensiune fantastică în care binele învinge răul, iar tărâmurile descrise sunt desprinse dintr-un vis.

Atunci când povestim, ne aflăm în centrul atenției celor care ne ascultă și această postură ne încântă, pentru că ne conferă un rol privilegiat: avem capacitatea, prin forța cuvântului rostit, să-i facem pe ceilalți să-și imagineze întâmplări și personaje de orice fel.

Fie că ascultăm, fie că spunem povești, efectul e același – unul magic! Ce-ți poate da mai multă libertate decât imaginația? Odată resimțită această încântare, rămâi, indiferent de vârstă, un adevărat fan al poveștilor și al atmosferei pe care ele o pot crea.

TESTUL 5

Subiectul I

A. 1. *ciocârlana-cea-cu-moț* – compunere prin alăturare cu cratimă; *aceeași (întrebare)* – conversiune: adjectiv pronominal demonstrativ provenit din pronume demonstrativ; *păsăruică* – derivare cu sufix.
2. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunțului.
3. *zise acesta.*
4. Întreg neamul frunzelor plânge plecarea păsărilor călătoare.
Norii văd supărarea mării și îi trimit picături de încurajare.
5. Fragmentul citat are valoarea unei legende, deoarece în el se explică apariția unei păsări, ciocârlia. Elementul fantastic pe baza căruia este construită povestea constă în faptul că personajele animaliere vorbesc și gândesc asemenea oamenilor.
B. Într-o zi, ciocârlanul-cel-cu moț constată cu uimire că din oul clocit peste noapte de soția sa a ieșit o pasăre stranie, care nu semăna cu ei și o invită pe ciocârlana-cea-cu-moț să se uite și ea. Deși se îndoia de inteligența soțului, pasărea recunoaște, totuși, că de data aceasta are dreptate și că de bună seamă ceva nu este în ordine.

Îl întreabă neprietenoasă pe puiul abia ieșit din găoace cine este, iar acesta îi răspunde cu simplitate că se numește Cristi, ceea ce îi contrariază pe cei doi „părinți”, pentru că nimeni din neamul lor nu purtase vreodată un asemenea nume. Mai departe, cele două păsări îl interoghează la unison în legătură cu prezența sa în acel loc, ceea ce îi întărește ciocârlanului convingerea că soția sa era la fel de deșteaptă ca el și de aceea a reacționat tot așa de spontan.

Misterul este spulberat la final de puiul numit Cristi, care îi anunță că este ciocârlie și că mâine va zbura către soare și va cânta.

Subiectul II

A. 1. Țara în care mai trăiesc cele câteva exemplare de ciocârlie africană este Etiopia. Revista care a publicat studiul privind dispariția acestei păsări este *Animal Conservation*. În opinia specialistului citat, extincția iminentă a acestei păsări reflectă o criză socială și politică mai amplă, ce se repetă de-a lungul Africii.

2. Cauza ce stă la baza dispariției păsărilor în Africa este limitarea habitatului lor natural.

3. b).

4. *prima* – numeral ordinal cu valoare adjectivală, atribut adjectival; *care* – pronume relativ, subiect; *BBC* – substantiv propriu compus, subiect.

B. Din nou a venit în pădurea din spatele casei mele ciocârlia. Așa face în fiecare vară, ca și cum și-ar fi dat întâlnire pe viață cu aceste locuri. Eu o cunosc de când mă știu, așa că i-am pus și un nume: o cheamă Zaria.

Deși nu este foarte prietenoasă cu oamenii, pe mine mă lasă să o privesc de aproape, arătându-mi cu discreție frumusețea ei nepământească. Are un cioc galben, niște ochișori neastâmpărați și un penaj parcă desprins dintr-un tablou suprarealist: culorile se întrepătrund pierzându-și contururile și irizările luminii le dau o patină strălucitoare. Griul, verdele stins și cafeniul dulce formează o armonie cromatică desăvârșită, cum numai natura o poate face.

Cântecul Zariei este uneori tânguitor și trist, alteori îndrăzneț și vesel, ca și zborul ei fantastic, care parcă sparge văzduhul. Când poposește pe crengile stejarului care o adăpostește an de an, își drege glasul în liniște, pentru câteva minute, apoi își reia cântecul, ce pare o fărâmă din muzica lui Orfeu, atât de puternic îmi pătrunde în suflet.

Zaria este prietena mea secretă, pentru că numai ei i-am mărturisit pasiunea mea pentru muzică, pe care sper să mi-o împlinesc într-o zi, ca să devin măcar pentru o clipă asemenea ei.

TESTUL 6

Subiectul I

A. 1. *împietriseră* – derivare parasintetică din *piatră*, cu pref. *îm- (în-)* și suf. *-i*; *deasupra* – compunere prin contopire din *de* + *asupra*; *lin* – conversiune în adverb din adjectivul *lin*.

2. *ostroave, împietriseră, aurul, ninge* etc.

3. În enunțul dat, cele două puncte sunt folosite pentru a marca o explicație oferită de personaj prin vocea naratorului, referitoare la mișcările pajurii.

4. Metafore: *ostroave de omăt*, *aurul luminii*; epitete: *plutind lin, o neliniște fierbinte*; personificare: *cerul rămase singur* etc.

5. Secvența citată descrie plastic frica personajului, rămas singur în pădure la căderea nopții: tăcerea apăsătoare, pustietatea, scâncetul înspăimântător al unui animal sălbatic, lipsa câinelui, toate acestea contribuie la amplificarea neliniștii. Senzația se tranformă în reacție fizică: din măruntaie până în creștet spaima îl învăluie, fierbinte.

B. Descrierea reprezintă un mod de expunere folosit în operele narative pentru a fixa detaliile concrete ale unui spaţiu (descriere de tip tablou) sau trăsăturile unui personaj (descriere de tip portret).

Consider că, într-adevăr, fragmentul citat reprezintă o descriere artistică de tip tablou al cărei obiect este peisajul pustiu şi înspăimântător al unei păduri la lăsarea serii. Punctul de vedere îi aparţine personajului, care, cu simţurile la pândă, iscodeşte locurile în care se găseşte. Privirea lui îmbrăţişează mai întâi cadrul general, exprimat prin substantive cu formă de plural: *stânci*, *râpi*, *prăpăstii*, apoi spaţiul apropiat (*văzu lumina făcliei crescând în umbra văgăunii*). Auzul înregistrează doar liniştea, întreruptă de strigătul unei pajuri, de lătratul scurt al câinelui şi de scâncetul unei dihănii. Bătăile inimii traduc frica personajului. Imaginile vizuale (*sub cerul înalt*, *ostroave de omăt*) se îmbină armonios cu cele auditive.

Limbajul artistic este esenţa operei literare, aşadar, prezenţa figurilor de stil contituie un alt argument în favoarea descrierii artistice: metafore (*ostroave de omăt*, *aurul luminii*), inversiuni (*ninge înserarea*, *luceau stele*), epitete (*loc... pustiu* etc.). Enunţurile scurte din finalul fragmentului sugerează, de asemenea, în manieră expresivă, spaima de necunoscut.

Prin urmare, fragmentul constituie o descriere literară, având scopul de a contura trăsăturile unui colţ de natură sălbatică la căderea nopţii, din perspectiva subiectivă a eroului.

Subiectul II

A. 1. Destinatarul posibil al informaţiilor prezentate este acel cititor al ziarului *Jurnalul naţional* care este pasionat de călătorii, în special în Europa.
Cartea la care se referă este *Ghidul călătorului – Europa.*
Textul are atât un scop informativ, cât şi unul persuasiv: informaţiile despre volum îl pot convinge pe cititor să-l achiziţioneze pentru a călători nu numai fizic, ci şi cultural.
2. Cartea prezentată în articol ilustrează 50 de locuri pe care le consideră speciale, fiecare în câte un capitol. Capitolele înfăţişează câte o destinaţie, prin atracţiile speciale, sfaturi utile, hărţi şi fotografii.
3. b)
4. *cele mai frumoase*; *pe care.*
B. Omul este o fiinţă neliniştită. Dorinţa lui de cunoaştere l-a făcut nu numai să exploreze spaţiul, ci şi să călătorească pe aripile gândului spre teritorii necunoscute. Fie că ne aventurăm în paginile cărţilor, fie colindăm locuri noi, există întotdeauna ceva de învăţat, de simţit, de văzut, de iubit.

Pentru mine, Europa este o poveste care nu se termină niciodată. Munţii, fluviile, câmpiile, pădurile au poveştile lor. Marile oraşe europene înseamnă secole întregi de cultură: Parisul, Roma, Atena sau Istanbulul respiră istorie prin fiecare clădire, piaţă sau străduţă. Nu le-am vizitat pe toate, dar despre unele dintre ele am citit, mi le-am imaginat şi le port în suflet chipul pe care l-am construit. Uneori, se amestecă imaginea Barcelonei lui Gaudí cu insula vrăjitoarei Circe, Via Appia de la Roma cu fiordurile norvegiene, castelele din Boemia cu Valinor, ţinutul elfilor.

Călătoria poate fi aventură, îndrăzneală, risc, la fel de bine cum poate fi relaxare, destindere, plăcere. Oricum am privi-o, orice călătorie, reală sau imaginară, te face mai bogat sufleteşte.

TESTUL 7

Subiectul I

A. 1. nimeni, umblă, nimic.

2. *o babă bătrână.*

3. exemple: *aripi vântoase, aerul cernit, faţa zbârcită ca o stâncă buhavă şi scobită de păraie, gura ei – un hău căscat.*

4. naraţiunea, dialogul, descrierea.

5. Una dintre cele mai expresive imagini vizuale apare în fragmentul următor: *cu faţa zbârcită ca o stâncă buhavă şi scobită de păraie.* Sugerează cu mare forţă vizuală bătrâneţea şi în acelaşi timp forţa personajului, una naturală, fizică, inumană. Avem impresia că anii lasă urme pe chipul ei, aşa cum formele de relief sunt măcinate de vânt şi de ape.

B. Basmul este o naraţiune în cadrul căreia miraculosul ocupă un loc esenţial. Lumea imaginară pe care o creează un asemenea text are în centru confruntarea dintre bine şi rău, pe fundalul unei temporalităţi nedeterminate şi al unui spaţiu cu sugestia himericului, al unei realităţi de vis sau de coşmar, în proporţii variabile de la un text la altul. Miraculosul şi himericul sunt evidente în fragmentul din basmul eminescian.

În primul rând, este vorba de un personaj ca mama pădurii, în stare să parcurgă distanţele cu viteza vântului, care pustieşte totul şi care trebuie hrănită cu copii. Este imaginea hiperbolizată a răului: îi înspăimântă pe ceilalţi şi numai Făt-Frumos poate să o înfrângă.

Ceea ce are însă original portretul pe care i-l face Eminescu este accentuarea poetică a laturii nocturne a personajului: ochii sunt ca două nopţi, gura ca un hău, ca o prăpastie foarte adâncă. Metaforele au ca principală sugestie întunericul. Mai mult decât atât, miezul nopţii devine o fiinţă monstruoasă pe care mama pădurii soseşte călare: *pe meazănoapte călare... urla prin aerul cernit mama pădurilor cea nebună.*

În concluzie, asocierea miraculosului cu himericul coşmaresc, esenţială în textul dat, este o modalitate extrem de expresivă, caracteristică, în general, basmului.

Subiectul II

A. 1. Fragmentul a fost selectat din cartea intitulată *Reţete pentru familia noastră*, de Elena Opriţa.

Ingredientele principale ale mâncării sunt prazul şi măslinele.

Din praz se foloseşte bulbul.

2. Mâncare de orez cu măsline

1 cană de orez

2 linguri ulei

1/2 kg roşii sau 2 linguri pastă de roşii

1 foaie de dafin
30-40 măsline negre
1 linguriţă vegeta
1 legătură pătrunjel verde

Orezul se spală şi se fierbe cca 5 minute şi se căleşte în cele 2 linguri de ulei şi 2-3 linguri de apă cam 5-7 minute. Apoi se adaugă roşiile tăiate felii sau pasta de tomate. Se mai lasă 3-4 minute. Se adaugă apoi măslinele şi 1 cană de apă clocotită, vegeta, se amestecă bine, se pun într-un vas şi se dă la cuptorul încălzit dinainte cca 15-20 minute. Când se scoate vasul din cuptor, se presară deasupra un *haiku* (poezie tradiţională japoneză, cu formă fixă – *n.a.*) despre cireşi şi altul despre vântul de miazăzi.

3. c).

4. 30-40 măsline negre.

B. Textul nonficţional prezintă fapte reale, în scop informativ sau persuasiv, de cele mai multe ori, într-un limbaj adecvat diverselor forme ale genului. Fragmentul dat este o reţetă de preparare a unei mâncări şi se încadrează în categoria amintită, atât prin realitatea pe care o prezintă, cât şi prin limbaj.

În primul rând, se transmit informaţii despre ingredientele din care trebuie făcută mâncarea, despre cantitatea lor şi despre modalitatea combinării acestora (spre exemplu, când se adaugă roşiile). Se oferă, de asemenea, indicaţii legate de cum este mai sănătos sau mai savuros să consumăm o asemenea mâncare.

Apoi, apar caracteristici de structurare a textului sau de limbaj, specifice reţetei, cum ar fi lista de ingrediente de la început sau apariţia verbului la reflexivul impersonal (*se curăţă, se spală* etc.).

Trăsăturile menţionate dovedesc, prin urmare, apartenenţa fragmentului dat la categoria textului nonficţional.

TESTUL 8

Subiectul I

A. 1. *vrând-nevrând* – compunere prin alăturare cu cratimă, *mea* – conversiune/schimbarea categoriei gramaticale (din pronume posesiv în adjectiv pronominal posesiv), *turcească* – derivare cu sufixul adjectival *-esc*.

2. *N-am avut de treabă şi, întorcându-mă mai târziu acasă, l-am scărpinat cu unghiile pe coajă pe Gică.* sau *N-avui treabă! Cine m-a pus să-l scarpin pe scoarţă când singuratic am venit acasă?*

3. naraţiune.

4. gelos, prietenos, suspicios, grijuliu etc.

5. În textul său, Nichita Stănescu imaginează o prietenie neobişnuită: între un om şi un copac. Figura de stil în jurul căreia se construieşte povestea este personificarea: copacul „umanizat" are un nume – Gică, gândeşte şi manifestă sentimente – e gelos. Naratorul îşi propune să înceapă printr-o glumă redată prin termeni familiari (*n-am avut de treabă, măgarul de copac*) pentru ca totul să pară firesc; astfel, nu numai omul poate să fie prietenul copacului, ci şi invers (*prietenia lui Gică cu mine*).

B. — Bună, Ionuţ! mă salută copacul pe lângă care treceam zilnic în drumul meu de la şcoală spre casă. Ai putea să te opreşti puţin la umbra mea şi să-mi spui o poveste?

— Ce idee caraghioasă! Cum o să vorbesc cu un copac?

— Dar e simplu, consideră-mă şi pe mine unul dintre prietenii tăi de joacă, un amic alături de care să-ţi petreci timpul din când în când.

— Mă faci să râd! Chiar dacă aş încerca lucrul acesta, n-aş şti exact ce să-ţi povestesc. Vezi tu, cu exprimarea mea... n-am luat niciodată note prea mari la română.

— Te roooog, n-am mai ascultat de mult o poveste şi stau aici parcă de-o veşnicie, izolat de lume, pentru că toţi cei care trec pe lângă mine sunt grăbiţi, îngânduraţi, n-au timp să mă observe... cu atât mai puţin să-mi povestească ceva.

— Nu vreau să fii trist! Nici nu m-am gândit până acum că un copac poate fi aşa. Acum mă grăbesc să ajung acasă, dar mâine îţi promit solemn că mă întorc şi-ţi voi spune o poveste cum mă pricep eu mai bine, numai să nu ai aşteptări foarte mari.

— Îţi mulţumesc! Nici nu-ţi imaginezi ce mult înseamnă promisiunea asta pentru mine. Cu bine!

— Pe mâine!

Nu trebuie să fii copac pentru a-i înţelege, trebuie doar să le asculţi foşnetul...

Subiectul II

A. 1. Arborele este un simbol al verticalităţii datorită faptului că se înalţă spre cer.
El înlesneşte comunicarea între subteran, suprafaţa pământului şi cer.
Fragmentul citat face parte din primul volum al cărţii intitulată *Dicţionar de simboluri.*

2. Semnul *[...]* semnifică lipsa unor pasaje din textul citat.

3. c).

4. *cele trei* – numeral cu valoare adjectivală, atribut adjectival; *(între) niveluri* – substantiv comun, atribut substantival; *ale cosmosului* – substantiv comun, atribut substantival genitival.

B. Afirmaţia lui Lev Nikolai Tolstoi este construită pe baza unei comparaţii: între modul în care creşte un copac şi evoluţia unui om de-a lungul vieţii sale.

O semnificaţie a citatului apare dacă ne raportăm la el ca la un îndemn spre evoluţie firească, *încet* având sensul de treptat, fără salturi care să producă o dezvoltare doar aparentă, valabilă pentru o perioadă scurtă de timp. Până să devină copac, această formă de viaţă a fost iniţial o sământă care a devenit apoi lăstar din ce în ce mai viguros, căpătând în timp contururi unice în ascensiunea sa spre înalt. În devenirea sa, omul trece şi el prin diferite împrejurări care îi vor defini personalitatea, felul particular de a cunoaşte şi de a trăi. Enunţul poate fi considerat un îndemn la cumpătare, la răbdare. La fel cum copacul nu creşte peste noapte, nici noi nu putem să ne dezvoltăm uneori atât de rapid pe cât ne-am dori. De multe ori vrem să urcăm în grabă treptele dezvoltării noastre pentru că ardem de nerăbdarea de a descoperi ce este mai sus, şi mai sus.

Cred că adevărul afirmaţiei poate fi valabil atât pentru un copil, cât şi pentru un adult, deoarece dezvoltarea omului nu este limitată de o anumită vârstă, ea se poate produce în orice moment al vieţii pentru că întotdeauna mai e ceva de aflat, de experimentat.

TESTUL 9

Subiectul I

A. 1. rătăcită, singură; necopţi, acri.

2. În plan sintactic, virgula realizează coordonarea între trei părţi de propoziţie de acelaşi fel, iar din punct de vedere stilistic separă elementele unei enumeraţii.

3. *Pribeagă şi lihnită de foame, dă de-o vie.*

4. descrierea şi naraţiunea.

5. Morala fabulei, decurgând logic din întâmplarea prezentată, evidenţiază ipocrizia vulpii, care, în loc să-şi recunoască neputinţa de a ajunge la ţelul propus – strugurii – dă un alt sens acestuia, minimalizându-l.

B. Vulpea din fabula lui La Fontaine este un personaj semnificativ şi memorabil, ilustrând imaginea omului ipocrit şi viclean.

Personaj animalier, vulpea este înzestrată, graţie personificării, cu însuşiri omeneşti, ascunse sub masca alegoriei. În prima parte a fabulei, ea este înfăţişată prin caracterizare directă – *pribeagă şi lihnită de foame* – trăsături ce reprezintă premisa întâmplării prezentate în continuare.

Chinurile vulpii de a ajunge la struguri, care o atrag în mod irezistibil (*Ar fi mâncat cu poftă şi nici n-ar fi ales*) sunt surprinse de autor în detaliu, prin prezentarea gesturilor acesteia: *S-a tot sucit,/ S-a ridicat, se-nţeapă...*, ceea ce evidenţiază un procedeu indirect de caracterizare. De asemenea, vorbele personajului – dispreţuitoare în legătură cu strugurii pe care şi-i dorea, de fapt, atât de mult – trădează lipsa de sinceritate a acestuia chiar şi faţă de sine.

Cu uşurinţă se poate sesiza, de altfel, contrastul între cuvintele şi sentimentele vulpii – *Ce struguri verzi şi acri! oftează. Nu-s de teapă* – element care-i pune din nou în lumină proverbiala disimulare.

În concluzie, personajul lui La Fontaine este măiestrit conturat, prin accentuarea caricaturală a trăsăturilor morale, care fac din el un model estetic peren.

Subiectul II

A. 1. Titlul filmului este *Tatăl Fantomă.*

Numele actorului care joacă rolul principal este Marcel Iureş.

Filmul este un *road-movie iniţiatic, o comedie dulce-amară, tandră şi nostalgică.*

2. Rolul lui Marcel Iureş este impresionant şi inedit.

3. a).

4. *la un prezent* – substantiv comun, complement indirect; *are* – verb predicativ, predicat verbal; *său* – adjectiv pronominal posesiv, atribut adjectival.

B. Un film pe care l-am vizionat de curând, pentru realizarea unei teme la Cultură civică, şi care m-a impresionat prin realitatea înfăţişată artistic este *Amintiri din epoca de aur.*

Deşi pe afiş era prezentat ca o comedie, eu l-am perceput invers şi am reflectat îndelung asupra lui, iar apoi am discutat la şcoală şi cu colegii. Ce mi-a reţinut atenţia în primul rând a fost viziunea foarte realistă a autorului, care a decupat parcă fotografic scene din viaţa oamenilor în timpul regimului comunist, fără a le modifica. De aceea, autenticitatea este o trăsătură deosebită a filmului.

Subiectul dezvoltat reprezintă, apoi, al doilea element semnificativ, care conferă filmului originalitate. În cele două episoade vizionate de mine – pentru că filmul este conceput ca un colaj de scurtmetraje – sunt prezentate două dintre „legendele urbane" din vremea lui Ceauşescu: doi adolescenţi care adună sticle, minţind oamenii, ca să procure bani pentru diverse necesităţi, respectiv un şofer de camion care încearcă să-şi rotunjească veniturile păcălindu-i pe cei de la întreprinderea unde lucra. Amândouă poveştile sfârşesc urât, pentru că de fiecare dată apare „Miliţia".

Consider, în încheiere, că un merit important în realizarea filmului îl are regizorul Cristian Mungiu, care a avut curajul de a aborda într-o manieră nouă istoria recentă a ţării noastre.

TESTUL 10

Subiectul I

A. 1. *crengi* – 1 silabă; *viorele* – 4 silabe; *cărări* – 2 silabe.

2. *păduros, împădurit* (adjective); *a împăduri* (verb); *pădurice, împădurire* (substantive).

3. Punctele de suspensie indică întreruperea şirului vorbirii şi accentuează, în plan stilistic, atitudinea eului poetic: admiraţia, starea meditativă, nostalgia, melancolia.

4. Adjectivul posesiv *mea* exprimă participarea afectivă a vocii lirice la un „destin" comun cu pădurea: frumuseţea pădurii care renaşte primăvara îi aminteşte omului de copilărie sau de tinereţe, iar sentimentul uman al singurătăţii este asociat naturii.

5. Imagine vizuală: *umbra-i încă rară*; *...de sub frunze moarte ies/ În umbră viorele*; imagine dinamică: *Şi printre crengi adie-abia/ Un vânt de primăvară...*; *Iar eu străbat huceagul des* etc.

B. Genului liric îi sunt caracteristice: subiectivitatea, exprimarea directă a emoţiilor şi a sentimentelor; prezenţa eului liric; limbajul figurat; structurarea în versuri, nespecifică, dar dominantă în genul liric. Toate aceste trăsături se regăsesc în poezia citată.

În primul rând, vocea lirică aparţine unui om îndrăgostit de natură. Sentimentele – admiraţia faţă de peisajul silvestru, melancolia discretă, nostalgia trecerii timpului – sunt exprimate în mod direct. Mărcile eului liric sunt adjectivele pronominale posesive (*mea*, *mele*) şi, pentru că textul este un monolog liric adresat, substantivul în vocativ *pădurea* şi verbul la persoana a II-a *eşti*.

În al doilea rând, limbajul artistic constituie substanţa lirismului. Eul poetic se adresează, prin personificare, pădurii, uimit de frumuseţea ei: *Frumoasă eşti, pădurea mea*. În nuanţe pastelate, este zugrăvit un peisaj plin de prospeţime şi strălucire, cu ajutorul imaginilor vizuale: *Când de sub frunze moarte ies/ În umbră viorele*; *Când strălucesc sub rouă grea/ Cărări de soare pline*, şi al imaginilor motorii: *printre crengi adie-abia/ Un vânt de primăvară...* .

În al treilea rând, textul este structurat în versuri scurte, de 7-8 silabe, cu rimă împerecheată și ritm iambic, elemente prozodice care oferă muzicalitate și armonie, alături de paralelismul sintactic ce structurează discursul liric.

În opinia mea, poezia exprimă delicate sentimente de admirație și melancolie, ale omului pus față în față cu misterul etern al naturii.

Subiectul II

A. 1. Fragmentul a fost selectat de pe site-ul www.romanialibera.ro.
În trecut, suprafața împădurită a României ocupa trei sferturi din teritoriul actual.
Pădurea asigură o parte din hrana oamenilor prin fructe, ciuperci comestibile, stupăritul pastoral și vânat.

2. Pădurea reprezintă „aurul verde" al planetei noastre în primul rând pentru că asigură două treimi din oxigenul pe care îl consumă oamenii, animalele și toată industria. Pentru localități, pădurea alcătuiește o „strecurătoare" naturală, reținând în coroanele copacilor particulele de praf și cenușă. Ca și marea și câmpia, pădurea îl hrănește pe om, prin fructe, ciupercile comestibile, vânat și indirect, prin stupăritul pastoral.

3. b).

4. [*ca să*] *facă loc câmpiei și lanurilor sale* = propoziție subordonată circumstanțială de scop.

B. Consider că importanța unui mediu natural curat nu e doar o modă a ultimelor decenii, ci o necesitate pe care fiecare dintre noi trebuie să o conștientizeze.

Cele mai importante cauze care au dus la deteriorarea mediului înconjurător sunt creșterea populației, dezvoltarea activităților industriale, poluarea etc. În aceste condiții, opinia mea este că defrișările fac un mare rău naturii. Pădurile reprezintă tezaurul nostru verde: sunt „plămânii" prin care respiră planeta, două treimi din oxigen fiind asigurate de ele. Apoi, pădurile rețin în coroanele copacilor particule de praf și cenușă, fiind o adevărată barieră de noxe pentru orașe și sate.

Construind fabrici, dezvoltând orașele și transporturile, defrișând pădurile pentru a folosi lemnul și a mări suprafețele agricole, aruncând indiferent în jur cantități mari de deșeuri poluante, omul a stricat echilibrul natural existent în mediul înconjurător, iar uneori și-a pus în pericol viața. Multe specii de animale și plante au dispărut. Omul trebuie să înțeleagă că planeta este un sistem care poate fi foarte ușor dereglat.

În concluzie, armonia omului cu mediul în care trăiește este foarte importantă pentru a asigura un viitor mai curat, deoarece, așa cum spune o maximă, „Noi nu moștenim Pământul de la strămoși, ci îl împrumutăm de la copiii noștri".

TESTUL 11

Subiectul I

A. 1. un ger, zăpada, crivățul.

2. rima împerecheată, măsura de 15-16 silabe.

3. exemple: *nemărginitul templu, munții sunt a lui altare.*
4. Principalul mod de expunere este descrierea, întrucât textul este un pastel care prezintă un colț de natură, în timpul iernii.
5. În ultima strofă, tabloul de iarnă include la început o imagine panoramică: spațiul pustiu, acoperit de zăpadă. Reluarea adjectivului pronominal negativ subliniază absența vieții, idee contrazisă de imaginea următoare: în lumina lunii se observă silueta unui lup în căutarea prăzii. În plus, se conturează un contrast accentuat între caracterul static al primei imagini și dinamismul celei de-a doua. E un mod de a transmite jucăuș cititorului gândul că grozăvia iernii nu este decât altă manifestare a vieții, mereu triumfătoare în pastelurile lui V. Alecsandri.

B. **Răsărit marin**

Marea mi-a dat întotdeauna un sentiment profund de libertate și nostalgia necuprinsului, dar cel mai frumos moment pe care ea mi l-a dăruit a fost un răsărit.

Mă aflam pe țărm, pe o plajă cu pietre și scoici, unde eșuaseră și alge cu miros înțepător. Se auzeau doar zgomotul ritmic al valurilor și, când și când, un țipăt răgușit de pescăruș. Lumea se desprindea de întuneric și zăream deja dâre lungi de spumă care se spărgeau de pietrele masive ale digului din depărtare. Albastrul șters al orizontului începea să se delimiteze de verdele întunecat și tulbure al apelor din larg. Pe nesimțite însă, valurile au început să aibă reflexe de culoarea aurului, purpurii și trandafirii. Cerul se desena în zeci de nuanțe șterse, la început, apoi tot mai vii.

Pe fundalul lor a răsărit soarele ca o portocală depărtată și mare.

Subiectul II

A. 1. Obiectul turistic prezentat este Turnul Eiffel.
Anual este vizitat de mai mult de 5,5 milioane de oameni.
Turnul este construit din oțel.
2. Turnul Eiffel este un obiectiv turistic din patrimoniul UNESCO, un simbol al Franței, o construcție din oțel de 324 de metri înălțime.
3. b).
4. monument, patrimoniul.

B. Arcadia a fost multă vreme, în sudul Africii, un ținut pustiu. Astăzi, grație unui grup de întreprinzători, condus de cunoscutul Bill Gates, zona a devenit un paradis al formelor virtuale, cum numai în romanele SF mai poți întâlni. Hotelurile construite aici sunt, de fapt, niște sfere uriașe, multicolore, plutind la vreo zece metri deasupra solului. Nu știe nimeni câte camere are o asemenea sferă, se spune doar că principiul acestui proiect cu totul extraordinar este infinitul. Pus în ecuație, nu se știe cum, de niște informaticieni de geniu, artiști și matematicieni deopotrivă.

Ceea ce surprinde însă cu adevărat este altceva. Această stațiune are proprietatea de a vindeca toate bolile sufletului și ale minții. Este evident că, dacă ajungi acolo bătrân și obosit, te trezești, în prima dimineață, tânăr cum n-ai fost niciodată în altă parte. Simți dintr-odată nevoia să-ți bei cafeaua în piață, printre trecătorii care nu merg, nici nu stau, ci înaintează sau staționează plutind. Înțelegi că al doilea principiu al acestei stațiuni extraordinare este dansul. Să trăiești dansând – este sloganul Arcadiei, afișat în fiecare noapte pe cerul ei portocaliu și transmis pe toate canalele publicitare posibile.

TESTUL 12

Subiectul I

A. 1. *şaisprezece* – şase + spre + zece, compunere; *Şurubel* – cuvântul de bază *şurub* şi sufixul diminutival *-el*.

2. Linia de pauză are rolul de a izola de restul enunţului atributul apoziţional *Piuliţă*.

3. *pe masă, pe sub masă, pe pat, pe sub pat.*

4. Dintre trăsăturile descrierii observăm în fragment prezenţa grupurilor substantiv-adjectiv (*vestitul doctor, un pitic foarte politicos, renumitul mecanic*), precum şi verbele la modul indicativ, timpul imperfect (*locuiau, ştia, umbla, avea*).

5. Unul dintre personajele prezentate în fragment este Ştietot. Rolul important pe care personajul îl are în colectivitatea sa este indicat şi de faptul că este primul descris, naratorul caracterizându-l în mod direct prin afirmaţia *Cel mai de seamă dintre ei era un prichindel numit Ştietot.* Acesta este cel mai inteligent dintre toţi prichindeii, fiind pasionat de lectura cărţilor care se găseau peste tot în camera sa. Datorită cunoştinţelor sale Ştietot atrage respectul celorlalţi, iar atitudinea sa serioasă în momentul în care citea îl apropie de imaginea unui profesor.

B. Fragmentul provoacă zâmbetul cititorilor prin modul ingenios şi, în acelaşi timp, extrem de simplu, la care autorul a apelat pentru a găsi nume personajelor sale. Acestea exprimă ocupaţia prichindelului, pasiunea lui sau principala trăsătură de caracter. Astfel numele doctorului este sinonim cu termenul „pastilă", Zahar Zaharescu Limonadă îndrăgeşte *apa gazoasă cu sirop*, iar porecla lui Ştietot îl recomandă ca fiind cel mai inteligent.

Originalitatea în conceperea numelor este dată fie de contraste de tipul Ştietot – Habarnam, fie prin asocieri fireşti de termeni: Şurubel şi Piuliţă, cei doi fiind, evident, mecanici. Multe dintre prenume sunt forme diminutivale deoarece eroii sunt nişte prichindei, dar şi pentru a evidenţia simpatia naratorului faţă de eroi. Simpla enumerare a numelor *Grăbilă, Dondănel, Tăcutul, Gogoaşă, Zăpăcilă, Posibil şi Probabil* este suficientă pentru a caracteriza personajele.

Subiectul II

A. 1. Sursa informaţiei despre preţul unei case de hobbit este *Daily Mail.*
Cel care a pus în practică această idee se numeşte Rocky Pillsbury.
Dulgherul a început să lucreze căsuţele pentru că se plictisise de vechile metode de lucru cu lemnul, dar şi pentru că are doi băieţi care l-au direcţionat în acest sens.

2. Ingenioasele construcţii pot fi folosite drept case pentru găini, locuri de joacă sau cabane.

3. b)

4. *pot* – indicativ, *experimenta* – infinitiv, *locuind* – gerunziu.

B. Aşteptam de ceva vreme şansa de a vă face cunoscută preferinţa mea în materie de jocuri! Da, ştiu, nu voi fi original dacă vă voi spune că jocul meu favorit e unul pe calculator, dar lăsaţi-mă întâi să vă explic despre ce e vorba şi veţi decide singuri dacă îmi daţi crezare sau nu.

Magic Match – pentru cei care nu prea stau la orele de engleză „Potrivirea magică" – este un joc care vă dezvoltă rapiditatea gândirii și atenția distributivă. Scopul este acela de a colecta cât mai multă licoare magică pentru a vă asigura trecerea la *next level* (aici nu mai fac traducerea, v-ați dat seama singuri). Punctajul crește dacă reușiți să uniți printr-o linie trasată cu ajutorul mouse-ului componentele de același fel pe o tablă în formă de romb. În partea stângă sus veți avea afișat numărul de obiecte pe care trebuie să le colectați, iar în dreapta, nivelul licorii care vă indică „puterea magică" deținută, care vă dă dreptul la diferite alte opțiuni.

Părțile dificile? O grămadă: casete care îngheață sau casete din metal, broscuțe rele, baricadele de lemn sau turnurile de gheață. Dacă printre atâtea reguli și opțiuni reușiți să-l urmăriți și pe Giggles, veți avea doar de câștigat. Cine este acest personaj? Ce mai atâta vorbă, dați un clic și vedeți singuri! Succes!

TESTUL 13

Subiectul I

A. 1. *un orb* – conversiune (substantiv provenit din adjectiv); *păcătos* – derivare cu sufix; *vederile* – conversiune (substantiv provenit din infinitivul lung al verbului *a vedea*).

2. *chel* – 4 litere, 3 sunete; *bulumacele* – 10 litere, 10 sunete; *deschideau* – 10 litere, 9 sunete.

3. *ciocanul*, *țevile*, *gheață* etc.

4. Fragmentul citat s-ar putea încadra în expozițiune, întrucât prezintă personajul principal și cadrul narativ în care se va desfășura întâmplarea.

5. Privindu-i statura de uriaș, preotul îl întreabă ce îl aduce la el. Orbul îi răspunde cu umilință că se numește Zahei și a venit să-i redea vederile.

B. Opera epică este textul literar în care autorul își transmite viziunea asupra realității indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor, modul de expunere specific fiind narațiunea.

În opinia mea, fragmentul citat respectă la toate nivelurile, de formă și de conținut, convențiile specifice unui asemenea tip de text.

Un prim argument îl reprezintă existența celor două personaje, preotul și orbul, dintre care al doilea este complex caracterizat, atât din punct de vedere fizic (*un om de patruzeci de ani, voinic ca un taur, cu capul mare chel și gogonat ca un bolovan* etc.), cât și moral (*sunt un orb păcătos*). Relațiile dintre cele două personaje nu sunt încă bine conturate, narațiunea aflându-se la început, dar intuim că ele vor conduce către o evoluție ulterioară în crescendo a evenimentelor. Acțiunea prezentată – chiar dacă este sumară – este inserată prin indici de timp (*atunci*, *în vipiile arșiței*) și de spațiu (*pe prispă*).

Al doilea argument constă în organizarea textului sub forma unei narațiuni puse pe seama unui povestitor omniscient, care relatează faptele cu obiectivitate. Totodată, prin descrierea de tip portret (*ochii bobosați alburii*), se nuanțează caracterul protagonistului și se anticipează și faptele.

Aşadar, surprinzând realitatea în mod verosimil, graţie personajelor şi întâmplărilor conturate de un narator, fragmentul citat ilustrează trăsăturile unei opere epice.

Subiectul II

A. 1. Tema fragmentului este lectura.
Perioada în care autorul spune că a citit cel mai puţin este imediat după 1989.
Iluzia trăită de autor este că ar fi un mare cititor.
2. Rolul lecturii în viaţa autorului este de a-i fi justificat existenţa *în chip esenţial.*
3. b).
4. *cărţilor* – substantiv comun, atribut genitival; *care* – pronume relativ, subiect; *mi-am dat seama* – locuţiune verbală predicativă, predicat verbal.
B. O carte care mi-a plăcut în mod deosebit, citită în vacanţa de vară trecută este *Fata cu cercel de perlă* de Tracy Chevalier. Consider că este un roman absolut special din mai multe puncte de vedere.

În primul rând, prezintă o perioadă din viaţa unui celebru pictor olandez, Jan Vermeer, precum şi povestea reală a unuia dintre tablourile sale, care dă şi titlul cărţii. Dificultăţile materiale prin care acesta trebuie să treacă, umilinţa de a satisface dorinţele unor cumpărători de tablouri bogaţi, dar inculţi şi insensibili, munca migăloasă asupra fiecărui detaliu sunt elemente care m-au impresionat.

În al doilea rând, modul în care o fată simplă, o servitoare fără şcoală ajunge să influenţeze crearea unei opere de artă ce nu încetează a ne fascina şi pe noi, oamenii din secolul XXI, mi se pare extraordinar. Apreciez, de asemenea, stilul accesibil şi firesc în care este scris romanul, ca şi finalul fericit al micuţei eroine.

Recomand această carte tuturor adolescenţilor care vor să evadeze din faţa calculatorului într-o lume mult mai interesantă.

TESTUL 14

Subiectul I

A. 1. *a trage cu urechea, a fi ochi şi urechi, până peste urechi, a fi într-o ureche* etc.
2. dor = *nostalgie, alean*; s-a suit = *s-a urcat, s-a căţărat*; mereu = *necontenit, întruna* etc.
3. „doamne", „când o da el drumul la şurub", „cică".
4. Înclinaţia spre joc/curiozitatea/imaginaţia etc.
5. Secvenţa citată este construită pe baza unui joc de cuvinte, care îmbină abstractul (*misterul*) cu concretul (*a dezlega cu dinţii un nod*) într-o metaforă expresivă. Rezultatul este un mod jucăuş de a vorbi despre curiozitatea copiilor, care pun întrebări de genul: „Unde se duc frunzele toamna?"
B. Literatura este o formă de cunoaştere a lumii şi a vieţii, care solicită din partea cititorilor săi inteligenţa, imaginaţia, sensibilitatea şi disponibilitatea spre joc. Opera literară se defineşte prin câteva trăsături fundamentale: caracterul ficţional, expresivitatea şi scopul estetic. Toate acestea se regăsesc în fragmentul citat.

În textul literar, scriitorul recreează realitatea conform talentului şi fanteziei sale creatoare. Astfel, natura este văzută ca un mare mister care trebuie dezlegat de către

copii. Încercările măturătorilor de stradă de a opri frunzele, descrise printr-un epitet personificator (*nişte obraznice şi jumătate*), să iasă din interiorul copacului cu ajutorul piuliţelor şi al şuruburilor sunt pe cât de amuzante, pe atât de originale. Căderea frunzelor, toamna, este explicată cu ajutorul unei comparaţii inedite: *e ca atunci când spargi un geam*. Forţa naturii de a se manifesta este pusă pe seama unui pământ atât de fertil, *încât prinzi rădăcini sub pas*. Hiperbola continuă cu ideea că înşişi oamenii s-ar putea trezi cu *muşchi şi licheni pe frunte şi pe urechi* dacă nu s-ar mişca mereu.

Textul lui Marin Sorescu îşi dovedeşte expresivitatea şi originalitatea nu doar prin figurile de stil, ci şi prin forma rimată pe care o alege autorul pentru a-şi transmite mesajul:

*Că pământul acesta e atât de **gras**,/ încât prinzi rădăcini sub **pas**.* Scopul unui astfel de text este, evident, ludic, dar nu lipsit de profunzime: el reuşeşte să ne atragă atenţia asupra frumuseţii naturii, asupra faptului că oamenii trebuie să fie atenţi la ce se întâmplă în jurul lor, fiindcă peste tot sunt mici şi mari miracole.

Subiectul II

A. 1. În Roma, mesajele publicitare erau pictate pe pereţi, promovând jocurile publice, afacerile locale sau alegerile.
Inventatorul tiparului este Johannes Gutenberg.
Prima reclamă în limba engleză a apărut în 1472.

2. În Antichitate, produsele sau serviciile erau anunţate fie prin bucăţi de stâncă sculptate şi amplasate pe drumurile publice (Egipt), fie prin mesajele pictate pe pereţii oraşului (Roma). În Evul Mediu, „strigătorii” erau cei ce lăudau calităţile mărfurilor în pieţele publice. Odată cu inventarea tiparului, se tipăresc „fluturaşi” şi afişe care se distribuie manual. Din secolul al XVII-lea, anunţurile publicitare apar în ziare.

3. c).

4. *în care* = pronume relativ, complement circumstanţial de loc; *de către comercianţi* = substantiv, complement de agent; *fi purtate* = verb, complement direct.

B. De acum, gata cu scrisul urât! Părinţii şi profesorii te vor lăuda pentru frumuseţea şi lizibilitatea scrisului tău! Cu noul pix magic Merlin, notiţele, temele şi lucrările tale vor arăta perfect, ca într-un manual de caligrafie. Disponibil în patru nuanţe de culori în toate magazinele de specialitate, la cel mai bun preţ. *Merlin – aproape că scrie singur!*

TESTUL 15

Subiectul I

A. 1. ale tale, cadă.

2. Exemplu: Îţi cer să înveţi.

3. Exemple: *Mă voi pleca încet spre tine, Să-ţi beau tot sufletul iubit.*

4. Exemple: *Un cer înalt de stele plin*; *Îţi cază părul la călcâi.*

5. Exemplu: Epitetele din sintagma *reci şi albe braţe* apar frecvent în poezia eminesciană de dragoste în portrete care sugerează frumuseţea şi distanţa (sunt însuşiri, cel mai adesea, ale femeii sau ale unei fiinţe nepământene).

B. Textul liric exprimă sentimente, stări sau idei cu ajutorul unor imagini poetice. Această orientare către o lume interioară îi este specifică, fapt foarte vizibil în poezia eminesciană.

O, vin pe marea... este o poezie de dragoste. Imaginea cuplului este proiectată într-un spaţiu natural, foarte întins: mare, cer, vânt, stele şi lună. Vraja sentimentului este sugerată şi prin acest cadru plin de farmec, la distanţă de lumea comună. Imensitatea spaţiului corespunde, în plan simbolic, mitului iubirii ideale. Această asociere a iubirii cu natura apare în numeroase texte eminesciene: *Lacul, Sara pe deal, Floare albastră, Luceafărul* etc. Spre exemplu, imaginea cerului *înalt* (epitet) se apropie la nivelul sugestiei de aceea a sărutării *fără de sfârşit* (epitet).

În plus, ansamblul imaginilor defineşte un eu, a cărui voce lirică este subliniată de persoana întâi singular a unor forme pronominale (pronumele personal din sintagma *grumazu-mi*) sau verbale (*mă voi pleca, să beau*). Acest eu este un fel de mască a poetului, un eu îndrăgostit de această dată, fermecat de propria trăire, descoperind prin ea farmecul lumii.

Prin tot ceea ce intră în compoziţia lui, textul eminescian exprimă emoţia unei iubiri ideale, imaginate însă. Imperativul iniţial (din titlu şi din primul vers) instalează o aşteptare pentru care nu există răspuns, pentru că toată poezia este un monolog al unui eu îndrăgostit.

Subiectul II

A. 1. Autorul primului text este anonim, iar al celui de-al doilea este Cristian Popescu.

Preţ: 80 lei / oră.

Primul text are un scop informativ şi unul persuasiv, iar al doilea, un scop estetic.

2. Cumpăr casă cărămidă, locuibilă, în jurul Bucureştiului, lângă apă şi pădure, cu acces direct la transportul în comun, maxim 50 000 de euro, fără intermediari. Rog seriozitate. Telefon: 021 111 234.

3. b).

4. Cele trei semne de exclamaţie de la sfârşitul enunţului marchează o intonaţie accentuat exclamativă.

B. Primul text oferă informaţii cititorilor, în limbajul specific anunţului publicitar, despre o firmă care vinde produse şi servicii destinate copiilor. În schimb, al doilea text nu are scop informativ, nici persuasiv, ci comic.

În primul rând, aflăm din primul ce se oferă: personaje Disney, pictură pe faţă etc. Pentru informaţii mai detaliate se indică un site: *www.infinityevents.ro*. Al doilea pare să fie o reclamă la o ciudată instituţie care se ocupă cu proiectarea pe cer a unor desene animate, făcute din fotografiile unor albume de familie. Tocmai ciudăţenia acestui fapt ne arată că este vorba doar de o fantezie mai mult sau mai puţin absurdă.

În al doilea rând, limbajul primului text se păstrează în limitele tipului de text: prezentarea concisă a informației, sub forma unei enumerații (al doilea enunț este o propoziție eliptică de predicat, alcătuită în întregime ca o enumerație). Reclama la *VIDEO-NATURAL S.A.* recurge la procedee ale expresivității comice, cum ar fi exagerarea din fragmentul *național și apocaliptic*.

Prin urmare, primul text este un anunț publicitar (un text nonficțional), iar al doilea este un text ficțional, care recurge la aspecte de limbaj ale anunțului publicitar, în scop expresiv.

TESTUL 16

Subiectul I

A. 1. *ca vântul*; *în vânt*; *a face vânt*; *a arunca banii în vânt.*

2. Termenul este scris cu majusculă deoarece este o formulă reverențioasă de adresare pe care o folosește morarul când vorbește cu prințul.

3. Principala modalitate de expunere este dialogul, schimbul de replici între cele două personaje.

4. Prin solicitarea absurdă pe care o face, prințul dovedește că este arogant, știe doar să poruncească, pe când morarul este inteligent, fapt demonstrat de ultima replică a textului.

5. Pus într-o împrejurare imposibilă, morarul găsește o soluție ingenioasă pentru a respecta dorința superiorului său: imaginează un dialog cu moara care îi solicita prințului să poruncească vântului să bată, astfel încât moara să funcționeze. La nivelul textului, ultima replică are valoare de concluzie și un puternic conținut moralizator care poate fi generalizat: de multe ori nu există probleme, ci doar soluții surprinzătoare, totul depinde de raportarea noastră la situațiile cu care ne confruntăm în viață.

B. Îmi e greu să vorbesc despre mine, mai ales că până acum nu prea m-am gândit la acest lucru. Voi realiza autocaracterizarea pornind de la ce spun alții despre mine, poate că așa voi scrie mai ușor cine sunt.

Bunica îmi spune mereu că sunt încăpățânată, ceea ce cred că ar intra la categoria defecte. Așa este, chiar sunt, pentru că de multe ori nu fac imediat ceea ce mă roagă, asta însemnând că sunt puțin și leneșă. Știu că ar trebui s-o ajut mai mult la treburile din casă, dar nu mă dau în vânt după ele.

Deși nu sunt prima la învățătură de la mine din clasă, iau mereu note bune și învăț ușor la orice materie, pentru că sunt curioasă să aflu lucruri noi despre tot ceea ce mă înconjoară. Colegii mei mă consideră o fată prietenoasă și glumeață. La școală îmi plac proiectele în echipă și evident... pauzele (asta ca dovadă că sunt glumeață).

Cred că sunt un copil normal care are multe calități, dar și ceva defecte.

Subiectul II

A. 1. Numele Reginei din Marea Britanie la care face referire articolul este Elisabeta a II-a.

Harry și William sunt frați.

Prinţul Harry a acordat interviul publicaţiei *The Telegraph*.
2. Articolul prezintă o altfel de imagine a familiei regale din Marea Britanie în comparaţie cu cea oficială.
3. a).
4. *par rigizi şi serioşi* – predicat nominal; *nu sunt aşa* – predicat nominal.
B. Un adevărat conducător este, înainte de toate, un model pentru grupul de oameni pe care îl îndrumă. Pentru a-şi câştiga respectul şi încrederea celorlalţi, el trebuie să demonstreze o serie de calităţi morale.

Liderul este o persoană responsabilă, în sensul că îşi asumă toate deciziile pe care le ia, fiind conştient că ele îi afectează pe toţi membrii din grupul pe care îl reprezintă. Asta nu înseamnă că trebuie să fie subiectiv, din contră, obiectivitatea e nevoie să-l însoţească permanent. Sigur că nu toate hotărârile sale îl vor face popular, dar persoana din fruntea unei colectivităţi ştie foarte bine acest fapt.

De multe ori îndeplinirea diverselor activităţi este greu de realizat, pentru că oamenii nu sunt suficient de motivaţi, de aceea un conducător e nevoie să aibă o atitudine pozitivă şi de suport, să promoveze implicarea activă în cadrul grupului său.

Am citit de curând într-un articol că un lider e un om obişnuit cu o voinţă neobişnuită, deci nu oricine poate ocupa o asemenea poziţie, indiferent câtă experienţă ar avea în lucrul cu oamenii.

TESTUL 17

Subiectul I

A. 1. neinstruită, neexperimentată; profundă, autentică etc.
2. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ.
3. De exemplu: *m-am apucat să cânt. Eram mirată*; *scuturaţi-mă de pământ şi moarte* etc.
4. De exemplu, epitet: *câmpii dezmierdate*; comparaţie: *ca o pasăre neînvăţată m-am apucat să cânt* etc.
5. Cântecele sunt un simbol pentru versuri, pentru creaţie în general, prin care poeta/eul liric dobândeşte şansa nemuririi, a eternităţii. Repetarea verbului „zburaţi" sugerează dorinţa creatorului de împlinire a menirii sale prin împărtăşirea frumosului către cititori. „Pământul" este simbolul existenţei materiale şi al limitării căreia artistul i se sustrage (*scuturaţi-mă*) prin creaţie.
B. Titlul este un prag stilistic sugestiv prin care cititorul pătrunde în universul de semnificaţii al operei, modelând indirect aşteptările estetice ale acestuia.

În cazul poeziei Magdei Isanos, titlul constă într-o propoziţie enunţiativă, care la nivel expresiv este o metaforă. În centrul acestui element paratextual stă substantivul „cântec", trimiţând la mitul antic al lui Orfeu, care îmblânzea stihiile cu lira sa. Poetul modern reprezintă, sugerează autoarea, un continuator simbolic al lui Orfeu.

La nivelul textului, titlul este susţinut prin imagini artistice delicat conturate, care proiectează creatorul într-o poveste ce asimilează arta cu viaţa. Astfel, prin versurile *Din frunze-am cântat, Dumnezeu,/ lângă mine stând, mi-a şoptit*, se transmite ideea

naturii care a inspirat-o pe poetă, dar şi a harului creator primit de la fiinţa divină. Simbolul păsării neiniţiate este cuprins într-o comparaţie – *şi ca o pasăre neînvăţată/ m-am apucat să cânt* – prin care se evidenţiază curajul eului creator de a-şi depăşi toate spaimele omeneşti, spre a-şi împlini chemarea. Perfectul compus „s-a sfârşit" arată încheierea acestui proces al creaţiei prin apropierea morţii, dar dăinuirea versurilor în sufletele oamenilor.

În concluzie, titlul şi textul *Acum cântecul s-a sfârşit* se află într-o unitate perfectă, punându-se reciproc în valoare.

Subiectul II

A. 1. Scopul textului este unul informativ.
Einstein a studiat la Zürich.
Obiectul care îi stârneşte copilului Einstein curiozitatea ştiinţifică este o busolă dăruită de tatăl său.
2. Pasiunea artistică a lui Einstein se naşte când începe să ia lecţii de vioară, la insistenţele mamei, fiind reprezentată de sonatele lui Mozart.
3. c).
4. *unde* – adverb relativ, complement circumstanţial de loc; *mamei* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *îi* – pronume personal, complement indirect.
B. Consider că niciodată nu este prea devreme să studiezi ştiinţele, chiar dacă o faci numai din curiozitate sau din dorinţa de a te juca. Cu atât mai mult este interesant să faci lucrul acesta la o vârstă la care începi să descoperi fenomenele din jurul tău, să le înţelegi şi să le priveşti cu alţi ochi, adică în adolescenţă.

Pe de o parte, studiind ştiinţele experimentale – chimia, fizica, biologia – te pregăteşti pentru o viitoare carieră, îţi dai seama ce îţi place cu adevărat şi la ce ai talent, aşa cum s-a întâmplat şi cu Albert Einstein. În felul acesta, acumulezi cunoştinţe şi deprinderi foarte importante pentru mai târziu.

Pe de altă parte, căutând informaţii la bibliotecă şi pe internet, mergând la cercuri ştiinţifice şi la diverse concursuri, îţi faci prieteni care au aceleaşi preocupări, faci schimb de informaţii şi chiar poţi realiza în echipă unele experimente. Nu mai pun la socoteală faptul că trebuie să dai şi examene la aceste materii, iar studiul sistematic ţi-ar asigura un succes sigur.

În concluzie, ca să ajungi un om împlinit şi mulţumit de tine însuţi, este necesar să-ţi completezi încă din adolescenţă cultura generală, în care ştiinţele ocupă un loc esenţial.

TESTUL 18

Subiectul I

A. 1. *blajin* – crud, nemilos, rău, violent; *îndărăt* – înainte, în faţă; *adevărat* – fals, neautentic, artificial etc.
2. Copacii *s-au îmbrăcat* în dantela albă a zăpezii.
Pe câmpul de bătălie era un adevărat *leu*.
3. Comparaţie: ...*se făcură mici, ca nişte căţeluşi*; epitet: *blajine*, *nătâng* etc.
4. Naraţiunea şi dialogul.

5. În textul dat, parantezele sunt folosite pentru a adăuga o explicaţie la cele relatate, întregind sensul enunţurilor în care se află: prima paranteză conţine o apoziţie dezvoltată, iar a doua, o construcţie incidentă aparţinând naratorului, inclusă în vorbirea personajului.

B. Fabula este o specie a genului epic, în versuri sau în proză, unde sunt satirizate defecte omeneşti prin intermediul unei naraţiuni alegorice în care personajele aparţin lumii animalelor, a plantelor sau a lucrurilor, cărora li se atribuie prin personificare însuşiri omeneşti. Textul unei fabule este alcătuit, de regulă, din două secvenţe: întâmplarea propriu-zisă şi morala. Consider că textul lui George Topîrceanu are aceste trăsături.

Leul deghizat prezintă o întâmplare scurtă: regele animalelor vrea să verifice comportamentul marilor săi dregători, lupii, faţă de supuşi, aşa că se îmbracă într-o piele de măgar şi este cât pe ce să fie sfâşiat. Personificarea este modalitatea prin care autorul transferă însuşirile omeneşti fiinţelor necuvântătoare. Leul este conducătorul luminat, care îşi manifestă grija pentru supuşi, lupii sunt mai-marii care guvernează abuziv, iar poporul este alcătuit din blândele rumegătoare, simbol al oamenilor simpli, împovăraţi, fără personalitate, la dispoziţia exceselor pe care le fac conducătorii.

Uneori, într-o fabulă, morala nu este formulată explicit, dar poate fi dedusă cu uşurinţă din cuvintele şi acţiunile personajelor. Textul lui George Topîrceanu ironizează, complice cu cititorul, relaţiile dintre conducători şi supuşi: lupii cei cruzi cu rumegătoarele blajine devin nişte mieluşei în faţa puternicului rege, tremurând de frica de a nu fi pedepsiţi pentru ticăloşiile lor.

În consecinţă, *Leul deghizat* este o fabulă, fiindcă prin intermediul unei naraţiuni alegorice satirizează defecte general umane, cu scop moralizator.

Subiectul II

A. 1. Fragmentul a fost preluat de pe site-ul personal al autoarei, www.irinapetras.ro.
Jocul preferat în copilărie era jocul de-a şcoala, cu toţi copiii din vecini.
Mica cititoare află de existenţa autorului atunci când o nelinişteşte faptul că fraţii Grimm au putut scrie împreună aceeaşi carte.

2. Titlul fragmentului citat este metaforic şi mizează pe expresivitatea antitezei: lectura este o închidere în universul cărţii, o evadare a cititorului din lumea reală, dar în acelaşi timp este o deschidere, pentru că în cărţi întâlneşte o altă lume, diversă, bogată, un univers infinit.

3. c).

4. De exemplu „a retrage”:
Din cauza timidităţii, eram *retras*. (adjectiv participial, NP)
Fusese *retras* de ai lui de la şcoala particulară. (element component al diatezei pasive, PV)

B. Sunt un împătimit al genului *fantasy*, aşa că, atunci când am primit de ziua mea cele trei volume masive ale romanului *Eragon*, am ştiut că pentru o perioadă vor fi uitate jocurile pe calculator şi ieşirile în parc. Mă atrăgea mai ales faptul că autorul lor, Christopher Paolini, a început să scrie cartea pe când avea doar 15 ani.

Întâmplările ciudate prin care trece Eragon, personajul principal, încep şi ele tot la vârsta de 15 ani, când găseşte o piatră albastră, frumos şlefuită, în munţii Şirei. Piatra era de fapt un ou de dragon, printre ultimele din lume, iar Eragon va deveni Cavaler al Dragonilor şi prieten de nedespărţit al Saphirei, cea ieşită din ou. Om şi dragon cresc alături şi descoperă istoria ţinutului, puterile pe care le au, dar mai ales descoperă valoarea prieteniei. Amândoi vor lupta împotriva tiraniei lui Galbatorix, stăpânul Alagaësiei, alături de elfi, pitici şi de oamenii liberi numiţi vardani. Peripeţiile lor te ţin cu sufletul la gură, iar puterea de invenţie a autorului pare nelimitată. Descoperi cât de aproape de natură sunt elfii, care suferă chiar şi pentru o floare smulsă, ce meşteri pricepuţi sunt piticii care fabrică obiecte din metal şi pietre preţioase şi că înşişi urgalii, cei mai sălbatici locuitori, au reguli şi principii în societatea lor. Descoperi de asemenea că libertatea este foarte importantă pentru toate fiinţele şi că instruirea este importantă, oricât de mult talent ai avea.

Aştept cu nerăbdare apariţia celui de-al patrulea volum, anunţat de autor, fiindcă ştiu că forţele răului pot fi învinse, dacă oamenii sunt uniţi. În limba străveche, *Kveta Fricaya* („Prieteni, vă salut!")!

TESTUL 19

Subiectul I

A. 1. stele, noapte, oglinda, fiinţă, suflet, tristeţe.

2. *– cum te cheamă, fiinţă verde? am întrebat-o.*
– mă cheamă viorica, ne-a răspuns cu tristeţe.

3. Poezia este scrisă în vers liber (nu are rimă, nici ritm, măsura versurilor este inegală).

4. *te priveam prin oglinda retrovizoare, – cum te cheamă, fiinţă verde, am întrebat-o.*

5. Repetiţia atrage atenţia asupra imaginii stelelor. Poezia creează un spaţiu nocturn, banal în punctul de plecare (câmpul, o maşină, cabina, oglinda retrovizoare). Prezenţa stelelor, afirmată brusc la început, anunţă saltul către altă lume sau către altă stare, mai puţin banale.

B. Textul liric exprimă sentimente, stări sau idei cu ajutorul unor imagini poetice. Chiar dacă pare un fragment dintr-o poveste SF, textul lui Mircea Cărtărescu creează o atmosferă specifică genului. În plus, este o poezie de dragoste, într-o formă mai puţin transparentă decât de obicei.

Fragmentul de început, pus între ghilimele, pare rupt dintr-o conversaţie pe care cititorul nu o aude. Este expresia unei nemulţumiri, în limbaj familiar, cotidian. Ca şi spaţiul în care apare cuplul, sugerează o existenţă oarecare, lipsită de surprize, poate plictisitoare. În antiteză cu el, apare o lume a stelelor, pe care nu pare s-o vadă decât îndrăgostitul. Fiinţa verde, venită de sus, este o concretizare poetică şi comică, în acelaşi timp, a unui sentiment care nu pare împărtăşit. Cealaltă fiinţă misterioasă (din cuplu) este definită prin epitetele *fără trup şi fără suflet* (epitetele ar putea caracteriza la fel de bine personajul extraterestru, fapt care ar schimba oarecum sensul textului).

Limbajul textului este simplu, direct. Expresivitatea nu se obţine prin figuri de stil, ci prin jocurile de sensuri create de imagine şi de cuvinte. Fiinţa venită din stele are un nume amuzant, *viorica*. În plus, poetul nu foloseşte majuscula, ca să fie şi mai clară impresia că nu este vorba, în definitiv, decât de o fiinţă ca noi, vulnerabilă (pentru că e singură).

Prin urmare, textul discutat este unul liric, transmite emoţie prin scenariul imaginat, prin atmosfera lui de reverie tristă şi comică.

Subiectul II

A. 1. Textul are scop informativ.
Galileo Galilei este italian.
A descoperit următorii sateliţi ai planetei Jupiter: Io, Europa, Callisto şi Ganymede.
2. Telescopul a fost o descoperire importantă pentru că a permis observarea cerului, a stelelor şi a planetelor. A condus, în felul acesta, la dezvoltarea astronomiei.
3. c).
4. – prima propoziţie: *Le putea vinde negustorilor*, subiectul subînţeles (Galileo Galilei).
– a doua propoziţie: *care le găseau utile atât pe mare, cât şi ca marfă comercială*, subiectul exprimat (*care*).
B. Nu cred că poate contesta cineva importanţa majoră a descoperirilor ştiinţifice pentru oamenii de altădată şi pentru noi, cei de acum. De altfel, istoria oamenilor, în opinia mea, în partea ei bună, este istoria descoperirilor pe care le-au făcut, în ştiinţă, tehnică şi artă.

Ca să putem comunica astăzi să călătorim printre stele sau să trimitem sonde spaţiale spre planetele din sistemul nostru solar, fără îndoială că a trebuit să existe Galileo Galilei. Cum la fel de necesari au fost Arhimede, Copernic, Leonardo da Vinci, Newton şi alţii. Am ajuns astăzi la descoperiri uluitoare în toate domeniile ştiinţifice pentru că au existat asemenea genii.

Descoperirile ştiinţifice sunt de o importanţă majoră nu doar pentru că permit în timp un stil de viaţă mai confortabil, dar ele pot conduce şi la o viaţă mai frumoasă. Este suficient să te gândeşti la spaţiile pe care le poţi parcurge cu automobilul, trenul, vaporul, avionul şi, de ce nu, cu racheta.

În concluzie, pentru că a existat Galileo Galilei, noi, cei de astăzi sau urmaşii noştri nu prea îndepărtaţi, s-ar putea să avem şansa unui concediu pe lună.

TESTUL 20

Subiectul I

A. 1. *împrietenisem* – derivare cu prefixul *-în* şi sufixul verbal *-i*; *cumsecade* – compunere prin sudare; *sănătos* – conversiune (din adj. în adv.)
2. *La Iclod, în Ardeal... Undeva pe lângă Cluj.*
3. Numeroasele puncte de suspensie din ultimul paragraf indică pauzele discursului, naratoarea fiind stăpânită de nostalgia timpurilor trecute şi de emoţia provocată de personajul care după atâţia ani a întrebat de ea.
4. Textul reprezintă o evocare a trecutului, cu jocurile şi poznele copilăriei.

5. băiatul învăţătorului; cu doi ani mai mare decât ea; îi place joaca; este generos etc.

B. Titlul unui text este important nu doar pentru descifrarea semnificaţiilor unui text, ci şi pentru că acesta creează cititorului un orizont de aşteptare. În acest caz, titlul este denumirea unui produs de cofetărie, „Marţipan", provocând curiozitatea cititorului.

Personajul-narator, o fată, îşi aminteşte nostalgic de vârsta copilăriei (*Doamne, ce ani!...*), mai precis de o întâmplare petrecută pe când fusese lăsată de către părinţi în grija bunicii, undeva lângă Cluj. Aici se împrieteneşte cu băiatul învăţătorului, Costi, cu care se juca tot timpul. Uneori copiii o mai supărau pe bunica, dar ea îi ierta pentru că *eram tare frumoşi, zău, tare frumoşi*. Ceea ce nici bunica şi nici tatăl băiatului nu au putut ierta au fost furtul şi lăcomia: Costi a şterpelit o pungă cu marţipan, pe care învăţătorul o cumpărase pentru copiii de la şcoală, şi a împărţit-o cu prietena lui de joacă. Cei doi au fost pedepsiţi. Fata a rămas în minte cu gustul marţipanului (*Ce bune erau...*), păstrând în acelaşi timp şi nostalgia acelor ani.

Astfel, marţipanul devine simbolul unei copilării fericite şi poznaşe.

Subiectul II

A. 1. Trei dintre ingredientele necesare pentru a prepara crema de vanilie sunt ouăle, laptele şi zahărul.

Aceasta poate fi folosită la plăcinta cu cremă sau la ecleruri.

În cazul în care crema de vanilie devine grunzuroasă, cratiţa în care se află trebuie aşezată în apă rece, iar în interior se adaugă o lingură de apă de la gheaţă.

2. În acest caz cratima este semn de punctuaţie şi indică aproximaţia numerică.

3. c)

4. *înlocui* – CD; *vanilia* – S; *(de) lămâie* – Atr. subst. prep.

B. Spre deosebire de textul literar care este unul ficţional, textul nonliterar prezintă aspecte din realitate. Scopul principal al unui astfel de mesaj este unul informativ. Astfel, observăm că textul citat explică celor interesaţi cum se prepară crema de vanilie.

Un alt motiv pentru care fragmentul din cartea de bucate poate fi încadrat în zona nonliterară este dat de conţinutul ideilor şi de forma lor. Limbajul utilizat este clar, concis, devenind accesibil oricărui tip de receptor. Cuvintele sunt folosite cu sensul lor de bază, de exemplu: *castron, se toarnă, foc, cremă* etc. Enunţurile nu sunt foarte lungi, predominând raportul de coordonare între propoziţii.

Claritatea conţinutului reţetei este dată şi de numeroasele numerale care indică fie gramajul ingredientelor (*4 ouă întregi cu 175 g de zahăr şi 60 g de făină*), fie durata acţiunilor ce trebuie efectuate (*2-3 minute*). Nu există implicare afectivă din partea emiţătorului, verbele sunt folosite impersonal (*se pune, se acoperă, se adaugă*) – ceea ce indică alte particularităţi ale comunicării nonliterare.

Datorită motivelor prezentate mai sus, textul citat este unul nonliterar.

TESTUL 21

Subiectul I

A. 1. *carte*, *manual*, *caiet*, *catedră* etc.

2. Linia de pauză izolează o propoziţie/o construcţie incidentă.
3. *a inspecta*, *impasibil*, *cinematograf* etc.
4. Bobby este prins copiind de profesor şi i se confiscă oracolul. Încearcă să recupereze caietul de la profesor, însă nu reuşeşte. Tânărul pleacă înseninat, găsind o soluţie de rezolvare a problemei.
5. Fragmentul citat se încadrează în genul epic, întrucât prezintă o acţiune la care participă personaje (Bobby, profesorul Silvestru, colegii), are la bază un conflict (între Bobby şi profesor), iar modurile de expunere folosite de autor sunt naraţiunea şi dialogul.
B. Personajul principal în fragmentul citat este Bobby, un adolescent curajos şi sigur pe sine, dar şi iresponsabil, care caută cele mai uşoare căi de a ieşi din diverse încurcături.

Eroul beneficiază de un portret moral complex, realizat prin mai multe mijloace de caracterizare. În prima parte a textului sunt evidenţiate faptele acestuia, care îi pun în valoare trăsăturile. Astfel, obiceiul său de a copia la extemporale arată că nu era foarte studios, după cum insistenţa pe lângă profesor de a-i returna oracolul (*Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare*) demonstrează că este sigur pe sine şi destul de convingător, deşi nu obţine pe moment succesul.

Între procedeele de caracterizare indirectă un loc important îl ocupă şi numele personajului, Bobby, care sugerează modernitatea şi dorinţa de a fi la modă. De altfel, mai mult îi pasă că i-a fost descoperit „depozitul sentimental", decât frauda la lucrarea de control. Între colegi, se manifestă ca un tânăr de succes, un fel de vedetă a clasei, care nu se lasă intimidată de nimic, după cum reiese din interjecţia „Zexe" pe care le-o aruncă la final.

Caracterizarea directă este pusă pe seama naratorului – *Bobby se prefăcu în frigider*, *Bobby era un optimist*, *pledă el cu demnitate* –, dar şi a personajului însuşi, sub forma autocaracterizării: *Înţeleg că am făcut o imprudenţă aducându-l aici, dar vina este numai a mea, domnule profesor, şi e penibil pentru mine să pierd...* .

În concluzie, personajul lui Călinescu este credibil din punct de vedere uman şi viabil sub raport artistic.

Subiectul II

A. 1. Publicaţia din care a fost extras articolul este *Formula As*, nr. 983, 2011.
Prilejul serbărilor medievale menţionate este împlinirea a 800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Ţara Bârsei.
Secolul în care s-au ridicat primele ziduri ale Cetăţuii Braşovului este secolul XVI.
2. Un element care ar putea constitui un punct de atracţie pentru turişti este parada cavalerilor pe străzile din centrul Braşovului.
3. c).
4. *a trecut* – indicativ, perfect compus; *va ajunge* – indicativ, viitor; *nu trebuie* – indicativ, prezent.

B. Textul nonliterar se caracterizează prin prezentarea clară şi obiectivă a realităţii, în scopul informării cititorului, al persuadării sau al destinderii acestuia.

Fragmentul citat respectă aceste trăsături, fiind o parte dintr-un text jurnalistic publicat într-o revistă de tip magazin, *Formula As*.

Un prim argument al caracterului nonliterar îl reprezintă scopul informativ al textului, care conţine date precise despre Cetăţuia Braşovului (*800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Ţara Bârsei, primele ziduri au fost ridicate în 1524*), dublat de cel persuasiv. Astfel, prin sublinierea frumuseţilor Cetăţuii, precum şi prin descrierea succintă a celor două evenimente culturale („Turnirul cavalerilor" şi „Turnirul cetăţilor medievale"), cititorul este indirect îndemnat să viziteze, ca turist, acest loc.

Al doilea argument al încadrării fragmentului în categoria menţionată constă în limbajul utilizat de autor, care se distinge prin simplitate şi accesibilitate. Cuvintele sunt în majoritate folosite cu sensul propriu de bază, pentru a nu lăsa loc ambiguităţilor.

Aşadar, fragmentul citat ilustrează la toate nivelurile caracteristicile unui text nonliterar.

TESTUL 22

Subiectul I

A. 1. De exemplu: Ştii ce *înseamnă* şcoala pentru mine? (= *reprezintă*).

2. *vrednic* = harnic, capabil, destoinic; *pofteşte* = invită, cheamă, îndeamnă; *sprinţară* = zvăpăiată, nebunatică, zglobie.

3. Semnul exclamării a fost folosit pentru a reda grafic intonaţia exclamativă a propoziţiei care exprimă admiraţia pentru personajul portretizat.

4. Părintele Ioan, un om vrednic, construise o chilie pentru şcoală şi îi sfătuise pe oameni să dea copiii la învăţătură. Prima şcolăriţă fusese chiar fata popii, Smărăndiţa. Într-o zi, părintele a adus un scaun nou şi lung, pe care l-a numit Calul Bălan şi un biciuşor, numit Sf. Nicolae. El a hotărât ca sâmbăta să fie ascultaţi toţi copiii, iar dascălul să însemne greşelile fiecăruia. La urmă, şcolarii aveau să primească tot atâtea lovituri cu Sf. Nicolae. Pe Smărăndiţa a bufnit-o râsul şi părintele a hotărât să fie prima pedepsită în acest fel.

5. Construcţia *un drăguţ de biciuşor* foloseşte diminutivarea pentru a prezenta ironic un instrument de pedeapsă destinat copiilor care nu învăţau, ceea ce îi oferă expresivitate. Sensul expresiei este marcat afectiv, iar realitatea prezentată este astfel, văzută prin ochii copiilor, mai puţin înspăimântătoare.

B. Într-un text narativ, autorul reprezintă lumea şi viaţa printr-o relativă detaşare, obţinută prin disimularea sub masca personajelor şi a naratorului. Textul epic constă în relatarea de către un narator a unor întâmplări reale sau imaginare desfăşurate într-un anumit cadru spaţial şi temporal, la care participă mai multe personaje. Modul dominant de expunere este naraţiunea, care se împleteşte cu descrierea şi dialogul.

În fragmentul dat, cu ajutorul descrierii şi al naraţiunii, naratorul evocă o întâmplare din vremea copilăriei, legată de şcoală. Părintele Ioan strânge copiii din sat şi încearcă să-i convingă să înveţe şi prin metode neortodoxe. Apar ca personaje dascălul şi cojocarul satului, precum şi elevii de odinioară, dintre care se detaşează figura Smărăndiţei celei neastâmpărate. Fragmentul aparţine unei naraţiuni subiective; naratorul este implicat în acţiune, fapt vizibil prin prezenţa verbelor şi a pronumelor la persoana I (*ne purtăm*, *noi*, *şcolarii*), a exclamaţiilor care transcriu atitudini (*Păcatul ei, sărmana!*), prin autocaracterizare (*între care eram şi eu, un băiat prizărit, ruşinos şi fricos şi de umbra mea*) şi prin aerul vesel care învăluie toată întâmplarea. În ciuda prezenţei ameninţătoare a „Calului Balan" şi a Sf. Nicolae, textul transmite bucuria inocentă a copilăriei lipsite de griji.

Limbajul care foloseşte formele graiului viu (exclamaţii, cuvinte şi expresii populare, diminutive afective etc.) şi are o notă de jovialitate este o altă caracteristică a naraţiunii lui Ion Creangă.

Originalitatea scriitorului este demonstrată astfel de trăsăturile naraţiunii sale.

Subiectul II

A. 1. Numele portalului dedicat profesorilor este scoala.discovery.ro.

Proiectul pune la dispoziţia profesorilor şi a elevilor două resurse: programe educative pe canalul Discovery Channel România şi un site pe internet cu materiale-suport.

Programele de televiziune se difuzează în fiecare zi, de luni până vineri la ora 14:00 şi apoi în reluare.

2. Proiectul Şcoala Discovery îşi propune să integreze resursele audio-video şi *new media* în procesul de educaţie, pentru ca elevii să înţeleagă mai bine fenomenele ştiinţifice, iar profesorii să poată face lecţiile mai atractive.

3. a).

4. *de care* = pronume relativ, complement indirect; *pentru a... ajuta* = verb predicativ, complement circumstanţial de scop, *fiecare* = adjectiv pronominal nehotărât, atribut adjectival.

B. Într-o societate modernă, dezvoltată, tehnologizată, şcoala nu poate rămâne în afara timpului. În opinia mea, proiectul Şcoala Discovery nu poate decât să fie benefic atât pentru profesori, cât şi pentru elevi, fiindcă îşi propune o altă abordare a temelor ştiinţifice de studiu în şcoală, prin integrarea resurselor audio-video şi *new media* în procesul de educaţie.

Cred că orice copil de vârsta mea a văzut emisiunile posturilor Discovery pe teme de ştiinţă, tehnologie, medicină sau natură şi a avut de învăţat din ele. Un documentar bine realizat va fi întotdeauna mai plăcut decât o expunere seacă, abstractă, a unui profesor. Cu siguranţă, emisiunile de pe canalul Discovery vor transmite elevilor ideea că ştiinţa poate fi un domeniu interesant şi captivant.

Profesorilor, proiectul le vine în ajutor cu un site de unde pot descărca materiale-suport ce pot fi folosite la clasă: o grilă de programe şi un ghid care conţine obiectivele lecţiei, seturi de întrebări care să îi apropie pe elevi de conţinut,

propuneri de activități în clasă și definiții pentru termenii de vocabular. Astfel, o lecție va fi mai ușor de pregătit.

În consecință, o asemenea inițiativă nu poate decât să fie bine primită în școli.

TESTUL 23

Subiectul I

A. 1. 8 silabe

2. Luna martie a fost însorită.

3. Cratima marchează pronunția legată a prepoziției *de* și a articolului posesiv *al*.

4. *îndrăznețul*, *visătorul*.

5. Titlul textului lui Lucian Blaga face trimitere la o persoană predispusă spre visare, care aspiră spre un ideal, având o atitudine gânditoare. După ce citim textul realizăm că *visătorul* este un păianjen. Imaginea micii viețuitoare care se zbate în pânza sa pare, din perspectiva autorului, o încercare de a ajunge la lună.

B. Originalitatea textului scris de Lucian Blaga poate fi remarcată la nivelul mai multor elemente. În primul rând, este original modul în care autorul transformă un fapt fără prea mare însemnătate, mișcarea unui păianjen ce *se frământă în mătasa-i*, într-o zbatere de a atinge înaltul: *cearc-acuma să se urce/ până-n ceruri, sus, pe-o rază*. Paralela este creată prin asocierea dintre firul de mătase din care pare să fie formată pânza păianjenului și firul de lumină revărsat de lună.

Imaginile vizuale și dinamice sunt deosebite: *spânzurat de aer*; *să se urce până-n ceruri, sus, pe-o rază*. Delicatețea micii ființe este pusă în contrast cu aspirația către ideal. De asemenea, este expresivă antiteza dintre *somn* (simbol al inactivității spirituale) și *lumina lunii* (simbol al trezirii, al revelației unor căi mai înalte).

Poezia este originală și din punct de vedere compozițional. Textul este dispus în două secvențe, separate de interogația *Ce se zbate?*. Înaintea întrebării apar două constatări, iar după aceasta este plasat un posibil răspuns *A visat că/ raza lunii-i fir de-al lui*. Astfel, ritmul poeziei este dat de succesiunea ideilor poetice, nu de elementele de prozodie clasice.

Uneori lucrurile originale sunt cele mai simple, iar textul lui Blaga poate fi o confirmare a acestui fapt.

Subiectul II

A. 1. Păianjenii se hrănesc cu insecte mici.

Termenul explicat are 5 sensuri.

În limbajul regional termenul înseamnă „prăjină".

2. Definiția unui termen cuprinde explicarea sensurilor pe care acesta le are, dar și informații despre clasa de cuvinte în care se încadrează.

3. c).

4. *țesută* – atribut adjectival; *(de) ele* – complement de agent; *(cu) ajutorul* – complement circumstanțial de mod.

B. Cele două texte, deși au o temă comună (păianjenul), se deosebesc profund prin tipologie, realizare și scop.

Primul text este unul ficțional, deci se adresează în principal celor care citesc literatură, iar cel de-al doilea, fiind o definiție dintr-un dicționar, se adresează tuturor celor care doresc să afle informații despre termenul explicat. Poezia urmărește să provoace în cititor o emoție, pe când definiția are un scop informativ.

Textul lui Lucian Blaga se caracterizează prin expresivitatea dată, pe de o parte, de limbajul figurat (*o să cadă – visătorul*), iar pe de altă parte de dispunerea ideilor în versuri. Textul din *DEX* are structura unei definiții – încadrarea într-o clasă de cuvinte, numerotarea și precizarea sensurilor, indicarea originii cuvântului (*Din sl.* ***pajončina***). Cuvintele sunt utilizate cu sensul lor de bază, existând și enunțuri din care lipsește predicatul (*4. (Sport) Fiecare dintre colțurile de sus ale porții la fotbal, handbal, polo sau hochei.*).

TESTUL 24

Subiectul I

A. 1. Și apoi acesta este dintre cei mediocri... / Și doar acesta este dintre cei mediocri...

2. procedeu, viețuitoare, obiect, ceas, ignorant.

3. PROFESORUL (vesel): *Ei, pe dracu! că-z doar n-o să aibă șăpke!... Și ce e boul cu patru picioare? lucru ori ființă? Ha?*
ELEVUL: *Ființă, dom'le!*

4. Textul prezintă un episod școlar, iar schița are predilecție pentru aspecte ale vieții sociale. În plus, dialogul conturează concis și comic ceea ce se întâmplă în timpul unei inspecții la o lecție.

5. Profesorul este satisfăcut, deoarece are impresia că metoda lui (intuitivă) are rezultate excepționale: îi ajută pe elevi să înțeleagă noțiuni abstracte, făcând apel la experiența lor de viață.

B. Profesorul este un personaj comic, prin contrastul dintre aparență și esență. Promovează o metodă didactică nouă, se dorește prin urmare un reformator al școlii. Exprimarea incorectă și felul grosolan în care li se adresează elevilor arată, însă, cu totul altceva: prostie, îngâmfare și violență.

Trăsăturile de mai sus rezultă din caracterizarea indirectă, prin comportamentul personajului. Față de inspector, profesorul este plin de respect, în schimb elevii au parte de apelative injurioase (*prostovane, prostule*).

Rolul limbajului este același. Pronunția regională are efect comic și caricatural. Profesorul spune *metoaghii* în loc de *metodei*, *momânt* în loc de *moment*, *asculke* în loc de *asculte* etc. În plus, felul amuzant în care decurge dialogul cu elevii se explică și prin aplicarea caraghioasă a metodei. Spre exemplu, noțiuni ca *ființă* și *lucru* sunt definite într-o formă mult prea simplă și, prin urmare, infantilă și ridicolă.

Pedagogul de școală nouă este, de fapt, o imagine caricaturală a profesorului: vorbește prost, nu-și respectă elevii și aplică, după ureche, o metodă la modă.

Subiectul II

A. 1. Textul are un scop publicitar.
Numele colecției este Demetria.
Ideea vestimentației unicat este atractivă.

2. Cum un asemenea mesaj încearcă să fie convingător, apelează frecvent la persoana a II-a singular ca să creeze un fel de apropiere de receptor. În plus, apar forme de superlativ, cum ar fi, în textul dat, *materiale de foarte bună calitate*.
3. a).
4. *sunt realizate* = predicat verbal
B. Dacă vrei să vezi cât de bine se poate scrie la cincisprezece ani, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu. Pământeni, marţieni, jupiterieni, saturnieni şi lunatici construiesc acolo un paradis pentru tine.

Dacă vrei să fii pentru un timp călător într-o lume a surprizelor şi să uiţi rutina pe care o ştii deja, chiar dacă ai cincisprezece ani, cu atât mai mult, dacă ai mai mult, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu.

Dacă vrei să ai nenumăraţi prieteni, care nu te vor părăsi niciodată, pentru că ei rămân veşnic între paginile carţii, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu.

Dacă vrei să citeşti, pentru că eşti convins de binele pe care ţi-l face o carte bună, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu.

TESTUL 25

Subiectul I

A. 1. *colorate*, *pierdutele* etc.
2. 10 silabe
3. *Umbra ta, lovindu-se de ziduri*; *arlechini din sticle colorate* etc.
4. Prin intermediul persoanei a II-a, singular, autorul organizează discursul liric sub forma unui monolog adresat persoanei iubite. Prin aceasta, persoana a II-a este şi o marcă a subiectivităţii şi a afectivităţii.
5. În opinia mea, iniţiala minusculă conferă fluenţă şi spontaneitate exprimării lirice, fiind o marcă a modernităţii poeziei. Ideile poetice sunt organizate în micronuclee strofice care au în centru un motiv sau o imagine artistică predominantă.
B. Lirica este genul subiectivităţii şi al emoţiei directe, în care autorul îşi proiectează viziunea asupra universului prin vocea eului poetic, ca o mască a sensibilităţii.

După părerea mea, opera *Vitraliu* de Nichita Stănescu este un text liric prin excelenţă, având forma inedită a unei declaraţii de dragoste făcute indirect iubitei.

În primul rând, tema poeziei este dragostea, ţesută într-un imaginar poetic insolit, compus din motive precum vitraliul, umbra, soarele, lumina, somnul, noaptea. Cu fantezie, eul liric – ale cărui mărci textuale sunt verbele şi pronumele la persoana I (*m-*, *aşez*, *voi lăsa*) construieşte din cioburi colorate umbra iubitei, ca un omagiu adus frumuseţii acesteia.

În al doilea rând, limbajul poetic stănescian frapează prin originalitate, cuvintele fiind alăturate în construcţii stilistice precum metafora *adunând pierdutele-i pătrate*, enumeraţia *verzi, albastre, galbene şi roşii* şi epitetul *sticle colorate*. Predomină

imaginile vizuale (*Umbra ta, lovindu-se de ziduri,/ iar se sparge-n cioburi colorate*) care conferă poeziei o discretă notă de pastel.

În concluzie, textul *Vitraliu* de Nichita Stănescu respectă toate trăsăturile de formă și de conținut ale unei opere lirice.

Subiectul II

A. 1. Locul în care Modigliani îl întâlnește pe Constantin Brâncuși este cartierul Montparnasse, din Paris.
Ramura picturii căreia i se consacră Modigliani este portretul.
O trăsătură a picturii este de a conferi aerului soliditate.
2. Fragmentul este o biografie succintă, iar reperele temporale marchează momentele importante din viața celui prezentat.
3. b).
4. Virgulele izolează/separă de restul enunțului o apoziție.
B. Este vară, sunt în vacanță la prietenii mei din Sibiu și pășesc pentru prima dată într-un muzeu de artă. Senzația este stranie și nu o voi uita, probabil, prea curând.

Tăcerea caldă din jur, liniștea interioară nerisipită de cei câțiva vizitatori și mirosul discret de vopseluri mă fac să mă simt fericit parcă fără motiv. Mă apropii de fiecare tablou – unul mai mare, altul mai mic, unul portret, altul peisaj – și încerc să mă transpun în lumea lui. Este o senzație minunată! Zăbovesc mai mult timp în fața autoportretului pictorului Ștefan Luchian, care îmi zâmbește aproape copilărește, cu mâna ținând pensonul mânjită de culoare, ca și cum s-ar fi oprit doar pentru o clipă din munca sa de creație.

Când vine ghidul, cei câțiva privitori se apropie și ascultă atenți ce spune acesta. Îmi dau seama, sorbindu-i cuvintele, că pictura este deopotrivă o artă și o tehnică specială, că implică nu numai talent, ci și mult studiu. Urmăresc cu ochii exemplele date de ghid și înțeleg din ce în ce mai bine de ce unii pictori au trudit chiar ani la un singur tablou.

Părăsesc cu seninătate Muzeul de Artă, promițându-mi să revin și, mai ales, să mă apuc imediat de pictat.

TESTUL 26

Subiectul I

A. 1. *după, de-a lungul, gâdilați.*
2. *ochii..., gândul..., liniște...*; *o mână, un picior*.
3. *până noaptea, dupe un ceas*.
4. narațiunea și dialogul.
5. Domnul Vucea este un personaj comic. Secvența citată îl surprinde în postura dascălului pentru care singura plăcere este să-și pedepsească elevii. Adormit la catedră (sau prefăcându-se că doarme), așteaptă ca vreunul să miște în timpul orei, ca să comande monitorului *cinci și oprit*, adică să-i aplice celui prins cinci lovituri cu nuiaua, la palmă. Cruzimea personajului contrastează cu menirea lui de dascăl.

B. Opera epică povesteşte întâmplări la care iau parte personaje angajate în relaţii diverse, într-o lume mai mult sau mai puţin apropiată de aceea reală. În textul dat, apare o scenă de viaţă şcolară, cu trei personaje: monitorul, domnul Vucea şi grupul elevilor. Naraţiunea ca mod de expunere central se concretizează în enunţuri care prezintă personajele într-o acţiune plasată în trecut: *Monitorul general striga cu glas tare*. În plus, aceasta este fixată în timp şi-n spaţiu prin construcţii specifice, cum ar fi *Dupe un ceas de amorţire tâmpită, ne apuca ameţeala* sau *Domnul Vucea tresărea vesel de pe catedră...*

Deşi fragmentul este scurt, imaginea personajelor se conturează pregnant, convingător. Monitorul pare încântat de puterea lui, domnul Vucea este un mic tiran, iar elevii suportă cu stoicism comportamentul violent al celor doi. Detaliile fizice subliniază chinul îndurat: respiraţiile care se aud, tremuratul capului, sudoarea din timpul verii. Totuşi, perspectiva asupra şcolii rămâne comică. Domnul Vucea este o figură memorabilă, prin gesturi şi prin limbaj: pentru el elevii sunt nişte sălbatici, care nu pot fi educaţi decât cu forţa (*Ha, tătarul! Am prins un tătar!...*)

Prin toate aceste caracteristici, fragmentul dat aparţine unei opere epice care surprinde amuzant imaginea unei şcoli de altădată.

Subiectul II

A. 1. Primele cursuri în limba română au avut loc în 1583.
În Braşov a fost înfiinţată prima şcoală românească.
Diaconul Coresi şi Anton Pann sunt două personalităţi ale acestei şcoli.
2. Aici s-au tipărit primele cărţi în limba română.
3. a).
4. atribut adjectival.

B. Şcoala din Şcheii Braşovului este astăzi muzeu, fapt semnificativ pentru importanţa ei. În opinia mea, orice şcoală este importantă, cu atât mai mult aceea în care se înfăptuieşte un act de pionierat.

În primul rând, este vorba de o importanţă istorică. Aici se ţin primele cursuri în limba română, aici se tipăresc sau se scriu unele din primele cărţi româneşti, cum ar fi *Gramatica* lui Dimitrie Eustatievici. În plus, aflăm că primul manual şcolar datează din secolele XI-XII, fapt interesant pentru cine este interesat de tradiţia şcolară.

O tradiţie de secole în domeniul şcolii este, fără îndoială, un lucru important pentru dezvoltarea unei societăţi. De la primele cursuri în limba română au trecut peste patru secole. Personalităţi ca diaconul Coresi sau Anton Pann au contribuit la educarea unei naţii şi la făurirea unei culturi.

Suntem datori, prin urmare, celor care au pus fundamentele, cu acelaşi respect faţă de şcoală, în fond faţă de noi şi faţă de locul nostru în lume.

TESTUL 27

Subiectul I

A. 1. *su-fle-tul, con-cert, mân-gâ-ie-toa-re.*
2. *a albi, a înălbi* – verbe; *albitură, albuş, albeaţă* – substantive; *albişor, înălbit* – adjective.

3. Textul citat conţine două strofe a câte cinci versuri, cu măsură variabilă (4/8/9 silabe), cu rimă împerecheată (a-a-b-b-a).
4. Mărcile eului liric prezente în text sunt pronumele personal la persoana I *mi*, interjecţia afectivă *oh!*, verbele la imperativ, persoana a II-a plural *ningeţi*, *uitaţi*, *dormiţi*.
5. Construcţia citată semnifică, printr-o metaforă, bucuria celui care, odată cu venirea primăverii, îşi simte sufletul inundat de lumină, fericire, uitare a ceea ce este trist. Renaşterea naturii aprinde mereu speranţe noi în sufletul oamenilor.
B. Operele literare în versuri în care este prezentat cu ajutorul descrierii subiective un tablou de natură poartă denumirea de pasteluri, în literatura română. Consider că poezia *Primăvara* de Alexandru Macedonski se încadrează în această specie.

Textul, deşi redus ca întindere, exprimă notele esenţiale ale anotimpului prin câteva „tuşe de penel": albele flori de măr şi florile de liliac, lumina care inundă nu doar natura, ci şi sufletele, cântecele păsărilor. Imaginile vizuale şi cele auditive se îmbină armonios.

Primăvara înseamnă exuberanţă, victorie a luminii şi a purităţii (invocaţia *Oh! ningeţi, albe flori de măr*), ea vindecă *frunţile suferitoare* şi *inimile gemătoare*. Eul liric, în ipostaza celui care contemplă, îşi exprimă euforic senzaţiile, emoţia, prin interjecţia afectivă „oh" şi prin îndemnul de uitare a suferinţelor. Verbul *dormiţi* sugerează efectul narcotic al florilor de liliac, iar imaginea olfactivă este implicită.

Poezia *Primăvara* este alcătuită din două cvintete, iar simetria ei este dată de paralelismul sintactic, de repetiţia aceleiaşi structuri: o imagine vizuală a florilor de primăvară – sentimentul de încântare – îndemnul final.

Prin urmare, acest text care exprimă încredere în viaţă şi bucurie a contemplării naturii reprezintă un pastel.

Subiectul II

A. 1. Turnul Chindiei a fost construit pentru apărarea oraşului, dar avea şi rol de închisoare.
Construcţia are 27 de metri înălţime, iar diametrul ei este de 9 metri.
Scopul acestui text este de a oferi informaţii despre un obiectiv turistic.
2. Numele turnului provine de la cuvântul *chindie*, care are sensul de „înserare", pentru că din turn anunţau străjerii căderea nopţii şi închiderea oraşului în acest timp.
3. a).
4. *a fost construit* = verb predicativ, PV; *în jurul anului* = substantiv cu locuţiune prepoziţională, CCT; *1460* = numeral cardinal cu valoare substantivală, apoziţie.
B.

În Evul Mediu pentru o zi

O vizită la Sighişoara în perioada Festivalului Medieval din luna iulie este o experienţă de neuitat, pe care v-o recomand din toată inima.

Ştiam despre Sighişoara de la orele de istorie că este singurul oraş-cetate locuit, că a fost înfiinţat de emigranţi germani în secolul al XII-a pe locul unei vechi cetăţi dacice, că are turnuri şi mai ştiam că, da, e foarte aglomerat în perioada festivalului. Excursia mi-a dăruit însă culoarea şi parfumul unui oraş magic, rupt de timp.

Tot ce am văzut acolo m-a impresionat: costumele şi decoraţiunile medievale, crainicii cetăţii, trupele de muzică, jocurile şi întrecerile cavalereşti, camera de tortură cu inscripţia „*Morgen wir ich...*" („Mâine eu voi..."), întreg spectacolul pestriţ al străzii. Am putut închiria costume şi am fost „domniţă" pentru o zi. Evident, am vizitat Turnul Tăbăcarilor, Turnul Cositorarilor, am urcat cele 365 de trepte ale scării acoperite, către Dealul Cetăţii, şi am intrat în Biserica Mănăstirii Dominicane (ghidul ne-a spus că există o criptă secretă sub altar, unde se află o mână mumificată de călugăr, căreia îi lipseşte degetul mic, tăiat de cine ştie ce vrăjitoare pentru ritualurile ei demonice). Cel mai mult mi-a plăcut Turnul cu Ceas şi statuetele zeităţilor din lemn pictat, una pentru fiecare zi, un mecanism perfect funcţional şi după şase sute de ani!

Ospăţul medieval de la Casa Vlad Dracu (fiindcă Ţepeş a trecut pe aici) a completat o zi minunată pe care am petrecut-o parcă în afara timpului. Mi-a părut rău să las în urmă cetatea, dar ştiam că mă aşteaptă şi alte locuri fermecătoare.

TESTUL 28

Subiectul I

A. 1. *o metamorfoză*, *lungit*, *izbucnea*, *tainic*, *răspândit*, *privirea*.

2. faţă în faţă, a se schimba la faţă, a fi în faţă etc.

3. *şi faţa i se lumină deodată*.

4. Naraţiunea se realizează la persoana a treia singular.

5. Se observă întâi că personajul apare într-un spaţiu rural: soare de vară, probabil, salcâmi, voci umane, ţărână, cai, un câine, păsări, porumbei şi cerul albastru. Dar totul apare dintr-odată cuprins de o pace adâncă şi de bucurie. Cel care vede lumea atât de frumoasă este, de fapt, personajul. Lumea este atât de frumoasă pentru că el tocmai s-a îndrăgostit.

B. În general, nuvela este un text epic, cu un singur fir narativ, cu un conflict puternic şi cu un personaj principal bine conturat. Aceste trăsături sunt evidente, spre exemplu, în *Două loturi*, nuvela lui Caragiale.

Opera relatează o întâmplare din viaţa unui funcţionar mărunt, structurată în jurul unui conflict important în caracterizarea personajului. Lefter Popescu este un om care aspiră să scape de un trai modest şi plictisitor, dar este urmărit de neşansă. Luptă cu ghinionul într-o formă naiv amuzantă: cumpără bilete la loterie, visând la câştigul cel mare. După o serie de peripeţii, convingerea că este urmărit de ghinion se adevereşte: lozurile erau doar aparent câştigătoare. Printr-o ironie a sorţii, Lefter avea la o loterie (erau două) numărul câştigător la cealaltă.

O asemenea întâmplare aduce în prim-plan un personaj foarte expresiv prin figura lui de om oarecare, nemulţumit de existenţa lui, condamnat la sărăcie şi anonimat (aspectele din urmă sunt sugerate şi de numele personajului).

Sunt doar câteva elemente de tehnică narativă, acelea prezentate mai sus, care subliniază apartenenţa capodoperei lui Caragiale la categoria nuvelei.

Subiectul II

A. 1. Fragmentul este selectat dintr-un manual de psihologie pentru clasa a X-a. Textul dezvoltă tema pasiunilor.
Pasiunile constructive şi cele distructive sunt în antiteză.
2. Printre pasiunile distructive se numără gelozia, avariţia şi dependenţa de droguri.
3. b).
4. pasiune, trăire, iubire, gelozie.
B. În opinia mea, dependenţa de droguri este un fenomen îngrijorător, cu atât mai mult cu cât multe dintre victime sunt tineri, fără o experienţă bogată a vieţii, care să-i ajute în vreun fel să depăşească cercul vicios al oricărei dependenţe.

Termenul de *pasiune* mi se pare impropriu în acest caz, întrucât o asemenea slăbiciune nu are deloc aura de forţă pe care o atribuim, de obicei, unei trăiri intense. Există, totuşi, o nevoie puternică de a evada din realitatea imediată, ca în cazul oricărei pasiuni. Dar, în acest caz, urmările sunt dramatice, întrucât drogurile afectează sănătatea fizică şi mentală, luciditatea, puterea noastră de a ne controla propria viaţă.

Nu întâmplător, consumul lor este interzis. Vândute şi consumate în afara legii, ele ne pot ruina: financiar, fizic şi moral. Oferă un surogat de eliberare, de fericire, pentru care se plăteşte cu asupra de măsură.

În concluzie, ne putem satisface dorinţa de neobişnuit în nenumărate alte forme, nu nocive ca drogurile, ci benefice, cum ar fi artele, sporturile, călătoriile etc.

TESTUL 29

Subiectul I

A. 1. *purpurie* = vişinie, roşu-închis; *miros* = parfum, mireasmă; *alunecă* = lunecă, se deplasează.
2. *aurie*: hiaturile *a-u* şi *i-e*; *fierbinte*: diftongul *ie*.
3. Monologul liric şi descrierea.
4. *se naşte în pepenii verzi,/ În miezul lor/ Strălucitor/ Ca un palat/ Luminat/ De rubine* (imagine vizuală); [...] *încotro se duce/ Cântând/ Caravana ei* (imagine auditivă).
5. Subiectivitatea, exprimarea directă a emoţiilor şi a sentimentelor (textul exprimă admiraţia pentru anotimpul estival şi presupune, metaforic, că vara îşi are originea în copilărie); prezenţa eului liric (persoana I a verbelor şi a pronumelor: *mie/ Mi-a spus...*, interogaţia retorică); limbajul figurat (imagini artistice bogate, figuri de stil ca metafora: *caravana ei verde şi aurie*, *vara vine din copilărie*; epitetul: *povara/ Fierbinte şi dulce*; comparaţia: *[...] miezul lor/ Luminat/ Ca un palat* etc.); structurarea în versuri, care conferă muzicalitate şi armonie – toate acestea reprezintă argumente pentru încadrarea textului dat în genul liric.
B. În opinia mea, poezia Anei Blandiana exprimă bucuria şi plenitudinea trăirii, legată de timpul verii şi de acela al copilăriei.

Textul debutează cu o interogaţie retorică: *Cine poate şti/ De unde vine vara/ Şi încotro se duce/ Cântând/ Caravana ei verde şi aurie*? Muzica şi culorile verii

sugerează bucuria de a trăi, dar şi bogăţia coloristică a anotimpului. Ipotezele asupra originii acestui minunat şi misterios anotimp sunt metaforice: vara s-ar naşte în pământ, în bostănărie, în miezul roşu şi strălucitor al pepenilor verzi. Imaginile artistice vizuale care descriu frumuseţea pepenilor sunt insolite şi semnifică preţiozitatea lor: *În miezul lor/ Strălucitor/ Ca un palat/ Luminat/ De rubine,/ Cu pereţi/ De porfir şi nestemate/ Şi cu pardoseala purpurie.* Chiar dacă pepenele-palat strălucitor ar fi o origine potrivită pentru vară, vocea lirică mărturiseşte secretul, în final: vara vine din copilărie, din vacanţele petrecute la bunici, din sentimentul libertăţii absolute într-un imperiu al jocului şi al fericirii ingenue. Toate fiinţele, nu doar copiii, se bucură de vară: carul ei alegoric este tras de fluturi, buburuze şi furnici.

Dincolo de toate, textul mărturiseşte admiraţia pentru natură, aflată vara în momentul ei de plenitudine, dar sugerează şi faptul că tainele naturii nu pot fi ştiute decât de copii.

Subiectul II

A. 1. Articolul citat se numeşte *Şi eu am fost la Şaguna...*
Elevul de serviciu nu stă la ore, ci are obligaţii administrative, cum ar fi aceea de a face anunţuri prin clase.
Liceul evocat de autoare este Şaguna.
2. Profesorul de matematică evocat era faimos pentru performanţele elevilor săi, dar şi pentru severitate. Îi intimida pe elevi, cu toate acestea ei îl admirau din toată inima. Întâmplarea povestită demonstrează că profesorul ţine foarte strict la reguli, însă cedează în faţa unui răspuns inteligent, cult şi respectuos.
3. b).
4. *de templu* – Ac., atribut substantival prepoziţional; *adâncit* – N., NP; *domnişoară* – V., fără funcţie sintactică.
B. Un scriitor francez, André Gide, spunea că „un bun profesor are această grijă statornică: îi învaţă pe discipoli să se lipsească de el." Nu este un paradox: un profesor bun te determină într-adevăr să fii tu însuţi şi să porneşti în viaţă cu un pas sigur.

Profesorul model pentru mine este cel care reuşeşte să facă materia pe care o predă simplă, indiferent de dificultatea ei. Este cel care poate să-mi modeleze caracterul, punându-mi întrebări nu pentru a arăta ceea ce nu ştiu, ci pentru a-mi deschide ochii asupra lucrurilor pe care le ştiu. Este profesorul care mă strigă pe numele mic şi îmi vorbeşte blând, cel care găseşte calea de a-mi câştiga încrederea şi respectul prin ceea ce face cu pasiune oră de oră, cel care îmi zâmbeşte atunci când drumurile cunoaşterii mi se par anevoioase. Este cel care mă stimulează să cunosc mai multe, dar îmi „predă" şi lecţii de comportament prin felul lui de a fi.

Profesorul model mă pregăteşte pentru viaţă şi nu doar pentru un examen, având puterea nu în catalog, ci în caracterul său. Este cel care mă fascinează doar cu prezenţa lui luminoasă şi care ştiu că mă va aştepta peste ani în pragul şcolii cu braţele deschise. Profesorul model este Omul.

Mă consider un elev fericit, am întâlnit un astfel de profesor!

TESTUL 30

Subiectul I

A. 1. *schimbătoare, visător*

2. Apostroful, semn ortografic, marchează lipsa vocalei *ă*.

3. Rima poeziei este încrucişată.

4. *Şi-un gând, un gând nebun* – repetiţie; *puntea asta de culori* – metaforă; *frumoasa (punte)* – epitet în inversiune.

5. Iniţial, când citim titlul textului, ne gândim la sensul de bază al termenului care desemnează fenomenul optic creat de lumina soarelui după ploaie, arcul multicolor care brăzdează cerul. Dacă raportăm termenul de *curcubeu* la text observăm că este utilizat cu sens figurat. Metafora *puntea asta de culori* transformă curcubeul într-o cale prin care îndrăgostitul poate ajunge la iubita sa.

B. Genul liric cuprinde texte în care sentimentele şi gândurile sunt transmise în mod direct, astfel predominând subiectivitatea. *Curcubeul* de Dimitrie Anghel este un text liric deoarece putem remarca mai multe trăsături ale genului.

Prezenţa eului poetic este marcată la nivelul versurilor prin verbe şi forme pronominale la persoana I, singular (*să urc, să bat; mă, mea*). Scris sub forma unui monolog liric adresat (*ta, tine, te*), textul poate fi interpretat ca o declaraţie de dragoste făcută iubitei. Prin prisma sentimentelor sale, eul liric vede în curcubeu calea prin care ar putea fi anulată distanţa dintre îndrăgostiţi.

Figurile de stil, imaginile artistice dar şi semnele de punctuaţie (semnul exclamării, punctele de suspensie) dau limbajului o expresivitate deosebită, accentuând perspectiva subiectivă a sentimentului de dragoste.

Datorită acestor particularităţi, textul citat se încadrează în genul liric.

Subiectul II

A. 1. Unul dintre proiectele fotografice anterioare *Ultimei transhumanţe* este *Fotografii(le) mişcate.*

Artistul vizual a lucrat cinci ani pentru realizarea celui mai recent proiect al său.

Trei dintre ţările unde a făcut poze sunt Italia, Marea Britanie şi Turcia.

2. Proiectul *Ultima transhumanţă* are ca temă dispariţia modului de viaţă milenar al ciobanilor şi păstorilor.

3. b).

4. *realizat* – Atr. adjectival.

B. Puterea de a surprinde realitatea prin obiectivul unui aparat fotografic mi se pare un lucru care nu este la îndemâna oricui.

Aş dori să văd expoziţia de fotografie *Ultima transhumanţă* a lui Dragoş Lumpan în primul rând pentru că nu cunosc foarte multe detalii despre acest mod de viaţă pe care îl prezintă tema aleasă. Am învăţat la şcoală *Mioriţa*, am înţeles ce înseamnă transhumanţa, dar nu pot să-mi reprezint exact cum curge viaţa unui om care petrece atâta timp în izolare, în mijlocul naturii, înconjurat doar de turma sa de oi. Cu siguranţă că şirul fotografiilor expuse mi-ar spune această poveste.

Pe de altă parte, mi se par impresionante numerele care corespund fotografiilor, duratei materialului filmat sau înregistrărilor audio, kilometrilor parcurşi de artistul vizual. De obicei, pasiunea unui om pentru un domeniu nu se măsoară în calcule, ci în intensitatea trăirilor, dar aici este un amestec ce cu siguranţă a condus la o expoziţie pe care merită s-o vezi.

TESTUL 31

Subiectul I

A. 1. M-am simţit bine în *compania* prietenilor mei.
2. *căpitan, militari, marş, paradă, companie, sabie, a comanda* etc.
3. Cuvintele *legănate* şi *străluceşte* au sens figurat, iar *primăvară* are sens propriu.
4. ...căpitanul s-arată-n prag şi, râzând cu hohot, *îl întreabă pe hangiu dacă gândea c-a murit.*
5. Ploaia măruntă şi rece de toamnă transmite o stare melancolică. Personajul este asaltat de zgomotul monoton şi înnebunitor al picăturilor care cad regulat într-un butoi dogit, iar efectul este hipnotic. Aşa cum picăturile, căzând, fac cercuri în apă, gândurile personajului încep să se rotească până la a nu mai putea urmări logica. În timp ce descrierea tabloului de natură se face la imperfect (*făceau un fel de cântare*), iar starea lui Stavrache este exprimată prin verbe la perfect simplu (*începură, ajunse*), prezentul *i se pare* transmite iluzia de care este cuprins eroul.
B. De exemplu, Lefter Popescu din nuvela *Două loturi* de I.L. Caragiale:

Eroul principal din *Două loturi* este un mic funcţionar, un slujbaş neînsemnat al statului, care duce o existenţă strâmtorată. Numele lui sugerează sărăcia, lipsa banilor – *Lefter*, dar şi banalitatea, ideea de ins anonim – *Popescu* (caracterizare indirectă prin nume).

Personajul se autocaracterizează: crede despre sine că este ghinionist şi de aceea nu are şansa de a câştiga la loterie: *Ţi-ai găsit! eu şi noroc!* Încredinţat de acest lucru, cumpără biletele de loterie *cu bani împrumutaţi*, pentru a păcăli destinul. Şi soarta pare a i se schimba, căci numerele sale ies câştigătoare, dar Lefter rătăceşte biletele.

Caracterizarea indirectă a eroului cuprinde atitudinile sale, reacţiile la evenimente şi relaţiile cu celelalte personaje. Atitudinea lui evoluează de la linişte şi neîncredere în şansă, la furie şi speranţa într-un viitor câştig. Lefter Popescu este iniţial împăcat cu propria soartă. Vestea că ar putea să fie marele câştigător îl transformă. Trece brusc de la stări de euforie (de exemplu, când îşi aminteşte că pusese biletele în jacheta *a cenuşie*) la disperare: în clipa când consoarta îi mărturiseşte că a dat-o pe zece farfurii unei chivuţe. Deşi femeia nu avea nicio vină, Lefter devine, dintr-un om blând şi calm, unul violent. Sparge farfuriile din răzbunare şi declară furios: *Când am chef sparg; sparg, cucoană, [...] sparg al dracului!*. Este agresiv şi cu chivuţele, cu care încearcă şi strategia umilinţei, doar pentru a recupera lozurile. Este umil, în general, cu şeful său, dar atitudinea lui va

deveni ironică și sfidătoare atunci când se consideră câștigător. Afectiv, Lefter evoluează succesiv între speranță și disperare. El este un om obișnuit aflat într-o situație neobișnuită: victimă a hazardului, soarta lui este hotărâtă „de o instanță crudă și glumeață: culmea ghinionului" (Mircea Tomuș).

Unul dintre cele două posibile finaluri îl prezintă bătrân, alienat și obsedat de cuvintele bancherului: *viceversa*. Povestea acestui umil *impiegat*, pândit de un ghinion cumplit, stă între comic și tragic.

Subiectul II

A. 1. Filmul se inspiră din romanele lui Jules Verne *Insula misterioasă* și *20 000 de leghe sub mări*.

Personajele din film sunt Sean Anderson și tatăl său vitreg, Hank, un pilot de elicopter și fiica acestuia.

Primul film al seriei a apărut în anul 2008.

2. *un tărâm misterios, care practic nu ar trebui să existe*; *un loc magic*; *insula ascunde un secret incredibil*.

3. b).

4. atributivă.

B. Ne-am trezit cam în același moment toți: eu, Luiza, Ali – pilotul bărcii care ne adusese aici în urma primirii unui semnal bruiat – și prietenul meu cel mai bun, Paul.

Nu fusese nimeni lovit prea rău. Ne aminteam încet-încet cum s-au petrecut lucrurile. O umbră uriașă învăluise barca, făcând-o să pară o coajă de nucă. Din senin, se iscase vântul și un val făcuse barca să se izbească de țărmul stâncos. Din fericire, ne-am revenit repede și am hotărât să explorăm insula. Pilotul susținea că nu era marcată pe hărțile lui. Am căutat printre rămășițele bărcii și am făcut rost de câteva provizii, care nu ne ajungeau pentru mult timp. Era necesar să plecăm în expediție.

După ce ne-am făcut loc cu o macetă printre plantele care mascau țărmul, am ajuns într-un loc magic:

— E un munte de aur?! a exclamat Paul. Suntem bogați!!!

— Important este să căutăm apă și apoi copaci din care să ne facem o plută. Degeaba vom fi bogați dacă o să murim aici, i-am răspuns eu, nemulțumit.

Nu am apucat să spun mai multe, că pământul a început să se cutremure. A apărut din nou umbra, de astă dată însoțită de un mârâit înspăimântător. Am închis ochii și am tras. S-a auzit un zgomot teribil, ca și cum s-ar fi produs o avalanșă de pietre. În fața noastră se prăbușise un animal imens, cum nu mai văzuserăm niciodată.

— Cina e servită, a murmurat Luiza.

Dar nu a mai fost timp pentru cină. Un elicopter ne zărise și ne-a cules de pe plajă. A doua zi aveam să ne întoarcem pe insulă, fără să știm că descoperiserăm infernul.

TESTUL 32

Subiectul I

A. 1. *suspi<u>nând</u>, iz<u>vo</u>rul, tutu<u>ror</u>.*
2. Linia de pauză marchează elipsa predicatului din propoziţie.
3. *Ziua – ţintuit în pământ, Acum a-ngheţat.*
4. *Numai oglinzi şi răcoare, Un flux de lumini plângând l-a ţesut.*
5. În versurile citate, constând în două interogaţii retorice, poetul sugerează în mod afectiv existenţa unei vieţi misterioase a izvorului, departe de ochii oamenilor, care îl percep doar la suprafaţă. De asemenea, structura *la început* trimite către originea izvorului, care rămâne o taină înrudită cu mitul genezei.
B. Opera lirică în care este surprins în mod inedit un peisaj, un moment al zilei sau un element din natură, filtrat prin sensibilitatea contemplatoare a poetului se numeşte pastel.

Consider că textul *Cântec* de Ioan Alexandru ilustrează toate trăsăturile acestei specii literare.

Poezia are în centru tema naturii, ipostaziată sub forma unui izvor personificat, care capătă viaţă sub penelul artistului. Susurul melodios al izvorului este comparat în prima strofă, printr-o imagine auditivă, cu suspinul unui suflet îndrăgostit de stelele de pe boltă, pe care le oglindeşte în apa lui.

În strofa a doua, izvorul este conturat în timpul zilei, când se oferă ca o apă vie tuturor oamenilor, idee exprimată printr-un epitet afectiv: *Izvorul se dăruie tuturor/ Cu-nfrigurare.*

Sugestia vieţii misterioase a izvorului, închisă sub gheaţa care filtrează în adâncuri razele de soare, este cuprinsă în a treia strofă, având în centru metafora *Un flux de lumini plângând l-a ţesut*, care induce o notă de melancolie cititorului.

Prin urmare, întrucât îmbină, în interiorul descrierii, figuri de stil şi imagini artistice având ca scop conturarea dintr-o perspectivă subiectivă a unui element din natură, textul *Cântec* este un pastel.

Subiectul II

A. 1. Băncile îşi promovează produsul specific prin fluturaşi, bannere, pagini publicitare, vizite în cabinete, prezentări la manifestări profesionale, sigle pe diferite obiecte.
În 2005, numai o bancă acorda asemenea împrumuturi.
Informaţia transmisă prin sloganele băncilor priveşte adaptarea acestor instituţii la nevoile clientului şi respectarea acestuia.
2. În secvenţa citată, se arată că un împrumut bancar se obţine mult mai dificil decât s-ar crede şi decât ar trebui, dată fiind concurenţa interbancară de pe piaţă.
3. c).
4. *câţiva* – adjectiv pronominal nehotărât, atribut adjectival; *era* – verb predicativ, predicat verbal; *pentru cabinetele* – substantiv comun, atribut substantival prepoziţional.

B. Lumea modernă pare un bazar în care totul se cumpără şi se vinde, uneori fără discernământ şi fără vreo necesitate clară. Probabil de aceea oraşul meu pare un muzeu de reclame care mă invadează în orice loc.

Consider că reclamele reprezintă, astăzi, o necesitate mai ales pentru comercianţi, pentru marile magazine care îşi promovează noile produse, ca să atragă clienţii. Spun aceasta pentru că legumele şi fructele din piaţă, de exemplu, nu beneficiază, din păcate, de nicio reclamă.

Nu întotdeauna, însă, calitatea reclamelor este pe măsura pretenţiilor firmelor pe care le prezintă şi, mai ales, a unui design inteligibil, original şi corect. Multe sunt stridente din punct de vedere cromatic, inadecvate produsului prezentat – vorbesc despre iubire şi utilaje industriale în aceeaşi propoziţie, vrând, probabil, să şocheze privitorul – şi, ceea ce este într-adevăr grav, conţin chiar greşeli de exprimare şi chiar de ortografie.

Există însă şi reclame reuşite, uşor de reţinut, care se bazează pe câte o poantă sau o rimă drăguţă, care au şi intrat în folclorul urban.

Prin urmare, industria şi arta reclamelor sunt într-o continuă metamorfoză, iar noi, publicul-ţintă, asistăm zi de zi la ea.

TESTUL 33

Subiectul I

A. 1. *distractív, recompénsă, abţibílduri.*

2. Cuvintele scrise cu litere de tipar semnifică faptul că personajul-narator le conferă o importanţă deosebită, dorind să le scoată mai mult în evidenţă prin această abatere de la regulă. În primele două cazuri, prin această formă de a scrie iese în evidenţă ironia naratorului.

3. Naratorul se consideră păcălit deoarece „recompensa" primită de la şcoală pentru o carte citită putea fi procurată foarte uşor *de la magazinul pentru arte manuale cu doar cincizeci de cenţi,* fără să fie obligat să lectureze nimic.

4. *Nu ştiu sigur ce înseamnă o carte „clasică", dar cred că trebuie să fi apărut în urmă cu cel puţin cincizeci de ani şi că la finalul ei trebuie să moară un personaj sau un animal.* sau *Vedeţi voi, când aveam opt ani am împrumutat o carte de la bibliotecă şi apoi am uitat de ea.*

5. Pentru personajul-narator a te distra înseamnă vizionarea filmelor violente şi să te joci pe calculator, în timp ce mama lui consideră că o activitate utilă băieţilor de vârsta lui ar fi un club de lectură. Decizia mamei este văzută de băiat ca o pedeapsă, dar pentru că nu o poate schimba copilul va participa alături de alţi băieţi din cartier la noul club. Cărţile pe care le-au ales copiii nu sunt pe placul mamei, ea considerând că ar trebui să înceapă cititul cu autori clasici, de aceea îi sfătuieşte să meargă la bibliotecă pentru a alege nişte volume potrivite. Personajul-narator îşi explică teama de a merge la bibliotecă deoarece cu câţiva ani în urmă împrumutase o carte pe care nu a mai returnat-o.

B. Fragmentul dat face parte din jurnalul unui băiat care povesteşte, într-un stil propriu, atitudinea sa la decizia mamei de a-i arăta ce înseamnă să te distrezi cu

adevărat. Caracterizarea protagonistului este realizată, în general, indirect prin consemnarea faptelor şi a relaţiilor pe care le are cu celelalte personaje.

Din faptul că băiatul consideră clubul de lectură o *pedeapsă*, ne dăm seama că nu-i plăcea să citească. Mai mult, îi compătimeşte şi pe ceilalţi băieţi *OBLIGAŢI de mamele lor să vină*. Modul în care notează ideile în jurnalul său dovedeşte că are simţul umorului: iniţial este rezervat când aude că mama s-a hotărât să-i arate cum să se distreze, apoi când aude de clubul „Cititul e distractiv" se îngrozeşte. Lectura obligatorie îl face să-şi amintească şi de şcoală, încercarea profesorilor de a-i recompensa pe cei care citesc în timpul liber fiind considerată de băiat un şiretlic (*Nu ştiu pe cine cred ei că fraieresc.*) Se crede superior, găsind soluţia cea mai bună ca să nu fie atras în această „capcană" a celor care vor să-l convingă să citească.

Personajul nu ştie încă ce înseamnă responsabilitatea, dovadă că atunci când descoperă cartea pe care o împrumutase cu mult timp în urmă de la bibliotecă, nu încearcă să-şi îndrepte greşeala, ci o ascunde sperând că nu va fi descoperit, chiar dacă trăieşte în teroare numai când vede un bibliotecar. Nu cunoaşte foarte multe lucruri, dar are o imaginaţie bogată (*Nu ştiu sigur ce înseamnă o carte „clasică", dar cred că...*; *mi-am zis că probabil am o datorie de vreo două mii de dolari în penalizări.*).

Prin tot ceea ce face, personajul-narator dovedeşte că este un copil care mai are multe de învăţat.

Subiectul II

A. 1. Autorul volumului *Necazuri cu şcoala* este Daniel Pennac.
Subiectul cărţii prezintă un elev slab la toate materiile care nu făcea altceva decât să-şi distreze colegii şi să-i supere pe profesori.
Romanul prezentat poate fi considerat un omagiu adus părinţilor.
2. Întrebarea profesorilor este una retorică, exprimând dezamăgirea lor totală provocată de comportamentul elevului.
3. c).
4. completivă directă; circumstanţială de scop.
B. Îmi amintesc că eram la joacă cu prietenii mei şi mama m-a strigat. Venea de la serviciu. M-am apropiat tristă, crezând că vrea să mă ia în casă. Echipa mea era pe punctul de a câştiga la „raţele şi vânătorii", nu puteam să plec tocmai acum. A foşnit printre sacoşele cu care era încărcată şi după un timp mi-a întins o carte în dar de 1 Iunie. M-am luminat la faţă, dar nu datorită cadoului, ci pentru că nu mă lua încă în casă; m-am agăţat de gâtul ei şi i-am mulţumit. N-am băgat de seamă ce carte era, i-am văzut doar coperţile cartonate şi mov. Nu ştiam să citesc prea bine, pe atunci nu înţelegeam exact ce-ţi poate oferi o banală carte.

Într-o seară, înainte de culcare, mama a venit lângă mine şi mi-a citit primul capitol – cartea mov de care şi uitasem începea să mă fascineze. M-am străduit zile întregi apoi să descifrez singură literele care începeau la un moment dat să-mi joace în faţa ochilor, dar nu mă lăsam, voiam să văd de fiecare dată ce se întâmplă, acţiunea devenea din ce în ce mai palpitantă. Când am împlinit 6 ani mă mândream cu prima carte citită. Reuşisem!

TESTUL 34

Subiectul I

A. 1. Vaporul mai are de parcurs o milă până la țărm.
Fetița cu hăinuțe noi este foarte veselă.
2. Virgulele izolează o construcție/propoziție incidentă.
3. epitet: *zugrăvelele cele mai prețioase*; hiperbolă: *candele... mari cât donița.*
4. *...visă împăratul că daca va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt...*
5. După părerea mea, autorul insistă asupra descrierii frumuseții nemaiîntâlnite a mănăstirii pentru a crea tensiunea epică necesară dezvoltării unei acțiuni fabuloase. Totodată, în felul acesta cititorul devine curios în legătură cu destinul acestei construcții încă neterminate.
B. Expozițiunea unui basm conține multe din caracteristicile generale ale speciei, în sensul că reprezintă punctul de început al unei întâmplări fantastice, puse pe seama unor personaje cu însușiri supranaturale situate de partea binelui și de partea răului.

În opinia mea, fragmentul citat ilustrează trăsăturile tipice unui asemenea moment al subiectului, având, în plus, unele elemente particulare.

În primul rând, prin intermediul formulei narative *A fost odată ca niciodată...* se deschide perspectiva unei lumi ireale în care se va petrece întâmplarea, în vreme ce structura *A fost odată un împărat evlavios și bun* introduce un personaj tradițional, specific basmului, pornind de la care se va țese acțiunea. Adverbul repetat *odată* subliniază vagul temporal. De asemenea, zbuciumul împăratului ce nu-și putea vedea visul împlinit, datorită surpării turnului mănăstirii, reprezintă un element psihologic subtil, esențial pentru derularea faptelor.

În al doilea rând, cadrul narativ este asigurat prin descrierea amănunțită a mănăstirii – ca element de particularitate –, care pare ea însăși o clădire de poveste. Pretextul acțiunii, care va declanșa ulterior intriga, este asigurat de dărâmarea ritmică a turnului – mândria oricărei mănăstiri –, motiv fabulos pe care îl întâlnim și în balada populară *Monastirea Argeșului.*

În concluzie, fragmentul citat reprezintă segmentul narativ inițial al basmului, unul din pilonii construcției acestuia.

Subiectul II

A. 1. Anunțul a fost preluat de pe internet, de pe site-ul www.publicitare.ro.
Scopul anunțului este dublu, informativ și persuasiv.
Denumirea mărcii pianului pus în vânzare este *Steinway Sons*.
2. Un element care particularizează pianul scos la vânzare este gravura japoneză realizată în foiță de aur.
3. b).
4. *accept* – verb predicativ, predicat verbal; *unele* – adjectiv pronominal nehotărât, atribut adjectival; *variante* – substantiv comun, complement direct.
B. „Gata, a apărut în sfârșit un cumpărător care, iată, îmi dă și prețul cerut!”

Mihai era foarte bucuros la gândul acesta, pentru că din vânzarea pianului moştenit de la bunici avea să-şi cumpere o motocicletă nouă, ultimul tip. Acum aştepta să vină maşina de la firma autorizată care transporta piane, pentru a-l duce personal cumpărătorului. De altfel, luase şi un avans frumuşel.

Mihai urcă pianul în maşină şi, ca să-l supravegheze mai bine, rămâne lângă el. Se sprijină de un colţ al acestuia şi priveşte gravura japoneză de care bunica lui era aşa de mândră. Îşi aminteşte cum l-a învăţat să cânte la acest pian, apăsându-i cu blândeţe degetele pe clape, cum îl premia cu fursecuri dacă mai învăţa o partitură şi cum îl însoţea la concertele de la grădiniţă şi de la şcoală. Prin faţa ochilor îi trece şi scena în care bunicul lui a cărat pianul la Braşov cu un TIR închiriat când el avea 12 ani, ca să participe la un concurs pentru debutanţi. Şi acum... rămâne cu motocicleta.

— Hei, opreşte, opreşte! strigă Mihai, ca trezit din somn, către şofer.

— Ce e, domnule, ce s-a întâmplat?

— Nimic, nu mai vând pianul. Cât face drumul până aici?

TESTUL 35

Subiectul I

A. 1. Mi-a trecut prin cap un gând bizar. (idee)
N-avea de gând să plece astăzi. (intenţie)
2. a avea de gând; a avea un gând; gând la gând, cu bucurie etc.
3. naraţiunea, dialogul, monologul.
4. Fragmentul dat dezvoltă intriga naraţiunii, deoarece se conturează un personaj nemulţumit de o realitate (locul pe care-l ocupă Mizilul printre oraşele ţării) şi hotărât să acţioneze în aşa fel încât să o schimbe. De altfel, ultimul anunţ subliniază acest fapt.
5. Leonida a visat de când era copil ca Mizilul, oraşul său, să devină important. La o lecţie de geografie, profesorul l-a întrebat care este capitala judeţelor Buzău, Prahova şi Ialomiţa, iar Leonida a răspuns de fiecare dată că este Mizilul. Mustrat de profesor, s-a gândit nemulţumit, după ce s-a întors în banca lui, că Mizilul nu este capitală de judeţ. De atunci, n-a mai avut linişte şi, înainte de a avea vârsta necesară, a intrat în politică.

B. Leonida este personajul principal al textului dat, deoarece apare de-a lungul întregului fragment, iar imaginea lui este mai bogată decât a celuilalt personaj. În plus, finalul textului anunţă o continuare – aventura politică –, având în centru acelaşi personaj.

Leonida este un personaj comic prin contrastul dintre planurile lui ambiţioase şi ignoranţă. La întrebările profesorului răspunde automat: pentru elevul Leonida este de neînţeles cum Mizilul nu poate fi capitala vreunui judeţ, fie el şi altul decât acela căruia îi aparţine (Prahova sau Ialomiţa). În felul acesta, scriitorul subliniază latura amuzantă a unei aspiraţii care ia forma maniei, fixaţiei.

Unele fragmente amintesc de lumea eroică a basmului: *din frageda lui tinereţe* sau *înainte chiar de vârsta legiuită*. Au, evident, tot funcţie ironică. Idealul lui Leonida este modest, în comparaţie cu acela al lui Făt-Frumos care se luptă cu

monştrii în numele binelui. Leonida nu vrea decât faimă şi, eventual, avantaje economice pentru oraşul său. Este o aspiraţie pragmatică, nu una eroică, de aceea tenacitatea aproape războinică a personajului pare caraghioasă.

Prin toate aceste aspecte, Leonida apare în postura personajului principal, la începutul unei întâmplări, după toate semnele, comice.

Subiectul II

A. 1. Tablourile enumerate în textul dat sunt următoarele: *Copilul florăresei, Katiuşa lipoveanca, Fata pădurarului, O fetiţă olandeză, În exil, Cap de fetiţă, Cap de copil.* Tema lor este copilul sau copilăria.
O sursă de inspiraţie este chiar viaţa pictorului: fiul lui, spre exemplu, apare în *Copilul florăresei.*
2. *Dintre puţinele elemente expresive ale unui cap de copil, el se opreşte cu precădere asupra ochilor.*
3. b).
4. articol posesiv genitival.
B. În opinia mea, textul dat vorbeşte despre valoarea excepţională a picturii lui Nicolae Tonitza, oprindu-se doar la o categorie de tablouri, acelea care dezvoltă tema copilăriei, fiind nişte portrete de copii.

Varietatea lor este un argument pentru importanţa operei. Unele sunt intitulate generic – *Cap de fetiţă* sau *Cap de copil* –, altele capătă o coloratură socială sau etnică: *Copilul florăresei, Fata pădurarului, Katiuşa lipoveanca, O fetiţă olandeză.* Toate sunt însă expresia unei trăiri interioare bogate, care-l fascinează pe pictor.

Argumentul esenţial rămâne însă expresivitatea acestor tablouri. Este vorba, întâi, de forţa ochilor din portrete, cu numeroasele lor nuanţe afective: visare, oboseală, tristeţe, mirare, teamă etc. Apoi, există un joc al culorilor care apropie tablourile de nişte covoare ţărăneşti, cu un efect liric puternic.

În concluzie, Tonitza este unul dintre cei mai interesanţi pictori români, mai ales prin acest talent de a surprinde cu mijloacele picturii interioritatea umană.

TESTUL 36

Subiectul I

A. 1. Primul *i* este desinenţă de plural, iar al doilea *i*, articol hotărât.
2. Deşi i-am spus când să vină, a întârziat.
3. *ramuri bat în geam*; *se cutremur plopii.*
4. ramuri, plopi, lac, stele.
5. Deşi elementele de prozodie – ritm, măsură, rimă, versuri – nu transformă un text într-unul liric, ele sunt specifice acestui gen. Poezia eminesciană este alcătuită din trei catrene, strofele având câte patru versuri fiecare. Măsura de 7-8 silabe, alături de ritmul trohaic şi rima încrucişată, contribuie la muzicalitatea aparte care accentuează sentimentele de nostalgie ale eului liric.
B. Titlul unei scrieri oferă cititorului o primă cheie de interpretare a textului şi creează acestuia anumite aşteptări. Poezia eminesciană are titlul alcătuit din două

conjuncţii, cea de-a doua fiind un element de relaţie specific propoziţiei condiţionale, care plasează textul sub semnul ipoteticului. Punctele de suspensie sugerează că întregul text poate fi privit ca o detaliere a termenilor condiţionali. Sintagma *şi dacă* este reluată la începutul fiecărei strofe a textului, legătura dintre titlu şi ideile poetice fiind astfel evidentă.

Poezia dezvoltă o paralelă între motivele literare din câmpul semantic al naturii şi sentimentul iubirii resimţit de eul poetic. Fiecare mişcare a elementelor naturii are pentru îndrăgostit o semnificaţie aparte în planul sentimentelor sale (*Şi dacă ramuri bat în geam.../ E ca în minte să te am*). Numai natura pare să-i mai aline durerea provocată de distanţa dintre el şi iubită şi să-i aducă linişte sufletească (*Şi dacă stele bat în lac.../ E ca durerea mea s-o-mpac/ Înseninându-mi gândul.*)

În concluzie, titlul este în legătură directă cu textul liric anticipând ideile dezvoltate de acesta.

Subiectul II

A. 1. Revista în care apăruseră publicate unele poezii ale lui Eminescu este *Convorbiri literare*.

Trei dintre titlurile unor texte eminesciene sunt *Noaptea, Înger de pază, Împărat şi proletar*.

Titu Maiorescu se îngrijeşte de publicarea volumului *Poesii* deoarece consideră acest lucru ca o datorie literară şi pentru că are convingerea că aceste texte trebuie să fie făcute cunoscute iubitorilor de literatură.

2. *poesiile* – poeziile; *manuscript* – manuscris; *Egipetul* – Egiptul; *presintă* – prezintă etc.

3. b).

4. *lui Eminescu* – atribut substantival genitival; *doisprezece* – atribut adjectival; *a primi* – nume predicativ.

B. În general, am observat că nu foarte mulţi citesc prefaţa unei cărţi, probabil pentru că nu au înţeles exact care sunt rolurile pe care aceasta le are. Prefaţa este parte a unui volum şi poate fi scrisă de autorul scrierii sau de o altă persoană, care oferă diferite informaţii care nu pot fi deduse din textul propriu-zis. Fragmentul citat constituie prefaţa cărţii lui Mihai Eminescu intitulată *Poesii* şi este semnată de cel care s-a îngrijit de alcătuirea volumului.

Titu Maiorescu precizează ce tipuri de texte va cuprinde volumul, motivul pentru care îl publică el şi nu poetul. Se justifică, de asemenea, de ce cartea va include şi texte pe care Eminescu nu le revăzuse, încercând să prezinte cititorului date pe care altfel *iubitorii de literatura noastră* nu le-ar fi putut cunoaşte. Din tot acest efort al lui Maiorescu de a aduna textele eminesciene în volum putem deduce opinia sa despre operele lui Eminescu pe care o exprimă şi în mod direct: *scrierile poetice, chiar şi cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adânca sa simţire şi cele mai înalte gândiri într-o frumuseţă de forme, subt al cărei farmec limba română pare a primi o nouă viaţă.*

Cred că prefaţa oricărei cărţi ar trebui citită pentru că astfel avem o viziune completă despre ceea ce reprezintă lucrarea, despre autorul ei sau despre contextul în care a fost scrisă sau publicată.

TESTUL 37

Subiectul I

A. 1. Copilul a aruncat linul pescuit înapoi în râu.
Bunica împleteşte firele de lână.

2. Virgula realizează, la nivel sintactic, coordonarea prin juxtapunere a două propoziţii principale, iar la nivel stilistic separă elementele unei enumeraţii.

3. *plâng* – sens figurat; *crengi* – sens propriu; *mută* – sens figurat.

4. *în troiene albe norii se desfac, boabe de lumină.*

5. Titlul poeziei este o construcţie nominală sugestivă, care anticipează specia pastelului, în care se încadrează opera. Totodată, cele două substantive care îl compun – *noapte* şi *toamnă* – indică momentul contemplaţiei poetice, un timp al misterului şi al melancoliei.

B. Descrierea artistică este un mod de expunere specific textelor literare, constând în surprinderea unui element din realitate în mod subiectiv, prin apelul la procedee de expresivitate deosebite.

Fragmentul citat, aparţinând unui pastel, are valoarea unei descrieri artistice, având ca obiect o noapte de toamnă, receptată într-un mod particular de poet, predominant afectiv, şi conturată în linii artistice originale.

Într-o asimilare surprinzătoare a planului vizual (*o rază de argint în zare*) cu cel auditiv (*streşinile plâng*), autorul transformă o noapte autumnală ploioasă într-o feerie lirică, în care conotaţiile picturale şi cele muzicale sunt redate prin epitete sugestive: *scânteieri albastre*, *firea mută*.

Ceea ce unicizează însă acest tablou sunt metaforele, care, prin forţa lor transfiguratorie, modelează universul contemplat într-un basm al firii. Astfel, efectul luminos creat prin filtrarea razelor de lună prin perdeaua picăturilor de ploaie este redat prin metafora *straturi de ninsoare*, în timp ce încetarea ploii echivalează stilistic cu *taina cerului deschis*.

În concluzie, întrucât înlocuieşte observarea strictă şi obiectivă a realităţii cu o receptare subiectivă, pe care autorul o modelează prin structuri artistice originale, transformând-o într-un text literar, fragmentul din opera *Noapte de toamnă* este o descriere artistică.

Subiectul II

A. 1. Articolul a fost preluat din revista *Dilema veche*.
Pentru autor, a fi cultivat nu înseamnă a şti, ci a şti să cauţi.
O echivalenţă lexicală dată internetului este „maşină de căutare".

2. Factorii care definesc, în viziunea autorului, cultura unui om sunt inspiraţia şi febrilitatea spirituală.

3. a).

4. *de a decide* – verb predicativ, atribut verbal; *când* – adverb relativ, complement circumstanţial de timp; *ceva* – pronume nehotărât compus, complement direct.
B. Aflaţi la premiera în oraşul lor a unui nou film SF, Andrei şi Matei intră în vorbă, aşteptând începerea proiecţiei:

— Salut, Andrei, ce faci, din nou la film?

— Da, sigur, nu ştii cât de mult mă preocupă să fiu la curent cu toate noutăţile culturale? răspunde Matei făcând cu ochiul.

— Eu văd că eşti ironic, dar, până una-alta, arta cinematografică chiar este unul din aspectele culturale importante ale timpului nostru.

— Ei, hai, vorbeşti ca doamna dirigintă, Matei! Ne distrăm şi noi, este ca şi cum am naviga pe internet.

— Nu-i chiar aşa, uite, aici ne întâlnim cu alţi oameni pasionaţi de acest gen, nu uita că vine şi un critic de film să-l prezinte, iar pelicula, chiar dacă este SF, are deja nişte premii internaţionale.

— Bine, înţeleg, vrei cu tot dinadinsul să spui că prezenţa noastră aici este una culturală! Fie, dar să ştii că mă mai gândesc dacă voi citi sau nu romanul istoric de la care porneşte filmul!

— Este în regulă, mai vorbim noi despre asta! Vizionare plăcută!

TESTUL 38

Subiectul I

A. 1. diftong: *două*; triftong: *mahalagioaice*; hiat: *copiilor*.
2. şoricel, şoricar, şoricesc, şoricioaică.
3. *prostule*, *boule*, *prostovane*, *animale*, *loază*.
4. Textul scris cursiv şi între paranteze reprezintă în teatru indicaţiile scenice (didascaliile), notaţii ale autorului cu privire la jocul actorilor, la mimică, gesturi, la decoruri etc. Cum schiţa lui Caragiale este structurată ca un dialog teatral, în cuprinsul ei sunt prezente aceste indicaţii scenice, semnificative uneori pentru caracterizarea personajelor.
5. Adjectivul „absolut”, un epitet la nivel stilistic, exprimă însuşirea în cel mai înalt grad al ei: pedagogul absolut ar trebui să fie un model comportamental, un ideal de profesor, însă nu este deloc aşa. Prin urmare, epitetul are o semnificaţie ironică, *pedagogul absolut* fiind doar o caricatură, un antimodel.
B. Şcoala revine frecvent la I.L. Caragiale ca temă a schiţelor sale, relevând mai ales aspectele negative ale funcţionării instituţiei. Caricatura urmăreşte, astfel, să sancţioneze falsele modele, impostura, aroganţa, favoritismul.

În fragmentul dat, personajul este caracterizat în mod direct, prin epitetul ironic *pedagogul absolut*, dar şi indirect, prin comportament şi limbaj. Aflat la examenul final, profesorul îi ascultă pe copiii unor femei din mahala, ale căror nume comune, Ionescu şi Popescu, sugerează statutul social obişnuit. De la bun început, el îi jigneşte pe copii, folosind termeni dispreţuitori (*prostovane*, *boule*, *loază*), dar şi pe mamele lor: *Că-z prost l-ai făcut, cucoană!*, fiindcă este de fapt dispreţuitor la adresa oamenilor modeşti. Exigenţa lui, „asprimea” pomenită de narator, este o

iluzie, pentru că întrebările pe care le pune sunt imprecise: *Cumu-i pământul, mă?*. Lipsit de chef, deci şi de vocaţie, este grosolan, superficial şi nu dovedeşte calităţi pedagogice.

La Caragiale, comicul de limbaj este privilegiat, scriitorul fiind un maestru în mânuirea cuvintelor şi a formulărilor cu efecte artistice maxime. Profesorul portretizat crede că vorbeşte într-un mod preţios, latinizant, dar amestecă elemente populare şi regionale (*jenărale*, *răţiunea*, *au kins*, *să mânce*, *mâni-ta*, *mă* etc.). Termenii ofensatori pe care îi foloseşte la adresa elevilor pe care se presupune că îi educă nu lasă nicio îndoială asupra calităţii sale umane. Rezultatul este o manieră caraghioasă de a rosti cuvintele, care nu ascunde nici ştiinţă de carte, nici bun-simţ, şi un personaj ridicol prin contrastul dintre aparenţă şi esenţă.

Consider că prin personajul Marius Chicoş Rostogan, Caragiale creează un tip uman memorabil, caricatură a tuturor trăsăturilor negative ale unui profesor.

Subiectul II

A. 1. ACTA este un tratat care îşi propune să protejeze drepturile de proprietate intelectuală.
În Europa, protestele s-au declanşat pentru că oamenii cred că acordul înăbuşă libera exprimare pe internet.
Misiunea Curţii Europene de Justiţie în privinţa ACTA este să verifice dacă se conformează drepturilor şi libertăţilor fundamentale în UE.
2. Ghilimelele din interiorul textului au fost folosite pentru a marca un citat.
3. a).
4. *antipiraterie* = adjectiv invariabil, atribut adjectival; *drepturilor* = substantiv, CI; *să fie dezbătut* = verb predicativ, PV.
B. Textele nonliterare reprezintă o categorie de texte nonficţionale, bazate pe realitate, care au drept scop principal informarea cititorului, folosind, de regulă, un limbaj lipsit de expresivitate. După părerea mea, fragmentul citat reuneşte aceste trăsături.

În primul rând, el are caracter nonficţional: autoarea oferă informaţii cititorilor site-ului www.ziare.com despre hotărârea UE de a suspenda ratificarea Acordului comercial de combatere a contrafacerii şi de a-l trimite spre verificare la Curtea Europeană de Justiţie. Sunt amintite persoane cu existenţă reală, precum comisarul UE pentru Comerţ, Karel De Gucht, şi evenimente care s-au petrecut în realitate, precum protestele din ţările europene.

În al doilea rând, pentru buna înţelegere a informaţiilor, nu sunt folosite figuri de stil, cuvinte cu sens figurat, în afara celor deja clişeizate: *înăbuşă libera exprimare*, *au izbucnit protestele*, *vital*. Limbajul este neutru şi concis, iar tonul este obiectiv, fiindcă acest text reprezintă o ştire.

În consecinţă, fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare.

TESTUL 39

Subiectul I

A. 1. Expresia posomorâtă a feţei era o dovadă că obosise. (mimica)

Verbul *a fi* intră în alcătuirea multor expresii. (asocieri de cuvinte)
2. — *Joițo, nu e nimeni la mine acasă.*
— *Ei,...*
3. Vocea narativă este omniscientă și obiectivă.
4. *lumina grea a zilei.*
5. Două femei au coborât de pe o prispă și au mers în spatele unei case. Una i-a spus celeilalte că nu e nimeni la ea acasă și că mașina coase singură. După ce a ascultat cu atenție, cealaltă femeie a spus că o aude și ea.
B. În opinia mea, cadrul acțiunii are rolul, în acest caz, de a susține stranietatea întâmplării. Deși totul se petrece într-un spațiu rural oarecare, detaliile spațiale și temporale creează impresia neobișnuitului.

În primul rând, se sugerează o atmosferă somnolentă, la limita dintre vis și realitate: lumina de amiază este *grea* (epitet), o frunză plutește lent spre pământ. Sugestia este în acord cu mișcarea aproape de transă a personajelor: *Mergeau puțin aplecate, desculțe, cu fustele mari, înfoiate, două rotunzimi parcă ireale, cu mersul lor lipsit de grabă, indecis, parcă comandat. Se opriră în spatele casei.* Cu același sens apare dialogul alcătuit din replici scurte, unele eliptice.

Apoi, prin câteva amănunte se creează impresia unui spațiu pustiu: nu e nimeni acasă, curtea vecină *zăcea la fel de tăcută*. Interesant este faptul că pe acest fundal se aude o mașină care coase singură, în contrast cu tăcerea absolută a cadrului.

Prin detalii simple, veridice, textul reușește să transmită un fel de neliniște inexplicabilă, un mister al unei lumi cât se poate de familiare.

Subiectul II
A. 1. Știrea este preluată de pe site-ul www.ziare.com.
Temperaturile vor depăși, în luna august, mediile multianuale lunare în estul, sud-estul și local în vestul țării.
Știrea a fost difuzată la 1 august 2011.
2. temperaturi, precipitații, climatologic.
3. c).
4. Administrația Națională de Meteorologie.
B. Textul nonficțional prezintă fapte reale, în scop informativ sau persuasiv, de cele mai multe ori, într-un limbaj adecvat diverselor forme ale genului. Fragmentul dat este o știre referitoare la prognoza meteorologică dintr-o anumită perioadă și se încadrează în categoria amintită, atât prin realitatea pe care o prezintă, cât și prin limbaj.

În primul rând, se transmit informații despre vremea din luna august, în diversele zone ale țării. Se estimează temperaturile în raport cu media anilor trecuți. Se oferă informații despre cantitatea de precipitații. Sunt citate două surse importante: Administrația Națională de Meteorologie și Centrul European pentru Prognoza Vremii.

Apoi, apare un limbaj caracteristic domeniului, cu termeni și expresii de specialitate ca temperaturi, precipitații, medii multianuale lunare, valori termice ale aerului, normele climatologice.

Trăsăturile menţionate dovedesc, prin urmare, apartenenţa fragmentului dat la categoria textului nonficţional.

TESTUL 40

Subiectul I

A. 1. *tainic* – ascuns; *încăpere* – cameră; *fluturând* – mişcând.

2. cu noaptea-n cap; azi-noapte; noapte de noapte.

3. umbra; noaptea; luna.

4. Prezenţa persoanei a II-a, marcată prin formele verbale (*vino, să fii ... neaşteptată*) şi pronominale (*te, ta*), transformă confesiunea lirică într-una adresată persoanei iubite.

5. Titlul unui text creează receptorului un orizont de aşteptare şi îi oferă un prim element de a interpreta semnificaţia ideilor pe care le exprimă; în cazul de faţă este alcătuit din două adverbe, primul cu valoare restrictivă (*numai*), iar cel de-al doilea cu semnificaţie temporală (*noaptea*). Titlul se află în strânsă legătură cu ideile poetice, fiind repetat de mai multe ori. Noaptea semnifică momentul în care starea de aşteptare a eului poetic se manifestă, acaparându-i toate gândurile.

B. Textul *Numai noaptea* de Radu Stanca aparţine genului liric, iar modul de expunere dominant este monologul liric, care se combină cu descrierea. Întreaga poezie poate fi privită ca o chemare adresată iubitei (*Numai noaptea vino, când tăcerea/ Se loveşte tainic de fereşti*). Odată cu lăsarea nopţii se creează un cadru propice întâlnirii celor doi îndrăgostiţi, eul poetic fiind complet izolat, aşteptând cu înfrigurare apariţia iubitei (*Când mă-nchid ursuz în încăperea/ Unde stau şi-aştept să te iveşti*). În jurul liniştii nocturne începe să se întrevadă o lume tainică (*Numai noaptea vino, când se lasă/ O perdea de plumb pe ochii treji*).

Strofele următoare prezintă întâlnirea ca o aspiraţie, fapt evidenţiat şi de verbele la conjunctiv (*să te iveşti, să intre, să înceteze*), în vreme ce verbele la imperativ (*vino, fă*) accentuează dorinţa copleşitoare de a fi alături de iubită. Elementele naturii veghează asupra îndeplinirii acestei năzuinţe, motivul central al textului fiind *noaptea.* Ziua nu mai reprezintă nimic în comparaţie cu noaptea care îi aduce momentul aşteptării (*Nu-s frumoase zilele, nici calme,/ Cât aceste nopţi ce mă-mpietresc*). Tensiunea aşteptării persoanei iubite îl face pe eul liric să resimtă apariţia ei ca într-un vis din care nu mai vrea să se trezească. Se creează o confuzie între vis şi realitate, venirea iubitei fiind astfel surprinzătoare.

Poezia m-a impresionat prin intensitatea sentimentelor transmise şi prin schimbarea abia sesizabilă între planul realităţii şi cel al visului.

Subiectul II

A. 1. Revistele şcolare reprezintă pentru elevi un spaţiu de exprimare a ideilor şi a atitudinilor, dar contribuie şi la crearea sentimentului de apartenenţă al acestora la comunitate.

Un text jurnalistic este destinat unui public cât mai larg.

Scopul textului citat este informativ, prezentând aspectele generale ale redactării unei reviste şcolare.

2. Autoarea articolului este Onorica Tofan, iar titlul este *Revista școlară – o modalitate de exprimare a opiniei*.
3. a).
4. *este o modalitate, este o carte, este o legătură, sunt tentați.*
B. În articolele mele precedente v-am vorbit despre școală, modă și modalități de a ne petrece timpul liber. Azi voi aborda un subiect extrem de important pentru noi toți: protejarea mediului înconjurător.

Auzim tot mai des vorbindu-se despre influența negativă pe care omul o poate avea asupra mediului. Dacă mă întrebați pe mine, cred că principala problemă este că nu conștientizăm cât rău putem face mediului prin acțiunile noastre. De exemplu, consumăm în cantități foarte mari resursele naturale pentru că nu știm să facem economie sau pur și simplu să le utilizăm moderat. Producem dezechilibru natural dacă deversăm deșeuri în apele curgătoare sau dacă nu lăsăm spațiul verde curat după ce ne-am petrecut o zi în natură.

Ca o măsură de protejare a mediului, cred că e foarte simplu pentru oricine să realizeze o selecție a gunoaielor menajere în funcție de materialul care poate fi refolosit sau că putem să utilizăm toată suprafața unei coli de hârtie înainte de a o arunca. Cu cât vom avea un mediu înconjurător mai degradat și mai poluat, cu atât sănătatea noastră va fi pusă în pericol. Nu uitați: gesturile mici sunt uneori extrem de importante, protejați mediul, nu-l distrugeți!

TESTUL 41

Subiectul I
A. 1. *nicăieri* – pretutindeni; *sosește* – pleacă; *noroc* – ghinion.
2. Semnul exclamării izolează un substantiv în cazul vocativ, iar semnul întrebării marchează încheierea unei propoziții interogative.
3. *madam, gramamă.*
4. *D. Georgescu cu familia și cu un coșuleț elegant de provizii – salam, opt ouă răscoapte, un pui fript, două jimble, sare, piper, în sfârșit, tot ce trebuiește – se urcă în birjă.*
5. Dialogul în fragmentul citat are rolul de a dinamiza acțiunea, care capătă, astfel, o notă dramatizată accentuată, ca și cum ar fi o scenă dintr-o piesă de teatru. Totodată, prin intermediul dialogului se evidențiază relațiile dintre membrii familiei și se conturează indirect trăsăturile personajelor.
B. Schița este specia genului epic, de scurtă întindere, în care se prezintă un singur episod semnificativ din viața personajelor, iar acțiunea este dramatizată prin intermediul dialogului.

După părerea mea, fragmentul citat se încadrează într-un text ilustrativ pentru această specie, deoarece respectă toate trăsăturile de formă și de conținut consacrate ale acesteia.

În primul rând, remarcăm tematica socială și morală, constând în surprinderea unei familii burgheze, care se pregătește să călătorească la Sinaia „cu trenul de plăcere" pentru că așa era la modă. Personajele sunt puține – doamna și domnul

Georgescu, puiul şi „gramamá" –, în fragment fiind prezentată o scenă în care soţii Georgescu o trimit pe bunică la gară cu tramvaiul, în timp ce ei iau trăsura, fapt ce le pune în evidenţă urâtul caracter.

În al doilea rând, acţiunea începe direct cu intriga şi evoluează rapid, dat fiind faptul că într-o schiţă timpul şi spaţiul de desfăşurare a evenimentelor epice sunt restrânse. Pe lângă naraţiunea la persoana a III-a, pusă pe seama unui narator subiectiv, care nu-şi ascunde ironia la adresa moravurilor şi a pretenţiilor personajelor, dialogul are funcţia de a încadra faptele într-o lumină scenică, de a realiza comicul şi de a contribui la caracterizarea personajelor.

Personajele sunt specifice lumii caragialiene, reprezentând tipuri umane consacrate de acesta. Soţii Georgescu sunt snobi, lipsiţi de principii morale şi nepoliticoşi, iar bătrâna – „gramamá" – este un fel de auxiliar al lor, necesar doar pentru supravegherea copilului (*puiul nu merge nicăieri fără „gramamá"; prin urmare, şi pe gramamá trebuie s-o ia*).

În concluzie, deoarece surprinde într-o notă satirică puternic dramatizată moravuri sociale, printr-o acţiune densă şi scurtă, fragmentul citat aparţine unei schiţe.

Subiectul II

A. 1. Evenimentul care determină redenumirea staţiilor de metrou din Londra este Olimpiada din 2012.
Cinci campioni români vor da numele lor staţiilor de metrou.
Articolul a fost publicat pe 30 martie 2012.
2. Scopul redenumirii staţiilor de metrou este de a-i *celebra pe multiplii campioni olimpici, dar şi pe sportivii care au obţinut performanţe extraordinare, deşi nu au câştigat nicio medalie de aur.*
3. c).
4. *se regăsesc* – verb predicativ, predicat verbal; *cele* – pronume demonstrativ, subiect; *olimpici* – adjectiv propriu-zis, atribut adjectival.
B. Putem spune că sportul este un limbaj universal, deoarece toţi oamenii îl înţeleg şi îl practică, dincolo de rasă, de religie sau de limbă. Consider, de aceea, că sportul are un rol foarte important în afirmarea unei ţări şi în cunoaşterea acesteia de către cetăţeni din diverse state.

În primul rând, performanţele sportive nu sunt dictate de nivelul economic, de partidul aflat la putere sau de datoria externă a unei ţări. Ele sunt valoroase prin ele însele. Graţie succeselor olimpice ale Nadiei Comăneci, de exemplu, sau ale lui Ilie Năstase, România este cunoscută pretutindeni, ceea ce poate deveni o sursă de contacte economice, de comerţ şi de turism.

În al doilea rând, aceşti sportivi constituie un exemplu de urmat pentru toţi oamenii, români sau străini, care pot practica sportul în mod consecvent, pentru a duce o viaţă sănătoasă şi frumoasă.

Cred, în concluzie, că ideea organizatorilor de a da staţiilor de metrou din Londra numele unor foşti mari sportivi este excelentă, pentru că ea reprezintă, de fapt, un minunat elogiu adus valorilor sportului: fairplay, tenacitate, respect pentru celălalt.

TESTUL 42

Subiectul I

A. 1. colibă, parte, mare, strâmt, nelimitatul, întregul.

2. *Doamne.*

3. *bordei în soare, un colț de țară veche,/ Nu mai nalt decât o floare* etc.

4. Măsura versurilor este de 8 silabe, iar rima este încrucișată.

5. Comparația *bordei... îngust cât o ureche* intră în seria imaginilor din categoria miniaturalului, caracteristice textului. Lumea este făcută din lucruri mici, „ajustată" la dimensiunile unui copil. Capătă, de aceea, o frumusețe care are două surse importante: inocența și jocul.

B. *Cântec de adormit Mitzura* de Tudor Arghezi este un text liric prin puternica sugestie a iubirii paterne, care se desprinde dintr-un tablou cu sens simbolic. Imaginile poetice și muzicalitatea versurilor reușesc să transmită acest sentiment, ca și forma de monolog-rugăciune.

Tabloul se realizează cu ajutorul unor imagini vizuale; prin ele poetul închipuie o lume a copilului, pe măsura lui, inclusă în lumea cea mare a tuturor (*pădurea de pelin*). Casa este un *bordei*, o casă mică prin urmare, făcută din pământ. Detaliile care urmează, în special comparațiile, accentuează ideea de lucru mic cât o jucărie: bordeiul nu este mai înalt decât o floare, este îngust cât o ureche și are în pridvor un lac minuscul, unde se poate afla o luntre cât un chibrit. Tovarăși de joacă sunt *un fluture blajin* (epitet) și *o broască de zmarald* (epitet metaforic). Dar cel mai interesant joc al copilului, prezentat în ultima strofă, este solitar: *Și mai dă-i, Doamne, vopsele/ Și hârtie chinezească,/ Pentru ca, mânjind cu ele,/ Slava ta s-o zmângălească.* Jocul în sine, inocent, inventiv, plin de bucurie pare o laudă adusă lui Dumnezeu.

Versurile cu măsura de opt silabe și cu rima încrucișată au tonalitatea muzicală a unui cântec de leagăn și a unei rugăciuni adresate divinității. Sunt, de aceea, în același timp jucăușe și grave.

Îndemnul la bucuria de a fi în lume și de a proteja inocența este mesajul acestui text liric, foarte expresiv în aparenta lui simplitate.

Subiectul II

A. 1. Autorul textului citat este Mircea Vulcănescu.

Cartea se numește *Mitologie română.*

În fragmentul dat sunt menționate câteva sărbători creștine: Ajunul Crăciunului, Boboteaza, Paștele, Sfântul Gheorghe.

2. Conform credinței populare, când se deschide cerul, animalele pot vorbi cu oamenii.

3. c).

4. Majusculele din interiorul enunțurilor sunt folosite pentru substantive proprii, care numesc sărbători religioase.

B. Textul citat prezintă o credință populară, exprimată de unele legende cu valoarea unor mituri (cartea se numește *Mitologie română*). În opinia mea, credința în supranatural apare în asemenea creații populare, fiind vizibilă și în acest caz. În plus,

este un mod de a afirma că omul nu este singur pe lume, că poate comunica fie cu alte ființe, fie cu forțe superioare lui.

În primul rând, când se deschide cerul, ni se spune, animalele domestice prind grai și vorbesc cu oamenii, cu stăpânii lor, în special. Este depășită, astfel, în fantezie, cel puțin, o graniță și ne putem imagina că o astfel de lume ar fi poate mai bună.

Cu atât mai interesantă pare să fie ideea unei călătorii la îndemână în cer, cu ajutorul unui copac. De altfel, această înțelegere a unei legături strânse între pământ și cer apare frecvent în creația populară. Spre exemplu, în balada *Miorița*, protagonistul își imaginează moartea ca pe o nuntă cu o crăiasă „a cerului mireasă", la care vor fi „nuni" soarele și luna.

În concluzie, textul prezintă felul în care miturile românești imaginează deschiderea cerului, într-o manieră fabuloasă, tipică pentru credința populară în importanța sacrului.

TESTUL 43

Subiectul I

A. 1. *acvarii, sisteme, monede.*

2. *umanicid* = care ucide, distruge oameni.

3. *lângă scurtătura 33.*

4. Termenul *piuituri* se referă la modul în care extratereștrii ce studiază civilizația umană percep limbajul oamenilor.

5. Titlul textului poate fi interpretat ca un îndemn la iubire, fiind în strânsă legătură cu ideile fragmentului. Textul prezintă o situație frapantă: oamenii sunt subordonații unor ființe supraevoluate din spațiu. Disprețul extratereștrilor față de oameni este atât de mare încât îi tratează ca obiecte de decor în locuințele lor, fiind gata oricând să îi omoare. În acest context, guvernul extratereștrilor propune un program care are drept scop schimbarea atitudinii față de oameni, lucru sugerat și de titlu (*Să învățăm să-i iubim*).

B. După părerea mea, fragmentul dat inventează o lume posibilă, în care oamenii sunt jucării de apartament ale unor ființe extraterestre mult mai evoluate. Se regăsesc motive specifice genului SF: universurile paralele, călătoria intergalactică, percepția temporală diferită. Punctul de vedere îi aparține unui personaj-narator extraterestru.

Astfel, fragmentul dat propune o realitate nu prea fericită, deoarece imaginea omului apare într-o lumină sumbră, dar foarte posibilă. De ce n-am putea fi noi, oamenii, animale de companie sau jucării ale unor ființe superevoluate mental și tehnologic? Poate că există, printre miliardele de stele și planete ale universului, o civilizație superioară, care ne urmărește, amuzată, cum fabricăm bombe care distrug totul sau cum comunicăm între noi. Privirea din afară sesizează uneori mai bine defectele sau calitățile cuiva. Pe de altă parte, cred că textul poate fi interpretat și ca un mesaj adresat oamenilor de a fi mai buni unii cu alții (*Unii povestesc că se mănâncă între ei*), mai iubitori față de tot ceea ce ne înconjoară (*Se pretinde că posedă bombe capabile să facă să explodeze totul*) și, nu în ultimul rând, mai

înțelepți (*ființe umane în stare de sălbăticie, și care nici măcar nu bănuiesc prezența noastră*).

În concluzie, nu putem spera decât că există lucruri pentru care să ne iubească, așa cum afirmă și titlul textului dat, sau că vom avea capacitatea de a dezvolta calitățile pe care le avem, dorind să fim mereu *mai oameni*.

Subiectul II

A. 1. SRSFF este abrevierea Societății Române de Science Fiction și Fantasy.
Povestirile pot fi expediate prin formularul de contact.
Câștigătorul concursului de titluri va primi un număr gratuit al antologiei.
2. Povestirile trebuie să aibă ca temă călătoriile temporale, ca dimensiuni să fie între 50 000 și 80 000 de simboluri. De asemenea, trebuie redactate într-un format compatibil Word sau OpenDocument, cu diacritice și expediate până la termenul limită 1 octombrie 2012.
3. a).
4. *Titlul antologiei poate să fie stabilit chiar de tine* – propoziția subordonată obținută este completivă directă.
B. Ficțiunea poate reprezenta, într-adevăr, o lume magică pentru toți cei care o descoperă. Fie că o întâlnim în textele literare, fie că o cunoaștem din filme sau din jocurile pe calculator, ea este o modalitate credibilă de imaginare a realității. Ea are capacitatea de a ne dezvolta modul de a gândi sau de a acționa pentru că, deși prezintă situații care nu țin de real, le imită pe acestea. Pe parcursul vieții nu ajungem în toate colțurile lumii, dar le putem cunoaște prin intermediul ficțiunii, care le folosește drept cadru; e posibil să nu avem anumite experiențe, dar avem șansa de a le înțelege dacă urmărim destinul eroilor ficțiunii.

Spre exemplu, atunci când citim o carte avem tendința să credem că tot ceea ce se întâmplă pe parcursul ei este adevărat. De fapt, scriitorul creează această senzație, pentru că toată literatura nu este altceva decât rodul imaginației autorului.

Magia ficțiunii poate fi ușor trăită și în fața televizorului atunci când urmărim un film și ne bucurăm de reușitele personajelor sau suferim alături de ele. Ficțiunea are forța de a da naștere unei lumi atât de apropiată de realitate, încât uneori granița dintre cele două este greu de perceput.

TESTUL 44

Subiectul I

A. 1. supărat, decepționat, dezamăgit etc.
2. Ghilimelele încadrează replicile personajelor, înlocuind linia de dialog.
3. *purtarea* – conversiune; *numaidecât* – compunere prin contopire/sudare; *umilitor* – derivare cu sufix.
4. *Numai de-atât te plângi?*
5. Secvența citată joacă rol de expozițiune a fabulei, deoarece conține un portret succint al unuia dintre personaje, câinele. Prin intermediul epitetelor *cu urechea pleoștită*, *câinele, trist și jalnic* și a expresiei figurate *cu coada-ntre-picioare*,

autorul evidenţiază trăsăturile interioare, morale şi afective ale câinelui rămas fără stăpân.

B. Fabula este specia genului epic, în versuri sau în proză, în care, prin intermediul animalelor, plantelor sau obiectelor personificate, se prezintă într-o notă satirică defecte şi moravuri omeneşti, având un mesaj moralizator.

Consider că textul *Câinele şi măgarul* de Grigore Alexandrescu respectă pe deplin trăsăturile acestei specii literare.

În primul rând, personajele care dau glas alegoric viziunii autorului asupra defectelor omeneşti sunt două animale personificate, aşa cum reiese şi din titlu. Fiecare ilustrează câte un tip uman identificabil şi în realitate: câinele este imaginea omului ascultător şi robace, dar orgolios şi conştient de posibilităţile sale de afirmare. Deşi a plecat din slujba leului, îl respectă şi este mândru de a-l fi slujit. Măgarul aminteşte de tipul ignorantului şi al naivului. El se oferă repede, fiind credul, să devină stăpânul câinelui, crezând că astfel îşi va schimba şi statutul social.

În al doilea rând, textul este organizat în cele două părţi specifice unei fabule: prima surprinde întâlnirea şi dialogul dintre cele două animale, iar a doua concentrează morala sau învăţătura întâmplării, pusă pe seama intervenţiei câinelui, care reacţionează ironic la propunerea măgarului.

Prin urmare, întrucât creionează cu ajutorul personificării o scenă din viaţa animalelor semnificativă din punct de vedere moral, textul *Câinele şi măgarul* este o fabulă.

Subiectul II

A. 1. Numele autorilor celor două romane ecranizate sunt Marin Preda şi Mihail Sadoveanu.

Acţiunea din romanul/filmul *Moromeţii* este plasată în perioada anilor '50.

Romanul sadovenian a fost publicat în anul 1955.

2. Regizorul Stere Gulea creează o *expresie gravă, chiar naturalistă a punerii sub teascul istoriei a societăţii ţărăneşti ancestrale.*

3. a).

4. *ecranizate* – adjectiv provenit din verb la participiu, atribut adjectival; *înainte de 1989* – numeral cardinal compus cu valoare substantivală, complement circumstanţial de timp; *erau* – verb predicativ, predicat verbal.

B. Literatura şi filmul sunt două arte diferite, dar care îşi pot crea punţi interesante de comunicare şi valorizare reciprocă.

Consider că este util să vizionăm un film ce reprezintă ecranizarea unui text literar chiar în timpul studierii acestuia la şcoală, eventual împreună cu profesorul, beneficiile fiind multiple.

În primul rând, citind cartea şi apoi vizionând filmul, ne familiarizăm cu limbajul a două arte diferite. Vedem „pe viu" cum cuvintele din text prind viaţă gestuală, devin decor, muzică etc. În felul acesta, putem dezbate diferenţele şi asemănările dintre cele două soluţii artistice, ceea ce ne dezvoltă gândirea, puterea de observaţie şi de argumentare.

În al doilea rând, vizionarea filmului ne scoate din rutina orelor şi ne face să problematizăm mai adânc sensul cărţii. Ajungem, dacă suntem bine coordonaţi, să înţelegem mai bine textul respectiv şi ne îmbogăţim şi cultura generală, vizionând filmul. Desigur, ştim cu toţii că există destui elevi care caută repede filmul şi îl văd în grabă, pentru a „scăpa" de citit cartea, uitând că se păcălesc, de fapt, pe ei înşişi.

În concluzie, studierea unui text literar se poate realiza mai interesant şi mai eficient cu ajutorul ecranizării cinematografice.

TESTUL 45

Subiectul I

A. 1. *aprindeau, Şuşteru, numaidecât, anevoie, săptămână, greutăţi.*

2. *Se însera.*; *Soarele cădea la orizont.*; *Cădea noaptea.* etc.

3. *Pământul ... era tăcut.*; *Bolovanii n-au glas* – personificări; *vinete ca magiunul de prune* – comparaţie.

4. În text apar naraţiunea şi dialogul.

5. Oamenii, încordaţi din cauza secetei cumplite, stau adunaţi pe mal, aşteptând să vină gârla. Când Şuşteru, singurul care aude zgomotul apei când îşi lipeşte urechea de pământ, presupune că morarii au tăiat apa, toţi sunt de acord că este necesar să plece să vadă ce se întâmplă. Ultima frază exprimă nevoia acută a comunităţii de a găsi apă şi de a o aduce în sat. Alternativa este moartea.

B. De exemplu, rezumatul nuvelei *Popa Tanda* de Ioan Slavici:

Tânărul preot Trandafir are parohie în satul Butucani, satul părintesc, bogat şi cu oameni gospodari, dar, spre deosebire de tatăl lui, „Trandafirică" este sever şi necomunicativ cu enoriaşii, de aceea, la cererea sătenilor, episcopul îl mută în Sărăceni, un sat de munte foarte sărac şi cu oameni leneşi.

Preotul face eforturi să-i schimbe pe săteni; din perspectiva lui, preotul trebuie să-i educe pe oameni prin orice mijloace, iar aceştia trebuie să muncească pentru el. La început, ţine predici în biserică, dar apoi, văzând că enoriaşii nu se înghesuie la slujbe ori, dacă vin, sunt plictisiţi, pleacă prin sat şi-i sfătuieşte pe oameni pe unde îi găseşte. Oamenii îl ascultă, discută cu el, dar nu îi urmează sfaturile. Preotul devine din ce în ce mai insistent. Trece la batjocură, iar sătenii îl poreclesc *popa Tanda* şi chiar cer episcopului să îl mute din sat, dar nu sunt ascultaţi.

Când i se îmbolnăvesc soţia şi copiii, preotul se duce la biserică, îngenunchează şi se roagă lui Dumnezeu din tot sufletul. Apoi se hotărăşte să aibă grijă de familia lui prin propriile forţe: repară acoperişul, văruieşte casa. Soţia lui face o grădină de zarzavat în faţa casei, iar el ridică un gard. Cultivă porumb, îşi cumpără un car şi doi cai, se apucă să vândă lese pe care le împletesc cu toţii acasă. Încet-încet, reconstruieşte biserica. Oamenii se miră, la început sunt invidioşi, dar pe urmă încep şi ei să lucreze pământul şi să aibă grijă de gospodăriile lor.

După un timp, faţa satului se schimbă, iar sătenii devin mândri de locul în care trăiesc. La bătrâneţe, preotul, devenit bunic, se bucură de rezultatele muncii şi de tihna căminului.

Subiectul II

A. 1. Autorul romanului care a stat la baza filmului este Jeff Kinney.
Filmul durează 94 de minute.
Personajul principal se numeşte Greg Heffley.

2. Copilul vede şcoala ca pe un chin pentru că se confruntă cu greutăţi şi umilinţe, din cauza răutăţii colegilor săi mai mari, unii bătăuşi, iar alţii demni de dispreţ.

3. c).

4. *a scoate din minţi, a face faţă.*

B. Filmul prezentat este realizat după romanul ilustrat *Jurnalul unui puşti* de Jeff Kinney, care a avut un succes imens în lume. Consider că receptorii cei mai potriviţi cu subiectul şi mesajul filmului sunt în primul rând copiii de vârsta personajului principal, dar şi tinerii sau, de ce nu, părinţii.

Pe de o parte, copiii vor fi interesaţi să vadă peripeţiile unui puşti de vârsta lor care se confruntă cu probleme la şcoală şi acasă: greutăţi şi umilinţe din partea colegilor răutăcioşi, necazuri cu părinţii exasperaţi de poznele lui. Mulţi copii cred că *şcoala este cea mai proastă idee inventată vreodată*, aşa că presupun că ar fi curioşi să vadă ce motive are Greg să afirme asta.

Pe de altă parte, părinţii ar putea dori şi ei să meargă la filmul care le-ar putea oferi dacă nu soluţii pentru a-şi înţelege mai bine copiii, cel puţin momente plăcute împreună cu ei.

Cu toate acestea, cartea este foarte amuzantă şi un strop de bună dispoziţie nu strică nimănui, aşa că orice categorie de receptor ar putea fi interesată să vadă filmul.

TESTUL 46

Subiectul I

A. 1. *înger* = 5 litere, 5 sunete; *deschide* = 8 litere, 7 sunete; *ciorchini* = 9 litere, 7 sunete.

2. *câmp, grădini, flori, spic, struguri, podgorii* etc.

3. *sticlirea scânteierilor din stele, florile albastre* (imagini vizuale); *nu s-au deschis bine genele, şi îngerii au şi zburat* (imagine dinamică).

4. Descrierea literară se caracterizează prin subiectivitate, prezentând viziunea particulară a autorului despre lume (copiii, florile, albinele, strugurii se află în grija îngerilor); prin limbaj figurat şi imagini artistice (*îi descântă, îi farmecă şi-i fac să vadă-n cer, în lumea poveştilor frumoase, să trezească florile albastre*) şi prin funcţia ei estetică.

5. În viziunea naratorului, îngerii înfrumuseţează viaţa pe pământ. Ei sunt cei care au grijă de copii, de somnul lor fericit: le numără bătăile inimii, îi dezmiardă şi îi trezesc dimineaţa, le aduc vise frumoase care nu sunt altceva decât imagini ale lumii celeste. Tot îngerii au grijă de albinele adormite în florile de mac şi le duc uşor înapoi în stupi, deschid florile suflând asupra lor şi frământă boabele de struguri ca să le atârne în ciorchini.

B. — Bună dimineaţa! Cine eşti tu? De ce ai aripi? Ce faci aici?

— Bună dimineaţa, copil curios! Eu sunt îngerul tău. Ce bine că te-ai trezit! Acum pot pleca spre culcuşul meu din ceruri...

— De ce nu te-am mai văzut până acum? Glasul tău e atât de dulce şi eşti atât de... atât de... cunoscut?

— M-ai văzut în vis, ne-am jucat şi am râs împreună, ţi-am adus vise colorate despre lumea de sus, ţi-am arătat cum dorm uneori albinele întârziate în flori de mac, am suflat în flori să se deschidă pentru tine şi am frământat pentru tine pastă din care am făcut ciorchini de struguri...

— Vrei să ne jucăm din nou în grădină? Iarba e moale ca o blană şi putem alerga să prindem fluturi! Sau ne putem uita la peşti, la albine, la cărăbuşi...

— Acum s-a făcut dimineaţă... iar îngerii se joacă numai noaptea cu copiii, în somn. Şi numai atunci pot vorbi cu ei.

— Atunci înseamnă...

— Înseamnă că acum dormi, iar eu te voi săruta pe frunte şi te vei trezi uşor şi fericit. Uite. Rămas-bun!

— ...Oh! ce bine am dormit. Îmi amintesc că am avut un vis frumos, cu un înger.

Subiectul II

A. 1. În acest context de comunicare, Robert Şerban are calitatea de moderator al emisiunii TV *A cincea roată.*

În general, oamenii cred că îngerul are menirea de a le îndeplini dorinţele, cerinţele, ca un administrator al vieţii.

Fragmentul citat conţine patru paragrafe.

2. În ambele texte îngerul apare ca o prezenţă superioară dintr-o altă dimensiune, care protejează lumea pământeană. În textul lui Tudor Arghezi îngerii veghează copiii, se joacă cu ei în somn, le aduc vise despre paradis, dar au grijă şi de flori, albine sau struguri, pe când în cel de-al doilea text îngerul apare ca un protector al tuturor oamenilor, cel care îşi asumă misiunea mântuirii.

3. a).

4. *muritor* = substantiv; *cumsecade* = adjectiv; *degeaba* = adverb.

B. Având în vedere observaţiile menţionate la finalul citatului, situaţia de comunicare prezentată poate fi dublu interpretată.

În cadrul textului, fiind vorba de un interviu, emiţătorul şi receptorul îşi schimbă alternativ rolurile: Robert Şerban şi Andrei Pleşu. Mesajul face referire la cartea publicată de Andrei Pleşu, *Despre îngeri*, subiectul discuţiei fiind menirea îngerilor în viaţa oamenilor. Canalul utilizat este cel direct, oral, iar codul este reprezentat de limba română. Contextul întâlnirii dintre cei doi îl reprezintă emisiunea TV *A cincea roată*, relaţia dintre cei doi fiind una oficială, aceea dintre moderator TV şi invitat.

Apariţia interviului într-o carte modifică anumite elemente ale comunicării, în vreme ce altele rămân neschimbate. Astfel, emiţătorii sunt Robert Şerban şi Andrei Pleşu, iar receptorul poate fi orice persoană care citeşte interviul. Deoarece textul este unul tipărit, canalul devine scris şi indirect. Contextul nu mai poate fi indicat cu precizie, dar mesajul şi codul nu se modifică.

TESTUL 47

Subiectul I

A. 1. *nedumerită* – lămurită; *împlinit* – neîmplinit; *aperi* – ataci.

2. Linia de pauză izolează o apoziţie.

3. *nedumerită-ntre şapte lumini, a cui stea eşti?*

4. *De eşti a mea, păzindu-mi anul şi vatra.*

5. Poezia este alcătuită din zece versuri dispuse în cinci distihuri, cu rimă împerecheată şi măsură variabilă între 12 şi 16 silabe. Versurile sunt articulate fluent prin tehnica ingambamentului, care dă o notă melodioasă poeziei şi impresia de rostire spontană. Prin această organizare prozodică, poezia se încadrează în modernism.

B. Titlul este un element paratextual care introduce tema sau motivul central al poeziei şi anticipează mesajul acesteia, reprezentând, pentru cititor, un prag simbolic în constituirea semnificaţiilor operei.

În opinia mea, titlul *Întrebări către o stea*, constând într-o construcţie nominală având în centru motivul popular al stelei, este într-o relaţie de maximă transparenţă cu textul propriu-zis.

În primul rând, prin substantivul *întrebări* se anticipează compoziţia operei prin înlănţuirea, într-o suită sugestivă, a mai multor interogaţii. Prin ele, eul liric este proiectat într-o ipostază deopotrivă reflexivă şi contemplatoare, ca şi cum s-ar adresa, prin aceste întrebări, universului cosmic însuşi, aşteptând răspunsuri esenţiale pentru condiţia umană.

În al doilea rând, substantivul *stea* introduce motivul de bază al operei, în jurul căruia se construiesc sensurile şi mesajul acesteia. Preluat din folclor, unde este un simbol al norocului, acest motiv astral dobândeşte în literatura cultă valenţe inedite, identificabile şi în textul blagian, unde steaua devine un confident mut al omului şi o imagine a infinitului cunoaşterii.

În concluzie, titlul şi textul *Întrebări către o stea* se pun reciproc în valoare, potenţându-şi semnificaţiile.

Subiectul II

A. 1. „Echinoderme" înseamnă „cu piele ţepoasă".
Steaua-de-mare se deplasează cu ajutorul a zeci de piciorușe.
Textul citat are scop informativ, încadrându-se în categoria textelor ştiinţifice.

2. Rolul notaţiilor este de a indica poziţionarea diverselor părţi componente şi organe ale stelei-de-mare.

3. c).

4. *este pompată* – verb predicativ, predicat verbal; *prin ele* – pronume personal, complement circumstanţial de loc; *în afară* – locuţiune adverbială de loc, complement circumstanţial de loc.

B. Planeta Terra este un macrosistem în care părţile depind unele de altele, pentru asigurarea echilibrului vieţii. Ca fiinţă raţională şi inteligentă, omul este chemat să vegheze la menţinerea acestui sistem, prin acţiuni specifice.

În opinia mea, mediul acvatic este foarte important pentru stabilitatea ecologică a Pământului, dat fiind faptul că mare parte a suprafeţei acestuia este acoperită de ape. La lecţiile de biologie şi de geografie am învăţat că rezervele de apă ale Terrei, precum şi viaţa acvatică sunt ameninţate de acţiunile iresponsabile ale omului. Forările marine în exces, hiperindustrializarea, deversarea necontrolată a deşeurilor etc. au contribuit nefast la denaturarea acestui mediu.

Constatăm, aşadar, că, în loc să fie un protector raţional şi responsabil al mediului acvatic, omul îl distruge în mod ireversibil, uitând că zăcămintele de petrol şi gaze, de exemplu, îşi află originea chiar în viaţa milenară a micilor vieţuitoare care populează adâncurile.

Cu toate că forţele noastre sunt reduse prin raportare la problemele atât de mari ale planetei, noi, elevii din şcoală, am realizat un proiect – „Green" – prin activităţile căruia vrem să-i provocăm pe cei mari să nu uite că planeta Pământ are o viaţă limitată.

Vă invităm, aşadar, să vă alăturaţi nouă în intenţia de a salva Pământul.

TESTUL 48

Subiectul I

A. 1. *d-abia, dodată, naltă, dară, iară.*

2. Am plantat un păr în grădina din faţa casei.

3. Principala modalitate de expunere este naraţiunea.

4. *Stăpâna era o zână naltă, subţirică şi drăgălaşă şi frumoasă, nevoie mare!*

5. În textul dat, apar câteva imagini din categoria miraculosului: calul lui Făt-Frumos zboară pe deasupra unei păduri, acolo unde ajung cei doi există tinereţe veşnică.

B. Opera epică povesteşte întâmplări la care iau parte personaje angajate în relaţii diverse, într-o lume mai mult sau mai puţin apropiată de aceea reală. În textul dat, apare un imaginar specific basmului, prin urmare la distanţă de o realitate cotidiană.

Naraţiunea ca mod de expunere central se concretizează în enunţuri care prezintă personajele într-o acţiune plasată într-un trecut nedeterminat: *Se urcară în sus şi văzură palatul strălucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la dânsul ba*. Forma verbală de bază a naraţiunii, perfectul simplu, creează iluzia unei apropieri de prezentul cititorului (perfectul simplu exprimă o acţiune trecută, încheiată cu puţin timp înainte de momentul vorbirii). Este, de fapt, o apropiere cu valoare simbolică: aventura binelui despre care vorbeşte basmul este mereu actuală.

În prim-plan se află eroul, aici în căutarea unui tărâm unde nu există moartea. Frumuseţea, dar şi primejdiile dintr-un asemenea spaţiu sunt sugerate de cadru şi de celelalte personaje: palatul din aur, pădurea, zâna cea tânără, lighioanele.

Prin toate aceste caracteristici, fragmentul dat aparţine unei opere epice care surprinde cititorul prin imaginarea unei lumi neobişnuite, în legătură cu aspiraţii profunde ale omului dintotdeauna.

Subiectul II

A. 1. Autoarea cărţii este Simona Popescu.

Tema fragmentului citat este cititul.

Printre locurile evocate ale lecturii se numără un copac şi un balansoar.
2. Repetarea formei verbale subliniază pasiunea cititului.
3. b).
4. indicativ imperfect.
B. Fragmentul final al textului dat vorbeşte, cred, despre felul în care cărţile ne îmbogăţesc mintea şi sufletul. Putem creşte alături de ele, prin ele, putem, citind, să ne depăşim vârsta sau măcar să intuim altele, ale noastre sau ale celor care au scris ceea ce citim. În opinia mea, o asemenea experienţă este posibilă, cu condiţia ca lectura să fie cu adevărat o plăcere.

Se observă, în primul rând, că pentru Simona Popescu, cititul în sine este o aventură în mai multe feluri. O aventură a limbajului: *absorbeam prin piele parcă, prin pielea frunţii, turbioane de cuvinte, asociaţii, imagini.* O aventură a corpului care, uitat, se răzbună: *Citeam cu picioarele sub mine până le simţeam reci, umflate, amorţite*... O aventură a senzaţiilor generate de contactul cu lumea fizică din preajma locului în care citeşte: *Citeam cocoţată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare*...

Ceea ce nu ni se spune atât de clar este faptul banal, până la urmă, că lectura permite pătrunderea în alte lumi, fascinante în varietatea lor. Dacă treci de o comoditate iniţială şi începi să citeşti, lumea ta concretă se populează cu nenumărate alte fiinţe, întâmplări şi stări, în plan mental, evident.

Prin urmare, dacă este o plăcere, cititul cărţilor poate fi o aventură plină de surprize.

TESTUL 49

Subiectul I

A. 1. *juneţe* = tinereţe; *veste* = ştire, noutate; *ajunse* = sosi, veni.
2. *bocal* = pocal; *se apropiă* = se apropie; *a perit* = a pierit.
3. Naraţiunea şi descrierea.
4. *dulce ca visul de dimineaţă*; *a perit cum piere vestea cea bună* (comparaţii); *razele soarelui se jucau mai vesel*... (personificare).
5. Sintagmele *colacul puterii* şi *vinul juneţei* denumesc obiecte magice, specifice basmului. Este cunoscut motivul elixirului magic, dătător de viaţă, putere, înţelepciune şi tinereţe, în multe dintre basmele lumii. Colacul şi vinul par a fi elemente tipic româneşti, preluate din ritualul religios, dar care apar aici ca elemente fabuloase, care pot reda forţa şi tinereţea.
B. În opinia mea, fragmentul aparţine unui basm şi descrie întâlnirea lui Petru cu Zâna Zorilor, în grădina fermecată a acesteia, unde pare să fie tot timpul primăvară.

Lumea de care e înconjurată Zâna Zorilor este plină de frumuseţe, dar se află în stare de somnolenţă. În grădina palatului sunt numai boboci de flori, ca şi cum *aici a fost stat lumea locului şi era să fie pururea tot primăvară.*

Spaţiul întâlnirii este definit prin trei elemente importante: fântâna, masa şi leagănul în care doarme zâna. Sunt, mai întâi, obiectele magice specifice basmului: fântâna conţine apa vie, iar pe masă stau *colacul puterii* şi *vinul tinereţii.* Zâna

doarme într-un leagăn, simbol al copilăriei, aşa cum şi ţinutul ei este încremenit într-o primăvară perpetuă, florile nu sunt înflorite, iar ea se numeşte Zâna Zorilor, adică a începutului, a unei dimineţi eterne.

Naratorul îmbină descrierea cu naraţiunea. Petru pătrunde în această lume şi îndeplineşte un ritual care trezeşte la viaţă grădina: de trei ori gustă din colacul fermecat, *frământat cu lapte de căprioară*, de trei ori bea din vinul dulce *ca visul de dimineaţă* şi de trei ori o sărută pe zână, transmiţându-i forţă şi tinereţe. Iubirea pare a reprezenta „ingredientul" secret care trezeşte la viaţă întreaga lume.

În concluzie, fragmentul pune în valoare lucrurile pe care oamenii le apreciază şi le doresc în propria lor existenţă: putere, tinereţe şi iubire.

Subiectul II

A. 1. Autorii volumului din care face parte fragmentul citat sunt Jean-Claude Carrière şi Umberto Eco.

Suporturile durabile menţionate în text sunt caseta analogică, CD-ul, DVD-ul, e-book-urile.

Fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare/nonficţionale.

2. Titlul cărţii îşi găseşte justificarea în fragmentul citat, prin afirmaţiile lui Jean-Claude Carrière: paradoxal, suporturile „durabile" inventate în ultimii ani se dovedesc mult mai perisabile decât o carte. Putem citi o carte de acum cinci sute de ani, bine conservată, dar nu mai putem folosi aparatele pentru casete analogice, CD-uri şi DVD-uri, fiindcă tehnologia este în continuă dezvoltare şi inventează necontenit forme noi de stocare a datelor, desfiinţându-le pe cele anterioare.

3. b).

4. *al meu* = adjectiv pronominal posesiv, N., atribut adjectival; *-şi* = pronume reflexiv, D. (posesiv), atribut pronominal; *nimic* = pronume negativ, N., subiect.

B. După părerea mea, atât cărţile, cât şi internetul sunt prezente în viaţa tinerilor de astăzi, într-un raport care variază de la individ la individ, fiecare având beneficiile sale. Cartea este un obiect cultural pentru că poartă întreg tezaurul spiritual al umanităţii, în evoluţia ei de-a lungul secolelor, dar o sursă importantă de informaţii din cele mai variate domenii ale vieţii reprezintă şi internetul, o reţea de reţele de o vastitate care poate concura cu „biblioteca lumii".

Lectura aduce beneficii cititorilor tineri în măsura în care îi atrage, îi interesează, le oferă plăcere, dar este şi o formă de cunoaştere a vieţii. Adolescentul, ca oricare cititor de altfel, îşi doreşte fie să găsească într-o carte situaţii noi de viaţă şi personaje cât mai reale, pentru a se putea pregăti pentru ce îi oferă viaţa, fie să evadeze din realitatea înconjurătoare, să se refugieze într-o altă „realitate", în care nu există graba de a trăi.

Pe de altă parte, internetul este o sursă de informare rapidă, la îndemână, ieftină, care oferă variate modalităţi de socializare şi delectare (muzică, filme, jocuri etc.). În acelaşi timp însă, multe informaţii sunt neverificate, nepotrivite sau chiar periculoase pentru tineri.

În concluzie, cel mai bine este să existe un echilibru între carte şi internet ca modalităţi de informare şi de relaxare.

TESTUL 50

Subiectul I

A. 1. *să declar, conştiinţă, gardianul.*

2. Semnul exclamării marchează încheierea unei propoziţii enunţiative exclamative şi accentuează, implicit, tonalitatea imperativă.

3. Elena a cules de pe câmp două braţe de flori.

Braţele Deltei Dunării pot fi vizitate cu barca.

4. *m-am hotărât să declar, în faţa tuturor, pe conştiinţa mea şi pe cuvânt de onoare, că nu sunt nebun şi că pentru ce am făcut doresc să ispăşesc!*

5. În fragmentul citat, frecvenţa punctelor de suspensie indică starea de nervozitate maximă, nerăbdarea şi agitaţia personajului Puiu. Prin intermediul lor, cititorul se poate transpune în atmosfera scenei tensionate dintre cele două personaje.

B. Relaţiile dintre personaje sunt fundamentale într-o operă epică, pentru că ele declanşează, de obicei, conflictul şi apoi suita de acţiuni care duce la rezolvarea acestuia.

În opinia mea, în fragmentul citat relaţiile dintre cele două personaje sunt grăitoare pentru statutul psihologic şi pentru rolul narativ al fiecăruia. De la o replică la alta tensiunea creşte, culminând în momentul încercării lui Puiu de a-l strangula pe doctor, nemulţumit de relativa pasivitate a acestuia la declaraţia sa.

Pe de o parte, comunicarea dintre cei doi relevă dezechilibrul emoţional şi psihic al lui Puiu. Acesta – pacient al doctorului Ursu – se hotărăşte să mărturisească o faptă săvârşită (*pentru ce am făcut doresc să ispăşesc*), vrând să arate, astfel, că este lucid şi sigur pe sine. Gesturile îi contrazic, însă, declaraţiile, deoarece se aruncă violent asupra medicului.

Pe de altă parte, doctorul Ursu impresionează prin deplina stăpânire de sine şi gestionarea profesionistă a situaţiei. Acesta nu se sperie şi nici nu-i face rău pacientului răspunzând în aceeaşi manieră, ceea ce, de fapt, îl tulbură şi mai tare pe acesta. Măiestria autorului constă în crearea unui efect de maximă autenticitate a acestui episod, prin intermediul construcţiilor exclamative, al punctelor de suspensie şi al replicilor scurte.

Aşadar, relaţiile dintre cele două personaje din opera lui Liviu Rebreanu evidenţiază o criză profundă trăită de unul dintre acestea.

Subiectul II

A. 1. Autorul lucrării este Matei Călinescu.

Textul citat se încadrează în domeniul literaturii.

Poetul român de la care a început modernizarea poeziei româneşti este Mihai Eminescu.

2. Poezia s-a angajat în „aventura Diversităţii".

3. b).

4. *marea* – adjectiv propriu-zis, atribut adjectival; *se produce* – verb predicativ, predicat verbal; *sub ochii noştri* – locuţiune adverbială, complement circumstanţial de loc.

B. Modernitatea este, astăzi, sinonimă cu diversitatea, indiferent de domeniul la care ne referim, pentru că fiecare om este liber să se manifeste în acord cu dorinţele şi principiile sale.

În opinia mea, acesta este un lucru foarte bun, pentru că se încurajează originalitatea, spontaneitatea şi sinceritatea. Din cunoştinţele mele de istorie, diversitatea, deşi a existat, ca realitate, dintotdeauna, abia în modernitate a căpătat accente puternice, ca şi cum omul şi-ar fi dat seama dintr-odată că este diferit de semenul său. Orele de cultură civică, de istorie şi de literatură ne-au făcut şi pe noi atenţi la acest fenomen, încât cuvântul „diversitate" aproape că ne-a intrat în vocabularul uzual.

Pe de altă parte, s-au creat diverse contexte social-politice şi artistice care să încurajeze manifestarea diversităţii: festivaluri internaţionale de folclor, proiecte multinaţionale în care sunt implicaţi chiar şi elevi ca noi, organisme politice, site-uri etc. În literatură, constatăm, de asemenea, circulaţia liberă a cărţilor, care sunt traduse din cele mai exotice limbi şi vorbesc despre cele mai îndepărtate popoare.

În concluzie, modernitatea a redescoperit diversitatea.

 CUPRINS

Lucrarea cuprinde:

- **Calendarul de desfășurare** a Evaluării Naționale 2013
- **Programa școlară** la limba și literatura română pentru Evaluarea Națională 2013
- **Noțiuni teoretice** de bază cu privire la textul literar, textul nonliterar și tipuri de text (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ), însoțite de aplicații
- **50 de teste** după modelul celor elaborate de MECTS, **însoțite de rezolvări**.

ISBN 978-973-47-1551-0

Preț cu TVA: 15 LEI

